

295.82
KAN



**Centre for the Study
of Developing Societies**

29, Rajpur Road

DELHI - 110 054



तिलक-महाराष्ट्र-विद्यापीठ-शाखाभूत-
वैदिक-संशोधन-मण्डलेन

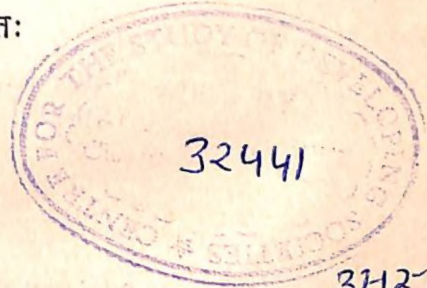
देवनागरी-लिप्यां प्रकाशितः आर्यवंशसमुद्भूतपारसीकानां वेदग्रन्थः

॥ अवेस्ता ॥

यज्ञ-वीस्पर्त-प्रकरणद्वयात्मकः

प्रथमो भागः

एवम् मा. फ. कांगा
ना. श्री. सोनटके
इत्येताभ्यां संशोध्य संपादितः



3H212

SHPS005



शके १८८४

मूल्यं १५ रूप्यकाणि

CHCaf

THE EXECUTIVE COMMITTEE

1961-64

President

Dr. M. S. Aney

Vice-Presidents

Mm. Prof. D. V. Potdar

Prof. H. D. Velankar

Members

Acharya V. P. Limaye

Prof. R. D. Vadekar

Prof. M. F. Kanga

Vidyanidhi S. V. Chitrav

Shri S. H. Dhupkar, Kavyatirtha

Treasurer

Dr. B. C. Lagu, A.V.V.

Secretaries

Shri N. S. Sontakke, B.A. (T.M.V.)

Shri C. G. Kashikar, M.A. (T.M.V.)

Advisory Committee for Iranian Studies

Dastur K. S. Dabu, (Chairman)

Prof. M. F. Kanga, (Hony. Director)

Prof. Dr. R. N. Dandekar

Acharya V. P. Limaye

Tilak Maharashtra Vidyapith
VAIDIKA SAMŚODHANA MAṆḌALA
(Vedic Research Institute)
Poona 9

AVESTĀ

THE SACRED SCRIPTURE OF THE PARSEES

PART 1

YASNA & VĪSPARAT

Edited in Devanāgarī Script

BY

Ervāḍ M. F. KANGA

Hon. Director of Avestan Studies
and

N. S. SONTAKKE



1962

Price Rs. 15

Revised Price
Rs. 30/-

Published by:—

N. S. Sontakke & C. G. Kashikar

Secretaries, Vaidika Samśodhana Mandala

Gultekadi, Swar Gate, Poona 9

First Edition: Copies 1000

Printed by:—

S. R. Sardesai, B.A., LL.B.

Samarth Bharat Press,

41 Budhwar Peth, Poona 2

295.82
KAN
N62
J.1
TA

CONTENTS

यस्य उ वीस्परत्

Introduction	vii	हा ३१	९४
Avestan Alphabets & Transcription	xxiv	हा ३२	९८
Note on Para-Yasna	xxvii	हा ३३	१०२
हा १	५	हा ३४	१०५
हा २	९	यस्य हस्तहाइति	
हा ३	१२	हा ३५	१०८
हा ४	१६	हा ३६	१०९
हा ५	२१	हा ३७	११०
हा ६	२२	हा ३८	१११
हा ७	२५	हा ३९	११२
हा ८	२९	हा ४०	११३
हा ९	३१	हा ४१	११४
हा १०	४१	हा ४२	११५
हा ११	४८	उदितवइति गाथा	
हा १२	५२	हा ४३	११७
हा १३	५४	हा ४४	१२२
हा १४	५६	हा ४५	१२७
हा १५	५७	हा ४६	१३१
हा १६	५८	स्पेष्टामइन्युश गाथा	
हा १७	६०	हा ४७	१३६
हा १८	६३	हा ४८	१३८
हा १९	६५	हा ४९	१४१
हा २०	६८	हा ५०	१४४
हा २१	६९	वोहृक्षप्र गाथा	
हा २२	७०	हा ५१	१४७
हा २३	७४	हा ५२	१५१
हा २४	७५	वहिस्तोइरित गाथा	
हा २५	८१	हा ५३	१५३
हा २६	८२	आ अइर्येमा इश्यो	
हा २७	८४	हा ५४	१५६
अहुनवइति गाथा			
हा २८	८७	हा ५५	१५७
हा २९	८९	हा ५६	१५८
हा ३०	९२	हा ५७	१६०

हा ५८	१६८	हा ६६	१८७
हा ५९	१६९	हा ६७	१९०
हा ६०	१७५	हा ६८	१९२
हा ६१	१७७	हा ६९	१९८
हा ६२	१७८	हा ७०	१९९
हा ६३	१८१	हा ७१	२००
हा ६४	१८२	हा ७२	२०६
हा ६५	१८३		

वीस्परत्

Preliminary Recital

पनाम् इ यज्दौ

कर्त १	२११
कर्त २	२१३
कर्त ३	२१७
कर्त ४	२२०
कर्त ५	२२२
कर्त ६	२२३
कर्त ७	२२५
कर्त ८	२२७
कर्त ९	२२७
कर्त १०	२३०
कर्त ११	२३१
कर्त १२	२३६
कर्त १३	२३८

कर्त १४	२४०
कर्त १५	२४१
कर्त १६	२४३
कर्त १७	२४५
कर्त १८	२४५
कर्त १९	२४७
कर्त २०	२४८
कर्त २१	२५१
कर्त २२	२५२
कर्त २३	२५३

Diagram No. 1

Explanatory Notes on

Diagram No. 1

Diagram No. 2

Diagram No. 3

२६९
२७१
२७२

INTRODUCTION

We have great pleasure in presenting to scholars and devout admirers of Ancient Indo-Iranian culture, the first part of the Avestā in Devanāgarī, which contains the Yasna and Vīsparat.

A close affinity in many a respect in language, thought and other cultural aspects in the Veda and the Avestā, led the Vaidika Samśodhana Maṇḍala, to undertake the Avestan Studies, as such studies are not only beneficial, but also essential for the comparative and comprehensive knowledge of both the scriptures. An *Avestan Study Centre* was founded for the purpose in our Institute, which was formally inaugurated by the late Hon'ble B. G. Kher in 1951. The late Dr. I. J. S. Taraporewala, the veteran Vedic and Avestan scholar was the first Honorary Director of the *Avestan Study Centre*. As a part of the Avestan Studies, a plan was devised to bring out an authentic edition of the Avestā in Devanāgarī script and the present work is the outcome of the plan.

We have based this edition on the following works. On close scrutiny and collation of all the editions noted below, it was found unnecessary to collate fresh manuscript-material for this edition, as ample data in the form of variants were found in these editions. Some Pehlavi works, however, were consulted to ascertain correctness of the readings in the text. The following texts were utilised for the edition :—

- WEST: Zend-Avesta or the religious books of the Zoroastrians by Prof. N. L. Westergaard 1852-54. Copenhagen. Avestan script.
- SP: Avesta die Heiligen Schriften Der Persian by Dr. Friedrich Spiegel 1853. Leipzig. Pehlavi and Avestan script.
- GELD: Avesta, the Sacred Books of the Parsees, by Prof. Karl F. Geldner 1889-96. Stuttgart. Avestan script.
- TDA: Tehmuras Dinshawjee Anklesaria's edition of the Avestan texts 1888. Bombay. Yasna, Vīsparat & Yaśts. Avestan script.
- MILLS: Gāthās with text and translation, by Dr. Lawrence H. Mills. 1894. Avestan script.
- KANGA: Avesta texts in Gujarati script with Gujarati translation by K. E. Kanga. 1896. Fourth edition. Bombay.
- HERMANN WELLER: Anāhita, Stuttgart, Germany 1936. Roman script.
- ILYA GERSHEVITCH: The Avestan Hymn to Mithra, Cambridge, 1959. Roman script.
- STIG WICKANDER: Vayu Yašt (Rām Yašt). Roman script. Texte und Untersuchungen Zur Indo-Iranischen Religionsgeschichte 1941.
- HAUG: Hāḍōxt Nask in the Book of Arda Virāf, Yavišt i Friyān by Dastur Hoshangji Jamaspji Jamasp-Asa, M. Haug and E. W. West, Avesta and Pehlavi script, Bombay, 1872.

GRAY LOUIS. H : A Reconstructed Text of the Hāḍōxt Nask in JAOS. Vol. 67. Roman script.

I.J.S. TARAPOREWALA : The Divine Songs of Zarathushtra, text in Roman script with translation and notes 1951.

In addition some important Mss. bearing on the Avestan texts have been referred to for checking the correctness or otherwise of the texts in question. Hence mention is only made of important Avestan texts utilised for this edition and we acknowledge the help of all these works for which we offer our sincere thanks.

The Iranian people once possessed an extensive sacred literature similar to the Veda of the Hindus, the Avesta. The middle-Persian form is Avistāk and the Pāzand Avastā. Neriosang Dhaval reproduces it in Sanskrit by Avistā as in Avistāvāk or Avistāvāṇi, i.e. Avestā-speech. This word has been variously derived. According to Prof. Andreas, the word Avistāk can be traced back to the old form "Upastā" and thus signifies "Foundation", "Foundation text". The foundation-text and the corresponding Pahlavi Version were comprehended under the complete designation "Avistāk ut Zand". Here the word Zand (Av. Āzainti) signifies the traditional exposition of the Avestan Texts. Through a misunderstanding the phrase is wrongly termed Zend-Avesta and this error has asserted itself with great persistence upto the present day. Dr. West defines the word Avistāk thus: "The Scripture, the sacred writings of the Parsis in their original language and hence applied to the language itself, which is commonly but erroneously called Zand; any quotation or text from the same scriptures."

The Avesta, as we now have it, is but a remnant of a once great literature. It has come down to us in a more or less fragmentary condition. Although the Avesta is of moderate extent, there is not even a single manuscript which contains all the texts that we now possess. Whatever we possess has been collected together from various codices. All that survives may be classified under five main divisions or books:—

- (1) Yasna including the Gāθās.
- (2) Visparat.
- (3) Yašts.
- (4) Minor texts—Khordeh Avesta, such as Niṽāyīšnas, Gāhs etc.
- (5) Vidēvdāt or Vendidād.
- (6) Fragments such as Hāḍōxt Nask, Vištāsp Sāst Nask etc.

In the first five divisions, two groups are recognized. The first group comprises the Yasna, Visparat and Vidēvdāt, as these are traditionally classed together for liturgical purposes and for the Avesta proper. These three books are not generally recited each as a separate whole, but with the Hās or Frakarts of one book mingled with another for liturgical purposes and the collection is called the "Vendidād Sādah" or "Vendidād Pure",

i.e., text without commentary. The second group comprising the minor prayers and the Yašts is called the "X^vartak Avista" i.e., small Avesta. The contents and character of the several divisions may be detailed in the following paragraphs.

(i) The Avesta word *Yasna*, Sanskrit *Yajna*, meaning 'sacrifice, worship' is the principal liturgical work of the sacred canon. Its corresponding Middle-Persian word is *Yazišn*. It consists mainly of ascriptions of praise and prayer and in it are inserted the *Gāθās* or hymns, verses from the sermons of *Zaraθuštra*, which form the oldest and most sacred part of the Avesta. The *Yasna* comprises 72 chapters, called *Hā*, *Hāiti*. These are the texts recited by the priests at the ritual ceremony of the *Yasna*. The book falls into three nearly equal divisions:—

(a) The first part (*Hās* 1-27) begins with an invocation of *Ahura Mazda* and the *Yazatas*. It gives texts for the consecration of the holy water *Zaoθra* and the *Barasman* or bundle of sacred twigs, for the preparation and dedication of the *Haoma*, *Haoma*-the twigs of certain plant-the Indian *Soma*-which was drunk by the priests as sacred rite, and for the offering of blessed cakes, *Draona*. In this part are included the Zoroastrian Creed (*Hā* 12) and the Avestan commentaries of *Ahuna Vairya*, *Aṣəm Vōhu*, and *Yəṇhē Hātəm* prayers (*Hās* 19-21).

(b) Then follows the *Gāθās*, songs, hymns, psalms (*Hās* 28-51, 53) metrical selections or verses containing the teachings, exhortations and revelations of *Zaraθuštra*, the prophet of Ancient Iran. These *Gāθās* are composed in metres and their language is more archaic and somewhat different from that employed elsewhere in the Avestā. The *Gāθās* are five in number and they are arranged according to metres and are called after the opening words *Ahunavaiti*, *Uštavaiti* etc. The *Gāθās* comprise 17 hymns (*Yasna Hās* 28-34, 43-46, 47-50, 51 and 53) and they must have been chanted during the service. In their midst is inserted the so-called *Yasna Haptaṇhāiti* (*Yasna* of Seven chapters, *Hās* 35-42), which is written in prose and consist of a number of prayers and ascriptions of praise to *Ahura Mazda*, to the *Aməṣā Spəntās* (Bountiful Immortals), to the souls of the righteous, the fire, the waters and the earth. Though next in antiquity to the *Gāθās*, the *Yasna Haptaṇhāiti* represents a somewhat later and more developed form of the religion than that in the *Gāθās*. Under the *Gāθās* are also included four sacred verses or formulæ, viz. *Ahuna Vairya*, *Aṣəm Vohu*, *Yəṇhē Hātəm* and *Ā Airyemā Işyō* (*Hā*. 54), so called from their first words.

(c) The third part (*Hās* 52, 55-72) which is also known as "*Apara Yasna*" (i.e. the later *Yasna*) consists mainly of praises and offerings of thanksgiving to different *Yazatas*.

(ii) The *Vīsparat* (Av. *Vīspē Ratavō*) consists of additions to the portions of the *Yasna* which it resembles in language and in form. It comprises 23 chapters called *Kartas* (कर्त). In the ritual, the chapters of

the *Višparat* are inserted among those of the *Yasna*. It contains invocations and offerings of homage to "all the Lords."

(iii) The *Yašts* (Av. *Yəšti*—"worship by praise") consist of 21 hymns of praise and adorations of the divinities or *Yazatas* of the religion. They are a treasure-trove of Iranian Epic poetry and of Iranian religious and moral literature. They are an ample mine for a knowledge of ancient Iranian poetry and mythology and constitute comparatively a very substantial portion of the *Avesta* literature. They provide us ample ground for ethical, literary, historical and philological dissertations. Further the *Yašts* speak about glory and greatness, piety and benevolence, effort and exertion, truthfulness and valour and love and patriotism of our great ancestors. The chief *Yašts* are those in praise of *Ardvi Sūra*, the Goddess of waters (Yt. 5), the star *Tišīrya* (Yt. 8), the *Yazata* *Miθra* (Yt. 10), the *Fravašis* of departed souls of the righteous (Yt. 13), the genius of victory, *Vərəθraϋna* (Yt. 14) *Vayu* (Yt. 15), *Aši* (Yt. 17) and of the Kingly Glory (Yt. 19).

(iv) The Minor texts, *Niṣāyišns*, *Gāhs*, *Sīrōčaks* & *Āfrinaϋāns*, consist of brief prayers, praises or blessings to be recited daily or on special occasions. This text is called "*X^vartak Avistāk*" i.e. the minor *Avestā*, which is a collection of the forms of prayer employed in daily use by priests as well as by laymen. The *Niṣāyišns* or *Nyāishes* are five in number. They are a collection of five short prayers or ascriptions of praise addressed to the Sun, Moon, Water and Fire and to the *Yazatas*—*X^varšēt*, *Mihr*, *Māh Ardvišur* and *Ātar*, who preside over those elements. They are composed of fragments taken from the *Yasna* and form an important part of the *X^vartak Avesta* or *Lesser Avesta*, a redaction of which together with the introductory *Pāzand* prayers, was begun by *Dastur Ātarpāt Mahraspandān* during the reign of *Shāpur II* (309–379 A.C.)

The five *Gāhs* are the prayers which are devoted to the several divinities who are called *Asnya* and preside over the five periods into which the day and night are divided. They are as follows :

Hāvani:—from Sunrise till Noon,
Rapiθwina:—from Noon till 3 P.M.,
Uzayeirina:—from 3 P.M. till Sunset,
Aiwisruθrima:—from Sunset till Midnight,
Ušahina:—from Midnight till Sunrise.

These prayers are enjoined to be recited daily at their respective times.

The *Āfrinaϋāns* are words of blessing accompanied by *Myazda*—i.e., votive offerings, such as fruits, flowers, milk etc. We have *Āfrinaϋān Artākfravaxš*, *Āfrinaϋān i Dahmān*, *Āfrinaϋān i Gāθā*, *Āfrinaϋān i Gāhānbār*, *Āfrinaϋān i Srōš* and *Āfrinaϋān i Rapiθwin*.

Larger fragments have been preserved together with the *Pahlavi* commentary. First among these stands the *Nīrangistān*, an extensive ritual work in three *frakarts* based upon an old collection of *Avestā Nīrangs*,

i.e., ritual precepts in the Avesta language. These Nīrangs are very fruitful sources for a knowledge of the ritual as well as for the enrichment of Avesta Vocabulary. Unfortunately the text which has been handed down to us is in a distorted and defective condition.

The Āfrin i Dahmān named Aogəmadaēčā from the first word of the first Avestā quotation is a Pahlavi tract interspersed with Avestā quotations. It is a sermon on death, originally written in Pahlavi, but preserved to us in a Parsi transcription in which original Zend-texts are developed or paraphrased.

Larger connected fragments we possess specially in the three Frakarts of the Hāḍōxt Nask. First Frakart deals with the value of reciting the Ašəm Vohu formula and the second and the third Frakarts treat of the fate of the soul after death. Westergaard regards them as Yašt XXI and Yašt XXII respectively. Here we should add the Āfrin i Paighāambar Zartōšt, a benediction for kings and the Vištāsp-Sāst Nask or Vištāsp Yašt. The latter is an "obscure text grammatically quite corrupt and compiled from manifold sources without any inner connection which has nothing to do with the ordinary Yašts."

(V) The Vendīdād or "Law against the Daēvas" (Av. Vīdāēvo-dāta, Mid-Pers. Vīdēvdāt) is a priestly code in 22 chapters called Frakarts, corresponding to the Pentateuch in the Bible. Its parts vary greatly in time and in style of composition. Much of its composition may be of late date. The first Frakart or chapter is a sort of an Avestan genesis, a dualistic account of creation. Second chapter deals with the legend of Yima, the Golden age and the coming of a destructive winter and Iranian flood. Chapter third teaches among other things, the blessings of Agriculture and Dignity of Labour. Chapter fourth contains legal matters—breaches of contract, assaults and punishments. Chapters 5–12 relate mainly to the impurity from the dead. Chapters 13–15 deal chiefly with the treatment of the dog. Chapters 16–18 are devoted to purification from several kinds of uncleanness. Chapter 19 deals with the Temptation of Zaratūstra and the Revelation. The remaining chapters are chiefly of medical character.

Such, in brief outline, is the contents of the books known today as the Avesta. But as implied above, this is but a remnant of a literature once vastly greater in extent. This we can judge both from the internal and external evidence. The character of the work itself in its present form sufficiently proves that it is a compilation from various sources.

The present form of the Avesta, therefore, belongs to the Sassanian period. Internal evidence clearly indicates that it is made up of parts most varied in age and character. During that period whatever texts that had survived the ravage of Alexander and defied the corrupting influence of time, were gathered together, compiled and edited by Valaxš and by Āturpāt Māhraspandān, respectively. Parts of the Avesta may consequently

differ largely from each other in regard to age. In this connection, I would like to quote the passages given in *Dēnkart* (edited by Madon pp. 412-415) as under :—

“Dārāy i Dārāyān hamāk apastāk ut Zand čēyōn Zartuxšt hač Ōhrmazd patgrift, nipištan 2 paččēn, ēvak pat ganj’ i Ša < sa > pīkān, ēvak pat diž i nipišt dāštan framut.

Valaxš i Ašakānān apastāk ut Zand čēyōn apēčakihā andar āmat ēstāt, hamōk-ič i hač-iš har čē hač vizand ut āsuft-kārīh i Alaksandar ut ēvār ut rōp i Hrōmāyān andar Ērān šahr pargandakihā apar nipištak ut čē uzvān-aβspārišnik pat dastōβar mānd ēstāt andar šahr čēyōn frāč mat ēstāt, nikās dāštan ō šahrīhā aβyātkār kartan framūt.

Ōy Bay Artaxšgr šāhān šāh i Pāpakān pat rāst dastōβarīh < i > Tansar ān-ič hamōk i pargandak hamāk ō dar x^vāst. Tansar apar mat, ān i ēvak frāč patgrift ut apārik hač dastōβar hišt: ut ēn-ič framān dāt ku frāč ō amāh har nikēzišn ān-ē bavēt hač dēn Māzdēsēn, čē nūn-ič ākāsīh ut dānišn hac-iš frōt nēst.

Šāpuhr i šāhān šāh i Artaxšaθrān nipēkihā-ič i hač dēn bē apar biziškīh ut star-gōβišnih ut čandišn ut Zamān ut gyāk ut gōhr, dahišn, bavišn, vināsišn, ut yatak-vihērīh ut gōβākīh ut apārik kērōkīh ut aβzār andar Hindōkān ut Hrōm apārik-ič zamikihā pargandak būt, apāč ō ham āβurt ut apāk apastāk apāč handāxt ut har ān i druvist paččēn ō ganj’ i Ša < sa > pīkān dātan framūt, ut ēstēnitan i hamāk argastān apar dēn Māzdēsēn ō uskār kart.

Šāpuhr Šāhān Šāh i Ōhrmazdān hamāk kišvarikān pat patkārišn apē-vihānak kartan. hamāk gōβišn ō uskār ut vicōdišn āβurt. Pas hač bōxtan i Āturpāt pat gōβišn i passāxt, apāk hamāk ōyšān yut-sartakān ut nusk-ōšmūrtān-ič ut yut-ristakān. Ēn-ič guft ku nun ka-mān dēn pat gētēh bē dīt, kas-ič ay-dēnīh bē nē hilēm, vēš apar tuxšāk tuxšēm, ut ham-gōnak kart.

Im Bay Husrav Šāhān Šāh < i > Kavātān čēyōn-aš ahramōyīh ut sāstārīh spurh-hamēstārīhā vānīt, pat pađtākīh hač dēn andar har ahramōyīh, 4 pēšak ākāsīh ut uskārīšn i dōkānīk vasihā bē aβzūt, ēn-ič pat dēhān-hanj’amanīkīh guft ku: rāstīh i dēn Māzdēsēn bē dānist. Ō-yārān pat uskārīšn ōstikihā toβān bē pat gētēy ēst < ēnī > t; ut apartar aβzōnīk ut pēš-rat būtan mātiyān nē pat uskār, bē pat apēčakīh < i > mēnišn ut gōβišn ut kunišn ut vēh-mēnōk vāzišnih, mānsrik apēčakihā ēzišnih i yazdān šāyēt. Ut-mān Ōhrmazd mayupat ān i x^vānd, x^vānēm, kē < pat > mēnōkvēnišnih andar amāh pađtākīhist. Ut-mān frāx^v. < vi > -čārīh mēnōk-vēnišnih gētēh-handāčk-nimā-yišnihā-ič har 2 adōvēnak spurrik hač-išān x^vāst ut x^vādēm apāk-

ič ān i āzātīh-kartārīh i yazdān < v > āspuhrakānīhā apar Ērān rāδ, Ērān-šahr pat hamōk i hač dēn Māzdēsñ frāč raft i pēšē-nikān hangat-dānākīh āmēčišñīh i ō-č hām X^vaniras. Ān i ākāsān pat yuttarīh patkār nēst, < čē > ōyōn vašīhā apastāk aδvāčīk pat apēčak-gōδīšñīh, nipēk-pērāδīšñīk hač mātiyān aβyāt-kārīh, ut pātram-ič aδvēnak āvāčīk andar gōβīšn ākāsēnišn dāšt ēstēt, pas-ič hamāk-X^vānīk dānākīh i dēn Mazdyašt. Ēt-ič rāδ i-mān šnāxt ēstēt ku kaδ hamāk varōmand uskārīšñīh i bēkānak hač dēn Mazdyast < hač > gēhān ō ē gyāk rasēnd. Pat nōk hand < ē > šēnišñīh ut uskārīšñīh bēkānak hač dēn Mazdyast and dānišn ayāftan ut paδtākēnītan ō sūt ut nihāt-kārīh i gētēhān āβurtan nē šāyēnd čand andar ōšmurišn i rat-ē pat vēš vičōδīšñīh ut vēš uskārt < ba > vāt. Apartōm x^vāδīšñīhā framāyēm hamist mayōk-martān i vēnāk < ut > ērtar ut huxēm-tar ut vēh nōk nōk asūtakīhā apastāk ut Zand ō uskārtan ut ayāpišn i hač-iš ō dānākīh < i > gēhānikān aržānikīhā aβzūtan. Ōyšān kē ō gētēhān šnāxtan i dātār ut aβdīh < i > mēnōkān ut čēyōnīh i dahišn hač dātār fratōm ayāftan nē šāyistan aivāp hamāk ayāftan šāyistan guft pat kam-dānišn varranīk. Ōyšān kē < pat > paδtākīh i hač dēn ētōnīh (hastīh) ut pat-ič hangōšītak hastīh šnāxtan šāyistan guft pat uskārkar; ut ān kē rōšn nimūtan pat dānākīh dēnākāsīh dāštan. Ut hač ān čēyōn har dānākīh būn dēn hamōk pat nērōk i mēnōkīk ut ham pat paδtākēnītārīh < i > gētēyīk ān i kas dānākīhā guft ka-č-aš hač katām apastāk paδtākīh hamist nē dāšt, aδak-ič pat paδtākīh i hač dēn hangārt kē X^vēškārīh pat hamōk frāč ō gēhān zātākān burt."

Professor Zaehner, Spalding Professor of Eastern Religions and Ethics in the University of Oxford translates the above-mentioned passages from Dēnkart, thus :

"Dārāy, son of Dārāy, commanded that two copies of all the Avesta and Zand should be written, even as Zoroaster had received them from Ohrmazd, and that one should be preserved in the Royal Treasury and one in the National Archives.

Valaxš (Vologeses), the Arsacid, commanded that a memorandum be sent to the provinces (instructing them) to preserve, in the state in which they had been found in (each) province, whatever of the Avesta and Zand had come to light and was genuine, and also any teaching deriving from it which, although now scattered owing to the chaos and disruption which Alexander had brought in his wake and the pillage and looting of the Macedonians in the Kingdom of Iran, either survived in writing or was preserved in an authoritative oral tradition.

His Majesty, the King of Kings, Artaxšaθr (Ardašīr I), son of Pāpak, following Tansar as his religious authority, commanded all those

scattered teachings to be brought to the Court. Tansar set about his business and selected one (? tradition) and left the rest out of the canon and he issued this decree: "The interpretation of all the teachings from the Mazdayasnian Religion is our responsibility; for now there is no lack of certain knowledge concerning them."

The King of Kings, Šāpuhr (Šāpur, Sapor I), son of Artaxšaθr, further collected those writings from the Religion which were dispersed throughout India, the Byzantine Empire, and other lands and which treated of medicine, astronomy, movement, time, space, substance, creation, becoming, passing away, change in quality, growth (?) and other processes and organs. These he added to the Avesta and commanded that a fair copy of all of them be deposited at the Royal Treasury; and he examined (the possibility) of bringing all systems (?) into line with the Mazdayasnian Religion.

The King of Kings, Šāpuhr, son of Ohramzd (Šāpur II), summoned men from all lands to an unprejudiced (?) disputation to examine and investigate all creeds. After Ādurbāδ had been vindicated by the consistency of his argument, he issued a declaration before all those representatives of the different sects, doctrines and schools in this voice: 'Now that we have seen the Religion upon earth, we shall not tolerate false religions and we shall be exceeding zealous'. And thus did he do.

His present Majesty, the King of Kings, Xusrav (Chosroes I), Son of Kavāδ, (Cabades, Qubad), after he had put down irreligion and heresy with the greatest vindictiveness according to the revelation of the Religion in the matter of all heresy, greatly strengthened the system of the four castes and encouraged precise argumentation, and in a diet (?) of the provinces, he issued the following declaration: "The truth of the Mazdayasnian Religion has been recognized. Intelligent men can with confidence establish it in the world by discussion. But effective and progressive propaganda should be based not so much on discussion as on pure thoughts, words and deeds, the inspiration of the Good Spirit, and the worship of the gods paid in absolute conformity to the world. What the chief Magians of Ohrmazd have proclaimed, do we proclaim; for among us they have been shown to possess spiritual insight. And we have asked and ask of them the fullest exposition of doctrine both of that, which concerns spiritual insight and of that, which deals with conduct on earth, and for this we give thanks to the gods. Fortunately for the good governance of the country, the realm of Iran has gone forward relying on the doctrine of the Mazdayasnian Religion, that is the synthesis of the accumulated knowledge of those who have gone before us throughout the whole of Xvanīras. We have no dispute with those who have other convictions, for we (ourselves) possess so much both in the Avestan language through pure oral tradition or reduced to writing in books and memoranda and in the vulgar idiom through oral transmission—in short, the whole original wisdom of the Mazdayasnian Religion. Whereas we have recognised that, in so far as all dubious doctrines, foreign to the Mazdayas-

nian Religion, reach this place from all over the world, further examination and investigation prove that to absorb and publish abroad knowledge foreign to the Mazdayasnian Religion, does not contribute to the welfare and prosperity of our subjects as much as one religious leader (*rat*) who has examined much and pondered much in his recital (of the ritual); with high intent and in concert with the perspicacious, most noble, most honourable, most good Magian men, we do hereby decree that the Avesta and Zand be studied zealously and ever afresh so that, what is acquired therefrom may worthily increase and fertilize the knowledge of our subjects. Those who tell our subjects either that it is not possible to acquire or that it is possible to acquire in its entirety, knowledge of the Creator, the mystery of spiritual beings, and the nature of the Creator's creation, are to be deemed men of insufficient intellect and free-thinkers. Those who say that it is possible to understand Being, through the revelation of the Religion and also by analogy, are to be deemed researchers (after truth). Those who expound (this doctrine) clearly, are to be deemed wise and versed in the Religion. And since the root of all knowledge is the doctrine of the Religion concerning both ideal potentiality and material manifestation, a man (who speaks in this cause) speaks wisely even though he derives the doctrine from no Avestan revelation. So he should be esteemed as (speaking) in accordance with the revelation of the Religion, the function of which is to give instruction to the sons of men".*

CONTENTS OF THE YASNA

Av. Yasna, Skr. Yajña, Pahl. Yazišn, is the chief liturgical book recited in honour of all the divinities collectively. It was composed for the purposes of the high office of the Yazišn which consists chiefly in the ceremonial preparation and offering of the Parahōm (Av. parahaoma), i.e., the juice extracted from the Hoama-plant mixed with consecrated water, milk and aromatic ingredients. The high service of the Yasna is preceded by a preparatory ceremonial called Paragna (परोयस्न). At this ceremony the entire Yasna from beginning to end is recited. Prof. Geldner remarks—"The Yasna is a variegated mixture of monotonous drawling formulæ and of interesting and in part very ancient texts. These heterogeneous elements have, however, been skilfully knit together into one whole. The larger sections have appropriate introductions prefixed to them and close with longer or shorter *resumés*."

The Yasna is made up of 72 Hāiti or Hā (i.e., Chapters). They correspond to the 72 strands used in the weaving of the sacred girdle, known as "Kūstik." This number is reached by an artificial method, several chapters or Hās being simply repetitions of some of the others; e.g. Hā 5 is the same as Hā 37; Hā 18 same as Hā 47 with an introduction taken from 51.7 etc. The Yasna is the chief liturgical book consisting of

* Zaehner, Zurvan, A Zoroastrian Dilemma, pp. 7-9 and pp. 31-32.

at least three different parts distinguishable by considerable differences in language and contents:—the “later Yasna” Yasna 1–27, 52, 54–72; Yasna Haptaṇhāiti, Yasna 35–41 with a supplement Hā 42; the Gāθās or the Old Yasna, Yasna 28–34, 43–51, and 53.

At present two priests viz. Zaoṭar and Ātarəvaxš are required in the performance of the Yasna liturgy instead of eight priests in the ancient times. In the first eight chapters, the officiating priest (Zaoṭar-hotṛ-) with the assistance of his colleague (Ātarəvaxš) makes all ceremonial preparations, puts the offerings and oblations, to be dedicated to the heavenly beings and then invites Ahura Mazdā, Aməša Spəntās, Yazatas, Fravašis and other lesser Worshipful beings to come and attend the ceremony prepared in their honour. Hās 9–11 are recited in honour of Haoma and the sacred Haoma juice is prepared from the twigs dedicated to him. Hā 11, sec. 16 introduces a new section, the Confession of Faith, which extends from Hā 11–17 to the end of Hā 13. The most interesting of these pieces is Hā 12, which according to Yasna Hā 13. 8 is also called the Fraorati—(i.e., confession). Hās 14 and 15 are songs of praise. Hās 16 and 17 contain invocations of the genii of the day, of the times of the day, of the seasons of the year and of the various forms of fire etc. Hā 18 is the same as Hā 47. Hās 19–21 known as Bayān Yašt are the homilies on the three most sacred prayers, the Ahuna Vairya, Aḡəm Vohu, and Yənhē Hātām. Ā Airyemā išyō consisting of but one verse of Hā 54 ranks in importance as equal to these three cardinal sacred formulæ. The Saošyants or the Saviours, it is said, will recite this prayer on the occasion of the Day of Resurrection to restore the dead to life. Hās 22–27 are the so-called “Hōmāst Yašt”, which accompanies the second preparation of the Haoma Juice which now begins. Hā 27 simultaneously forms the transition to the central part of the Staota Yəsnya and to the Gāθās. The second part of the “later Yasna” consists of Hās 54–72. Hā 55 gives a short poetical resumé of the Gāθās. Hā 56 named the “Small Srōš Yašt” is preparatory to the large and comprehensive Srōš Yašt which is contained in Hā 57. Hā 58 contains the Fšūšō Māθra—‘lit. the hymn of the prosperity’, a glorification of prayer in general and the prayer to be recited before the last judgment. Hā 59 refers both to what precedes and to what follows and introduces the two next sections with renewed invocations. Hā 60 known as ‘Dihma āfriti’—the blessing of the pious—contains invocation of blessings on the abodes of the worshippers of Ahura Mazdā. Coupled with it, is an exorcism in Hā 61 and a homage offered to the Fire in Hā 62. Then follows the “Āb-zōr” i.e., “offering to the waters”,—Hās 63–68. Renewed invocations and a conclusion of the whole ceremony form the end Hās 69–72. Of these chapters Hā 71 is the most interesting and the most appealing.

YASNA HAPTAṆHĀITI

The Yasna Haptaṇhāiti or the Yasna of the Seven Chapters (Yasna Hās 35–41), a text of quite a unique character, is inserted in the midst of the Gāθās. It is in the Gāθic dialect, though written in prose. Its language is

ancient as that of the metrical *Gāthās*, but the thoughts and expressions are very simple. It represents the transition period that intervened between the close of the *Gāthic* age and the opening of the Avestan period. It also represents the earliest prose writings of the extant Avesta. Although it is more recent than the *Gāthās*, still it has just claims to be considered as more ancient and original than the sections of the later *Yasna*. It originally formed a separate book, and may have been composed by one of the earliest successors of *Zaraθuštra*, as it stands midway between the *Gāthās* and the later *Yasna*, in point of style. Each *Hā* or chapter is devoted to a special theme. *Hā* 36 speaks of fire, especially of that fire which plays an important rôle in the fire-ordeal in the last judgment. Chapter 37 deals with a thanksgiving for the good creations of *Mazdā*. Chapter 38 treats of the earth and its genii as also of the waters. Chapter 39 speaks of animals, the souls of the righteous and the *Aməša Spəntās*. Chapters 40 and 41 deal with the rewards in this world and in the world beyond. Chapter 42 forms a supplement. From the above description of the contents, it will be noticed that there does not seem to be any close connection between the separate chapters. One might be tempted to find in some chapters, especially the first, replies to *Zoroaster's* discourses from within the circle of his congregations. However, it is difficult to ascertain the proper purpose and literary significance of the *Yasna Haptaṅhāiti*. The *Yasna* of the Seven Chapters is unique in that, it is written in the same archaic dialect as the *Gāthās* themselves. It must have been composed not long after the Prophet's death.

Prof. Zaehner in his book 'Dawn and Twilight of Zoroastrianism', p. 62 says: "In the *Gāthā* of the Seven Chapters two things seem to be happening. First there seems to be some attempt to systematize *Zoroaster's* ideas—the 'Bounteous Immortals', for instance, are mentioned for the first time as a group, though they are not individually named—and secondly there is an obvious tendency to adopt the teachings of the Prophet to a form of religion far closer to nature than was his without actually reintroducing into the reformed religion anything that the Prophet had specifically condemned."

GĀTHĀS

The oldest part, which is written in an earlier form of the language than the rest of the Avesta, is the *Gāthās*, 'hymns' or 'psalms'; and these are generally regarded to be the work of the prophet *Zaraθuštra* himself. These hymns form the kernel of the main liturgy or *Yasna*, which constitutes one of the three principal divisions of the extant Avesta. Owing to linguistic difficulty and owing to lack of adequate exegetical tradition to the Avesta, this perpetual uncertainty about the meaning of the text is most serious of all in the *Gāthās*, which, being the Prophet's own words are obviously the most crucial part of the whole of the Zoroastrian sacred literature. The *Gāthās* are by far the oldest literary monument of the Iranians. These Sermons in verse-form were either interrupted by

explanations in prose in which the subject of the Sermon was treated of in details, or that they formed the conclusion of a Sermon, in which the matter of a prose dissertation was put together in verse form, easily to be committed to memory. They are the "Sraṇā Zaraθuštri-utterances of Zaraθuštra." These devotional, ethical, eschatological hymns are expressed in pithy, compressed, often enigmatical style and are replete with metaphysical, abstruse and pregnant thoughts. They are preponderatingly subjective and personal.

The Gāθās are five in number and are named from their initial words. They are :— (i) Ahunavaiti (Yasna Hās or chapters 28-34), (ii) Uštavaiti (Hās 43-46), (iii) Spəntā Mainyu (Hās 47-50), (iv) Vohu xšaθra (Hā 51) and (v) Vahištōišti (Hā 53). They comprise 17 hymns, made up of 238 stanzas of three to five lines. The language of the Gāθās is more archaic than the rest of the Avesta and differs from it in syntax, style and metre. They contain many unknown words. The compact structure of each stanza demands an intense effort of concentration to be even approximately analysed. The order of words in the Gāθās seems at times to follow the association of the poet's thoughts so closely that inflectional endings no longer suffice to establish the congruence of words. The Gāθās are of the age that can be assigned to the oldest Vedic hymns, and in some respects, they are more primitive than the Vedas. Prof. Henning remarks : "From the point of view of comparative linguistics, the Gāθās could have been composed, at a date far later than 600 B.C." (Zoroaster p. 36).

Zaraθuštra has thought poetry as the most fitting medium for the expression and exposition of his sublime doctrines. The Gāθās are therefore to be chanted in rhythmic tone (Av. word *fra-srāvaya-*). They are composed in measured syllables. The metre of the Gāθās is of five types, all based on a constant number of syllables in a line. Thus we find stanzas of five lines each counting eleven syllables with the cæsura after the fourth, and stanzas of three lines each counting sixteen syllables with the cæsura after the seventh. The Gāθic metres resemble the Gāyatri and Trishtubh metres of the Vedas. Each of the five Gāθās has a different metre, but there is a fundamental difference in one point. The Vedic metre is one of quantity, while the Gāθic metre is one of accent. The Gāθic verse reflects the proto-Indo-Iranian verse, which must have been based on the number of syllables, but Prof. W. Lentz (Yasna 28-Kommentierte Übersetzung und Komposition's—Analyse 1954 p. 73) holds the metre to be based on ictus and rejects the proto-Indo-Iranian origin of the metrical system of the Gāθās.

The strophe (Av. *vacastaštay*—Middle Pers. *vicast*) of the Ahunavaiti Gāθā (Y. 28-34) including the Ahuna Vairya, consists of 3 lines (Av. *afsmān*—Mid. Pers. *Gās*) of 7 + 9 or 7 + 8 syllables. A cæsura occurs regularly at the end of the 7th syllable.

The strophe of the Uštavaiti Gāθā (Y. 43-46) consists of 5 lines of 4 + 7 syllables. The cæsura occurs at the end of the 4th syllable.

The strophe of the *Spəntā-Mainyu Gāθā* (Y. 47-50) consists of 4 lines each of 4 + 7 syllables and thus corresponds to the Vedic *Triṣṭubh*. In individual cases the *Jagatī* measure, 5 + 7 syllables, takes its place, especially in Y. 48, 5 and 6. The *cæsura* occurs at the end of the 4th or 5th syllable.

The strophe of the *Vohu-Xšaθrā Gāθā* (Y. 51) consists of 3 lines each of 7 + 7 syllables. The *cæsura* occurs at the end of the 7th syllable.

The strophe of the *Vahištoištay Gāθā* (Y. 53) consists of two shorter and two longer lines, the former of 7 + 5 syllables with one *cæsura*, the latter of 7 + 7 + 5 syllables with double *cæsura*.*

VISPARAT

The name *Visparat* (Av. *vīspe ratavō* 'all the ratavs' or chiefs) is not an independent book but a collection of supplements to various portions of the *Yasna*. The *Visparat* high ceremony is the *Yasna* ceremony enlarged by the addition of the *Visparat* portions. It is celebrated especially at the seasonal festivals, the *Gāhānbārs*. The separate portions or chapters of the *Visparat* are called *Kardehs* from an Av. word *Kərəti*. It is a liturgical work of twenty-three *Kardehs* or chapters. They bear a great resemblance to the first part of the later *Yasna* (Y. 1-27) so far as its contents are concerned.

We gather from the Vedic sacrificial system that about sixteen priests were employed in important rituals.† The extant Avestan texts mention eight different functionaries, the *Zaotar*, the chief officiating priest and seven assisting priests, who performed the *Yasna-Visparat* ceremony. Today only two priests, *Zaotar* (ज़ोत्र) and *Ātarəvaxš* (आतरवक्ष) perform it. The auxiliary priest known as *Raēθwiškara* attends to the various functions of his former colleagues. *Zaotar* or the officiating chief priest calls out the names of all priests one by one and the auxiliary priest presents himself as a substitute for all of them, uttering "azəm *Vīsāi*". The names of these priestly dignitaries and functions assigned to each of them are briefly stated as under:

(i) Av. *Zaotar*, Skr. *hotṛ* is the chief priest who recites the holy texts and performs the most important sacrificial ceremonies. It is derived from √*zu* to call, to invite, to invoke. [See Geldner's article on *Zaota*—in *Dastur Darab Commemoration Volume*, 1925, pp. 277-281.

(2) Av. *Hāvanān*, name of the first subordinate priest who pounds

* Cf. Bartholomæ, *Arische Forschungen* II. 1 seq., III. 11 seq.; Geldner, *Grundriss der Iranischen Philologie* II. 26 seq.; *Dastur Peshotan Sanjana Menorial Volume* pp. 37-45; *Gāθā Meter* by Dr. Taraporewala in 'The Divine Songs of Zarāθuštra' 1951. pp. 863-876; Humbach, *Die Gāthās Des Zarathustra*, Band I and II, 1959.

† These officiants at the Soma-worship are separately named, *Hotā*, *Maitrāvaruṇa*, *Acchāvāka*, *Adhvaryu*, *Grāvastut*, *Neṣṭā*, *Unnetā*, *Pratiprasthātā*, *Udgātā*, *Prastotā*, *Pratihartā*, *Subrahmaṇya*, *Brahmā*, *Brāhmaṇācchamsi*, *Ṣoṭā*, *Agnīdhra*, with their president *Sadasya*, in all 17 officials.

the Haoma, derived from *hāvana*-mortar and pestle used for pounding the Haoma.

(3) *Ātarəvaxš*, Pahl. *Ātarvaxš*, the tender of fire; the name of the *second* subordinate priest who tends the fire.

(4) *Frābərətār* is the name of the third subordinate priest who brings to the Zaoatar, all the implements and other things required for the ceremonies.

(5) *Ābərətar* is the name of the fourth subordinate priest who brings the Holy Water. The name is derived from *Āp*-water and *bərət* the bringer. Instead of *Ābərət*, the author of the *Nīrangistān* uses another term *Dānavāza*. See *Bulsara, Nīrangastan* p. 403. *Anatol Waag (Nīrangistan, Der. Avesta traktatüber die Rituellen Vorschriften, 1941 p. 87)* reads the name *dānazvāza* and translates "Wasserfahrer". Pahl. Version, *pat rot vicinātārīh*; see *Bartholomæ, Air Wb.* column 734.

(6) *Āsnātar*, *ā-snāθr* is the name of the fifth subordinate priest who washes and strains the Haoma.

(7) *Raēθwiškara* lit. one who mixes, is the name of the sixth subordinate priest who mixes the Haoma juice with 'gām jivyām' (milk).

(8) *Sraošāvarəz* lit. one who keeps good discipline, is the name of the seventh subordinate priest, who superintends the sacrifice and prescribes punishment for negligence or remissness in the performance of the sacrifice and priestly duties.

The above brief account shows that the functions assigned to the above-mentioned eight priests in ancient times are now-a-days performed by two priests only viz. Zaoatar and the *Raēθwiškara* commonly known as *Rāθwi-Rāspī*, see pages 217 and 218.

The Avestan language belongs to the Iranian branch of the Indo-Germanic family of tongues. The designation Avesta for the language as well as the book, is in consonance with the Pahlavi or Middle-Persian *Avistāk*, which is used both of the tongue and of the scriptures. The term *Zand* for the language is a misnomer. The language of the Avesta is closely allied to Sanskrit. The relation to the Sanskrit language was one of the means of establishing the authenticity of the Avesta and is very essential in its interpretation. In its phonology, the Avesta agrees with the Sanskrit in its vowels in general. The Sanskrit diphthong *ē* appears in Avesta as *aē*, *ōi*, *ē*. Thus Av. *vaēnōiθe*, they two are seen = Skt *vēn-ē-tē*. Skt. *ō* appears as Av. *ao*, *əu*, e.g. Av. *aojah*, strength = Skt. *ōjas*. Moreover a notable peculiarity in Avesta is the insertion of epenthetic vowels, *i*, *e*, *u*, e.g. Av. *bavaiti* = Skt. *bhavati*; Av. *haurva* = Skt. *Sarva*, whole; Av. *vaxədra*, word = Skt. *vaktra*; Av. *hvarə*, Sun = Skt. *Svar*. Almost any Sanskrit word may be transformed at once into its Avestan equivalent, or vice-versa, merely by the application of certain phonetic laws, for example:—

təm amavantəm yazatəm
 sūrəm dāmōhu savištəm
 miθrəm yazāi zaoθvābyō,

may be rendered word for word in Sanskrit, thus :

tam amavantam yajatam
 sūram dhāmasu saviṣṭham
 mitram yajāi hōtrābhyah.

In inflexion, the Avesta language shows the richness of Vedic Sanskrit and it possesses almost equal facility of word-formation. In syntax, it differs from Sanskrit in certain respects, showing marked individuality.

The ancient Iranian people formed a branch of the Indo-European people and were very closely related to the ancient Indo-Aryan. Hence the language, literature and culture of the Iranians and Hindus are akin to each other. It is therefore not only beneficial but essential that the Iranian literature should be studied side by side with the Vedic literature for the proper understanding of both the cultures. With this necessity in view the Vaidika Samshodhana Mandala, Poona, started a centre for Iranian studies since 1951 under the able guidance and directorship of the late Prof. Dr. I. J. S. Taraporewala. This Mandala has taken up the critical edition of the Avestan Texts in Devanagari script and the entire Volume on Avesta text is expected to be out in the near future. This book will, I am sure, facilitate the promotion of Avestan Studies in Indian Universities, which will follow the example of European Universities in adopting the Avestan Studies in their curriculum.

The close similarity of the oldest Indian and the oldest Iranian is such that a large part of the vocabulary is identical, a further large part is different by small phonetic changes and a third part shows that different words had been adopted or preserved. This can be easily illustrated. The verbal bases are the same: *pat*-‘fly’, *vac*-‘speak’, *man*-‘think’, *dā*-‘give’ *as*-‘be’, *kar*-‘make’, *mar*-‘die’ *ar*-‘move’, *mā*-‘measure’. Similarly we find identical nouns, adjectives and numerals: *jani*-‘woman’, *kāma*-‘wish’, *martya*-‘mortal’, *gau*-‘ox’, *vira*-‘man’, *pad*-‘foot’, *āp*-‘water’, *vāta*-‘wind’, *jīra*-‘active’, clever, *panca*-‘five’, *aṣṭa*-‘eight’, *nava*-‘nine’. I may add that “the R̥gvedic *pavasta*-used in the dual *pavaste* (10.27.7) of the sky and the earth could be explained by reference to Old Persian word *pavasta*-‘envelope’ used of the clay envelope which was put over the clay tablet”. Further in R̥gveda 7.86.5 we come across the phrase, *paśu-tṛpam na tāyum*-‘like a cattle-stealing thief’. This word *tarp*: *tṛp* is familiar in the Avesta and in the Iranian dialects in the sense ‘steal’, but the Vedic Sanskrit could not offer any suitable meaning. Besides the Avesta adjective *pāzah-vant*-‘having a fine surface’ may be compared with the Vedic *pājasvant*-occurring in R̥gveda 10.77.3 in the verse *pājasvanto na vīrāh/panasyavo* “like warriors with fine countenances, worthy to be celebrated.” Moreover by the divergent phonetic changes in Avesta and Sanskrit two words might become homonyms pronounced in one way in the one language while the

other kept them distinct. In Avesta the one word *dā* has both the meanings 'to give' and 'to put' (the distinction of *d-* and *ḍ-* being given up), whereas in Sanskrit are given root *dā-* to give and *dhā-* to put. Quite the opposite is the case in respect of Av. word *raś-* to injure and *raxš-* to protect, while in Sanskrit the one form *rakṣ-* has the two meanings 'injure' as in "rakṣas-" 'injury' and 'protect' as a frequent verb *rakṣati-*. In Ṛgveda 9.101.3 we come across the phrase *duroṣam somam*, which may be compared with the corresponding Avesta phrase *haomam dūraoīam*, meaning "Haoma, which keeps death afar" or "Haoma of far spreading radiance," since the Ṛgveda and Avesta are so close in language. The religious vocabulary of the Avesta and the Veda are particularly close in the following technical terms.

<i>Sanskrit</i>		<i>Avesta</i>
Yajña- 'sacrifice'	...	Yasna
Aryaman- god of hospitality	...	Airyaman
ṛta- truth	...	Aša-, arəta-, ərəta-
vipra- orator	...	vifra
hotar- 'pourer'	...	Zaotar-
Soma- 'drink'	...	haoma-
śraddhā- 'faith'	...	Zrazdā
kavi- sage	...	Kavi
Jaritar- singer	...	Jarətar-
deva- god	...	daēva- false god, demon
druh- evil	...	drug, drauga
dasyu	...	dahyu
Gandharva-	...	gandarəwa
hvātar- invoker	...	Zbātar*

In conclusion, it is our ardent and pleasant duty to acknowledge the manifold help which we have received from various sources. We express our gratefulness to the revered Dasturji Sahib Khurshed S. Dabu, High Priest of the Parsees at Bombay, for his splendid help in notes, and on the symbolic significance of certain rituals, unfolding the mystery behind them.

We also acknowledge with a deep sense of gratitude the financial help received by the Mandala from various sources. The Government of India and the Government of Maharashtra have been giving us recurring and non-recurring grants for the promotion of our varied activities. This help has enabled us to a great extent in carrying on our research activities steadily and smoothly. We feel very grateful to the Government of India and the State Government for their sympathetic financial assistance. We must also express our indebtedness to the State Governments of Uttar

* Summarised from Prof. Sir H. Bailey's article on "Veda and Avesta", reprinted from the University of Ceylon Review Vol. XV Nos. 1 and 2, Jan-April 1957.

Pradesh, Bihar, Madhya Pradesh for their patronage to the Mandala. We cannot conclude without expressing our gratefulness to the generous Trustees of the N. M. Wadia Charities, The Bombay Parsee Punchayet Funds, the Nizam Charitable Trust, Sir Dorabji and Sir Ratan Tata Trusts, and to Shri F. D. Pudumjee who have rendered us financial support since the very undertaking of the Avestan Studies in the Institute. We also sincerely thank Shri Framroj Rustomji Poonawalla of "Commercial Art Engravers" for having prepared, free of cost, the block-Diagram No. 1 of the Yasna-Ceremony. The proprietor of "The Katrak Studio", Dadabhai Naoroji Rd., Bombay, also deserves our thanks for the photograph that he took in a Zoroastrian Fire Temple, without any charge.

We acknowledge our indebtedness to the University of Poona for its financial help towards the publication of Yasna, Visparat, Khordeh Avesta and Yašts-Parts I & II.

Finally we must acknowledge the services of Shri S. R. Sardesai, Manager of Samarth Bharat Press, who has helped us in making this work as accurate as possible.

We hope this edition will prove of great use to Oriental scholars and will meet with their approval.

Aēvō panta yō ašahē.

There is only one path which is of Righteousness.

Vaidika Samsodhana Maṇḍala, Poona 9

Dated, 17th November 1962

M. F. KANGA

Avesta alphabet, pronunciation and transcription

Vowels

अ	अ	a	short as 'a' in <i>akin, alone</i> .
आ	आ	ā	long as 'ā' in <i>part, arm, car</i> .
इ	इ	i	short as 'i' in <i>akin, in, into</i> .
ई	ई	ī	long as 'ī' in <i>machine</i> or "ee" in <i>seen, keen</i> .
उ	उ	u	short as 'u' in <i>full, bush</i> .
ऊ	ऊ	ū	long as 'ū' in <i>rule, rude</i> .
ॐ	ॐ	ə	short as 'a,' in <i>at, cat, mat</i> . There is no exact Sanskrit equivalent.
ॐ	ॐ	ō	long, somewhat more prolonged than ə. This generally occurs in the Gāthās.
ॐ	ॐ	e	short as almost like 'a' in <i>mate, cane</i> , but shortened.
ॐ	ॐ	ē	long, somewhat prolonged than e, as 'a' in <i>mate, cane, lane</i> .
ॐ	ओ	o	short as 'o' in <i>code</i> .
ॐ	ओ	ō	long as 'ō' in <i>prone, alone</i> .
ॐ	आॐ	ā̃	A peculiar Avestan vowel. Pronounced āo, rather rapidly, but with each vowel quite distinct.
ॐ	आँ	ā̃	Nassalised ā like French <i>an</i> .
ॐ	अँ		Corresponds to Sanskrit ऋ and is almost always monosyllabic.

Consonants

(Remarks when necessary)

क	क	k	in <i>key, keep</i> .
ख	ख	x	like Persian <i>kh</i> .
ग	ग	g	like 'g' in <i>great, greeting</i> .
घ	घ	γ	like Persian <i>gh</i> or <i>gh</i> in <i>ghee, ghost</i> .
ङ	ङ	ŋ	as ng in <i>ring, thing</i> .
च	च	c	as ch in <i>chill, child</i> .
ज	ज	j	as j in <i>joke, jar, jug</i> .
ञ	ञ	ñ	
ट	ट	t	
ठ	ठ	ṭ	Always final.

6	थ	θ	like th in <i>thin, thing</i> . Spirant.
9	द	d	like th in <i>thy, thine</i> .
5	ध	ð	Spirant.
1	न	n	like n in nasal.
॥	ॠ	ṇ	Corresponds to Sanskrit anusvara.
७	प	p	
७	फ	f	Spirant; like the English f in figure.
7	ब	b	
७	व	w	Spirant, pronounced almost like 'v' valour, vacant.
७	म	m	
१०,	य	y	This is the initial y.
॥	य	y	This is the medial y.
१	र	r	
७,	व	v	This is the initial v.
॥	व	v	This is the medial v.
१०	श	ś	as s in sure. Corresponds to Sanskrit श.
७	ष	ṣ	This corresponds to Sanskrit ष.
१०	स	s	Same as above श, but generally appears before य-y.
१०	स	s	
7	ज़	z	like the English Z.
७	ज़	ž	Zh, like z in English Azure.
७	ह	h	
१	ख	x ^v	This corresponds to Sanskrit ख.
१५	ख	x	This is spirant x in the neighbourhood of other palatal sounds and represents an original Aryan sy as in दस्यु for दस्यु.



Specimens of Avestan Text & Transcription

[illegible]

यज्ञा^१ ह॒य्व॑ध्र॒मच^२ यत्^३ अ॒स्ति^४ ह॒य्व॑ध्र॒नां॑^५ व॒हि॒र॒त॑म्^६ अ॒न्तर॑^७ मा॒ण्ड॑ह॒मच^८ ह॒र॑च^९ ॥

—स्वरशेत् न्याइश् १५

Sanskrit Parallel

यजे^१ सखित्वम्^२ यत्^३ अस्ति^४ सखित्वानाम्^५ वसिष्ठम्^६ अन्तः^७ सूर्याचन्द्रमसोः^{८-९} ॥

I invoke that friendship, which is the best of friendships, (namely) that between the Moon and the Sun.

Handwritten: Երևանի համալսարան

(Hochzeit) (Hochzeit) (Hochzeit)

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अषेम्^१ वोह्^२ वहिश्तेम्^३ अस्तां^४

उश्ता⁵ अस्ती⁶ उश्ता⁷ अह्माइ⁸

ह्यत्^९ अपाइ^{१०} वहिस्ताइ^{११} अप्पम्^{१२} ॥

—यस २८.१२

Sanskrit Parallel

ऋतम्^१ वसु^२ वसिष्ठम्^३ अस्ति^४

ओषितृ⁵ अस्ति⁶ ओषितृ⁷ अस्मै⁸

यत्^९ ऋताय^{१०} वसिष्ठाय^{११} ऋतम्^{१२} ॥

Righteousness is the highest Good, is the Illumination (of life). (This) Illumination (comes) to that (life), which (is) righteous for the sake of the Highest Righteousness.

၁၈၈၁ ခု ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်

...and ...

यो^१ यओम्^२ कारयेइति^३ हो^४ अषम्^५ कारयेइति^६

—वेंदीदाद ३.३१

Sanskrit Parallel

यः^१ यवम्^२ किरति^३ सः^४ ऋतम्^५ किरति^६

He who sows corn, sows righteousness.

INTRODUCTORY NOTE ON PARA-YASNA (*Paragnā*)

The title 'Yasna' is traditionally applicable to 72 chapters (Hās), which follow in the next section of this book. However the Yasna-ritual cannot be commenced without Para-Yasna, which has for its purpose keeping ready the necessary implements and consecrated things such as milk, twigs for the Haoma-extract etc. Parsi Priests call it *Paragna*. The priest who is to be the Rāspī in the main ritual, is usually the official concerned with the Para-Yasna, and the necessary details of its performance are given below. But it should be noted that even before the Para-Yasna ceremony begins within the fixed enclosure, various articles are cleaned and stored up in a large metal-vessel known as *kundi*, which is kept near the Rāspī, who is in charge of the working-table (खुवॉन्). All the necessary metal-implements required for the performance of the Para-Yasna are already immersed in pure water within that vessel, put on a stone-stand, by the right side of the Rāspī. He takes his seat after collecting pomegranate-twigs, palm-leaves and milk. These things, he collects in a manner described below, before commencing the recitation of the Para-Yasna, as will be seen from the following directions:—

Consecration of water within the pitcher

After reciting इनओध्र अहुरहे मज्दो । अषेम् वोह् for the first time, the Rāspī pours water from another vessel into the main pitcher, reciting in a whisper “यओज्दाध्र ज़रह् इ वरकश्” (the sea of वोउरुक्श्) which is supposed to be the highest plane of the invisible essence of “water”, existing on an unseen level of concepts. With the second down-pour, after reciting इनओध्र अहुरहे मज्दो । अषेम् वोह्, he similarly whispers the words “यओज्दाध्र ज़रह् इ फ़ौकर्त्”, which is the next plane of existence during the descent of spiritual force. यओज्दाध्र means purification, and the priest mentally connects up each down-pour with the allegorical lakes (ज़रह्). With the third down-pour reciting as usual the formula इनओध्र अहुरहे मज्दो । अषेम् वोह्, he whispers the following line—यओज्दाध्र ज़रह् इ पूइति, हवेंस्प मीनो अर्दुइसूर् आन् इ पाक् यओज्दाध्र—indicating thereby bringing (so to say) the spiritual force down to the level of material existence on the physical plane. Here we may conceive of a spiritual

counterpart of water (Plato's archetype) from mental to the emotional and thence to the physical plane. The words ज़रह् इ पूइति literally means the lake which is defiled in its descent on the grosser plane.

Ceremony before cutting the palm-leaf blade required for tying the bunch of Baresma-wires

After having finished the ritual of consecration of water within the pitcher, the Rāspī goes to a palm-tree with a knife and a pitcher of water, consecrated as directed above. Firstly, he washes the required blade of palm-leaf thrice, and then he cuts it off after reciting—क्षनओथ्र अहुरहे मज्दो । अपम् वोह् । This he places within the pitcher. Later on, this leaf is so dissected into six strands and knitted, as to form a long band of 'अइव्योइहन्' meant for tying the bunch of wires.

He repeats this process approaching the pomegranate tree from which he cuts off necessary length of a twig, washing it prior to cutting it, and reciting the same formula in the same way as mentioned above.

Ceremony for consecrating milk (जीवाम्)

The Rāspī goes to a she-goat tied near the place of the ritual, and makes the animal face the East. Then he washes her udders and himself facing the South recites:—

क्षनओथ्र अहुरहे मज्दो । अपम् वोह् ॥

Then he washes his right hand thrice and also one of the udders of the she-goat and recites the following (standing) :—

अपम् वोह् ॥ (से वार्)

फ़व्राने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअपो

हावनँअे अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्षनओथाइच
फ़सस्तयअेच । सावइहँअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच
क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्षनओथाइच
फ़सस्तयअेच । फ़ादत्-फ़पवे ज़त्तुमाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच
क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

(or) उजयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । फ़ादत्-वीराइ दख्युमाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

(or) अइविसूथ्रेमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतैअे ज़रथुश्त्रोतमाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

(or) उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । वर्रज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

गैउश् तण्ने गैउश् उरुने तव गैउश् हुधोइहो उरुने क्षनओथ यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

Then he sits down to draw milk with the word अषेम्; but he lets some milk spill on the ground at the first extraction. Thereafter while reciting अष सर मनइह, he draws some milk into his pitcher. He repeats this process and formula twice again, substituting in place of मनइह the word वचइह for the second time and इयओध्न for the third time. Then he gets up and recites the following :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (हु वार्)

यत्तैम्च वत्तैम्च अओजस्च ज़वरच आफ़ीनामि गैउश् तण्ने गैउश् उरुने तव गैउश् हुधोइहो उरुने ॥

Then patting the back of the she-goat, he recites :—हज़इरैम् वओषज़नौम् । वओवरै वओषज़नौम्, once aloud, and repeats the same in a whisper for the second time. He then takes the pitcher containing the mixture of water and milk to his seat in the ritual-hall (उर्विस् गाह्).

Note :—The three offerings of milk to the earth, are a sort of oblations to the Deity presiding over the earth. And the three portions collected into the pitcher are emblems of *life*, purified in thought, word and deed.

Para-Yasna proper

The priest after going through the preliminaries enumerated above, takes his seat and arranges all the requisite objects on his work-table, taking care to wash each important implement and material according to the said formula prescribed for each one of them, separately.

The consecration of water in the large vessel (कुण्डो)

The priest places his left hand, (holding one *Baresma*-wire) on two small cups, placed upside down on the work-table. With his right hand holding the ring-condenser (अंगुष्ठी a metal-ring over which the sacred bull's hair is wound round in the manner of an armature), he recites 101 names of God in a whisper, and at the same time magnetises the water of the *Kundi* by agitating it with that condenser. Thereafter this water gets the name of ज्ञओथ्र (जोर्). Then he recites the following :—

अपम् वोह् ॥

प्रवराने मज्जयस्त्रो जरथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअपो

हावर्नेअे अपओने अपहे रथ्वे सावड्हैअे वीस्याइच अपओने
अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-प्रपवे ज्ञ-तुमाइच
अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उज्येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-वीराइ दख्यु-
माइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) अइविस्मूथ्रमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-
वीस्पाँम्-हुज्याइतैअे जरथुश्चोत्तमाइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उषहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे वैरज्याइ न्मान्याइच
अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

अइव्यो वडुहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्जधातनाँम् वैरजतो अहुरहे
नफ़थ्रो अपाँम् अपस्च मज्जधातयो तव अहुराने अहुरहे क्षनओथ्र यस्त्राइच वस्त्राइच
क्षनओथ्राइच फ़सस्तयअेच ॥

यथा अह् वड्यो ज्ञओता फ़ा मे मूते ।

अथा रतुश्च अपातृचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

अपँम् वोहू° ॥

In reciting the concluding word अपँम्, he reverses the inverted cups and holding both of them, so that they touch the surface of the water only, he proceeds to recite the following :—

क्रा ते स्तओमइदे अहुराने अहुरहे वइहूश् यस्तँस्च वह्मँस्च वोहु
यस्तँम्च वह्मँम्च हुवँरतीम्च उश्त-वँरतीम्च व२त-वँरतीम्च ॥

Then with the five words यज्ञतनाँम्, ध्वा, अपओनाँम्, कुह्नीश् and उस्-ज्ञी-
वरामि, he fills those cups gradually with five sweeps. Then with the words
रध्वँस्च वँरँजतो, he touches the brink of the *kundi* with the cups; and with the
words गाथोस्च स्तावयोश्च, he brings these cups full of water on to the work-
table. Then follows the recitation of :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (डु बार)

He then arranges the cups full of ज्ञओध्र, one over the other with
an intervening saucer (meant to contain milk-mixture later on). In
reciting the two Ahunavars, some portion of the upper cup is poured into
the saucer. Thus there would be three containers of ज्ञओध्र, one above
another. Then he recites :—

यस्तँम्च वह्मँम्च अओजस्च जवँरच आप्रीनामि । अइव्यो वडुहिव्यो
अपाँम् मज्दधातनाँम् वँरँजतो अहुरहे नफ्रँध्रो अपाँम् अपस्च मज्दधातयो तव
अहुराने अहुरहे ॥

Then he leaves that *Baresma*-wire over the upper cup, reciting the
words तव अहुराने अहुरहे in a whisper.

The method of tying the bunch of Baresma-wire
with the girdle (अइव्योइहन्)

(a) The priest places the ready-twined अइव्योइहन्, so that, it lies
between the two Māhrue-tops.

(b) Usually 22 wires (not counting the one that was placed
on the cup as mentioned in the above procedure) are used for the Yasna
and 34 for the Vendīdād. In the right hand, the priest holds that excluded
wire, and with the left holding the bunch of 22 wires, he recites the
following :—

अपँम् वोहू° ॥ (से बार)

प्रवराने मज्जदयस्तो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअपो
 हावनैअे अपओने अपहे रथ्वे सावड्हैअे वीस्याइच अपओने
 अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-प्रपवे ज२ तुमाइच
 अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उजयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-वीराइ द३यु-
 माइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) अइविसूथेमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-
 वीस्पाँम्-हुज्याइतैअे ज़रथुश्चोतैमाइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे व३रज्याइ न्मान्याइच
 अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

क्षथहे वडर्येहे अयओशुस्तहे मर३दिक्काइ थ्रायो-द्रिगओवे क्षनओथ्र
 यस्ताइच वह्माइच क्षनओथ्राइच फ़सस्तयअेच ॥

यथा अहू वडर्यो ज़ओता फ़ा मे मूते ।

अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओत् ॥

अपेम् वोहू° ॥

(c) In reciting the last अपेम् वोहू°, he touches the bunch at both ends with that single wire, held in right hand and proceeds to recite :—

यथा अहू वडर्यो° ॥ (डु वार्)

यस्तमूच वल्लमूच अओजस्च ज़वर३च आफ़्रीनामि ।

Again touching both ends of the bunch, he recites :—

क्षथहे वडर्येहे अयओशुस्तहे मर३दिक्काइ थ्रायो-द्रिगओवे ।

अपेम् वोहू° ॥ (से वार्)

प्रवराने मज्जदयस्तो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअपो

हावनैअे अपओने अपहे रथ्वे सावड्हैअे वीस्याइच अपओने
 अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-प्रपवे ज२ तुमाइच
 अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उजयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-वीराइ दख्यु-
माइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअच ॥

(or) अइविसूथ्रमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-
वीस्पाँम् हुज्याइतैअे ज़रथुश्त्रोतैमाइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअच ॥

(or) उषहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे वर्रज्याइ न्मान्याइच
अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअच ॥

and while reciting this, he picks up the अइय्योइहन् with his right hand and reciting (1) अहुरहे मज़दो, (2) रअेवतो and (3) ख्वर्रनडुहतो, he ties the bunch with his अइय्योइहन् in three rounds. Then he recites :—

ह्नओथ्र यस्ताइच वहाइच ह्नओथ्राइच फ़सस्तयअच ।

यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

अथा रतुश अपातृचीत् हच फ़ा अपत्र वीध्वो म्रओतू ॥

अषेम् वोहू° ॥ (सें बार)

In reciting अषेम् वोहू° three times, he dips the bunch into the *kundi*-water thrice, so as to clean the girdle as well as the wires and then begins to recite :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (डु बार)

and ties two knots on the bunch with the अइय्योइहन् and proceeds to recite :—

यस्तैम्च वल्लैम्च अओजस्च ज़वर्रच आफ़्रीनामि । अहुरहे मज़दो रअेवतो
ख्वर्रनडुहतो ।

But he repeats the last four words अहुरहे मज़दो रअेवतो ख्वर्रनडुहतो again in a whisper and places the tied bunch of Baresm between the two Māhrue-tops, after taking out one wire of the bunch, so that 21 are left resting on the upper tier, and the single one just taken out, between the lower legs of the two pedestals.

Note :—In the very ancient times, Baresman used to be twigs of a growing tree, cut according to the number needed. But later on, this custom was discontinued, so that metal wires were substituted and called बरैस्म. It is to be noted that the Arch-Angel-अथ्रवइर्य (who presides over the mineral kingdom) is invoked in consecrating the bunch, The name of the Almighty

(अहुर) is invoked in tying up the bunch with the अङ्ग्योद्धन्, indicating the unity that pervades the various vital forces in man.

The process of purifying Haoma-twigs

[obtained from Persia, where they bear the name of Homa. The tree is known for its medicinal properties containing Ephedrine.]

The priest selects about five or seven bits of Haoma-twigs (already purified) from a box. Holding these between his fingers, he washes his entire palm thrice, so as to clean the twigs also, reciting :—

क्ष्णओथ्र अहुरहे मज्दो । अपँम् वोहू° ॥

Then he recites :—

अपँम् वोहू° ॥ (सै वार्)

प्रवराने मज्दयस्तो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअपो

हावनँअे अपओने अपहे रथ्वे सावइहँअे वीस्याइच अपओने
अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-प्रपवे ज॰ तुमाइच
अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उज्येरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-वीराइ दख्यु-
माइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) अइविस्त्रूथ्रमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-
वीस्पाँम्-हुज्याइतँअे ज़रथुश्चोतँमाइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे वरँज्याइ न्मान्याइच
अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

हओमहे अपवज़इहो क्ष्णओथ्र यस्ताइच वत्ताइच क्ष्णओथाइच
फ़सस्तयअेच ॥

यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे मूते ।

अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

अपँम् वोहू° ॥ (सै वार्)

In reciting the concluding three अर्पम् वोहूँ's, he holds the twigs between both palms and dips the hands into the *kundi*-water and proceeds :—

यथा अहं वड्योँ ॥ (ड वार्)

यस्तम्च वक्षम्च अओजस्च ज्वरँच आर्क्रानामि हओमहे अपवज्जहो ॥

He repeats the last two words हओमहे अपवज्जहो in a whisper. Then he takes the metal mortar (हावनी), places it upside down; and thereon, he places three purified Haoma-bits and the rest he places near the legs of the Māhruc'-pedestals.

The process of purifying वरँस (Sacred Bull's Hair) tied on to the ring-condenser.

With the one Baresma-wire in his left hand and the ring in his right, he recites the following :—

अर्पम् वोहूँ ॥ (स वार्)

क्रवराने मज्जदयस्त्रो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअषो
हावनँअे अपओने अपहे रथ्वे सावड्हँअे वीस्याइच अपओने
अपहे रथ्वे क्रसस्तयअेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-प्रपवे ज़-तुमाइच
अपओने अपहे रथ्वे क्रसस्तयअेच ॥

(or) उज्येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-वीराइ दख्यु-
माइच अपओने अपहे रथ्वे क्रसस्तयअेच ॥

(or) अइविस्त्रूथमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-
वीस्पाँम्-हुज्याइतँअे ज़रथुश्चोतँमाइच अपओने अपहे रथ्वे क्रसस्तयअेच ॥

(or) उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे वरँज्याइ न्मान्याइच
अपओने अपहे रथ्वे क्रसस्तयअेच ॥

ज़रथुश्चहे स्पितामहे अपओनो क्रवषँअे क्षनओथ्र यस्ताइच वक्षाइच
क्षनओथ्राइच क्रसस्तयअेच ॥

यथा अहं वड्योँ ज़ओता फ़ा मे मूते ।

अथा रतुश्च अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

अपम् वोह् ॥

He repeats the last word अपम् in a whisper and while doing so he dips the ring in a Zaothra-cup, and then deposits it, into a special saucer on the work-table.

Note :—It is remarkable that Zarathushtra's Fravashi (Spirit) is invoked while consecrating this ring-condenser. The idea may be that as the hair belongs to a pure white bull in a blanched condition, the latter is without pigment and supposed to be a sort of hollow tube, within which is stored the invisible force and blessings from the Prophet himself, who, in Yasna 8, is called a Yazata or Angel.

The procedure for extracting and filtering the Haoma-juice.

The priest recites :—

अहुराइ मज्दाइ हओमाँ आवअधयमहि

Looking at the Haoma-twigs, he recites :—

इमाँ हओमाँस्च म्यज्दाँस्च ज्ञओथ्रोस्च वरस्मच अपय फ्रस्तरैतम्
गाँम्च हुधोइहम् ।

Then looking at the Pomegranate-twigs, he recites :—

इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम् अपय उज्दाताँम् ।

Then looking at the Zaothra-cups, he recites :—

अइव्यो वडुहिव्यो इमो ज्ञओथ्रो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-
पतवइतीश् अपय उज्दाताओ अइव्यो वडुहिव्यो अपम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन
अयइहअनच हावन । इमाँम्चा उर्वराँम् वरस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरथ्रम्च
वरंजीम्च दअनयो वडुह्यो माज्दयस्तोइश् गाथनाँम्च स्रओथ्रम् जध्मूषीम्च
अपओनो अपहे रथ्रो रतुफ्रितीम् ।

Then looking at the sandal-wood and incense arranged near the Fire-Altar, he recites :—

इमाँ अअस्माँस्च वओइधीम्च तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ वीस्पच
वोह् मज्दधात अपचिथ्र पइरिच ददेमहि आच वअधयमहि ।

आअत् दीश् आवअधयमहि अहुराइच मज्दाइ स्रओषाइच अग्याइ
अमषअइव्यस्च स्पे० तअइव्यो अपओनाँम्च फ्रवषिव्यो अपओनाँम्च उर्वोइव्यो ।

Then he looks at the Fire itself and recites :—

आथ्रस्च अहुरहे मज्दो रथ्वेच वरंज्जते वीस्पयो साँचतूच अपओनो
स्तोइश् यस्ताइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तययेच । आअत् दीश् आवअधयमहि
जरथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ्रवर्षेये यस्ताइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तययेच ।
अइहुयओश् अप-चिनइहो मत् वीस्पाव्यो अपओनिव्यो फ्रवर्षिव्यो यो इरीरिथुषाँम्
अपओनाँम् योस्च ज्वत्ताँम् अपओनाँम् योस्च नराँम् अजातनाँम् फ्रषो-चरँथाँम्
सओश्यत्ताँम् । इमाँ हओमाँस्च म्यज्दाँस्च ज्ञओथाओस्च वरँस्मच अपय फ्रस्तरँतँम्
गाँम्च हुधोइहँम् इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम् अपय उज्दाताँम् ।

अइव्यो वडुहिव्यो इमाँ ज्ञओथाओ हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-
पतवइतीश् अपय उज्दाताओ अइव्यो वडुहिव्यो अपँम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन
अयइहअनच हावन ।

इमाँम्चा उर्वराँम् वरँस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरँथ्रम्च वरँजीम्च
दअनयो वइहुयो माज्दयस्तोइश् गाथनाँम्च सओथ्रम् जध्मूषीम्च अपओनो
अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् इमाँ अअस्माँस्च वओइधीम्च तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्र
वीस्पच वोहू मज्दधात अप-चिथ्र पइरिच ददँमहि आच वअधयमहि ।

आअत् दीश् आवअधयमहि अमँषअइव्यो स्पँतअइव्यो हुक्षथ्रअइव्यो
हुधाव्यो यवअजिव्यो यवअसुव्यो योइ वइहँउश् आ मनइहो श्येइत्ति योस्च
उइति ।

आअत् दीश् आवअधयमहि फ्रायेहीश् अहे न्मानहे फ्रदथाइ अहे न्मानहे
पस्वाँम्च नराँम्च जातनाँम्च ज्ञाँह्यमनाँम्च अपओनाँम् येज्हे अअम् हँत्ति ।

आअत् दीश् आवअधयमहि अपओनाँम् वडुहिव्यो फ्रवर्षिव्यो यो
उग्रओस्च अइन्निथूरोस्च अपओनाँम् अवइहे ।

आअत् दीश् आवअधयमहि दथुषो अहुरहे मज्दो रअवतो ख्वरँनडुहतो
मइन्यँउश् मइन्यओयेहे अमँषनाँम् स्पँतनाँम् यस्ताइच वल्हाइच क्षनओथाइच
फ्रसस्तययेच ।

आअत् दीश् आवअधयमहि अस्न्यअइव्यो अपहे रतुव्यो ॥

* हावनैअे अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि सावद्धैअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश् हज्जइरो-गओपहे वअेवर-चप्मनो अओख़तो-नामनो यजतहे रामनो ख़्वास्त्रहे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच ।

[आअत् दीश् आवअेधयमहि †अहुरहे मज्दो रअेवतो ख़्वरैनडुहतो यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि अपओनाँम्† फ़वपिनाँम् यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच ।]

आअत् दीश् आवअेधयमहि तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्र मत् वीस्पअेइव्यो आतैरव्यो यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि अइव्यो वडुहिव्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच ।

आअत् दीश् आवअेधयमहि माँथ्रहे स्पँतहे अपओनो वरैज्यडुहहे दातहे वीदअेवहे दातहे ज़रथुश्चोइश् दर्रघयो उपयनयो दअेनयो वड्हुयो माज्दयस्तोइश् यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच ।

आअत् दीश् आवअेधयमहि गरोइश् उषि-दरैनहे मज्दधातहे अप-ख़्वाथ्रहे वीस्पअेपाँम्च गइरिनाँम् अप-ख़्वाथ्रनाँम् पोउरु-ख़्वाथ्रनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच ख़्वरैनइहो मज्दधातहे अख़्वरैतहेच ख़्वरैनइहो मज्दधातहे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि अपोइश् वड्हुयो चिस्तोइश् वड्हुयो रसाँस्तातो वड्हुयो ख़्वरैनइहो सवइहो मज्दधातहे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअेच ।

आअत् दीश् आवअेधयमहि दह्ययो वड्हुयो आफ़्रितोइश् दह्यहेच

* Recite the Gāh whichever is applicable.

† The name of the day and month whichever is applicable is to be recited here. This is only a sample of the first day and the first month.

नश् अपओनो उग्रहेच तरुमहे दामोइश् उपमनहे यज्ञतहे यस्ताइच वहाइच
क्षनओथाइच क्रसस्तयअच ।

आअत् दीश् आवअधयमहि ओइहाम् असइहाम्च पोइथनाम्च
गओयओइतिनाम्च मअथननाम्च अवो-रुवरननाम्च अपाम्च जमाम्च उर्वरनाम्च
अज्ञहोस्च जमो अवज्ञहेच अप्नो वातहेच अपओनो स्त्राम् मोइहो हूरो अनग्रनाम्
रओचइहाम् रुवधातनाम् वीस्पनाम्च स्पेत्तहे मइन्येउश् दामनाम् अपओनाम्
अपओनिनाम्च अपहे रथ्वाम् यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच क्रसस्तयअच ।
आअत् दीश् आवअधयमहि ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो क्रवपेअे क्षनओथ
यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच क्रसस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि
अपओनाम् क्रवपिनाम् उग्रनाम् अइत्रिथूरनाम् पओइर्यो-त्कअेपनाम् क्रवपिनाम्
नवानज्दिस्तनाम् क्रवपिनाम् यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच क्रसस्तयअच । आअत्
दीश् आवअधयमहि वीस्पअेइव्यो वइहुधाव्यो यज्ञतअेइव्यो मइन्यओइव्यस्चा
गअेध्यअेइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच वह्याच अपात् हच यत् वहिस्तात् ॥

At this stage, he picks up both kinds of twigs, Haoma as well as Pomegranate in his left-hand pinch, and reverses the mortar, striking it thrice over the work-table and recites :—

अमपा स्पेत्ता हुक्षथा हुधोइहो यज्ञमइदे ।

Then he deposits the Haoma-twigs into the mortar with his right hand, reciting :—

इमम् हओमम् अपय उज्दातम् यज्ञमइदे ।

Similarly he takes up the Pomegranate-twigs with his right hand and depositing the same into the mortar, recites the following :—

इमाम्चा उर्वराम् हधानअेपताम् अपय उज्दाताम् यज्ञमइदे ।

He picks up a *Zaothra-cup* in his right hand and pours some portion of its contents into the mortar, reciting the following :—

अइव्यो वडुहिब्यो इमो ज़ओथ्रो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअे-
पतवइतीश् अपय उज्दातातो यज्ञमइदे । अइव्यो वडुहिब्यो अपम्च हओम्याम्
यज्ञमइदे । अस्मनच हावन यज्ञमइदे । अयइहअेनच हावन यज्ञमइदे ।

इमाम्चा उर्वराम् वरस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुक्रितीम् मरथ्रम्च वरंजीम्च

दअेनयो वड्हुयो माङ्दयस्त्रोइश् गाथनाँम्च स्रओथ्रेम् जम्भुपीम्च अपओनो
अषहे रथ्वो रतुफ्रिताम् इमाँ अअेस्माँस्च वओइधीम्च यज्ञमइदे । तव आथ्रो
अहुइहे मङ्दो पुथ्र वीस्पच वोहू मङ्दधात अप-चिथ्र यज्ञमइदे । ज़रथुइत्रहे स्पितामहे
इध अपओनो अपीम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे ॥

Then he takes out the filtering dish (having nine holes) from the *kundi*; and filling it with water, places it over the other *Zaothra*-cup, which is near the legs of the *Māhrue*-pedestal, and recites :—

इरिस्तनाँम् उरवाँनो यज्ञमइदे यो अपओनाँम् फ्रवपयो ।

येइहे हाताँम् तोस्चा यज्ञमइदे ॥

Here if the priest's companion (who is to be the *ज्ञो* in the *Yasna*) is present, he enters the arena and places sandal-wood and incense on the Fire and himself recites the following :—

यथा अहू वड्यो यो ज़ओता फ्रा मे म्रूते ।

Then the priest performing the *Para-Yasna*, responds :—

अथा रतुश् अपातूचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

[The Companion retires.]

Then the *Rāspī* takes the pestle (लाला) out of the *kundi* and describes a circle with it over the brink of the *kundi*; and then touching the table with the lower thick end of the pestle, recites :—

अअेतत् दिम् वीस्पनाँम् मज़िश्तेम् दङ्घाइ अहूमच ।

Then reversing the pestle, and touching the table with the other end, recites :—

रतुम्च यिम् अहुइम् मङ्दाँम् ।

Note :—अहु and रतु are the two aspects of God, the Ruler and the Teacher. The former represents the Government with his strict justice, and the latter his grace and forgiveness. Therefore the knocks on the table typify the interplay of the two forces in the Universe.

Then he strikes the mortar with the pestle on the East side, then on the South, then on the West and lastly on the North, chanting respectively :—

(१) स्रथाइ अइरहे मइन्यैउश् द्रवतो

(२) स्रथाइ अअेष्महे स्रवी-द्रओश्

(३) स्तथाइ माङ्गइन्यनाम् दअवनाम्

(४) स्तथाइ वीस्पनाम् दअवनाम् वरन्यनाम्च द्रवताम् respectively.

Then after reciting in a whisper :—

[शिकस्त गना-मइन्यो वर् आहमन् लँआनत् सद्-हजार् वार्]

he recites aloud :—

प्रदथाइ अहुरहे मङ्गदो रअवतो ख्वरनडुहतो । प्रदथाइ अमपनाम्
स्पँतनाम् प्रदथाइ तिर्य्येहे स्तारो रअवतो ख्वरनडुहतो । प्रदथाइ नर्श अपओनो
प्रदथाइ वीस्पनाम् स्पँतहे मइन्यँउश दामनाम् अपओनाम् ॥

यथा अहू वइर्यो° ॥ (चिहार् वार्)

While reciting the four Ahunavars, the priest uses his pestle three times for pounding and crushing the twigs; and while reciting the fourth one, he strikes the Hāvani to create bell-like sounds of victory. The same procedure is followed while reciting

मङ्गदा अत् मोइ वहिस्ता । स्रवोस्चा इयओथनाचा वओचा ।

ता तू वोहू मनइहा । अषाचा इषुदम् स्तूतो ।

क्षमाका क्षत्रा अहुरा । फ्रँषम् वस्ता हइर्य्यम् दाओ अहूम् ॥

and

आ अइर्य्यमा इश्यो रफ्रँध्राइ जँतू । नँरँव्यस्चा नाइरिब्यस्चा ज़रथुश्त्रहे ।

वइहँउश रफ्रँध्राइ मनइहो । या दअेना वइरीम् हनात् मीङ्गदम् ।

अषह्या यासा अषीम् । याँम् इश्यँम् अहुरो मसता मङ्गदो ॥

four times,— three times pounding, and the fourth time tolling the victory sounds.

In reciting the अषम् वोहू three times, the priest pours out water from that cup into the mortar in three sweeps and proceeds to turn his pestle in a circular movement within it. While making these movements, he recites :—

हओम पइरि-हरँश्येँते मङ्गद क्षत्र अष-रतवो । वडुहुश स्रओषो यो
अषहे हचइते माँज़रय हँच इध योइ थ्ना अस्तु ।

हुमय उपइहो चीप्मइदे अहुनहे वइर्य्येहे अषय फ्रँस्तूतहे हावनयोस्च
अषय फ्रँषूतयो अशुँधनाम्चा वचाँम् ।

अथा ज़ी नँ हुमायोतर अब्हँन् ।

In reciting the last line अथा ज़ी नँ हुमायोतर अब्हँन्, the priest has

to touch the various implements on the work-table as prescribed below :—

He touches Baresma-bunch with the word अथा, the milk-saucer with the words ज्ञो नै, the cup full of Hoama extract with the word हुमायो, the table with the word तर; and with the last word अङ्हेन्, he puts the bits into the mortar. Then with the cup of *Zaothra*-water in his left hand and the pestle in his right, he recites :—

यथा अहू वड्यो° ॥ (चिहार् वार्)

as per the technique given hereafter :—

While reciting the four Ahunavars, a special technique is used for words as well as action. The four Ahunavars are not recited uniformly. There are different halts at various words in each one of them. The first halt is at अथा, the second at अपात्, the third at हचा and the fourth at दङ्दा as follows :—

(१) यथा अहू वड्यो अथा

(२) यथा अहू वड्यो अथा रतुश् अपात्

(३) यथा अहू वड्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा

(४) यथा अहू वड्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा वङ्हेउश् दङ्दा ।

During each stage before halting, the pestle is employed to pound or crush the bits in the mortar. The contents of the mortar are meant to be emptied (through the filter-dish) gradually into the special cup for Haoma-extract, in four stages, while he finishes the rest of the Ahunavar each time aloud. After pouring each portion over the dish, the pestle is used to toll bell-like sounds on the mortar. In emptying the portions of the sacramental mixture, the pestle is held over the filter-dish so as to bathe it. The mortar is completely emptied at the fourth attempt, and in doing so, the filter-dish receives some residue also; the extract within the Haoma-cup is now filled to over-flowing. From this filtering is derived the title of the ritual “Homa-Gālnā” or passing the oblation through a strainer.

[Sp. Note :—If the dish with 9 holes is an emblem of the physical vesture of a man with 9 apertures, does the process inculcate the need for purifying character through various incarnations? If the main *chalice* (*Hāvani*) is the “battle-field” for gaining experiences through various impacts on our consciousness, the strainer may be the physical vesture through which these experiences are sifted and advanced and stored up in wisdom. Is the receiver-cup representing the *post-mortem* conscience

(Daenā) gathering the fruit of each life on earth? *Baōdhangh* is an immortal collector or repository of such wisdom, and it is the comrade of Urvān (soul) and Fravashi (spirit) in the human higher immortal triplicity. If the idea is to offer to God our refined spiritual nature as a holy sacrifice, the silent drama is meant to unfold the Divine plan of ways and means for exalting humanity to the stage of Divinity. The pestle may then represent the strokes of *Fate* within the arena of the *Hāvani* representing incarnation.]

The pestle is now cleaned and removed to the *kundi* and the mortar also is now cleaned but not removed. Some portion of the extract may be still within the dish, so it is now held aloft with the right hand to strain the entire contents into the cup, reciting the following:—

यै सविस्तो अहुरो । मज्दोस्चा आर्मइतिश्चा ।
अपमचा फ्रादत्-गअथम् । मनस्चा वोहू क्षथम्चा ।
स्रओता मोइ मरज्जदाता मोइ । आदाइ कल्हाइचीत् पइती । (सै वार्)

The filter-dish is now transferred to the top of the mortar. On this dish, he puts the ring-condenser and begins to strain the contents of the cup, so that it is poured into the mortar, collecting the magnetism of the ring. But he does not empty the contents of the cup entirely and then proceeds as follows:—

उस् मोइ उज्जारण्वा अहुरा । आर्मइती तैवीषीम् दस्वा ।
स्पनिस्ता मइन्यू मज्दा । वइहुया ज़वो आदा ।
अपा हज्जो अमवत् । वोहू मनइहा फ़सरतूम् ।
रफ़ध्राइ वोउरु-चपाने । दोइपी मोइ या वै अविफ़्रा ।
ता क्षथह्या अहुरा । या वइहँउश अपिश मनइहो ।
फ़्रो स्पता आर्मइते । अपा दअेनो फ़दक्षया ।
अत् रताम् ज़रथुश्त्रो । तन्वस्चीत् ख़ख़यो उस्तनम् ।
ददाइती पउर्वतातैम् । मनइहस्चा वइहँउश मज्दाइ ।
श्यओथनह्या अपाइ याचा । उख़ख़याचा सरओपम् क्षथम्चा ॥
अपम् वोहू ॥

He repeats the last word अपम् in a whisper. Thereafter before emptying the contents in a special manner specified below, he pours out one slight portion of it on the work-table with the word हुमत in a whisper.

Another portion, he lets fall into the cup of water (ज़ोर्) with the word ह्रस्व in a whisper, passing the water through the filter; and with the word ह्रस्व in a whisper, he pours approximately the remaining $\frac{1}{3}$ into the mortar. This sort of apportioning is carried out thrice, so that the table, cup and the mortar each receives separately a total of three portions, passed through the filter-dish.

He then empties the contents of the mortar into the Haoma-cup, removes the ring to its own place and shifts the empty mortar to a corner of the table. He rearranges the various implements, so that the cup of Haoma is placed near the cup of water (ज़ोर्). He puts his single *Barasma*-blessing-rod on the saucer meant for milk, near the legs of the Māhrue pedestal. He puts some portion of Haoma into what is known as Para-Haoma-Cup and waits for his companion to enter on the scene. This Para-Haoma mixture is meant to be a reserve for utilising in emergency or for continuing the ritual on another occasion.

The companion who is to be ज़ोर् recites one अर्पम् वोह्व facing East, and repeats as many Ahunavars as are prescribed for the occasion, according to the इन्सन् or the invocation to a particular Angel. He washes his hands and taking a pitcher full of water, goes near the Fire-Altar and then recites the following :—

नैमसै-ते आतरश् मज्दो अहुरहे हुधो मज्जिस्त यज्ञत क्षनओथ्र अहुरहे
मज्दो अर्पम् वोह्व° ॥ (से वार्)

फ्रवराने मज्दयस्तो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअपो
हावनैअे अपओने अपहे रथ्वे सावइहैअे वीस्याइच अपओने
अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिश्चिनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-फ़ववे ज़त्तुमाइच
अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उज्येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-वीराइ दख्यु-
माइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) अइविसूथ्रमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे फ़ादत्-
वीस्पौम्-हुज्याइतैअे ज़रथुश्चोत्तमाइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

(or) उषहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे वैरज्याइ न्मान्याइच
अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥

तव आतर्श पुथ अहुरहे मज्दो ह्नओथ यस्ताइच वहाइच ह्नओथाइच
फ़सस्तयअेच ॥

The ज़ोत्र recites :—

यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे मूते

The रास्पी on his seat replies with the following words :—

यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे मूते ।

The ज़ोत्र proceeds :—

अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

अषम् वोहू° ॥ (से बार)

With each अषम् वोहू, he washes the stone-stool on which the Fire-Altar is placed, so as to complete the washing of four sides with the recital of three अषम् वोहूs.

[Note :—Was a triangular Arghya-stool used in the past? If we suppose that there is an Invisible Presence of an Angel about to be installed on the Fire-Throne, we can imagine, that the process of cleaning the stool is tantamount to washing the feet of a guest, as was the custom in Ancient Iran in welcoming an honoured guest.]

Then the रास्पी picks up his *Barasm*-blessing rod in his left hand and holding the ring-condenser in his right, he recites the following, so as to complete his invocation, begun while consecrating the ring :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (डू बार)

यल्लम्च वल्लम्च अओजस्च ज़वरँच आफ़्रीनामि ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे
अपओनो फ़वपँअे ।

He puts that ring into its special container, dipping it into the *Zōr*-cup. He puts his rod over the saucer meant for milk. He takes the extra *Haoma*-cup in his left hand, leaves his seat, places that cup into a niche in the wall. He brings the pitcher containing milk (which he had secured during the previous part of the ritual). He pours some of its contents into the milk-dish on the work-table, taking care not to sprinkle any portion thereof, on any other implement. With his clean hands, he brings the sacred bread (द्रओन) on which has been deposited some clarified butter (गँउश्-हुधोइहो), places it on the special dish meant for it on the table; and recites the following, himself going out of the enclosure :—

अपम् वोह् ॥

अह्माइ रअश्च ख्वरेनस्च रओचइहम् वीस्पो-ख्वाथ्रम् ॥

अथ जम्यात् यथ आप्रीनामि । अपम् वोह् ॥

हज्जइर्म् वओपज्नाम् वओवर वओपज्नाम् ॥ (स वार्)

जस मे अवइहे मज्द । (स वार्)

अमहे हुताश्तहे हुरओधहे ज्वानहे दर्रघो-ख्वाधातहे ॥

कैरफ्रेह मोज्द गुनाह् यथ आप्रीनामि । अपम् वोह् ॥

He unties and reties his Kushti with prescribed prayers. By the time he returns as the Rāspī of the Yasna proper, ज्ञोत्र is already standing on his elevated seat, waiting to begin certain prayers jointly, Vide Yasna 1.

Brief notes on some symbols :—

- (1) Water = मूलप्रकृति. The virgin matter + milk (= life essence) + Haoma (= Wisdom) - the three represent form, life and mind in Trinity : Brahma, Vishnu and Mahesh aspects.
- (2) Fire: Symbol of Creative energy of God in each atom and cell.
- (3) The Māhrues (moon = mind) represent dual nature in the Universe and in man. The one near the altar is the lower self - देहात्मा, the other is the Higher Spiritual Self = दिव्यात्मा or मुक्तात्मा.
- (4) The Baresm-wires are representing the channels of human psychic forces emanating through the 3 Nādis from the Nervous plexuses as 7×3 . When the Aivyāonghan is tied so as to represent a band "protecting the solar plexus of a man prostrate" between the two poles, its ends temporarily cling to the lower-tripod top. Later, on liberation, these are untied and the pedestals are laid low, lifting the Perfect man from the bridge of duality. The Baresm-rod, placed connecting the legs = Unity, when God's true nature is underlying the apparent duality. The three legs - त्रयो अस्य पादाः - for each pole = (a) Spirit (will), Wisdom and Action-love-as against (b) mortal triplicity of Personality : body, desire-vehicle and lower mind. The Bunch is Daenā = Conscience as a Bridge.—Or Sat + Chit + Ananda <—> Satva-Rajas-Tamas.
- (5) The Kundi = Boundless Eternity before Creation begins.



॥ यस्न ॥

INTRODUCTION

॥ ० ॥

प नाँम् इ यज्जदौ

'अपँम् वोहू° ॥ (यक् वार्)

²यथा अहू वइर्यो° ॥ (*हफ्त् वार्)

क्षनओथ्र अहुरहे मज्जदो अपँम् वोहू° ॥ (डु वार्)

नँमसँ ते आतर्श मज्जदो अहुरहे हुधो मज्जिश्त यज्जत ।

क्षनओथ्र अहुरहे मज्जदो अपँम् वोहू° ॥ ० ॥ (सि वार्)

फ्रवराने मज्जदयस्त्रो जरथुश्त्रिश वीदअवो अहुर-त्कअषो हावन्नँअे अपओने
अषहे रथ्त्रे यस्त्राइच वस्त्राइच क्षनओथ्राइच फ्रसस्तयअेच । सावइहँअे वीस्याइच
अपओने अपहे रथ्त्रे यस्त्राइच वस्त्राइच क्षनओथ्राइच फ्रसस्तयअेच ॥ १ ॥

[आथो' अहुरहे मज्जदो पुथहे] तव आतर्श पुथ अहुरहे मज्जदो क्षनओथ्र
यस्त्राइच वस्त्राइच क्षनओथ्राइच फ्रसस्तयअेच ॥ २ ॥

जोत्र:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

जोत्र:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

अपँम् वोहू° ॥ (सि वार्)

यथा अहू वइर्यो° ॥ ३ ॥ (डु वार्)

INTRODUCTION

The introductory prayers from 1 to 3 above are in accordance with the tradition of the Parsee recitors and are given in TDA edition. Westergaard drops the introduction and begins the text with Hā 1. Geldner omits only the Pazand text in the parenthesis. The introduction proper begins with फ्रस्तुये.

(0) 1. For the Complete formula see section O.6. 2. Also see section O.15. *The number varies according to the Angel to whom it is dedicated.

(2) 1. The text in the parenthesis is according to Geldner. TDA omits this.

[हुमत ह्वत्त ह्वर्त हुमनश्नं हुगवश्नं हुकुनश्नं ईन् क्षुमइने (मीनो नावर् वीस्पअशा अर्दा फ्रवश् वै-रसात्) ॥

नीरश्ग् पीरोज्गर् वात् ख्वरह् इ वैह्-दीन् इ माज्दयस्त्रौन् रवा वात् अश्दर हफ्त केश्वर् नाँम्-चिश्तीहात् अश्दर काँम् वात् ॥

हस्त शहिरस्ताँन् अश्दर (फ़लौन्) शहिरस्ताँन् पूरी पीरोज़ी शादी रामइनी रवाँन् ॥

ख्वरह् इ ख्वजस्तं अज्जुन् वात् अज्जुन्तर् वात् ॥ ख्वरह् ख्वजस्तं वात् ॥

ईन् क्षुमइने (मीनो नावर् वीस्पअशा अर्दा फ्रवश् वै-रसात् ।) किरा गाह् रोज् शह्यारी ॥

ख्वीश् यज्जश्नं कर्त-होम् दरून् यश्त-होम् म्यज्द हमा-राईनम् अयो-कर्दह्या प गश्ज् इ दाधार अहुरमज्द रयोमश्त् ख्वरहोमश्त् अमेशास्पश्दाँन् वै-रसात् ॥

अओज् जोर् नीरो तगी अमावश्दी पिरोज्गरी ईन् क्षुमइने (मीनो नावर् वीस्पअशा अर्दा फ्रवश् वै-रसात् ।) अँज् हमा पदीरफ्तार् वात् अये मारा पानाई-किर्दार् नेकी-अश्दास्तार् अनाई पत्यार् दूर-अवाज्-दास्तार् अयाफ्त-स्वाह् वात् ॥

किरा दीगर् म्यज्द हजार् मर्त म्यज्द शायम् सास्त् अये मारा कम्-रश्ज्त् आसौन्तर् यअेनी कर्त यक् अँज् मा हजार् पदीरफ्तार् वात् ॥

नाँम्-चिश्ती अनओशह् रवाँन् रवाँनी (फ़लौन् फ़लौन्) अयेधर् यात् वात् अनओशह् रवाँन् रवाँनी फ्रमायश्नं (फ़लौन्) माज्दयस्त्री वै-रसात् ॥

हमा फ्रवश् अशोआँन् अयोकर्दह्या चिहास्म दहुम् सी-रोज् साल-रोज् अँज् गयोमर्त अश्दा सओश्योस् अयेदर यात् वात् ॥

हस्ताँन् बुदाँन् वैदाँन् ज़ादाँन् अज़ादाँन् आ-दही उज्-दही दह्न नर् नारीक् अन्नर्नाइ पुर्नाइ हर-कि अन्नर् ईन् ज़मीन् प-इरि वैह्दीनी गुदाराँन् शूत् हस्त हमा फ्रवश् अशोआँन् अयोकर्दह्या अँज् गयोमर्त अश्दा सओश्योस् अयेदर यात् वात् ॥

कि ईन् माँन् वीस् उ ज़श्द दह् उ रोस्ता गुजश्नं हँश्द हमा फ्रवश् अशोआँन् अयोकर्दह्या अँज् गयोमर्त अश्दा सओश्योस् अयेदर यात् वात् ॥

अशवाँन् फ्रवश् चीराँन् फ्रवश् अन्नर्-वीजाँन् फ्रवश् पीरोज्गराँन् फ्रवश् पओइर्यो-त्कअेशाँन् फ्रवश् नवानज़िदस्ताँन् फ्रवश् इ फ्रवशयो हमा अयोकर्दह्या अँज् गयोमर्त अश्दा सओश्योस् अयेदर यात् वात् ॥

रवाँन् इ पिदराँन् उ मादराँन् उ जदगाँन् उ न्यागाँन् उ फ़ज़्दाँन् उ पेवश्दाँन् उ परस्ताराँन् उ नवानज़िदस्ताँन् फ्रवश् अशोआँन् अयोकर्दह्या अँज् गयोमर्त अश्दा सओश्योस् अयेदर यात् वात् ॥

हमा अथओस्ताँन् हमा रथअेताराँन् हमा वास्थ्योसाँन् हमा हुतोक्ष्नाँन् हमा फ्रवश् इ अशोआँन् हमा अयोकर्दह्या अँज् गयोमर्त अश्दा सओश्योस् अयेदर यात् वात् ॥

हमा फ्रवश् अशोआँन् हफ्त-केश्वर्-जमीन्-अँज् सवह् फ़ददफ़श वीददफ़श वोह-वँरश्त वोह-जँरश्त ख्वनरस्-वामी-कश्ग-दअँज् अशवाँन् वर-इ-जम्-कर्दाँन् गश्ज्-माँध्राँन् हमा फ्रवश् अशवाँन् हमा अयोकर्दह्या अँज् गयोमर्त अश्दा सओश्योस् अयेदर यात् वात् ॥

गुर्ज खर्वरह अवज्ञायात् ईन् क्षुन्मइने (मीनो नावर् वीस्पअशा अर्दाप्रवश वै-रसात्) नौम्चिस्ती
अनओशह् रवाँन् रवाँनी (फ़लौन्) अथेदर यात् वात् ॥

अनओशह् रवाँन् रवाँनी फ़मायइने (फ़लौन्) माज्दयस्त्री वै-रसात् हम्-कैरफ़े हमा-वैहाँन्
इ हफ़न्-कैदवर्-जमीन् वै-रसात् ॥

अँज् हमा गुनाह् पतित् पशैमाँन्-होम् प-पतित्-होम् ॥]

फ़स्तुये हुमतोइव्यस्चा हूस्तोइव्यस्चा ह्वस्तोइव्यस्चा माँथ्रोइव्यस्चा
वख़्थ्रोइव्यस्चा वरश्त्वोइव्यस्चा । अइविगइर्या दइथे वीस्पा हुमताचा हूस्ताचा
ह्वस्ताचा । पइतिरिच्या दइथे वीस्पा दुश्मताचा दुज्जुस्ताचा दुज्वरश्ताचा ॥ ४ ॥

फ़ेरा' वै राही अमेषा स्पँता यख़्मचा वख़्मचा फ़ेरा' मनइहा फ़ेरा'
वचइहा फ़ेरा' श्यओथना फ़ेरा' अइहुया फ़ेरा' तन्वस्चीत् ख़व़यो उश्तन्म् ॥ ५ ॥

स्तओमि अपम् । अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ
ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ ६ ॥ (सि बाह्)

फ़वराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्त्रिश् वीदअवो अहुर-त्कअषो । हावनँअ
अपओने अपहे रथ्वे यस्त्राइच वह्माइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच । सावइहँअ
वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्त्राइच वह्माइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच ।
रथ्व्राम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरधनाँम्च यस्त्राइच
वह्माइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच ॥ ७ ॥

मीनो नावर् क्षुन्मन्

[अहुरहे मज्दो रअवतो ख़र्वरनडुहतो' अमषनाँम् स्पँतनाँम् मिथ्रहे
वोउरु-गओयओइतोइश्' रामनस्च ख़्वास्त्रहे ॥ ८ ॥

ह्वरँक्षअतेहे अमषहे रअवहे अउर्वत्-अस्पहे । वयओश उपरो-कइर्येहे तर-
धातो अन्याइश् दामाँन् । अतेतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पँतो-मइन्यओम् ।
रजिश्तयो चिस्तयो मज्दधातयो अपओन्यो दअेनयो वइहुयो माज्द-
यस्त्रोइश् ॥ ९ ॥

माँथ्रहे स्पँतहे अपओनो वरँज्यडुहहे' दातहे वीदअवहे दातहे ज़रथुश्त्रोइश्
दरँधयो उपयनयो दअेनयो वइहुयो माज्दयस्त्रोइश् ज़रज्दातोइश् माँथ्रहे स्पँतहे ।

(5) 1. West & TDA : फ़ा (8) 1. TDA : ख़र्वरनडुहतो 2. Geld : गओ-
थओतोइश् (10) 1. TDA : वरँज्यइहहे.

उषि-दरंथ्रम् दअेनयो माज्दयस्नोइश वअेधीम् माँथ्रहे स्पँतहे । आस्नहे स्त्रथ्नो मज्दधातहे गओपो-सूतहे स्त्रथ्नो मज्दधातहे ॥ १० ॥

आथो अहुरहे मज्दो पुथ्रहे' तव आतर्श पुथ्र अहुरहे मज्दो मत् वीस्पअे-
इव्यो आतँरव्यो । गरोइश उषि-दरँनहे मज्दधातहे अपस्त्राथ्रहे ॥ ११ ॥

वीस्पअेपाँम् यजतनाँम् अपओनाँम् मइन्यवनाँम् गअेथ्यनाँम् । अपओनाँम्'
फ्रवपिनाँम् उघ्रनाँम् अइन्निथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअेपनाँम् फ्रवपिनाँम् नवानज्दिशतनाँम्
फ्रवपिनाँम्] क्षनओथ्र यस्त्राइच वस्त्राइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच ॥ १२ ॥

जोतः- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

जोतः- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

अपँम् वोहू° ॥ १३ ॥ (सि वार्)

'क्षनओथ्र अहुरहे मज्दो तरोइदीते अइरहे मइन्यँउश । हइथ्यावरस्ताँम्'
ह्यत् वस्त्रा फ्ररपोतँमँम्' । स्तओमि अपँम् ॥

अपँम् वोहू° ॥ १४ ॥ (सि वार्)

यथा अहू वइर्यो

अथा रतुश अषात्चीत् हचा ।

वइहँउश दज्दा मनइहो

इयओथननाँम् अइहँउश मज्दाइ ।

क्षथ्रँमुचा अहुराइ आ

यिम् द्रिगुव्यो' ददत् वास्तारँम् ॥ १५ ॥ (चिहार् वार्)

(11) 1. TDA: पुथ्र (12) 1. Geld: अषाउनाँम् (14) 1. cf. Ny.1.2
and the Introduction to the Yashts; 2. हइथ्यावरस्ताँम् ... फ्ररपोतँमँम् Y.50.11
(15) 1. Geld-J2; द्रिगुव्यो; Geld-Pt4; दरँधुव्यो.

हा १

जोत् उ रास्पी:-

निवअधयेमि ह॑कारयेमि दथुषो अहुरहे मज्जदो रखेवतो ख्वरँनडुहतो'
मजिस्तहेच वहिस्तहेच सअस्तहेच खओज्जिस्तहेच खच्चिस्तहेच हुकरँसमहेच अपात्
अपनोतँमहेच हुधामनो' वोउरु-रप्पनइहो

यो नो दध यो ततप

यो तुथुये' यो मइन्युश स्पँ॑तोतँमो ॥ १ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि वड्हवे मनइहे अपाइ वहिस्ताइ क्षथाइ वइयाइ
स्पँ॑तयाइ आर्मतँअ' हउर्वतुव्य अमँरततुव्य गँउश तप्ने गँउश उरुने आथे अहुरहे
मज्जदो यअेतुस्तँमाइ अमँपनाँम् स्पँ॑तनाँम् ॥ २ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि अस्न्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनँअे
अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि सावड्हँअे वीस्याइच अपओने
अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश' हज्जरो-
गओषहे वअेवरँ-चप्पमनो अओस्तो-नामनो यजतहे रामनो ख्वास्त्रहे ॥ ३ ॥

जोत् :- निवअधयेमि ह॑कारयेमि रपिथिन्ननाइ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि
ह॑कारयेमि फ़ादत्-प्पवे ज॑त्तुमाइच अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि
ह॑कारयेमि अपहे वहिस्तहे आथस्च अहुरहे मज्जदो ॥ ४ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि उजयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्ने । निवअ-
धयेमि ह॑कारयेमि फ़ादत्-वीराइ दख्युमाइच' अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि
ह॑कारयेमि वँरँजतो अहुरहे नफ़्धो अपाँम् अपस्च मज्जधातयो ॥ ५ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि अइन्निस्सूथँमाइ' अइविगयाइ अपओने अपहे
रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतँअे' ज़रथुश्चोतँमाइच

Hā 1

This chapter coincides generally with chapters 3,4 and 7. The following sections correspond: 1.3-19 with 3.5-19,22,23; 4.8-22,24,25; 7.5-19,22,23.

- (1) 1. West & TDA : ख्वरँनडुहतो 2. West & TDA : हुधामनो 3. West & TDA : तुथुये (2) 1. Geld-PT4 : आर्मतँये (3) 1. Geld : गओयओतोइश
(5) 1. Geld : दाख्युमाइच (6) 1. Geld : अइन्निस्सूथिमाइ 2. Geld : हुज्यातँअे.

अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि अपओनाँम्^१ फ्रवपिनाँम् घेनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययोस्च हुपितोइश् । अमहेच हुतास्तहे हुरओधहे वर्रथन्नहेच अहुरधातहे वनइ॑त्योस्च उपरतातो ॥ ६ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि वर्रज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि स्रओषहे अश्येहे अपिवतो वर्रथाजनो फ्रादत्-गअथहे । रण्नओश् रजिस्तहे अरुतातस्च फ्रादत्-गअथयो वर्रदत्-गअथयो ॥ ७ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि माह्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । अ॑तरँ-मोइहाइ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि पँरनो-मोइहाइ वीपत्तथाइच अपओने अपहे रथ्ने ॥ ८ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि याइर्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । मइध्यो-जँरमयाइ^१ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि मइध्यो-पँमाइ^२ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि पइतिशह्वाइ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि अयाथ्रिमाइ^३ फ्रओउर्वअइत्रिमाइ^३ वर्णिहरुताइच अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि हमस्पथमइद्याइ^४ अपओने अपहे रथ्ने । निवअधयेमि ह॑कारयेमि सर्रधअइव्यो अपहे रतुव्यो ॥ ९ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि वीस्पअइव्यो अअइव्यो रतुव्यो योइ हँ॑ति अपहे रतवो थ्रयस्च^५ थ्रिसाँस्च नजिदस्त पइरिश्-हावनयो योइ हँ॑ति अपहे यत् वहिस्तहे मज्जदो-फ्रसास्त जरथुश्चो-फ्रओस्त ॥ १० ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि अहुरअइव्य मिथ्रअइव्य वर्रज॑व्य^६ अइथ्य-जइहअइव्य^७ अपवनअइव्य स्ताराँम्च स्पँ॑तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्येहेच स्तारो रअवतो ख्वरँनइहतो^८ मोइहहेच गओचिथहे ह्वरँच क्षअेतहे अउर्वत्-अस्पहे

3. Geld : अषाउनाँम् (9) 1. Geld : मइध्योइजँरमयाइ; West & TDA : मइध्यो-जँरमयाइ 2. Geld : मइध्योइपँमाइ; West & TDA : मइध्योपँमाइ 3. West & TDA : अयाथ्रिमाइ फ्रओउर्वअइत्रिमाइ 4. Geld : हमस्पथमअदयाइ (10) West & TDA : थ्रयस्च (11) 1. West & TDA : वर्रजँव्य अअइव्येजइहअइव्य 2. West & TDA : ख्वरँनइहतो.

दोइथहे अहुरहे मज्दो मिथहे दख्युनाँम् दज्हुपतोइश^३ । निवअधयेमि ह॑कारयेमि (रोज्*) अहुरहे मज्दो रअवतो ख्वरँनडुहतो^२ । निवअधयेमि ह॑कारयेमि (साह्*) अपओनाँम्^४ फ्रवपिनाँम् ॥ ११ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्र मत् वीस्पअइव्यो आतँरव्यो । निवअधयेमि ह॑कारयेमि अइव्यो वडुहिव्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् ॥ १२ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि माँथहे स्पँतहे अपओनो वरँज्यडुहहे^१ दातहे वीदअवेहे दातहे ज़रथुश्त्रोइश दरँधयो उपयनयो दअनयो वडुहयो माज्द-यस्तोइश ॥ १३ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि गरोइश उषि-दरँनहे मज्दधातहे अप-ख्वाथहे वीस्पअपाँम्च गइरिनाँम् अप-ख्वाथ्रनाँम् पोउरु-ख्वाथ्रनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच ख्वरँनइहो मज्दधातहे अख्वरँतहेच ख्वरँनइहो मज्दधातहे । निवअधयेमि ह॑कार-येमि अपोइश वडुहयो चिस्तोइश वडुहयो अरँथँ वडुहयो रसाँस्तातो वडुहयो ख्वरँनइहो सवइहो मज्दधातहे ॥ १४ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि दह्वयो वडुहयो आफ्रितोइश दह्वहेच नर्श अपओनो उग्रहेच तह्महे दामोइश उपमनहे यज़तहे ॥ १५ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि ओइहँम् असइहँम्च पोइथनाँम्च गओ-यओइतिनाँम्च मअथननाँम्च अवो-ख्वरँननाँम्च अपाँम्च ज़माँम्च उर्वरनाँम्च अज्होस्च^१ ज़मो अवज्हेच^२ अण्नो वातहेच अपओनो स्त्राँम् मोइहो हूरो अनघ्रनाँम् रओचइहँम् ख्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पँतहे मइन्यँउश दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे रथ्रँम् ॥ १६ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि रथ्रँवो वरँजतो यो अपहे । रथ्रँम् अयरनाँम्च

3. Geld : दइज्हुपतोइश; *In use the name of the current day and month is here to be mentioned, with appropriate formulas, according to Sirôza. The name of the day and that of the month may vary according to the calendar. Here an example is given of the first day (अहुरहे...) and of the first month (अपओनाँम्...). 4. Geld : अपाउनाँम् (13) 1. West & TDA : वरँज्यडुहहे (16) 1. Geld : अइज्होस्च 2. Geld : अवइज्हेच.

अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्रधनाँम्च योइ हँति अपहे रत्वो ।
हावनोइश् रथ्नो ॥ १७ ॥

निवअधयेमि हँकारयेमि अपओनाँम् फ्रवपिनाँम् उघ्रनाँम् अइन्निधूरनाँम्
पओइर्यो-ल्कअपनाँम् फ्रवपिनाँम् नवानज्जिदस्तनाँम् फ्रवपिनाँम् हवहे उरुनो
फ्रवपेअ ॥ १८ ॥

निवअधयेमि हँकारयेमि वीस्पअइव्यो अपहे रतुव्यो । निवअधयेमि
हँकारयेमि वीस्पअइव्यो वड्हुधाव्यो यजतअइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअथ्यअ-
इव्यस्चा' योइ हँति यस्न्याच' वड्याच' अपात् हच यत् वहिस्तात् ॥ १९ ॥

हावने अपाउम् अपहे रत्वो सवड्हे' अपाउम् अपहे रत्वो' रपिध्विन
अपाउम् अपहे रत्वो' उजयेइरिन अपाउम् अपहे रत्वो' अइन्निधूम' अइविगय
अपाउम् अपहे रत्वो' उपहिन अपाउम् अपहे रत्वो' ॥ २० ॥

येज्जि थ्ना दिद्वअप येज्जि मनड्ह येज्जि वचड्ह येज्जि इयओथ्न येज्जि
जओष येज्जि अजओष । आ ते अज्हे' फ्रच स्तुये नी ते वअधयेमि येज्जि ते अज्हे'
अवा-उरुरओध यत् यस्नहेच वड्हेच ॥ २१ ॥

रत्वो वीस्पो मज्जिस्त अपाउम् अपहे रत्वो येज्जि वो दिद्वअप येज्जि मनड्ह
येज्जि वचड्ह येज्जि इयओथ्न येज्जि जओष येज्जि अजओष । आ वो अज्हे' फ्रच स्तुये
नी वो वअधयेमि येज्जि वो अज्हे' अवा-उरुरओध यत् यस्नहेच वड्हेच ॥ २२ ॥

जोत् उ रास्पी:-

फ्रवराने मज्जिदयस्सो ज्जरथुश्चिश् वीदअवो अहुर-ल्कअपो हावनैअ अपओने
अपहे रथ्ने यस्नाइच वड्हाइच झनओथाइच फ्रसस्तयअच । सावड्हेअ वीस्याइच
अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वड्हाइच झनओथाइच फ्रसस्तयअच । रथ्नाँम्
अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्रधनाँम्च यस्नाइच वड्हाइच
झनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥ २३ ॥

- (19) 1. West & TDA : गअइथ्य° 2. West & TDA : येस्न्याइच वड्याइच
(20) 1. West & TDA : सावड्हे 2. West & TDA : रत्वो 3. Geld : अइन्निधूम
(21-22) 1. Geld : अज्हे.

हा २

जोत्र उ रास्पी:-

ज्ञओथ्र आयेसे येष्टि वरस्म आयेसे येष्टि । वरस्म आयेसे येष्टि ज्ञओथ्र आयेसे येष्टि । ज्ञओथ्र हध-वरस्मन' आयेसे येष्टि वरस्म हध-ज्ञओथ्र' आयेसे येष्टि । अह्य ज्ञओथ्रे इमत् वरस्म आयेसे येष्टि । अन वरस्मन इमाम् ज्ञओथ्राम् आयेसे येष्टि । हध-ज्ञओथ्रम् इमत् वरस्म आयेसे येष्टि । इमत् वरस्म (जोत्र) हध-ज्ञओथ्रम् हध-अइव्योइहनम् अपय फ्रस्तरत्तम् आयेसे येष्टि ॥ १ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच' अहुरम् मज्दाम् अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अमपा स्पंता हुक्षथा हुधोइहो आयेसे येष्टि ॥ २ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच अस्न्य अपवन अपहे रतवो आयेसे येष्टि । हावनीम् अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । सावइहअम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच मिथ्रम् वोउरु-गओयओ-इतीम् हज्जइर-गओषम् वअवर-चष्मनम् अओख्तो-नामनम् यज्जतम् आयेसे येष्टि । राम ख्वास्त्रम् आयेसे येष्टि ॥ ३ ॥

जोत्र:- अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच रपिथ्रिनम् अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । फ्रादत्-फ्राउम् ज्ञत्तुमम्च अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच अपम् वहिश्तम् आत्रम्च अहुरहे मज्दो पुथ्रम् आयेसे येष्टि ॥ ४ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच उज्येइरिनम् अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । फ्रादत्-वीरम् दख्युमम्च अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच वरज्जत्तम् अहुरम् क्षथीम् क्षअत्तम् अपाम् नपात्तम् अउर्वत्-अस्पम् आयेसे येष्टि । अपम्च मज्दधाताम् अपओनीम् आयेसे येष्टि ॥ ५ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच अइत्रिसूथ्रमम्' अइविगाइम् अपवनम् अपहे

Hā 2

Chapter 2 is mostly identical with chapter 6. The following sections correspond: 2.2-10 with 6.1-9; 2.11-16 with 6.10-15; 2.17 with 6.16 and 19 and 2.18 with 6.20.

(1) 1. Geld: हध-वरस्म 2. West & TDA: हध-ज्ञओथ्रम् (2) 1. West & TDA: वरस्मनच here and throughout this Chapter. (6) 1. Geld: अइत्रिसूथ्रमम्.

रतूम् आयेसे येष्टि । फ्रादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतीम् ज़रथुश्नोतैमम्च अपवनेम् अपहे
रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच अपओनाँम्^२ वडुहीश सरो
स्पँतो फ्रवपयो आयेसे येष्टि । ग्नोस्च वीरो-वाँध्रो आयेसे येष्टि । याइर्याम्च
हुपितीम् आयेसे येष्टि । अमम्च हुतश्तम् हुरओधम् आयेसे येष्टि । वर्रथ्रमम्च
अहुरधातम् आयेसे येष्टि । वनइँतीम्च उपरतातम् आयेसे येष्टि ॥ ६ ॥

अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच उपहिनेम् अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे
येष्टि । वर्रजीम् न्मानीम्च अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज़ओथ्रे
वरस्मनअच सओषम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनम् फ्रादत्-गअथम् अपवनेम्
अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । रण्णम् रजिश्तम् आयेसे येष्टि । अरुश्तातम्च फ्रादत्-
गअथाम् वरदत्-गअथाम् आयेसे येष्टि ॥ ७ ॥

अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच माह्य अपवन अपहे रतवो आयेसे येष्टि ।
अँतरँ-मोइहम् अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । पँरनो-मोइहम् वीपसथम्
अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि ॥ ८ ॥

अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच याइर्य अपवन अपहे रतवो आयेसे येष्टि ।
मइध्यो-ज़रमअम्^१ अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच
मइध्यो-पँमम्^२ अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच
पइतिशहहीम् अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच
अयाथ्रिमम्^३ फ्राओउर्वअश्त्रिमम्^३ वर्णिहरुश्तम् अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि ।
अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच मइध्याइरीम् अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि ।
अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच हमस्पथमअदअम् अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि ।
अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच सरंध अपवन अपहे रतवो आयेसे येष्टि ॥ ९ ॥

अह्य ज़ओथ्रे वरस्मनअच वीस्पे अपहे रतवो आयेसे येष्टि योइ हँति
अपहे रतवो थ्रयस्च^४ थ्रिसाँस्च नज्दिश्त पइरिश-हावनयो योइ हँति अपहे यत्
वहिश्तहे मइदो-फ्रासास्त ज़रथुश्नो-फ्राओस्त ॥ १० ॥

2. Geld : अपाउनाँम् (9) 1. Geld : मइध्योइज़रमअम् 2. Geld : मइध्योइपँमम्
3. West & TDA : अयाथ्रिमम् फ्राओउर्वअश्त्रिमम् (10) 1. West & TDA : थ्रयस्च.

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच अहुर मिथ वरंजत अइथ्यजइह' अपवन
आयेसे येसित । स्त्रैउश्च मोइहम्च ह्वरच उर्वराहु पइति वरस्मन्याहु मिथम्
वीस्पनाम् दण्डुनाम् दण्डुपइतीम्^२ आयेसे येसित । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच
(रोज*) अहुरम् मज्दाम् रअवत्तम् ख्वरनडुहत्तम्^३ आयेसे येसित । अह्य
ज्ञओथ्रे वरस्मनअच (माह*) अपओनाम् वडुहीश सरो स्पत्तो प्रवपयो आयेसे
येसित ॥ ११ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच ध्राम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनम्
अपहे रतम् आयेसे येसित मत् वीस्पअइव्यो आतरव्यो । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच
आपो वडुहीश वहिस्तो मज्दधातो अपओनीश आयेसे येसित । वीस्पो आपो
मज्दधातो अपओनीश आयेसे येसित । वीस्पो उर्वरो मज्दधातो अपओनीश
आयेसे येसित ॥ १२ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच माथ्रम् स्पत्तम् अशख्वरनइहम्' आयेसे
येसित । दातम् वीदोयुम् आयेसे येसित । दातम् जरथुश्चि आयेसे येसित । दरधाम्
उपयनाम् आयेसे येसित । दअेनाम् वडुहीम् माज्दयस्तीम् आयेसे येसित ॥ १३ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच गइरीम् उषि-दरनम्' मज्दधातम् अप-ख्वाथ्रम्
यजतम् आयेसे येसित । वीस्पो गरयो अप-ख्वाथ्रो पोउरु-ख्वाथ्रो मज्दधात
अपवन अपहे रतवो आयेसे येसित । उघ्रम् कवअम् ख्वरनो मज्दधातम् आयेसे
येसित । उघ्रम् अख्वरत्तम् ख्वरनो मज्दधातम् आयेसे येसित । अह्य ज्ञओथ्रे
वरस्मनअच अषीम् वडुहीम् आयेसे येसित । क्षोइथनीम् वरंजइतीम् अमवइतीम्
हुरओधाम् ख्वापराम् । ख्वरनो मज्दधातम् आयेसे येसित । सवो मज्दधातम्
आयेसे येसित ॥ १४ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच दहाम् वडुहीम् आफ्रितीम् आयेसे येसित ।
दहम्च नरम् अपवनम् आयेसे येसित । उघ्रम् तलम् दामोइश उपमनम् यजतम्
आयेसे येसित ॥ १५ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच इमो अपस्च जमस्च उर्वरोस्च आयेसे येसित ।

(11) 1. West & TDA : अअथ्येजइह 2. Geld : दइण्डुपइतीम् 3. West &
TDA : ख्वरनइहत्तम् *See note on Y.1.11. (13) 1. West & TDA : अप-
ख्वरनइहम् (14) 1. West & TDA : उशि-दरनम्

इमो असोस्च षोडशोस्च गओयओइतीश्च मओथन्योस्च अवो-स्वरनोस्च आयेसे येति । इमं च षोडशहे पइतीम् आयेसे येति यिम् अहुरम् मज्झाम् ॥ १६ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अह्य जओथ्रे वरस्मनओच रतवो वीस्पे मज्झित आयेसे येति अयर अस्न्य माह्य याइर्य सरध । अह्य जओथ्रे वरस्मनओच अपओनाम्' वडुहीश् सरो स्पेततो प्रवपयो आयेसे येति ॥ १७ ॥

अह्य जओथ्रे वरस्मनओच वीस्पे अपवनो यजत आयेसे येति । वीस्पे अपहे रतवो आयेसे येति । हावनीम् पइति रतुम् सावद्दहओम् वीसीम् च पइति रतुम् । रतवो वीस्पे मज्झित पइति रतुम् ॥ १८ ॥

हा ३

जोत् उ रास्पी:-

वरस्मन पइति-वरत हव-जओथ्र हावनोइश् रथ्नो स्वरथम् म्यज्झम् आयेसे येति । हउर्वत अमरतात गाउश् हुदो' क्षनूमइने अहुरहे मज्झो अमपनाम् स्पेतनाम् क्षनूमइने सओपहे अयेहे' अपिवतो वरथाजनो प्रादत्-गअथहे ॥ १ ॥

हओमम् च पर-हओमम् च आयेसे येति क्षनूमइने जरथुइत्रहे स्पितामहे अपओनो प्रवपओ । अओस्माँ आयेसे येति वओइधि क्षनूमइने तव आथो अहुरहे मज्झो पुथ ॥ २ ॥

हओमाँ' आयेसे येति क्षनूमइने अइव्यो वडुहिव्यो अपाँम् वडुहीनाम्' मज्झातनाम् । आपम् हओम्याँम् आयेसे येति । गाँम् जीव्याँम् आयेसे येति । उर्वराँम् हधानअपताँम् अवय उज्झाताँम् आयेसे येति । क्षनूमइने अपाँम् मज्झातनाम् ॥ ३ ॥

(17) 1. Geld—अषाउनाम्.

Hā 3

Chapter 3 is generally identical with chapter 7. The following sections correspond: 3.5-19 with 1.3-17 and 4.8.22; sections 3.20-23 with 4.23-25 and 3.22-23 with 1.18-19.

(1) 1. West & TDA: हुधो 2. West & TDA: अयेहे (3) 1. West & TDA: हओमाँन् 2. West & TDA: वडुहिनाँम्.

इमत् वरस्म हध-ज्ञओथ्रम् हध-अइव्याओइहनेम् अपय फ्रस्तरत्तम् आयेसे
येश्ति क्षन्मइने अमपनाम् स्पत्तनाम् । वाच हुमत हूत्त हूरुत्त आयेसे येश्ति ।
गाथनाम्च स्रओथ्रम् आयेसे येश्ति । हूरुत्तो माँथो आयेसे येश्ति । इमाम्
अइहुयाम्च अश्याम्च' रथ्राम्च रतुफ्रितीम्च आयेसे येश्ति । क्षन्मइने यज्ञतनाम्
अपओनाम् मइन्यवनाम् गअथ्यनाम् क्षन्मइने हवहेच उरुनो ॥ ४ ॥

आयेसे येश्ति अस्न्यओइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनँओ अपओने अपहे
रथ्रे । आयेसे येश्ति सावइहँओ वीस्याइच अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे येश्ति
मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्' हज्जइरो-गओषहे वओवरँ-चष्मनो अओरुतो-नामनो
यज्ञतहे रामनो रुवास्त्रहे ॥ ५ ॥

ज्ञोतः- आयेसे येश्ति रपिथ्रिनाइ अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे येश्ति फ्रादत्-
प्रषवे ज्ञत्तुमाइच अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे येश्ति अपहे वहिश्तहे आथ्रस्च
अहुरहे मज्दो ॥ ६ ॥

आयेसे येश्ति उज्येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे येश्ति फ्रादत्-
वीराइ दळ्युमाइच' अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे येश्ति वरँजतो अहुरहे नफ्रधो
अपाम् अपस्च मज्दधातयो ॥ ७ ॥

आयेसे येश्ति अइत्रिसूथ्रमाइ' अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे
येश्ति फ्रादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतँओ' जरथुश्त्रोत्तमाइच अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे
येश्ति अपओनाम्' फ्रवपिनाम् धनानाम्च वीरो-वाँथ्रनाम् याइर्ययोस्च हुषि-
तोइश् । अमहेच हुताश्तहे हुरओधहे वरँथ्रमेहेच अहुरधातहे वनइत्त्योस्च
उपरतातो ॥ ८ ॥

आयेसे येश्ति उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे येश्ति वरँज्याइ
न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्रे । आयेसे येश्ति स्रओषहे अश्येहे' अपिषतो
वरँथाजनो फ्रादत्-गअथहे रणओश् रजिश्तहे अरुत्तातस्च फ्रादत्-गअथयो
वरँदत्-गअथयो ॥ ९ ॥

(4) 1. West & TDA : अष्याम्च (5) 1. Geld : °गओयओतोइश् (7) 1. Geld :
दाळ्युमाइच (8) 1. Geld : अइत्रिसूथ्रिमाइ 2. Geld : °हुज्यातँओ 3. Geld : अपाउनाम्
(9) 1. West & TDA : अष्येहे.

आयेसे येसित माह्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो । अ॒त्त॒र॒-मो॒इहाइ॑ अपओने
अपहे रथ्ने । आयेसे येसित प॒र॒नो-मो॒इहाइ॑ वीप॒स॒थाइ॑च अपओने अपहे रथ्ने ॥ १० ॥

आयेसे येसित याइ॒र्यअेइव्यो॑ अपहे रतुव्यो । म॒इ॒ध्यो-ज॒र॒मयाइ॑' अपओने
अपहे रथ्ने । आयेसे येसित म॒इ॒ध्यो-प॒माइ॑' अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येसित
प॒इ॒ति॒श॒ह॒द्याइ॑ अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येसित अया॒श्रिमाइ॑' फ़॒ओ॒उ॒र्वअे॒श्रि-
माइ॑' वर्णि॒ह॒र॒स्ताइ॑च अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येसित म॒इ॒ध्याइ॒र्याइ॑ अपओने
अपहे रथ्ने । आयेसे येसित ह॒म॒स्प॒थ॒म॒इ॒द्याइ॑' अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे
येसित स॒र॒धअेइव्यो॑ अपहे रतुव्यो ॥ ११ ॥

आयेसे येसित वी॒स्पअेइव्यो॑ अ॒अेइव्यो॑ रतुव्यो योइ हँ॒ति अपहे रतवो
श्रय॒स्च' थ्रि॒साँस्च॑ न॒जि॒द॒श्त॑ प॒इ॒रि॒श॒-हा॒वनयो॑ योइ हँ॒ति अपहे यत् व॒हि॒स्त॒हे म॒ज्दो-
फ़॒सा॒स्त॑ ज॒र॒थु॒श्नो-फ़॒ओ॒स्त॑ ॥ १२ ॥

आयेसे येसित अ॒हुरअेइव्य॑ मि॒थ्रअेइव्य॑ व॒र॒ज॒न्व्य' अ॒इ॒थ्यज॒इहअेइव्य॑'
अ॒प॒व॒नअेइव्य॑ स्ता॒राँम्च॑ स्प॒॒तो-म॒इ॒न्य॒व॒नाँम् दाम॒नाँम् ति॒श्वे॒हेच॑ स्ता॒रो र॒अे॒व॒तो
ख॒र॒न॒डु॒हतो॑' मो॒इ॒ह॒हेच॑ ग॒ओ॒चि॒थ॒हे ह॒र॒च॑ क्ष॒अे॒त॒हे अ॒उ॒र्व॒त्-अ॒स्प॒हे दो॒इ॒थ॒हे अ॒हुर॒हे
म॒ज्दो॑ मि॒थ॒हे द॒ख्यु॒नाँम् द॒ज्हु॒प॒तोइ॒श॑' । आयेसे येसित (रो॒ज्*) अ॒हुर॒हे म॒ज्दो॑
र॒अे॒व॒तो ख॒र॒न॒डु॒हतो॑' । आयेसे येसित (मा॒ह*) अ॒प॒ओ॒नाँम् फ़॒व॒पि॒नाँम् ॥ १३ ॥

आयेसे येसित तव आ॒थो अ॒हुर॒हे म॒ज्दो॑ पु॒थ्र म॒त् वी॒स्पअेइव्यो॑ आ॒त्त॒र॒व्यो ।
आयेसे येसित अ॒इ॒व्यो व॒डु॒हि॒व्यो वी॒स्प॒नाँम्च॑ अ॒पाँम् म॒ज्द॒धा॒त॒नाँम् वी॒स्प॒नाँम्च॑
उ॒र्व॒र॒नाँम् म॒ज्द॒धा॒त॒नाँम् ॥ १४ ॥

आयेसे येसित माँ॒थ॒हे स्प॒॒त॒हे अ॒प॒ओ॒नो व॒र॒ज्य॒डु॒ह॒हे' दा॒त॒हे वी॒दअे॒व॒हे
दा॒त॒हे ज॒र॒थु॒श्नोइ॒श॑ द॒र॒घ॒यो उ॒प॒य॒न॒यो द॒अे॒न॒यो व॒ड्हु॒यो मा॒ज्द॒य॒स्त्रोइ॒श॑ ॥ १५ ॥

आयेसे येसित ग॒रोइ॒श॑ उ॒पि-द॒र॒न॒हे म॒ज्द॒धा॒त॒हे अ॒प॒-व्वा॒थ॒हे वी॒स्पअे॒पाँम्च॑

(11) 1. Geld: म॒इ॒ध्यो॒ज॒र॒मयाइ॑; West & TDA: म॒इ॒ध्यो-ज॒र॒म्याइ॑ 2. Geld: म॒इ॒ध्यो॒इ॒प॒माइ॑; West & TDA: म॒इ॒ध्यो॒प्माइ॑ 3. West & TDA: अ॒या॒श्रि॒माइ॑ फ़॒ओ॒उ॒र्वअे॒श्रि॒माइ॑ 4. Geld: ह॒म॒स्प॒थ॒म॒इ॒द्याइ॑ (12) 1. West & TDA: थ्रि॒य॒स्च (13) 1. West & TDA: व॒र॒ज॒न्व्य॑ अ॒अे॒थ्यज॒इह॑ 2. West & TDA: ख॒र॒न॒डु॒हतो॑ 3. Geld: द॒ज्हु॒प॒तोइ॒श॑ *See note on Yasna 1.11. (15) 1. West & TDA: व॒र॒ज्य॒इ॒ह॒हे.

गइरिनाँम् अप-ख्वाथ्रनाँम् पोउरु-ख्वाथ्रनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच ख्वरनइहो मज्दधातहे अख्वरतहेच ख्वरनइहो मज्दधातहे । आयेसे येइति अपोइश वइहुयो चिस्तोइश वइहुयो अरथे वइहुयो रसाँस्तातो वइहुयो ख्वरनइहो सवइहो मज्दधातहे ॥ १६ ॥

आयेसे येइति दह्ययो वइहुयो आफ्रितोइश दह्येच नर्ष अपओनो उग्रहेच तख्महे दामोइश उपमनहे यजतहे ॥ १७ ॥

आयेसे येइति ओइहाम् असइहाम्च पोइथ्रनाँम्च गओयओइतिनाँम्च मओथननाँम्च अवो-ख्वरननाँम्च अपाँम्च ज़माँम्च उर्वरनाँम्च अज्जहोस्च' ज़मो अवज्जेच' अप्नो वातहेच अपओनो स्त्राँम् मोइहो हूरो अनघ्रनाँम् रओचइहाम् ख्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पेत्तहे मइन्येउश दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे रथ्त्राँम् ॥ १८ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

आयेसे येइति रथ्त्रो वरजतो यो अपहे । रथ्त्राँम् अयरनाँम्च अस्न्य-नाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरधनाँम्च योइ हँति अपहे रतवो हावनोइश रथ्त्रो ॥ १९ ॥

ख्वरथेम् म्यज्देम् आयेसे येइति हउर्वत अमरतात गाउश हुदो' क्ष्नुमइने सओषहे अश्येहे' तख्महे तनु-माँथहे दर्षि-द्रओश आहूइर्येहे अओख्तो-नामनो यजतहे ॥ २० ॥

हओमेम्च पर-हओमेम्च आयेसे येइति क्ष्नुमइने जरथुइत्रहे स्पितामहे अपओनो फ्रवपेँओ अओख्तो-नामनो यजतहे । अओस्माँ आयेसे येइति वओइधि क्ष्नुमइने तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्र अओख्तो-नामनो यजतहे ॥ २१ ॥ (ख्वरथेम्... हओमेम्च... यजतहे २०, २१ दु बार)

आयेसे येइति अपओनाँम्' फ्रवषिनाँम् उघ्रनाँम् अइत्रियूरनाँम् पओइर्यो-लकअपनाँम् फ्रवषिनाँम् नवानज्दिस्तनाँम् फ्रवषिनाँम् ॥ २२ ॥

आयेसे येइति वीस्पअइव्यो अपहे रतुव्यो । आयेसे येइति वीस्पअइव्यो

(18) 1. Geld; अइहोस्च 2. Geld; अवइज्जेच (20) 1. West & TDA; हुधो 2. West & TDA; अथ्येहे (22) 1. Geld; अपाउनाँम्.

वङ्हुधाव्यो यज्ञतअेइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअेथ्यअेइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच' वङ्ग्याच' अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ २३ ॥

फ्रवराने मज्जदयस्त्रो ज़रथुश्चिश् वीदअेवो अहुर-त्कअेपो । हावनेअे अपओने अपहे रथ्ने यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच । सावङ्हुअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्ने यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच । रथ्नाँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरधनाँम्च यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच ॥ २४ ॥

जोत्:- यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ्रा मे म्रूते ।

जोत्:- अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ २५ ॥

हा ४

जोत् उ रास्पी:-

इम हुमताच हूष्टाच हर्स्ताच (जोत्) इमाँ हओमाँस्च म्यज्दाँस्च ज़ओथाओस्च वरँस्मच अपय फ्रस्तरँम् गाँम्च हुधोइहँम् हउर्वत अमरँतात गाँम्च हुधोइहँम् हओमँम्च पर-हओमँम्च अओस्माँस्च वओइधीम्च इमाँम् अइहुयाँम्च अश्याँम्च' रथ्नाँम्च रतुफ्रितीम्च गाथनाँम्च सओथ्रम् हर्स्ताओ माँथाओ पइरिच ददँमहि^२ आच वओधयमहि^३ ॥ १ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि अहुराइच मज्जदाइ सओपाइच अश्याइ अमँपअेइव्यस्च स्पँतअेइव्यो अपओनाँम्च' फ्रवषिण्यो अपओनाँम्च' उर्वोइव्यो आथअेच अहुरहे मज्जदो रथ्नाअेच वरँज्जइते वीस्पयो साँचत्च अपओनो स्तोइश् यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच ॥ २ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि इम हुमताच हूष्टाच हर्स्ताच इमाँ

(23) 1. West & TDA : यस्न्याइच वङ्ग्याइच.

Ha 4

(1) 1. West & TDA : अश्याँम्च 2. Geld : ददँमही 3. Geld : वओधयमही here and throughout this chapter. (2) 1. Geld : अषात्चीत्.

हओमाँस्च म्यज्दाँस्च ज्ञओथ्रोस्च वरँस्मच अपय फ्रस्तरँतम् गाँम्च हुधोइहँम्
हउर्वत अमँरतात गाँम्च हुधोइहँम् हओमँम्च पर-हओमँम्च अओस्माँस्च वओइ-
धीम्च इमाँम् अइहुयाँम्च अश्याँम्च' रथ्रँम्च रतुफ्रितीम्च गाथनाँम्च सओथ्रम्
ह्वरँस्तो माँथ्रो पइरिच ददँमहि' आच वओधयमहि' ॥ ३ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि अमँपओइव्यो स्पँतओइव्यो हुध्रथओइव्यो
हुध्रव्यो यवओजिव्यो यवओमुव्यो योइ वइहँउश् आ मनइहो श्येइ' ति' योस्च
उइति ॥ ४ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि फ्रायेहीश् अहे न्मानहे फ्रदथाइ अहे न्मानहे
पस्वाँम्च नराँम्च ज्ञातनाँम्च ज्ञाँह्यम्रनाँम्च अपओनाँम् येजहे अओम् हँ' ति ॥ ५ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि अपओनाँम्' वडुहिव्यो फ्रवपिव्यो यो
उघ्रोस्च अइन्निथूरोस्च अपओनाँम् अवइहे ॥ ६ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि दथुषो अहुरहे मज्दो रओवतो ख्वरँनइहतो'
मइन्यँउश् मइन्यओयेहे अमँपनाँम् स्पँतनाँम् यस्ताइच वह्माइच क्ष्नओथाइच
फ्रसस्तयओच ॥ ७ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि अस्न्यओइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनँओ
अपओने अपहे रथ्रँ यस्ताइच वह्माइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयओच । आअत् दीश्
आवओधयमहि स्रावइहँओ वीस्याइच अपओने अपहे रथ्रँ यस्ताइच वह्माइच क्ष्नओ-
थाइच फ्रसस्तयओच । आअत् दीश् आवओधयमहि मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्'
हज्जइरो-गओषहे वओवरँ-चष्मनो अओरुतो-नामनो यजतहे रामनो ख्वास्त्रहे यस्ताइच
वह्माइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयओच ॥ ८ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि रपिथ्रिनाइ अपओने अपहे रथ्रँ यस्ताइच
वह्माइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयओच । आअत् दीश् आवओधयमहि फ्रादत्-प्रव्रँ
ज्ञँतुमाइच अपओने अपहे रथ्रँ यस्ताइच वह्माइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयओच ।

(3) 1. West & TDA : अष्याँम्च 2. Geld : ददँमही...वओधयमही (4) 1. West
& TDA : श्येइति (6) 1. Geld : अपओनाँम् (7) 1. West & TDA : ख्वरँनइहतो
(8) 1. Geld : गओयओइतोइश्.

आअत् दीश आवअधयमहि अपहे वहिस्तहे आथस्च अहुरहे मज्जदो यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ ९ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि उज्जयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि फ़ादत्-वीराइ दळ्युमाइच' अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि वर्रजतो अहुरहे नक्कधो अपाँम् अपस्च मज्जधातयो यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १० ॥

आअत् दीश आवअधयमहि अइविस्सूथ्रमाइ' अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतैअ' ज़रथुश्चोतमाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि अपओनाँम्' फ़वपिनाँम् धेनाँनाँम्च वीरो-वाँथन्ननाँम् याइर्ययोस्च हुपितोइश अमहेच हुतास्तहे हुरओधहे वर्रथम्मेच अहुरधातहे वनइत्योस्च उपरतातो यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ ११ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि वर्रज्याइ न्मान्या-इच अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि सओपहे अश्येहे' अपिवतो वर्रथाजनो फ़ादत्-गअथहे रण्णओश रज्जिस्तहे अरस्तातस्च फ़ादत्-गअथयो वर्रदत्-गअथयो यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १२ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि माह्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । अत्तर-मोइहाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि पॅरनो-मोइहाइ वीपत्तथाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्माइच वद्दाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १३ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि याइर्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । मइव्यो-ज़र-

(10) 1. Geld : दाख्युमाइच (11) 1. Geld : अइविस्सूथ्रमाइ 2. Geld : हुज्यातैअ 3. Geld : अपाउनाँम् (12) 1. West & TDA ; अश्येहे.

मयाइ' अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि मइध्यो-पमाइ' अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओ-
थाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि पइतिशहवाइ अपओने अपहे
रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि
अयाथ्रिमाइ^३ फ़ओउर्वअश्चिमाइ^३ वर्णिहर्स्ताइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच
वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि मइध्याइर्याइ
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश
आवअधयमहि हमस्पथमइद्याइ^४ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच
फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि सरधअइव्यो अपहे रतुव्यो यस्ताइच
वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १४ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि वीस्पअइव्यो अअइव्यो रतुव्यो योइ हँति
अपहे रतवो थ्रयस्च' थ्रिसाँस्च नजिदश्त पइरिशहावनयो योइ हँति अपहे यत्
वहिश्तहे मज्दो-फ़सास्त ज़रथुश्त्रो-फ़ओख्त यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्त-
यअच ॥ १५ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि अहुरअइव्य मिथ्रअइव्य वरँज्ज्अव्य अइव्य-
जइहअइव्य अपवनअइव्य स्ताराँम्च स्पँतो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्येहेच
स्तारो रअवतो ख्वरँनडुहतो' मोइहहेच गओचिथ्रहे ह्वरँच क्ष्णअतहे अउर्वत्-अस्पहे
दोइथ्रहे अहुरहे मज्दो मिथ्रहे दइषुनाँम् दइहुपतोइश्' यस्ताइच वहाइच क्ष्णओ-
थाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि (रोज्*) अहुरहे मज्दो रअवतो
ख्वरँनडुहतो' यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश आवअ-
धयमहि (माह्*) अपओनाँम् फ़वणिनाँम् यस्ताइच वहाइच क्ष्णओथाइच फ़सस्त-
यअच ॥ १६ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ मत् वीस्पअ-

(14) 1. Geld : मइध्योइज़रँमयाइ; West & TDA : मइध्यो-ज़रँम्याइ 2. Geld :
मइध्योइपँमाइ; West & TDA : मइध्योष्माइ 3. West & TDA : अयाथ्रँमाइ फ़ओउर्वअइत्रँमाइ
4. Geld : हमस्पथमअइद्याइ (15) 1. West & TDA : थ्रयस्च (16) 1. West &
TDA : ख्वरँनडुहतो 2. Geld : दइहुपतोइश् *See note on Yasna 1.11.

इव्यो आतैरव्यो यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश आवअेधयमहि अइव्यो वडुहिव्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ १७ ॥

आअत् दीश आवअेधयमहि माँथहे स्पँतहे अपओनो वरँज्यडुहहे' दातहे वीदअेवहे दातहे ज़रथुश्नोइश दर्रधयो उपयनयो दअेनयो वडुहुयो माज्दयस्नोइश यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ १८ ॥

आअत् दीश आवअेधयमहि गरोइश उषि-दरँनहे मज्दधातहे अप-ख़्वाथहे वीस्पअेपाँम्च गइरिनाँम् अप-ख़्वाथनाँम् पोउरु-ख़्वाथनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच ख़्वरँनइहो मज्दधातहे अख़्वरँतहेच ख़्वरँनइहो मज्दधातहे यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश आवअेधयमहि अषोइश वडुहुयो चिस्तो-इश वडुहुयो अरँथँ वडुहुयो रसाँस्तातो वडुहुयो ख़्वरँनइहो सवइहो मज्दधातहे यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ १९ ॥

आअत् दीश आवअेधयमहि दह्ययो वडुहुयो आफ़्रितोइश दह्यहेच नशँ अपओनो उघ्रहेच तख़महे दामोइश उपमनहे यज़तहे यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २० ॥

आअत् दीश आवअेधयमहि ओइहाँम् असइहाँम्च षोइथनाँम्च गओ-यओइतिनाँम्च मअेथननाँम्च अवो-ख़्वरँननाँम्च अपाँम्च ज़माँम्च उर्वरनाँम्च अज्जहोस्च' ज़मो अवज्जहेच' अण्णो वातहेच अपओनो स्त्राँम् मोइहो हूरो अनघ्र-नाँम् रओचइहाँम् ख़्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पँतहे मइन्यँउश दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे रथ्वाँम् यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २१ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

आअत् दीश आवअेधयमहि रथ्वो वरँजतो यो अपहे । रथ्वाँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरँधनाँम्च योइ हँति अपहे रतवो हावनोइश रथ्वो यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २२ ॥

आअत् दीश आवअेधयमहि सओषहे अइयेहे' तख़महे तनुमाँथहे दर्षि-

(18) 1. West & TDA : वरँज्यडुहहे
अेच

(23) 1. West & TDA : अण्येहे.

(21) 1. Geld ; अइज्जहोस्च...अवइ-

द्रओश् आहूइर्येहे क्षनओथ्र यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथ्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि जरथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ़वषिँअ क्षनओथ्र यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथ्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि तव आतर्श पुथ्र अहुरहे मज़्दो क्षनओथ्र यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ २३ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अपओनाँम्^१ फ़वषिनाँम् उघ्ननाँम् अइत्रिथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअपनाँम् फ़वषिनाँम् नवानज्दिश्तनाँम् फ़वषिनाँम् यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ २४ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि वीस्पअइव्यो अपहे रतुव्यो यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथ्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि वीस्पअइव्यो वड्हुधाव्यो यज्ञतअइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअथ्यअइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच^२ वह्याच^३ अपात् हच यत् वहिश्तात् । अमँपा स्पँता हुक्षथा हुधोइहो यज्ञमइदे ॥ २५ ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्त्रे पइती वड्हो^४

मज़्दो अहुरो वअथा अपात् हचा

योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २६ ॥

हा ५

जोतः- इथा आअत्^१ यज्ञमइदे अहुरम् मज़्दाँम् यँ गाँम्चा अषँम्चा दात् अपस्चा दात् उर्वरोस्चा वड्हुहीश् रओचोस्चा दात् वूमीम्चा वीस्पाचा वोहू ॥ १ ॥

अद्या क्षथाचा मज़्नाचा हवपइहाइश्चा^२ तँम् अत् यस्न्यानाँम्^३ पउर्वताता यज्ञमइदे योइ गँउश् हचा इयेइस्ती^४ ॥ २ ॥

तँम् अत् आहूइर्या नामँनी मज़्दा-वरा स्पँतोतँमा यज्ञमइदे । तँम्

(24) 1. Geld : अपाउनाँम्

(25) 1. West & TDA : येस्न्याइच वह्याइच

(26) 1. West & TDA : वज्हो.

Hā 5

This chapter is entirely identical, word for word, with Yasna 37.

(1) Geld & West : आत्

(2) 1. Geld : हवपइग़हाइश्चा 2. West &

TDA : यस्ननाँम् 3. West & TDA : इयस्ती.

अह्माकाइश् अज्जिदीश्चा उस्तानाइश्चा यज्जमइदे । तँम् अपओनाँम्' फ्रवपीश्
नराँम्चा नाइरिनाँम्चा यज्जमइदे ॥ ३ ॥

अपँम् अत् वहिश्तँम् यज्जमइदे ह्यत् स्रअश्तँम् ह्यत् स्पँत्तँम् अमँपँम् ह्यत्
रओचोइह्यत्' ह्यत् वीस्पा वोहू ॥ ४ ॥

वोहुचा मनो यज्जमइदे । वोहुचा झथँम् वडुहीम्चा दअेनाँम् वडुहीम्चा
फ्रँरतूम् वडुहीम्चा आर्मइतीम् ॥ ५ ॥

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो
मज्जदो अहुरो वअथा अपात् हचा
योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ ६ ॥

हा ६

जोत् उ रास्पी:-

दध्वोइहँम् अहुरँम् मज्जदोँम् यज्जमइदे । अमँपा स्पँत्ता हुधुथा हुधोइहो
यज्जमइदे ॥ १ ॥

अस्न्य अपवन अपहे रतवो यज्जमइदे । हावनीम् अपवनँम् अपहे रतूम्
यज्जमइदे । सावइहअेम् वीसीम्च अपवनँम् अपहे रतूम् यज्जमइदे । मिथँम् वोउरु-
गओयओइतीम् हज्जइर-गओपँम् वअवरँ-चप्मनँम् अओखतो-नामनँम् यज्जतँम् यज्जमइदे ।
राम ख्वाखँम् यज्जमइदे ॥ २ ॥

जोत्:- रपिथ्निनँम् अपवनँम् अपहे रतूम् यज्जमइदे । फ्रादत्-फ्राउम् ज्जँतुमँम्च
अपवनँम् अपहे रतूम् यज्जमइदे । अपँम् वहिश्तँम् आत्रँम्च' अहुरहे मज्जदो पुथँम्
यज्जमइदे ॥ ३ ॥

उज्जयेइरिनँम् अपवनँम् अपहे रतूम् यज्जमइदे । फ्रादत्-वीरँम् दखुमँम्च'

(3) 1. Geld : अपाउनाँम्

(4) 1. Geld : रओचंश्गह्यत्.

Hā 6

This chapter is mostly identical with chapter 2. A major portion of this chapter also recurs in Y.17 and 59.

(3) 1. West & TDA : आतर्म्मच

(4) 1. Geld : दाखुमँम्च.

अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वर्रज्जत्तम् अहुरम् क्षथीम् क्षअत्तम् अपाँम् नपात्तम्
अउर्वत्त-अस्पम् यज्ञमइदे । अपम्च मज्जधाताम् अपओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

अइत्तिस्सूत्रम्^१ अइविगाइम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । फ़ादत्त-
वीस्पाँम्-हुज्याइतीम् ज़रथुश्चोत्तम्^२ अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अपओनाँम्^३
वडुहीश् सूरतो स्पत्तो फ़वपयो यज्ञमइदे । प्नाोस्च वीरो-वाँध्वातो यज्ञमइदे ।
याइर्याँम्च हुपितीम् यज्ञमइदे । अम्च हुतश्तम् हुरओधम् यज्ञमइदे । वर्रथम्च
अहुरधात्तम् यज्ञमइदे । वनइत्तीम्च उपरतात्तम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

उपहिनेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वर्रजीम् न्मानीम्च अपवनेम्
अपहे रतूम् यज्ञमइदे । स्रओप्पम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनेम् फ़ादत्त-गअथम्
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । रण्णम् रज्जिश्तम् यज्ञमइदे । अरुत्तात्तम्च फ़ादत्त-
गअथाँम् वर्रदत्त-गअथाँम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

माह्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । अत्तर-मोइहम् अपवनेम् अपहे
रतूम् यज्ञमइदे । पेरनो-मोइहम् वीपत्तम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

याइर्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । मइध्यो-ज़रमअम्^४ अपवनेम् अपहे
रतूम् यज्ञमइदे । मइध्यो-प्पम्^५ अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । पइतिशहहीम्
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अयाथिम्^६ फ़ओउर्वओश्चिम्^७ वणिहुरश्तम्
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । मइध्याइरीम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ।
हमस्पथमअेदअम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । सरध अपवन अपहे रतवो
यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँति अपहे रतवो थयस्च^८ थिसाँस्च
नज्जिदश्त पइरिशहावनयो योइ हँति अपहे यत्त वहिश्तहे मज्जदो-फ़सास्त ज़रथुश्चो-
फ़ओत्त ॥ ९ ॥

अहुर मिथ वर्रज्जत्त अइध्यजइह अपवन यज्ञमइदे । स्त्रँउश्च मोइहम्च
हूरच उर्वराहु पइति वर्रस्मन्याहु मिथम् वीस्पनाँम् दण्णुनाँम् दण्णुपइतीम्^९

(5) 1. Geld: अइत्तिस्सूत्रम् 2. Geld: अपाउनाँम् (8) 1. Geld:
मइध्योइज़रमअम् 2. Geld: मइध्योइप्पम् 3. West & TDA: अयाथिम् फ़ओउर्वओ-
श्चिम् (9) 1. West & TDA: थयस्च (10) 1. Geld: दण्णुपइतीम्.

यज्ञमइदे । (रोज्ञ*) अहुरेम् मज्दाम् रवेवत्तम् ख्वरेनहुहत्तम्^२ यज्ञमइदे । (माह*)
अपओनाम्^३ वडुहीश सरो स्पेत्तो फ्रवपयो यज्ञमइदे ॥ १० ॥

थ्वाम् आत्रेम्^४ अहुरहे मज्दो पुथ्रेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे
मत् वीस्पेअइव्यो आतरेव्यो । आपो वडुहीश वहिस्ता मज्दधातो अपओनीश
यज्ञमइदे । वीस्पो आपो मज्दधातो अपओनीश यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वरो मज्द-
धातो अपओनीश यज्ञमइदे ॥ ११ ॥

माँथ्रेम् स्पेत्तम् अश-ख्वरेनइहम्^५ यज्ञमइदे । दातम् वीदोयूम् यज्ञमइदे ।
दातम् ज़रथुश्चि यज्ञमइदे । दरघाम् उपयनाम् यज्ञमइदे । दओनाम् वडुहीम् माज्द-
यस्तीम् यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

गइरीम् उषि-दरेनम्^६ मज्दधातम् अप-ख्वाथ्रेम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । वीस्पो
गरयो अप-ख्वाथ्रो पौउरु-ख्वाथ्रो मज्दधात अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । उघ्रेम्
कवअम् ख्वरेनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । उघ्रेम् अख्वरेतम् ख्वरेनो मज्दधातम्
यज्ञमइदे । अपीम् वडुहीम् यज्ञमइदे । श्लोइथनीम् वरेज्जइतीम् अमवइतीम् हुरओधाम्
क्वापराम् ख्वरेनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । सवो मज्दधातम् यज्ञमइदे ॥ १३ ॥

दह्वाम् वडुहीम् आफ्रितीम् यज्ञमइदे । दह्वाम्च नरेम् अपवनेम् यज्ञमइदे ।
उघ्रेम् तह्वेम् दामोइश उपमनेम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १४ ॥

इमो अपस्च जेमस्च उर्वरोस्च यज्ञमइदे । इमो असोस्च पोइथोस्च
गओयओइतीश्च मअथन्यास्च अवो-ख्वरेनोस्च यज्ञमइदे । इमेम्च पोइथहे पइतीम्
यज्ञमइदे यिम् अहुरेम् मज्दाम् ॥ १५ ॥

जोत् उ रास्पी:-

रतवो वीस्पो मज्जिस्त यज्ञमइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सरध ॥ १६ ॥

हउर्वत अमेरतात यज्ञमइदे । गाउश हुदो' यज्ञमइदे । सओषेम् अपीम्
हुरओधम् वरेथ्राजनम् फ्रादत्-गअथेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ॥ १७ ॥

* see note on Y.1.11; 2. West & TDA: ख्वरेनइहत्तम् 3. Geld:
अपाउनाम् (11) 1. West & TDA: आतरेम् (12) 1. West & TDA: अप-
ख्वरेनइहम् (13) 1. West & TDA: उशि-दरेनम् (17) 1. West & TDA:
हुधो.

हओमँम्च पर-हओमँम्च यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे इध अपओनो
अपीम्च फ़वपीम्च यज्ञमइदे । अओस्माँस्च वओइधीम्च यज्ञमइदे । थ्व्नाँम् आत्रँम्'
अहुरहे मज़दो पुथ्रँम् अपवनेँम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ॥ १८ ॥

अपओनाँम्' वडुहीश् सूरओ स्पँतो फ़वपयो यज्ञमइदे ॥ १९ ॥

वीस्पे अपवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम्
पइति रतूम् सावइहअम् वीसीम्च पइति रतूम् । रतवो वीस्पे मज़िश्त पइति
रतूम् ॥ २० ॥

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो° ॥ २१ ॥

हा ७

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे भ्रूते ।

ज़ोत्र:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो भ्रओत् ॥

ज़ोत्र उ रास्पी:-

अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती° ॥ ० ॥ (सि वार्) ।

अपय दधामि ख्वरँथँम् म्यज्दँम् हउर्वत अमँरतात गाउश् हुदो' क्षनूमइने
अहुरहे मज़दो अमँपनाँम् स्पँतनाँम् । क्षनूमइने स्रओषहे अश्येहे' अषिवतो वँर-
थाजनो फ़ादत्-गअथेहे ॥ १ ॥

अपय दधामि हओमँम्च पर-हओमँम्च क्षनूमइने ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे
अपओनो फ़वपँअे । अपय दधामि अओस्म वओइधि क्षनूमइने तव आथो अहुरहे
मज़दो पुथ्र ॥ २ ॥

अपय दधामि हओमि' क्षनूमइने अइव्यो वडुहिव्यो अपाँम् वडुहीनाँम्
मज़दधातनाँम् । अपय दधामि आपँम् हओम्याँम् । अपय दधामि गाँम् जीव्याँम् ।

(18) West & TDA : आतरँम् (19) 1. Geld : अपाउनाँम्.

Hā 7

This chapter generally agrees with chapter 3. The following sections correspond: 1-23 with Y.3.1-23; sections 5-19 agree also with Y.1.3-17 and 4.8-22; 20-23 with Y.4.23-25. Sections 5-19 = Y.66.2-16.

(1) 1. West & TDA : हुधो 2. West & TDA : अध्येहे (3) 1. West & TDA : हओम.

अपय दधामि उर्वरांम् हधानअपतांम् अपय उज्जतांम् क्षनूमइने अपांम् मज्ज-
धातनांम् ॥ ३ ॥

अपय दधामि इमत् वरस्म हध-ज्जओथ्रम् हध-अइव्याओइहनम् अपय
प्रस्तरत्तम् क्षनूमइने अमपनांम् स्पत्तनांम् । अपय दधामि वाच हुमत हूत्त ह्वस्त ।
अपय दधामि गाथनांम्च सओथ्रम् । अपय दधामि ह्वस्तो माँथ्रो । अपय दधामि
इमांम् अइहुयांम्च अश्यांम्च' रथ्व्नांम्च रतुप्रितीम्च क्षनूमइने यज्जतनांम् अपओ-
नांम् मइन्यवनांम् गअध्यनांम् क्षनूमइने हवहेच उरुनो ॥ ४ ॥

अपय दधामि अस्न्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनैअे अपओने अपहे
रथ्वे । अपय दधामि सावइहँअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि
मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश्' हज्जइरो-गओपहे वओवर-चप्मनो अओत्तो-नामनो
यज्जतहे रामनो ख्वास्त्रहे ॥ ५ ॥

जोतः- अपय दधामि रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि फ़ादत्-
प्पवे ज्जत्तुमाइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि अपहे वहिस्तहे आथस्च
अहुरहे मज्जदो ॥ ६ ॥

अपय दधामि उज्जयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि फ़ादत्-
वीराइ दख्खुमाइच' अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि वर्रज्जतो अहुरहे नक्कओ
अपांम् अपस्च मज्जधातयो ॥ ७ ॥

अपय दधामि अइविसूथ्रमाइ' अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय
दधामि फ़ादत्-वीस्पांम्-हुज्याइत्तैअे' ज्जथुओत्तमाइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय
दधामि अपओनांम्' फ़वपिनांम् घेनांम्च वीरो-वाँथ्वनांम् याइर्ययोस्च
हुपितोइश् अमहेच हुतास्तहे हुरओधहे वर्रथ्रमहेच अहुरधातहे वनइत्त्योस्च
उपरतातो ॥ ८ ॥

अपय दधामि उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि वर्रज्याइ
न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि सओपहे अश्येहे' अषिवतो

(4) 1. West & TDA : अथ्यांम्च (5) 1. Geld : °गओयवोतोइश् (7) 1.
Geld : दाख्खुमाइच (8) 1. Geld : अइविसूथ्रमाइ 2. Geld : °हुज्यात्तैअे 3. Geld :
अषाउनांम् (9) West & TDA : अष्येहे.

वैरथाजनो फ़ादत्-गअथहे रप्नओश् रज्जिस्तहे अर्स्तातस्च फ़ादत्-गअथयो वैरदत्-गअथयो ॥ ९ ॥

अपय दधामि माह्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो । अस्तर-मोइहाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि पॅरनो-मोइहाइ वीषसथाइच अपओने अपहे रथ्वे ॥ १० ॥

अपय दधामि याइर्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो । मइध्यो-ज़रमयाइ^१ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि मइध्यो-पॅमाइ^२ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि पइतिशहह्याइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि अयाथ्रिमाइ^३ फ़ाओउर्वअेस्त्रिमाइ^३ वणिहरस्ताइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि हमस्पथमइद्याइ^४ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि सरंधअेइव्यो अपहे रतुव्यो ॥ ११ ॥

अपय दधामि वीस्पअेइव्यो अअेइव्यो रतुव्यो योइ हँति अपहे रतवो थ्रयस्च^५ थ्रिसाँस्च नज्दिस्त पइरिशहावनयो योइ हँति अपहे यत् वहिस्तहे मज्दो-फ़सास्त ज़रथुश्चो-फ़ाओस्त ॥ १२ ॥

अपय दधामि अहुरअेइव्य मिथअेइव्य वैरज़्ज्व्य^६ अइथ्यजइहअेइव्य^६ अपवनअेइव्य स्ताराँम्च स्पँतो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्च्येहेच स्तारो रअेवतो ख्वरँनडुहतो^७ मोइहहेच गओचिथहे ह्वरँच ध्वअेतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइथहे अहुरहे मज्दो मिथहे दख्युनाँम् दज्हुपतोइश्^८ । अपय दधामि (रोज़्*) अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वरँनडुहतो^७ । अपय दधामि (माह्*) अपओनाँम्^९ फ़वपिनाँम् ॥ १३ ॥

अपय दधामि तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्र मत् वीस्पअेइव्यो आतँरव्यो । अपय दधामि अइव्यो वडुहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् ॥ १४ ॥

अपय दधामि माँथहे स्पँतहे अपओनो वैरज्ज्यडुहहे^{१०} दातहे वीदअेवहे दातहे ज़रथुश्चोइश् दरंधयो उपयनयो दअेनयो वड्हुयो माज्दयस्तोइश् ॥ १५ ॥

(11) 1. Geld : मइध्योइज़रमयाइ; West & TDA : मइध्यो-ज़रमयाइ 2. Geld : मइध्योइपॅमाइ; West & TDA : मइध्योष्माइ 3. West & TDA : अयाथ्रिमाइ फ़ाओउर्वअेस्त्रिमाइ 4. Geld : हमस्पथमअेदयाइ (12) West & TDA : थ्रयस्च (13) 1. West & TDA : वैरज़्ज्व्य अअेथ्येजइहअेइव्य 2. West & TDA : ख्वरँनडुहतो 3. Geld : दइज्हुपतोइश्.
*See note on Y.1.11. 4. Geld : अषाउनाँम् (15) 1. West & TDA : वैरज्ज्यइहहे.

अपय दधामि गरोइश् उषि-दरनहे मज्जधातहे अप-ख्वाथहे वीस्पअेषाँम्च गइरिनाँम् अप-ख्वाथनाँम् पोउरु-ख्वाथनाँम् मज्जधातनाँम् कावयेहेच ख्वरनइहो मज्जधातहे अख्वरतहेच ख्वरनइहो मज्जधातहे । अपय दधामि अपोइश् वइहुयो चिस्तोइश् वइहुयो अरथे वइहुयो रसाँस्तातो वइहुयो ख्वरनइहो सवइहो मज्जधातहे ॥ १६ ॥

अपय दधामि दह्ययो वइहुयो आक्रितोइश् दह्यहेच नश् अपओनो उग्रहेच तहमे दामोइश् उपमनहे यजतहे ॥ १७ ॥

अपय दधामि ओइहाँम् असइहाँम्च पोइथनाँम्च गओयओइतिनाँम्च मअेथननाँम्च अओ-ख्वरननाँम्च अपाँम्च ज़माँम्च उर्वरनाँम्च अज्होस्च' ज़मो अवज्हेच' अणो वातहेच अपओनो स्त्राँम् मोइहो हूरो अनघनाँम् रओचइहाँम् ख्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पे॒तहे मइन्ये॒उश् दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे रथ्नाँम् ॥ १८ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अपय दधामि रथ्नो वरजतो यो अपहे । रथ्नाँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरधनाँम्च योइ हे॒ति अपहे रतवो । हावनोइश् रथ्नो ॥ १९ ॥

अपय दधामि ख्वरथे॒म् म्यज्दे॒म् हउर्वत अमरतात गाउश् हुदो' इन्मइने स्रओपहे अश्येहे॒ तहमे तनुमाँथहे दर्पि-द्रओश् आहूइर्येहे अओख्तो-नामनो यजतहे ॥ २० ॥

अपय दधामि हओमँम्च पर-हओमँम्च इन्मइने ज़रथुश्चहे स्पितामहे अपओनो फ़वषे॒ अओख्तो-नामनो यजतहे । अपय दधामि अअेस्म वओइधि इन्मइने तव आथो अहुरहे मज्जदो पुथ अओख्तो-नामनो यजतहे ॥ २१ ॥
(अपय दधामि ख्वरथे॒म्.....यजतहे । अपय दधामि हओमँम्च...यजतहे-२०-२१ दु वार्)

अपय दधामि अपओनाँम्' फ़वपिनाँम् उग्रनाँम् अइत्तिथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअेपनाँम् फ़वपिनाँम् नवानज्जिदस्तनाँम् फ़वपिनाँम् ॥ २२ ॥

अपय दधामि वीस्पअेइव्यो अपहे रतुव्यो । अपय दधामि वीस्पअेइव्यो

(18) 1. Geld : अइज्होस्च...अवइज्हेच (20) 1. West & TDA : हुधो
2. West & TDA : अथ्येहे (22) 1. Geld : अपाउनाँम्.

वङ्गहुधाव्यो यज्ञतओइव्यो मङ्गन्यओइव्यस्चा गओथ्यओइव्यस्चा योइ हँ० ति यस्न्याच'
वङ्गयाच' अपात् हच यत् वहिस्तात् ॥ २३ ॥

अपय नो पइती जम्यात् येह्या सवा इषो०ती' रादङ्गहो । थ्वोइ स्तओ-
तरस्चा माँथ्रनस्चा अहुर मङ्गदा अओगँमदओचा उस्महिचा वीसामदओचा । ह्यत्
मीङ्गदँम् मवओथँम् फ़ददाथा दओनाव्यो मङ्गदा अहुरा ॥ २४ ॥ (थ्वोइ स्तओतरस्चा
.....मङ्गदा अहुरा-हु वार्)

अह्या ह्यो नँ दाइदी अह्याइचा अहुये मनख्याइचा । तत् अह्या या तत्
उपा जम्यामा तवाचा सरँम् अपख्याचा वीस्पाइ यवे ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अपात्चीत् हचा० ॥ २५ ॥ (हु वार्)

अहुनँम् वइरीम् यज्ञमइदे । अर्शुधँम् वाचिम् यज्ञमइदे । दह्याम् वङ्गहीम्
आफ़ितीम् यज्ञमइदे । उधँम् तर्धँम् दामोइश उपमनँम् यज्ञतँम् यज्ञमइदे । हउर्वत
अमँरतात यज्ञमइदे । गाउश हुदो' यज्ञमइदे । हओमँम्च पर-हओमँम्च यज्ञमइदे ।
अओस्माँस्च वओइधीम्च यज्ञमइदे । फ़सस्ति दह्ययो वङ्गह्यो आफ़ितोइश ॥ २६ ॥

येअहे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वङ्गहो'

मङ्गदो अहुरो वओथा अपात् हचा

योङ्गह्याँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २७ ॥

हा ८

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो जओता फ़ा मे म्रूते ।

जोत:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

जोत उ रास्पी:-

अषँम् वोहू वहिस्तँम् अस्ती

उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ

ह्यत् अषाइ वहिस्ताइ अषँम् ॥ ० ॥ (सि वार्)

अपय दध्याँमि ख्वरँथँम् म्यङ्गदँम् हउर्वत अमँरतात गाउश हुदो' हओमँम्च

(23) 1. West & TDA: यस्न्याइच वङ्गयाइच

(24) Geld: इशो०ती

(26) West & TDA: हुधो

(27) 1. West & TDA: वङ्गहो.

Ha 8

(1) 1. West & TDA: हुधो.

पर-हओमम्च अऐस्माँस्च वओइधीम्च फ़सस्ति अहुरहे मज़दो अहुनहे वइर्येहे
अर्शुधहे^२ वाक्ष् दक्षयो वइहुयो आफ़ितोइश् उघ्राइ दामोइश् उपमनाइ हओमहेच
माँथ्रहेच अपओनऐच ज़रथुश्त्रहे । अपय नो पइति जम्यात् ॥ १ ॥

रास्पो:- ख़रत नरो अऐतम् म्यज़्दम् योइ दिम् हइहान अपाच फ़रतिच ॥ २ ॥

ज़ोत्र:- अमेष स्पँत दऐने माज़्दयस्ते वइहवस्च वडुहीश्च ज़ओथ्रोस्च । यो
अऐष्व मज़्दयस्तेष्व मज़्दयस्तो अओजनो अपहे राथ्म जीश्तयस्त्रो याथ्त्र गऐथो
अपहे मँरघँते अवि तू दिम् दिस्यत यो अपस्च उर्वरोस्च ज़ओथ्रोस्च ॥ ३ ॥

यस्च अऐतऐषाँम् मज़्दयस्तेनाँम् पँरनायुनाँम् अइत्रि-ज़ुजुयनाँम् इमाँ
वचो नोइत् वीसइति फ़मूइति^३ अऐताँम् आ यातुमनहे जसइति ॥

*अषम् वोहू° । (सि बार)

अषम् वोहू° । (चिहार बार)

यथा अहू वइर्यो° ॥ ४ ॥ (डु बार)

वसस्च तू अहुर मज़्द उश्ताच क्षऐष हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो
वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अपचिथ्र क्षयस्त्रम् अपवन्नम् दायत अक्षयस्त्रम्
द्रँतम् ॥ ५ ॥

वसो-क्षथो ख्यात्^४ अपव

अवसो-क्षथो ख्यात्^४ द्रो

गतो हमिस्तो निज्वँरतो

हच स्पँतहे मइन्यँउश् दामव्यो

वरतो अवसो-क्षथो ॥ ६ ॥

हक्षय^५ अज़्मचिर् यो ज़रथुश्त्रो फ़तँमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़ँतुनाँम्च
दख्युनाँम्च अज़्हो^६ दऐनयो अनुमतयऐच अनुष्ठतयऐच अन्वरूश्तयऐच या
आहूइरिश ज़रथुश्त्रिश ॥ ७ ॥

2. West & TDA : अर्शुधहे (4) 1. Geld : फ़मूइते. *At this stage
after reciting अषम् वोहू thrice, the ज़ोत्र partakes of a portion of the sacred bread
and receives the sacrament and proceeds with अषम् वोहू four times.
(6) 1. Geld : द्वात् (7) 1. Geld : दक्षय; 2. Geld : अइज्हो.

ज्ञोत् उ रास्पी:-

रवस्च रुत्रार्थेम्च आक्रीनामि वीस्पयो अपओनो स्तोइश् । अँजस्च
दुज्ञार्थेम्च आक्रीनामि वीस्पयो द्वतो स्तोइश् ॥ ८ ॥

हा ९

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अपँम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती° । (सि वार्)

हओमहे अपवज्रँहो ह्नओथ्र यस्ताइच वह्माइच ह्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो जओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो जओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ ० ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

हावनीम् आ रतूम् आ

हओमो उपाइत् ज़रथुश्त्रम्

आत्रँम्' पइरि-यओद्दथँत्तम्

गाथोस्च स्रावयँत्तम् ।

आ-दिम् पँरसत् ज़रथुश्त्रो को नँ अही²

ज्ञोत्:- यिम् अँजम् वीस्पहे अइहँउश्

अस्त्वतो स्रअशँत्तम् दादरँस

ख्वहे गयेहे ख्वन्वतो अमँषहे³ ॥ १ ॥

आअत् मे अअम् पइत्यओरुत्

हओमो अपव दूरओषो ।

अँजम् अहि ज़रथुश्त्र

Hā 9

This and the following two chapters-10 and 11-constitute the large Haoma Yast.

- (1) 1. West & TDA : आतँम् 2. West & TDA : अहि ; TDA edition reads after अही- ' मिथ्रो ज्यात् ज़रथुश्त्रम् ' 3. TDA edition reads after अमँषहे- ' अमँरँज गयेहे हतूत्. '

हओमो अषव दूरओषो
 आ माँम् यासङुह स्पितम
 फ्रा माँम् हुन्वङुह ख्वरँते
 अओइ' माँम् स्तओमइने स्तूइधि
 यथ मा अपरचित् सओश्य२तो^२ स्तवाँन् ॥ २ ॥

आअत् अओख्त ज़रथुश्त्रो । नँमो हओमाइ
 कसँ थ्रॉम् पओइर्यो हओम मश्यो'
 अस्त्वइथ्याइ हुनूत गअथ्याइ^२
 का अह्माइ अपिश्र अँरँनावि
 चित् अह्माइ जसत् आयसँम् ॥ ३ ॥

आअत् मे अओम् पइत्यओख्त
 हओमो अषव दूरओषो ।
 वीवइहतो माँम् पओइर्यो मश्यो
 अस्त्वइथ्याइ हुनूत गअथ्याइ ।
 हा अह्माइ अपिश्र अँरँनावि
 तत् अह्माइ जसत् आयसँम्
 यत् हे पुथ्रो उस्-ज़यत
 यो यिमो क्षअेतो ह्वाँश्त्रो
 ख्वरँनङुहस्तँमो' ज्ञातनाँम्
 ह्वरँ-दरँसो मश्यानाँम्^२ ।
 यत् कँरँनओत् अञ्हे^३ क्षथाध
 अमरूष२त^४ पसु वीर

(2) 1. West & TDA : अवि 2. West & TDA : सओष्य२तो (3) 1. West & TDA : मश्यो here and throughout this chapter 2. West & TDA : गअथ्याइ here and throughout this chapter. (4) 1. West & TDA : ख्वरँनङुहस्तँमो 2. West & TDA : मश्यानाँम् here and throughout this chapter 3. Geld : अइञ्हे 4. West & TDA : अमरँषि२त.

अङ्गहोपेम्ने आप उर्वरे
 ख्वङ्ग्यान् ख्वर्येम् अजयम् ॥ ४ ॥
 यिमहे क्षथे अउर्वहे
 नोङ्गत् अओत्तम् ओङ्गह नोङ्गत् गरम्म्
 नोङ्गत् जउर्व ओङ्गह नोङ्गत् मर्य्युश
 नोङ्गत् अरस्को दअवो-दातो ।
 पञ्च-दस फ्रचरोङ्गथे
 पित पुत्रस्च रओधेष्च कतरस्चित्
 यवत क्षयोङ्गत् ह्व्यो
 यिमो वीवङ्गहतो' पुत्रो ॥ ५ ॥
 कसे-थ्व्यम् वित्यो हओम मर्य्यो
 अस्त्वङ्ग्याइ हुनूत गङ्ग्याइ ।
 का अङ्गाइ अपिश अर्रनावि
 चित् अङ्गाइ जसत् आयप्तेम् ॥ ६ ॥
 आअत् मे अअम् पङ्ग्यओङ्गत्
 हओमो अपव दूरओषो ।
 आङ्ग्यो माँम् वित्यो मर्य्यो
 अस्त्वङ्ग्याइ हुनूत गङ्ग्याइ ।
 हा अङ्गाइ अपिश अर्रनावि
 तत् अङ्गाइ जसत् आयप्तेम्
 यत् हे पुत्रो उस्-जयत
 वीसो सूरयो थ्रअतओनो ॥ ७ ॥
 यो जनत् अङ्गीम् दहाकम्
 थ्रिङ्गफ्रनम् थ्रिकमर्य्यम्
 क्ष्वश-अपीम् हङ्गङ्गर-यओक्ष्तीम्'

5. West & TDA: अजयम्

(5) 1. West & TDA: वीवङ्गहतो

(8) 1. Geld: हङ्गङ्गर-यओक्ष्तीम्.

य....३

अशओजङ्हम्^२ दअेवीम् द्रुजम्
 अघम् गअेथान्यो द्रुत्तम्
 याम् अशओजस्तम्^३ द्रुजम्
 फ्रच कर्त्तत् अङ्गो मङ्ग्युश
 अओइ^४ याम् अस्त्वइतीम् गअेथाम्
 महर्काइ अपहे गअेथनाम्^५ ॥ ८ ॥
 कसं-ध्वाम् थित्यो हओम मङ्ग्यो
 अस्त्वइथ्याइ हुनूत गअेथ्याइ ।
 का अङ्गाइ अपिश अँरनावि
 चित् अङ्गाइ जसत् आयसम् ॥ ९ ॥
 आअत् मे अअम् पइत्यओलूत
 हओमो अपव दूरओपो ।
 थितो सामनाम् सँविशतो थित्यो माँम् मङ्ग्यो
 अस्त्वइथ्याइ हुनूत गअेथ्याइ ।
 हा अङ्गाइ अपिश अँरनावि
 तत् अङ्गाइ जसत् आयसम्
 यत् हे पुथ उस्-ज्जयोइथे
 उर्वाक्षयो कर्त्तसास्पस्च ।
 त्कअेपो अन्यो दातो-राजो
 आअत् अन्यो उपरो-कइर्यो
 यव गअेसुश गधवरो ॥ १० ॥
 यो जनत् अङ्गीम् ह्वरम्
 यिम् अस्पो-गरम् नर-गरम्^१

2. West & TDA : अपओजङ्हम् 3. West & TDA : अपओज° 4. West & TDA : अवि 5. The TDA edition reads after गअेथनाम्- 'को ध्वाम् यिम् अहुँम् मङ्गदाम्'. West. says (p. 26) that the Pahlavi and Sanskrit translations quote these words, Geld. also notes (p. 41) alike. (11) 1. West & TDA : नर°.

यिम् वीषव॑त्तम् जइरित्तम्
 यिम् उपइरि वीश॑ अरओधत्त॑
 आर॑स्त्यो-वर॑ज्जं जइरित्तम् ।
 यिम् उपइरि क॑रसास्पो
 अय॑द्ध पित॑म् पचत
 आ रपि॑त्तिन्न॑न्तम् ज्वान॑न्तम् ।
 तप्प॑सत्त॒च हो मइ॑र्यो ख्वी॑सत्त॒च ।
 फ़ाँ॑श अय॑द्धो फ़स्परत्त॑
 यअ॑श्य॒स्तीम्॒॑ आप॑म् परो॑द्धात् ।
 पराँ॑श तर॑स्तो अप॑तचत्त॑
 नइ॑रे-मनो॑॑ क॑रसास्पो ॥ ११ ॥
 कस॑-त्त॒न्नाम् तूइ॑र्यो हओ॑म मश्यो
 अस्त्व॑इ॒ध्याइ हु॑नूत गअ॑ध्याइ ।
 का अ॒ह्माइ अ॒पिश॑ अ॒र॑णावि
 चित् अ॒ह्माइ ज॑सत्त॒ आय॑त्तम् ॥ १२ ॥
 आअ॑त्त॒ मे अ॒ओम् पइ॑त्यओ॒ल्लुत
 हओ॑मो अ॒षव॑ दूर॑ओषो ।
 पोउ॑रुषस्पो माँ॑म् तूइ॑र्यो मश्यो
 अस्त्व॑इ॒ध्याइ हु॑नूत गअ॑ध्याइ ।
 हा अ॒ह्माइ अ॒पिश॑ अ॒र॑णावि
 तत् अ॒ह्माइ ज॑सत्त॒ आय॑त्तम्
 यत् हे तू॑म् उ॒स्-ज॑य॒द्ध
 तू॑म् अ॒र॑ज्जो ज॒रथु॑श्च
 न्मान॑हे पोउ॑रुषस्प॒हे
 वीद॑ओवो अ॒हुर-त्क॑ओषो ॥ १३ ॥

2. West & TDA : विश॑ रओधत् 3. West & TDA : आर॑स्त्यो-वर॑ज्जं 4. Geld :
 यअ॑श्य॒स्तीम्; West : ये॒ष्य॒स्तीम्; TDA : ये॒ष्य॒स्तीम् 5. West & TDA : न॑र-मनो.

सूतो अइर्येने वओजहि'
 तूम् पओइर्यो ज़रथुश्न
 अहुनम् वइरीम् फ़सावयो
 वीवैरथ्वत्तम् आख्तूइरीम्
 अपरम् खओज्ज्येह्य फ़सूइति ॥ १४ ॥

तूम् ज़मर्-गूज़ो' आकैरैनवो
 वीस्पे दअव ज़रथुश्न
 योइ पर अह्मात् वीरो-रओध
 अपतयैन् पइति आय ज़मा ।
 यो अओजिस्तो यो तच्चिस्तो
 यो थ्वन्नश्तिस्तो यो आसिस्तो
 यो अस् वैरथ्रजाँस्तमो
 अववत् मइनिवो^२ दामाँन् ॥ १५ ॥

आअत् अओख्त ज़रथुश्नो ।
 नैमो हओमाइ वइहुश हओमो
 हुधातो हओमो अरुदातो
 वइहुश दातो वओषज्यो
 हुकैरफ़श हूरश वैरथ्रजा
 ज़इरि-गओनो नौम्याँसुश
 यथ ख्वरैते वहिस्तो
 उरुनअच पाथ्मइन्योत्तमो ॥ १६ ॥

नी ते ज़ाइरे मधेम् मुये
 नी अमेम् नी वैरथ्रघ्नम्
 नी दस्वरै नी वओषज्जम्
 नी फ़दथेम् नी वरैदथेम्

(14) 1. Geld; वओजहे

मनिवो.

(15) 1. Geld; ज़मर्-गूरो 2. West & TDA:

नी अओजो वीस्पो-तनूम्
 नी मस्तीम् वीस्पो-पअसइहम् ।
 नी तत् यथ गअथाह
 वसो-क्षत्रो फ्रचराने
 त्वअपो-तउवोर् दुज्जम्-वनो ॥ १७ ॥
 नी तत् यथ तउर्वयेनि
 वीस्पनाम् त्विष्वताम्' त्वअपो
 दअवनाम् मश्यानाम्च
 याथ्वाम् पइरिकनाम्च
 साथ्राम् कओयाम् करफनाम्च
 मइर्यनाम्च विज्जम्-ग्रनाम्
 अषमओघनाम्च विज्जम्-ग्रनाम्
 वेहर्कनाम्च चथ्वर-ज्जम्-ग्रनाम्
 हअन्योस्च पेरथु-अइनिकयो
 दवाँइथ्यो पताँइथ्यो ॥ १८ ॥
 इमम् थ्वाम् पओइरीम् यानम्
 हओम जइध्येमि दूरओष ।
 वहिस्तम् अहूम् अपओनाम्
 रओचइहम् वीस्पो-ख्वाथ्रम् ।
 इमम् थ्वाम् वितीम् यानम्
 हओम जइध्येमि दूरओष ।
 द्रतात्तम् अज्जहोसँ' तन्वो ।
 इमम् थ्वाम् त्रितीम् यानम्
 हओम जइध्येमि दूरओष
 दरघो-जीतीम् उस्तानहे ॥ १९ ॥
 इमम् थ्वाम् तूइरीम् यानम्

(18) 1. West & TDA : त्वअषवताम्

(19) 1. Geld : अइज्जहोसँ.

हओम जइध्येमि दूरओप
 यथ अओषो अमवो
 थाँफ़धो ऋक्ष्ताने ज़मा पइति
 त्वओषो-तउवोँ हुजैम्-वनो ।
 इमैम् थ्वाँम् पुख्वैम् यानैम्
 हओम जइध्येमि दूरओप ।
 यथ वरँथ्रजो वनत्-पँषनो'
 ऋक्ष्ताने ज़मा पइति
 त्वओषो-तउवोँ हुजैम्-वनो ॥ २० ॥

इमैम् थ्वाँम् क्षत्तुम् यानैम्
 हओम जइध्येमि दूरओप ।
 पउर्व तागुम् पउर्व गधैम्
 पउर्व वँह्रकैम् बृइध्योइमइधे ।
 मा-चिश पउर्वो बृइध्येत नो
 वीस्पे पउर्व बृइध्योइमइधे ॥ २१ ॥

हओमो अओइविश्र योइ अउर्वँतो'
 हित तक्षँँति अरँनाउम्
 ज़ावरँ अओजोस्च वल्लइति ।
 हओमो आज़ीज़नाइतिविश्र
 दधाइति श्लअतो-पुथ्रीम्
 उत अपव-ऋज़इँतीम् ।
 हओमो तओचित् योइ कतयो
 नस्को-ऋसोइहो ओइहँँते'
 स्पानो मस्तीम्च वल्लइति ॥ २२ ॥
 हओमो तोस्चित् यो कइनीनो

(20) 1. West & TDA : वनत्-पँषनो
 2. West & TDA : ओइहँँति.

(22) 1. West & TDA : उर्वँतो

ओङ्हइरे' दरधेम् अघ्रवो'
 हइथीम् राधेम्च वक्षइति
 मोषु जइध्यम्नो हुखतुश ॥ २३ ॥
 हओमो तैम्चित् यिम् कैरसानीम्
 अप-क्षथ्रम् निपाधयत्
 यो रओस्त क्षथ्रो-काम्य
 यो दवत् । नोइत् मे अपाँम्
 आथ्रव अइत्तिश्तिश
 वैरधे' दञ्हव' चरात् ।
 हो वीस्पे वैरधिनाँम्' वनात्
 नी वीस्पे वैरधिनाँम्' जनात् ॥ २४ ॥
 उश्त-ते यो रुवा अओजइह
 वसो-क्षथ्रो अहि हओम ।
 उश्त-ते अपिवतहे'
 पोउरु-वचाँम्' अँरँजुधनाँम् ।
 उश्त-ते नोइत् पइरि-फ्रास
 अँरँजुधेम् पँरसहे' वाचिम् ॥ २५ ॥

फ्रा-ते मइदो वरत् पउर्वनीम् अइव्याओङ्हनम् स्तँहर्पअसइहम् मइन्युताश्तम्
 वडुहीम् दअेनाँम् माइदयस्तीम् । आअत् अञ्हे' अहि अइव्यास्तो वरँनुश' पइति
 गइरिनाँम् द्राजइहे अइत्तिधाइतीश्च ग्रवस्च' माँथहे ॥ २६ ॥

हओम न्मानो-पइते' वीस्पइते' जँतुपइते' दञ्हपइते' स्पनइह वअेध्या-
 पइते' ।

- (23) 1. West & TDA : ओङ्हइरे...अघ्रवो (24) 1. Geld : वैरधे
 2. Geld : दइञ्हव 3. Geld : वैरइधिनाँम् (25) 1. West & TDA : अपवतहि
 2. Geld : पोउर्वचाँम् 3. West & TDA : पँरसहि (26) 1. Geld : अइञ्हे 2. Geld :
 वरँनुश 3. West & TDA : ग्रउस्च (27) 1. West & TDA : न्मानो-पइति 2. West
 & TDA : वीस्पइति 3. West & TDA : जँतुपइति 4. Geld : दइञ्हपइते; West &
 TDA : दञ्हपइति 5. West & TDA : वअेध्या-पइति.

अमाइच थ्वा वरँथ्रघ्नाइच
मावोय उप-म्रुये तनुये
थ्रिमाइच यत् पोउरु-वओङ्गनहे ॥ २७ ॥

वी नो त्विष्वताँम्^१ त्वअपैवीश्र ।
वी मनो वर ग्रमँ-ताँम्^२ ।
यो चिश्च अह्नि न्माने यो अञ्हे^३ वीसि
यो अह्नि ज्ञँ-त्वो यो अञ्हे^३ दञ्हो^४
अअेनङ्गहो अस्ति मश्यो
गँउर्वय^५ हे पाधवे ज्ञावरँ
पइरि-षे उषि वरँनूइधि
स्कँ-देम् पे मनो कँरँनूइधि ॥ २८ ॥

मा ज्वरँथअइव्य फ्रुतुयाो
मा गवअइव्य अइत्रि-तूतुयाो
मा जाँम् वअेनोइत्^१ अपिब्य
मा गाँम् वअेनोइत्^१ अपिब्य
यो अअेनङ्गहइति नो मनो
यो अअेनङ्गहइति नो कँह्रप्पम् ॥ २९ ॥

पइति अज्जोइश्र जइरितहे
सिमहे वीषो-वअेपहे
कँह्रप्पम् नापँम्माइ अपओने
हओम ज्ञाइरे वदरँ जइधि ।
पइति गधहे वीवरँज्दवतो रुव्वीश्यतो^१ ज्ञजरानो
कँह्रप्पम् नापँम्माइ अपओने
हओम ज्ञाइरे वदरँ जइधि ॥ ३० ॥

(28) 1. West & TDA : त्वअेष्वताँम् 2. West & TDA : गरमँ-ताँम्
3. Geld : अइञ्हे 4. Geld : दइञ्हो 5. West & TDA : गँउर्वय (29) 1. West
& TDA : वीनोइत् (30) West & TDA : रुव्वीष्यतो.

पइति मश्येहे द्वतो सास्तर्श
 अइत्ति-वोइङ्दय॑ तहे कर्म्मर्धम्
 कैहर्प्पम् नापेम्माइ अपओने
 हओम ज्ञाइरे वदरं जइधि ।

पइति अपेमओघहे अनपओनो अहम्-मरं॑चो
 अञ्हो' दअेनयो माँस् वच दथानहे नोइत्तु श्यओथ्नाइश अपय॑तहे
 कैहर्प्पम् नापेम्माइ अपओने
 हओम जाइरे वदरं जइधि ॥ ३१ ॥

पइति जहिकयाइ यातुमइत्याइ
 मओधनो-कइर्याइ उपस्ता-वइर्याइ
 येञ्हे फ्रक्कवइति मनो
 यथ अग्रं॑म् वातो-पूतं॑म्
 कैहर्प्पम् नापेम्माइ अपओने
 हओम ज्ञाइरे वदरं जइधि ।
 यत्तु हे कैहर्प्पम् नापेम्माइ अपओने
 हओम ज्ञाइरे वदरं जइधि ॥ ३२ ॥

हा १०

विश्र अपाँम् इध पतं॑तु
 वी दअेवोइहो वी दअेवयो ।
 वइहुश स्रओपो मितयतु
 अपिश्र वडुहि इध मिथ्न्तु
 अपिश्र वडुहि रामयत्तु' इध
 उप इमत्तु न्मानं॑म् यत्तु आहूइरि यत्तु
 हओमहे अपवज्जइहो ॥ १ ॥

(31) 1. Geld : अइञ्हो.

Hā 10

(1) 1. Geld : राम्यत्तु.

प्रतरम्चित् ते हवनम्
 वच उप-स्तओमि हुन्नत्वो'
 यो आँसुश् हङ्गँउर्वयेइति^१ ।
 उपरम्चित् ते हवनम्
 वच उप-स्तओमि हुन्नत्वो'
 यस्मि निघ्ने नर्श अओजङ्ह ॥ २ ॥

स्तओमि मअघम्च वारम्च
 या-ते कँहूपम् वक्षयतो
 वरँणुश् पइति गइरिनाँम् ।
 स्तओमि गरयो वरँङ्गँतो
 यश्च हओम उरुरुधुप ॥ ३ ॥

स्तओमि ज्ञाँम् परँथ्वीम् पथनाँम्
 वरँज्यङ्हँम्' खापराँम्
 वरँथ्रीम् ते हओम अपाउम् ।
 स्तओमि ज्ञमो यथ रओधहे
 हुवओइधिश अउर्वो चरानँम्
 उत मङ्गदो हुरुथ्म ।
 हओम रओसे गर पइति
 उत फ्राधअेष^२ विष्पथ^२
 हइथीम्च अपहे स्त्रो अहि ॥ ४ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

वरँधयङ्ह' मन वच
 वीस्पँस्च पइति वरँपजीश्^२
 वीस्पँस्च पइति फ्रस्पँस्च

- (2) 1. West & TDA: हुन्नत्वो 2. West & TDA: हङ्गँउर्वयेइति
 (3) 1. Geld & West: वरँणुश् (4) 1. West & TDA: वरँज्यङ्हँम्; 2. West & TDA: फ्राधअेश विष्पथ (5) 1. West & TDA: वरँधयङ्ह 2. Geld: वर्षजीश्.

वीस्पैस्च पइति फ्रवाङ्ग ॥ ५ ॥

(मन वच वीस्पैस्च.....फ्रवाङ्ग- दु वार्)

ज्ञोतः-

हओमो उक्ष्येइति स्तवनो ।

अथ ना यो दिम् स्तओइति

वर्श्त्रजाँस्तरो ववइति ।

नितेमचित् हओम हूइतिश्

नितेमचित् हओम स्तूइतिश्

नितेमचित् हओम ख्वरँइतिश्

हज्जङ्गघ्न्याइ अस्ति दअेवनाँम् ॥ ६ ॥

नस्येइति हथ फ्राकँरँस्त

अह्यत् हच न्मानात् आहितिश्

यथ बाध उपाज्जइति

यथ बाध उपस्तओइति

हओमहे वअेषज्येहे

चिथ्रँम् दस्वरँ वअेषज्जँम्

अहे वीसे उत मअेथनँम् ॥ ७ ॥

वीस्पे ज्जी अन्ये मधोइहो'

अअेष्म हचिँते' ख्वी-द्रो'

आअत् हो यो हओमहे मधो

अप हचइते उवाँस्मन ।

रँजइति हओमहे मधो ।

यो यथ पुथ्रँम् तउरुनँम्

हओमँम् वँदअेत मश्यो'

फ्रा आब्यो तनुब्यो

हओमो वीसाइते' वअेषजाइ ॥ ८ ॥

(8) 1. Geld : मध्योइहो 2. West & TDA : हचस्ते 3. Geld : ख्वीम्-द्रो
4. West & TDA : मध्या 5. West & TDA : वीसाइते.

हओम दङ्गिद मे वओषज्जनाँम्
 याव्यो अहि वओषज्जधो ।
 हओम दङ्गिद मे वारँध्रघ्निनाँम्
 याव्यो अहि वँरँध्र-तउवो ।
 फ्रा ते वीसाइ उर्वथो स्तओत ।
 उर्वथँम् स्तओतारम् वड्हड्हँम्'
 दधो अओण्त अहुरो मज्जदो
 यथ अषँम् यत् वहिस्तँम् ॥ ९ ॥
 अउर्वँत्तम् थ्वा दामिधातँम्'
 वधो ततषत् ह्वापो ।
 अउर्वँत्तम् थ्वा दामिधातँम्'
 वधो निदथत् ह्वापो
 हरइथ्यो पइति वरँजया ॥ १० ॥
 आअत् थ्वा अथ स्पँत्त फ्रदक्ष्त
 मँरँध वीज्वँच वीवरन्
 अवि इशत' उपाइरि-सअेन'^२
 अवि स्तअेर स्तअेरो-सार'^३
 अवि कुस्साध'^४ कुस्सो-पताध'^५
 अवि पत्रान विष्पथ'^५
 अवि स्पित-गओन गइरि ॥ ११ ॥
 आअत् आह्व पउर्वताह्व
 पोउरु-सरँधो वीरओधहे
 हओमो गओम ज्जइरि-गओनो ।
 आ ते वओषज्ज इरीरिथरँ'

(9) 1. West & TDA: वड्हड्हँम् (10) 1. West & TDA: दामिधातँम्
 (11) 1. West & TDA: इशत 2. West & TDA: उपइरि°; 3. Geld: स्तरो-सार
 4. West & TDA: कुस्सात् कुस्सो-पतात् 5. West & TDA: विश-पथ (12) 1. Geld:
 इरीरिथरँ.

वद्धँउश् मनद्धहो मयाव्यो ।
 आअत् मे अहे दुश्सद्धहे
 पराच वअेपय मनो ।
 आअत् अहे नी मनो मनो
 यो मे दुश्सद्धहो हिश्तइते^२ ॥ १२ ॥
 नमो हओमाइ यत् कॅरनओइति
 द्विघओश् हत्-मसो^२ मनो
 यथ रअेवस्तेमहेचित् ।
 नमो हओमाइ यत् कॅरनओइति
 द्विघओश् हत्-मसो^२ मनो
 यत् उस्नाम् अओइति वअेध्य ।
 पोउरु-नरम् तूम् कॅरन्नुषि^३
 स्पन्यद्धम्^४ चिस्तिवस्तरम्
 यसे-ते वाध हओम जाइरे
 गव इरिस्तहे वक्षइते^५ ॥ १३ ॥
 मा मे यथ गाउश् द्रप्पो
 आसितो वारम्^२ चइरे^२ ।
 फ्रप फ्रयत् तु ते मधो
 वॅरज्यड्डहोद्धो^३ जसेत् तु ।
 पइरि ते हओम अपाउम् अषवाज्जो
 दधामि इमांम् तनूम्
 या मे वअेनइते हुरओध ॥ १४ ॥
 अवद्धर्रजामि^१ जन्यओश्^२ ऊनांम्

2. West & TDA: हिश्तइति (13) 1. West & TDA: द्विघओश्
 2. Geld: हवत्-मसो 3. West & TDA: कॅरन्नुषि 4. Geld: स्पन्यद्धम् 5. West
 & TDA: वक्षइति (14) 1. West & TDA: गओश् 2. Geld: वारम् अचइरे;
 West & TDA: वारम् चइरि 3. West & TDA: वॅरज्यड्डहोद्धो (15) 1. West &
 TDA: अवद्धर्रजामि 2. West & TDA: जन्यओश्

मइर्ययो अवीतो-खरंधयो
 या मइन्येइ३ति३ दवयेइ३ति३
 आथवनम्च हओमम्च
 हा या दप्त अपनस्येइति ।
 या तत् यत् हओमहे द्रओनो
 निगोइह३ति निशहधइति३
 नोइत् ताँम् आथवो-पुथ्रीम्
 नअध दस्ति हुपुथ्रीम् ॥ १५ ॥
 प३चनाँम् अह्नि प३चनाँम् नोइत् अह्नि ।
 हुमतहे अह्नि दुश्मतहे नोइत् अह्नि ।
 हूस्तहे अह्नि दुज्जुस्तहे नोइत् अह्नि ।
 ह्वरस्तहे अह्नि दुज्वरस्तहे नोइत् अह्नि ।
 स्रओषहे अह्नि असुस्तोइश नोइत् अह्नि ।
 अपओनो अह्नि द्रतो नोइत् अह्नि ।
 अत्तचित् अह्नात् यथ अपमम्
 मनिवो अइहत् निवाइतिश ॥ १६ ॥
 आअत् अओस्त ज़रथुश्चो ।
 नमो हओमाइ मज्दधाताइ ।
 वइहुश हओमो मज्दधातो ।
 नमो हओमाइ ।
 वीस्पे हओम उपस्तओमि
 यत्तचित् बर३णुष्व३ गइरिनाँम्
 यत्तचित् जाँफ़णुष्व रओनाँम्
 यअचित् आँज़हु द३रतोइहो
 जइनिनाँम् उपद३रज़ाहु३ ।

3. West & TDA : मइन्य३ति दवय३ति 4. West & TDA : निशहधइति
 (17) 1. Geld : ब३णुष्व 2. West & TDA : उप द३रज़ाहु३

अरँजतअन हच तश्त
 ज़रनअनम् अओइ^३ तक्षे ।
 मा ते नीरे ज़मि पइति
 इथ रअव२तो अरँजहे ॥ १७ ॥

इमोसँ-ते हओम गाथो इमो हँ२ति स्तओमायो इमो हँ२ति चीचपानो
 इमे हँ२ति अरुँध^१ वाचो^२ दास्मइनिश वारँथ्रघ्निश पइति-विषिश वअेषज्य ॥१८॥

इमोसँ तूमचिन् मावोय ।
 फ़्रष फ़्रय२तु ते मधो
 रओक्षन फ़्रय२तु ते मधो ।
 रँ२ज्यो वज़इति^१ मधो
 वारँथ्रघ्निश हँ२तम् आस्तओइते^२
 हथ अन गाथव्य वच ॥ १९ ॥

ज़ोत् उ रास्पो:-

गवे नँमो गवे नँमो
 गवे उरुँधम् गवे वरँथ्रम्
 गवे वरँथ्रम् गवे वरँथ्रम् ।
 गवे वरँज्याताम् ताँम् नँ वरँथाइ फ़्रषुयो ॥ २० ॥

हओमम् ज़ाइरीम् वरँज२तम् यज़मइदे । हओमम् फ़्राष्मीम् फ़्रादत्-गअथम्
 यज़मइदे । हओमम् दूरओषम् यज़मइदे । वीस्पे हओम यज़मइदे । ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे
 इध अपओनो अपीम्च फ़्रवपीम्च यज़मइदे ।

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो
 मज़दो अहुरो वअेथा अपात् हचा
 योइहँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ २१ ॥

3. West & TDA : अवि (18) 1. West & TDA : अरुँध 2. The TDA edition reads after वाचो- 'इथ ना यो दिम् स्तओइति' which is a gloss. Geld. (p. 54) West. (p. 32) note that the Pahlavī Versions quote the sentence. (19) 1. West & TDA : वज़इते 2. West & TDA : आस्तओइति.

हा ११

जोत उ रास्पी:-

श्रायो हइथीम् अपवनो
 आफ्नि-वचइहो जवइ२ति
 गाउश्च अस्पस्च हओमस्च ।
 गाउश् जओतारम् जवइति ।
 उत बुयो अफ्रजइ२तिश'
 उत दँउश्-स्रवो हचिम्नो
 यो माँम् खास्ताँम् नोइत् वक्षहे^३ ।
 आअत् माँम् तूम् षओनयेहे^३
 नाइयो^४ वा पुश्नहे वा
 हओयो^४ वा मर्षुयो ॥ १ ॥
 अस्पो वापारम् जवइति ।
 मा बुयो अउर्वताँम् युख्त
 मा अउर्वताँम् अइन्निषस्त
 मा अउर्वताँम् निथख्त
 यो माँम् ज्ञावरं नोइत् जइध्येहि
 पोउरु-मइति ह२जमइने
 पोउरु-नरयो कर्षुयो ॥ २ ॥
 हओमो खापारम् जवइति ।
 उत बुयो अफ्रजइ२तिश'
 उत दँउश्-स्रवो हचिम्नो
 यो माँम् अइन्निशहुत्तम् दारयेहि
 यथ तायूम् पँपो-सारम् ।

Ha 11

- (1) 1. West & TDA: अफ्रजइ२तिश' 2. West & TDA: वक्षहि 3. West
 & TDA: षओनयेहि 4. West & TDA: हुयो (3) 1. West & TDA: अफ्रजइ२तिश,

नव अह्नि प्षो-सारो
 अज्ञम् यो हओमो अपव दूरओषो ॥ ३ ॥
 उस् मे पित हओमाइ द्रओनो
 फ्रँनओत् अहुरो मज्दो
 अपव हङ्गहरने
 मत्-हिङ्गो होयूमच दोइथ्रम् ॥ ४ ॥
 यो माँम् तत् द्रओनो ज्ञिनात् वा
 त्रँप्यात् वा अप वा यासाइति
 यत् मे दथत् अहुरो मज्दो
 अपव हङ्गहरने
 मत्-हिङ्गो होयूमच दोइथ्रम् ॥ ५ ॥
 नोइत् अह्नि न्माने ज्ञानाइते'
 आथव नअध रथअस्ता
 नअध वास्त्र्यो प्रुयाँस् ।
 आअत् अह्नि न्माने ज्ञयोःते
 दहकाच मूरकाच
 पोउरु-सरँध^२ वर्णाच ॥ ६ ॥
 थ्नापँम् आ गँउश फ्राथ्वँसो'
 तँचिस्ताइ^२ हओमाइ द्रओनो ।
 मा थ्ना हओमो वँदयात्
 यथ मइरीम् वँदयत्
 यिम् तइरीम् फ्रँरस्यानँम्
 मधमे थ्रिण्वे अज्हो^३ ज्ञमो
 पइरिश-ख्वँत्तम् अयङ्गहे ॥ ७ ॥

(5) 1. West & TDA : ज्ञनात् 2. West & TDA : तँरँप्यात् (6) 1. West
 & TDA : जानइते 2. West & TDA : 'सरँधो (7) 1. West & TDA : फ्राथ्वँसो
 2. West & TDA : तँचिस्ताइ 3. Geld : अइज्जहो.
 य....४

आअत् अओस्त ज़रथुश्नो ।
 नमो हओमाइ मज्दधाताइ ।
 वड्डहुश हओमो मज्दधातो ।
 नमो हओमाइ ॥ ८ ॥

रास्पी:- यो नो अओवो अत् ते उये थायोइद्याइ तूरहे मँदाइद्याइ' क्ष्वीदँम्
 हसाइद्याइ नव दसँमे^२ वोइ वै यओथ्म ॥ ९ ॥

ज़ोत्र:- पइरि ते हओम अपाउम् अपवाज़ो
 दधामि इमाँम् तनूम्
 या मे वओनइते हुरओध
 थ्वक्ष्णइ हओमाइ मधाइ हवड्डुहाइ' अपवस्ताइ ।
 पइरि मे तूमचित् दयो^२
 हओम अपव दूरओप
 वहिश्तँम् अहूम् अपओनाँम्
 रओचइहँम् वीस्पो-ख्वाथ्रँम् ॥ १० ॥
 *अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपँम् ॥ (सि बार)
 रास्पी:- अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती^० ॥ ११ ॥ (सि बार)

ज़ोत्र उ रास्पी:-

[अनओशही गवाज़ित गोश यक् यज़्दँ इ नैक् पाव् कर्द यज़्दँ इ खूब खुरशैत् सओ-
 इयोइस् अहुरमज्द अमँशास्पँदास्न् वै-रसात् । गुर्ज ख्वरेहे अत्रजायात् ईन् धनूमइने (मीनो नावर् वीस्पअशा
 अर्दा-फ़वश् वै-रसात्). नोरश्ग् पारोज़्गर् बात् ख्वरेह् इ वैह्-दीन् इ माज्दयल्लौन् रवा बात् अश्दर
 हफ़त् कैदवर् नाँम्-चिश्ताहात् अश्दर काँम् बात् । §..... अँज़ हमा गुनाह् पतित्
 पशैमौन्-होम् प-पतित्-होम् ॥]

(9) 1. Geld: मँदाइद्याइ 2. Geld: दस्मे. (10) 1. West & TDA: हवड्डुहाइ 2. West & TDA: द्यो. *At this stage, the ज़ोत्र takes up the vessel containing Haoma extract and partakes of it in three draughts, while the रास्पी recites अपँम् वोहू three times. § See page 2 for the full text. The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bās),

ज्ञोतु:-

अपम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती° । (चिहार् वार्)

यथा अहू वड्यो अथा रतुश्र अपात्चीत् हचा° । (डु वार्)

वसस्च तू अहुर-मज्द उस्ताच क्षयेष हवनाम् दामनाम् । वसो आपो
वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अपचिथ्र क्षयम्नम् अपवन्म् दायत अक्षयम्नम्
द्रवत्तम् ॥ १२ ॥

वसो-क्षथो ख्यात्' अपव ।

अवसो-क्षथो ख्यात्' द्रवो

गतो हमिस्तो निज्वरतो

हच स्पत्तहे मडन्यैउश्र दामव्यो

वरतो अवसो-क्षथो ॥ १३ ॥

हक्ष्य' अज्मचित् यो ज़रथुश्चो फ़तमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़स्तुनाँम्च
दख्युनाँम्च अज्हो' दअनयो अनुमतयअच अनुस्तयअच अन्वरस्तयअच या
आहूइरिश्र ज़रथुश्चिश्र ॥ १४ ॥

ज्ञोतु उ रास्पी:-

रवस्च ख्वाथ्रम्च आप्रीनामि वीस्पयो अपओनो स्तोइश्र । आँज़स्च
दुज़ाथ्रम्च आप्रीनामि वीस्पयो द्रवतो स्तोइश्र ।

अपम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती° ॥ १५ ॥ (सि वार्)

फ़वराने मज्दयस्तो ज़रथुश्चिश्र वीदअवो अहुर-त्कअपो । हावनैअ अपओने
अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच । सावड्हेअ वीस्याइच
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच । रथ्वाम्
अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरंधनाँम्च यस्ताइच वहाइच
क्षनओथाइच फ़सस्तयअच ॥

ज्ञोतु:-

यथा अहू वड्यो ज़ओता फ़ा मे भ्रूते ।

रास्पी:-

यथा अहू वड्यो यो ज़ओता फ़ा मे भ्रूते ।

ज्ञोतु:-

अथा रतुश्र अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो भ्रओतू ॥ १६ ॥

आअत् अओस्त ज़रथुश्त्रो ।
 नमो हओमाइ मज़्दधाताइ ।
 वद्धुश् हओमो मज़्दधातो ।
 नमो हओमाइ ॥ ८ ॥

रास्पी:- यो नो अओवो अत् ते उये थायोइद्याइ तूरहे मँदाइद्याइ' क्ष्वीदँम्
 हसाइद्याइ नव दसँमे^२ वोइ वै यओथ्म ॥ ९ ॥

ज़ोत्र:- पइरि ते हओम अपाउम् अपवाज़ो
 दधामि इमाम् तनूम्
 या मे वओनइते हुरओध
 थ्वक्ष्नाइ हओमाइ मधाइ हवडुहाइ' अपवस्ताइ ।
 पइरि मे तूमचित् दयो^२
 हओम अपव दूरओष
 वहिश्तँम् अहूम् अपओनाँम्
 रओचइहँम् वीस्पो-ख्वाथ्रँम् ॥ १० ॥
 *अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपँम् ॥ (सि बार)

रास्पी:- अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती^० ॥ ११ ॥ (सि बार)

ज़ोत्र उ रास्पी:-

[अनओशही गत्राज़िस्त गोश् यक् यज़्दँ इ नैक् पाव् कर्द् यज़्दँ इ खूव् खुरश्त्र सओ-
 श्योइस् अहुरमज़्द अमँशास्पँदाश्न् वै-रसात् । गुर्ज ख्वरँहे अत्रजायात् ईन् धनूमइने (मीनो नावर् वीस्पअेशा
 अर्दा-फ़वश् वै-रसात्). नोरश्ग् पारोज़्गर् बात् ख्वरँह इ वैह-दीन् इ माज़्दयस्त्राँन् रवा बात् अश्दर्
 हफ़्त कँदवर् नाँम्-चिश्ताहात् अश्दर् काँम् बात् । §..... अँज़ हमा गुनाइ पतित्र
 पशँमान्-होम् प-पतित्र-होम् ॥]

(9) 1. Geld : मँदाइद्याइ 2. Geld : दस्मे (10) 1. West & TDA :
 हवडुहाइ 2. West & TDA : द्यो . *At this stage, the ज़ोत्र takes up the vessel
 containing Haoma extract and partakes of it in three draughts, while the
 रास्पी recites अपँम् वोहू three times. § See page 2 for the full text. The
 Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz),

ज्ञोतः:-

अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती° । (चिहार् वार्)

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश्र अपातृचीत् हचा° । (ड वार्)

वसस्च तू अहुर-मज्द उस्ताच क्षयेव हवनाम् दामनाम् । वसो आपो
वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अपचिश्र क्षयम्नम् अपवन्नम् दायत अक्षयम्नम्
द्रवत्तम् ॥ १२ ॥

वसो-क्षथो ख्यात्' अपव ।

अवसो-क्षथो ख्यात्' द्रवो

गतो हमिस्तो निज्वरतो

हच स्पत्तहे मइन्यैउश्र दामव्यो

वरतो अवसो-क्षथो ॥ १३ ॥

हक्ष्य' अज्मचित् यो जरथुश्रो फ्रतमाँ न्माननाम्च वीसाँम्च जस्तुनाँम्च
दख्युनाँम्च अज्हाो² दअनयो अनुमतयअेच अनुस्तयअेच अन्वरस्तयअेच या
आहूइरिश्र जरथुश्रिश्र ॥ १४ ॥

ज्ञोत उ रास्पी:-

रवस्च ख्वाथ्रम्च आफ्रीनामि वीस्पयो अपओनो स्तोइश्र । आँजस्च
दुजाथ्रम्च आफ्रीनामि वीस्पयो द्रवतो स्तोइश्र ।

अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती° ॥ १५ ॥ (सि वार्)

फ्रवराने मज्दयस्तो जरथुश्रिश्र वीदअेवो अहुर-त्कअेपो । हावनैअे अपओने
अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच । सावइहँअे वीस्याइच
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच । रथ्वाम्
अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरधनाँम्च यस्ताइच वहाइच
क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच ॥

ज्ञोतः:-

यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:-

यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतः:-

अथा रतुश्र अपातृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ १६ ॥

ज्ञोत् उ रास्मी:-

क्रस्तुये हुमतोइव्यस्चा हूस्तोइव्यस्चा हूरस्तोइव्यस्चा माँथ्वोइव्यस्चा
वख्वोइव्यस्चा वरस्तोइव्यस्चा । अइविगइर्या दइथे वीस्पा हुमताचा हूस्ताचा
हूरस्ताचा । पइतिरिच्या दइथे वीस्पा दुश्मताचा दुज्जुस्ताचा दुज्ज्वरस्ताचा ॥ १७ ॥

फ़रा' वै राही अमपा स्पँता यल्लम्चा वल्लम्चा फ़रा' मनइहा फ़रा' वचइहा
फ़रा' श्यओथना' फ़रा' अइहोया' फ़रा' तन्वस्चीत् ख्वरुयो उस्तनम् ॥ १८ ॥

स्तओमी' अपम् । अपम् वोहू वहिस्तम् अस्ती उस्ता अस्ती उस्ता
अह्माइ ह्यत् अपाइ वहिस्ताइ अपम् ॥ १९ ॥ (सि वार्)

हा १२

ज्ञोत्:- नास्मी' दअवो । फ़वराने मज्जदयस्लो ज़रथुश्चिश वीदअवो अहुर-त्कअपो
स्तओता अमपनाम् स्पँतनाम् यस्ता अमपनाम् स्पँतनाम् । अहुराइ मज्जाइ
वइहवे वोहुमइते' वीस्पा वोहू चिनह्नी अपाउने रअवइते ख्वरनइहइते' या ज़ी चीचा
वहिस्ता येज्हे गाउश येज्हे अपम् येज्हे रओचो येज्हे रओचवीश रोइथ्वन्न
ख्वाथा ॥ १ ॥

स्पँताम् आर्मइतीम् वडुहीम् वरने' । हा मोइ अस्तू । उस् गँउश स्तुये
तायाअत्चा हज्जइहत्चा । उस् मज्जदयस्लिनाम्' वीसाँम् ज़्यानयअचा वीवापत्चा ॥ २ ॥

फ़रा' मन्यअइव्यो' रोइहे वसँ-याइतीम् वसँ-पँइतीम्' याइश उपइरी
आय ज़मा गओवीश श्ये'ती' । नमइहा अपाइ उज्जदातो' पइती अवत् स्तुये । नोइत्
अह्मात् आज्योनीम् नोइत् वीवापम् क्षता माज्जदयस्लीश अओइ वीसो नोइत् अस्तो
नोइत् उस्तानहे चिन्मानी ॥ ३ ॥

(18) 1. West & TDA: फ़ा 2. West & TDA: श्यओथना 3. West
& TDA: अइहोया (19) 1. West & TDA: स्तओमी.

Hā 12

(1) 1. Geld: नाइस्मी; West & TDA: नाइसीमि 2. West & TDA:
वोहुमइदे 3. West & TDA: ख्वरनइहइते (2) 1. West & TDA: वरने 2. West
& TDA: माज्जदयस्लिनाम् (3) 1. West & TDA: फ़ा 2. West & TDA: मनअइव्यो
3. Geld: पँइतीम् 4. West & TDA: श्ये'ती 5. West & TDA: उज्जदाता.

वी दअेवाइश अघाइश अवङ्कहूश अनरंताइश अको-दावीश सरंम् मुये हातांम् द्रओजिस्ताइश हातांम् पओषिस्ताइश हातांम् अवङ्कहुतमाइश वी दअेवाइश वी दअेववत्तवीश वी यातुश वी यातुमत्तवीश वी कव्याचीत् हातांम् आतराइश वी मनैवीश वी वचैवीश वी श्यओथनाइश' वी चिथाइश । वी ज्जी अना सरंम् मुये यथना द्रंग्वाता रॉक्षयंता' ॥ ४ ॥

अथा अथा चोइत् अहुरो मज्दो ज़रथुश्त्रं अधक्षयअेता' वीस्पअेषू फ़रणअेषू' वीस्पअेषू हंजमनअेषू याइश अपरंसअेतंम् मज्दोस्चा ज़रथुश्त्रस्चा ॥ ५ ॥

अथा अथा चोइत् ज़रथुश्त्रो दअेवाइश सरंम् व्याम्बीता वीस्पअेषू फ़रणअेषू' वीस्पअेषू हंजमनअेषू याइश अपरंसअेतंम् मज्दोस्चा ज़रथुश्त्रस्चा । अथा अजैम्चीत्' यो मज्दयस्त्रो ज़रथुश्त्रिश दअेवाइश सरंम् वीमुये यथा अनाइश व्याम्बीता यै अपवा ज़रथुश्त्रो ॥ ६ ॥

या वरना' आपो या वरना' उर्वरो या वरना गाउश हुदो' या वरनो अहुरो मज्दो यै गांम् ददा' यै नरंम् अववनेंम् या वरनो' अस् ज़रथुश्त्रो या वरनो' कवा वीस्तास्पो या वरना' फ़रषओश्त्रा' जामास्पा या वरनो' कस्चीत् सओश्यंतांम्' हइथ्या-वरंज्जाम् अपओनींम् ता वरनाचा लकअेपाचा ॥ ७ ॥

मज्दयस्त्रो अह्वी मज्दयस्त्रो ज़रथुश्त्रिश फ़वराने आस्तूतस्चा फ़वरंतस्चा । आस्तुये हुमतंम् मनो आस्तुये हूस्तंम् वचो आस्तुये ह्वस्तंम् श्यओथनेंम्' ॥ ८ ॥

आस्तुये दअेनांम् वडुहीम्' माज्दयस्त्रीम् फ़स्पा-यओश्त्रध्राम् निधा-सइथिषेम् एवअेत्वदथाम् अपओनीम् या हाइतिनांम्चा वूश्येइतिनांम्चा' मज्जिस्ताचा वहिस्ताचा स्रअेस्ताचा या आहूरिश ज़रथुश्त्रिश । अहुराइ मज्दाइ वीस्पा वोहू चिनह्वी । अअेपा अस्ती' दअेनयो माज्दयस्त्रोइश आस्तूइतिश ॥ ९ ॥

- (4) 1. West & TDA: श्यओथनाइश 2. West & TDA: रॉक्षयंता
 (5) 1. West & TDA: अधक्षयअेता 2. West & TDA: फ़रणअेषू (6) 1. West & TDA: फ़रणअेषू 2. West & TDA: अजैम्' (7) 1. West & TDA: वरनो
 2. West & TDA: हुदो 3. West & TDA: ददा 4. West & TDA: वरंनो
 5. West & TDA: वरंना फ़रषओश्त्रा 6. West & TDA: सओश्यंतांम् (8) 1. West & TDA: श्यओथनेंम् (9) 1. Geld & West omit: वडुहीम् 2. West & TDA: वूश्येइतिनांम्चा 2. West & TDA: अस्तू

हा १३

ज्ञोत्र:- अहुरम् मज्दाम् आमुये न्मानहे न्मानो-पतोइश् रतूम आ वीसो वीस्पतोइश्
रतूम आ ज्ञत्तैउश् ज्ञत्तुपतोइश् रतूम आ दज्हुँउश्' दज्हुपतोइश्' रतूम आ ।
घेनानाम्' रतूम आमुये दअेनाम् माज्दयस्त्रीम्' अपीम् वडुहीम् पारै'दीम्' याम्चा
विपइतिस्तनाम् अपओनीम् इमाम्चा ज्ञाम् या नो वरइती ॥ १ ॥

प्रयेहे वाजिस्तहे अस्तोइश् रतूम आमुये आत्रैम्' अहुरहे मज्दो । अपथ्वो-
ज्गतैमाँ गवास्त्र्यावरुतैमाँ नराम् अपओनाम्' वास्त्र्येहे प्रपुय'तो रतूम आमुये ।
हस्तैमाँ अपहे अमाँ रथअेस्तो रतूम आमुये ॥ २ ॥

मजिस्ताइश् वअेध्याइश्' दअेनयो माज्दयस्त्रीइश् अथउरुनो रतूम आमुये ।
चपानाँस्चा अअेपाँम्चीत् रतूश् आमुये रतूश् आस्ताया अमपाँस्चा स्प'ताँ
सओष्य'तस्चा' दाँहिस्ताँ अर्ष-वचस्तैमाँ' अइव्यामतैमाँ अश्-स्त्रास्त्रनुतैमाँ' । मजिस्ताँ
अमाँ आमुये दअेनयो माज्दयस्त्रीइश् अथउरुनाँस्चा रथअेस्तोस्चा वास्त्र्याँस्चा
प्रपुय'तो ॥ ३ ॥

पइरी' वै अमपा स्प'ता हुक्षथा हुधोइहो दधामि' तन्वस्चीत् ख्वख्यो
उस्तनम् पइरी' वीस्पो हुजीतयो ।

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

इथा मइन्यू ममनाइते' इथा वओचातरै' इथा वावैरज्जातरै ॥ ४ ॥

आअत् । यथा तू ई अहुर-मज्दा मै'ग्हाचा वओचस्चा दाँस्चा वरइचा
या वोहू अथा तोइ ददमही अथा चीष्मही अथा थ्वा आइश् यज्मइदे अथा
नमख्यामही अथा इपूइद्यामही थ्वा मज्दा अहुरा ॥ ५ ॥

(यथा तू ई अहुर-मज्दा.....थ्वा मज्दा अहुरा - दु वार्)

Hā 13

- (1) 1. Geld: दइज्हुँउश् दइज्हुपतोइश् 2. West: घेनानाम्; TDA: गेनानाम्
3. Geld: माज्दयस्त्रीम् 4. Geld: पारै'दीम्; West: पारै'दीम् (2) 1. West & TDA:
आतर्म् 2. West & TDA: अपिथ्वो 3. Geld: अपाउनाम् (3) 1. Geld: वअेध्याइश्
2. West & TDA: सओष्य'तस्चा 3. West & TDA: अर्ष-वच 4. West & TDA:
अश्-स्त्रास्त्रनुतैमाँ (4) 1. West & TDA: पइरि 2. Corrected; all Mss.
including West & TDA give दधामि 3. West & TDA: ममनाइते.

वङ्हँउश् ख्वअँतँउश् ख्वअँताता वङ्हँउश् अपह्या थ्वा पइरिजसामइदे
वङ्हुयो फ़सँरत्वो वङ्हुयो आर्मतोइश् ॥ ६ ॥

गँउश्चा हुदोइहो' गयेख्याचा मरथ्नो अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे ।
ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे इध अपओनो अपीम्च फ़वषीम्च यज्ञमइदे ॥

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वङ्हो
मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा
योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥

यथा अहू वइर्यो
अथा रतुश् अपात्चीत् हचा ।
वङ्हँउश् दज्दा मनइहो
श्यओथननाँम् अङ्हँउश् मज्दाइ ।
क्षथ्रँम्चा अहुराइ आ
यिम् त्रिगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (*चिहार बार)
अषँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती
उश्ता अस्ती उश्ता अह्नाइ
ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अषँम् ॥ ७ ॥ (सि बार)

अहुनँम् वइरीम् यज्ञमइदे । अषँम् वहिश्तँम् स्रअँश्तँम् अमँषँम् स्पँश्तँम्
यज्ञमइदे । फ़ओरँइतीम् हाइतीम् यज्ञमइदे । फ़ओरँइतीम्चा आस्तओथ्ननँम्चा
दअेनयो माज्दयस्त्रोइश् यज्ञमइदे ।

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वङ्हो° ॥ ८ ॥

(7) 1. West & TDA: हुधोइहो. *In reciting the first two
Ahunavars, the ज़ोत्र ties up two ends of the palm-leaf-twigs on to the
Barāsmān and recites the remaining two *Ahunavars*.

हा १४

ज्ञोतुः- वीसाइ वै अमेषा स्पेता स्तओता ज्ञओता ज्ञाता यस्ता फ्रमरता अइवि-
जस्ता यूष्माकम् यस्ताइच वल्हाइच यत् अमेषनाम् स्पेतनाम् अल्हाकम् हवडुहाइच'
अपवस्ताइच यत् सओश्यताम्^१ अपओनाम् ॥ १ ॥

पइरी' वै अमेषा स्पेता हुक्षथा हुधोइहो दधामी^२ तन्वस्चीत् एवण्यो
उस्तनम् पइरी' वीस्पो हुजीतयो ॥ २ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनयेच वीस्पे अपवनो यज्ञत आयेसे येइति । वीस्पे
अपहे रतवो आयेसे येइति । हावनीम् पइति रतूम् सावड्हअम् वीसीम्च पइति
रतूम् रतवो वीस्पे मज्झिस्त पइति रतूम् ॥ ३ ॥

ज्ञोतु उ रास्पीः-

फ्रवराने मज्जयस्त्रो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअपो । हावनैअ
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । सावड्हअ
वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ।
रथ्वाम् अयरनाम्च अस्न्यनाम्च माह्वनाम्च याइर्यनाम्च सरधनाम्च यस्ताइच
वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥ ४ ॥

ज्ञोतुः- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पीः- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतुः- अथा रतुश्च अपातुचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ ५ ॥

Hā 14

- (1) 1. West & TDA: हवडुहाइच 2. West & TDA: सओष्यताम्
(2) 1. West & TDA: पइरि 2. See note on Hā 13, section 4, note No. 2.

हा १५

ज्ञोतः- सस्तिच* वस्ताच रप्नद्धाच अमपे स्पेत्तै वद्धुश सीराइश नामान्
आञ्चय । फ्रायेजे वर्रज वद्धुश अपहे वर्रज दअेनयो वद्धुयो माज्द-
यस्नोइश ॥ १ ॥

ज्ञोत उ रास्पी:-

येञ्हे मे अपात् हचा
वहिश्तेम् येस्ते पइती ।
वअेदा मज्दो अहुरो
योइ ओद्धहरचा ह्तिचा
ताँ यजाइ एवाइश नामनीश
पइरिचा जसाइ वस्ता ।
वोहू क्षथेम् वइरीम्
वागेम् अइवी-वइरिश्तेम् ॥ २ ॥

सरओपो' इधा अस्तू अहुरहे मज्दो यस्ताइ सवीश्तेहे अपओनो ये नो
इश्तो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तेमम्चीत् । अवथात् इधा सरओपो अस्तू अहुरहे
मज्दो यस्ताइ सवीश्तेहे अपओनो ये नो इश्तो ।

ज्ञोतः- यथा अहू वइर्यो यो आतेरवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ ३ ॥

Hā 15

- (1) *रास्पी joins the ज्ञोत in reciting the first word सस्तिच only.
(3) 1. West & TDA : स्नओपो.

हा १६

ज्ञोतुः- अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे हुधोइहम् मज्जिस्तम् यज्ञतम् यिम् सविस्तम् प्रादत्-गअथम् दातारम् वोहुनाम् दामनाम् । आव्यो राताव्यो ज्ञओश्राव्यो अर्धुव्येइव्यस्च' वाघ्जिव्यो' वीस्पम्च अपवनेम् मइन्यओम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

जरथुश्चम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । आव्यो राताव्यो ज्ञओश्राव्यो अर्धुव्येइव्यस्च' वाघ्जिव्यो' वीस्पम्च अपवनेम् गअथीम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । जरथुश्चहे अपओनो फ्रवपीम् यज्ञमइदे । जरथुश्चहे स्रवो यज्ञमइदे । जरथुश्चहे दअेनाम् यज्ञमइदे । जरथुश्चहे वरनेम्च त्कअेषम्च यज्ञमइदे ॥ २ ॥

अइहुयओश अपचिनइहो पउवो दाताो दामान् अपओनीश । दथुषो अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वरनइहतो' यज्ञमइदे । वोहु मनो यज्ञमइदे । अपम् वहिस्तम् यज्ञमइदे । क्षथम् वइरीम् यज्ञमइदे । स्पेताम् वडुहीम् आर्मइतीम् यज्ञमइदे । हउर्वतातम् यज्ञमइदे । अमरेततातम्' यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

दध्वोइहम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे । आत्रम्' अहुरहे मज्दो पुथ्रम् यज्ञमइदे । आपो वडुहीश मज्दधातो अपओनीश यज्ञमइदे । ह्वरक्षअेतम् अउर्वत-अस्पम् यज्ञमइदे । मोइहम् गओचिथ्रम् यज्ञमइदे । तिश्त्रीम् स्तारम् रअेवत्तम् ख्वरनइहत्तम्' यज्ञमइदे । गँउश हुधोइहो उर्वानिम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

दध्वोइहम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । स्रओषम् अपीम् यज्ञमइदे । रण्णम् रज्जिस्तम् यज्ञमइदे । अपओनाम्' वडुहीश स्रवो स्पेताो फ्रवपयो यज्ञमइदे । वरथ्रम् अहुरधातम् यज्ञमइदे । राम व्वास्त्रम् यज्ञमइदे । वातम् स्पेत्तम् हुधोइहम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

दध्वोइहम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे । दअेनाम् वडुहीम् माज्दयस्त्रीम् यज्ञमइदे । अपीम् वडुहीम् यज्ञमइदे । अरस्तातम् यज्ञमइदे । अस्मनेम् यज्ञमइदे ।

Hā 16

- (1) 1. West & TDA : अर्धुव्ये वाक्षिव्यो (2) 1. West & TDA : अर्धुव्ये वाक्षिव्यो (3) 1. West & TDA : ख्वरनइहतो 2. TDA : अमरेतातम् (4) 1. West & TDA : आतरम् 2. West & TDA : ख्वरनइहत्तम् (5) 1. Geld : अपाउनाम्.

ज्ञाँम् हुधोद्दहम् यज्ञमइदे । माँथ्रम् स्पँत्तम् यज्ञमइदे । अनघ रओचो ख्वधातो
यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

ख्वन्वइतीश अपहे वरँजो यज्ञमइदे याहु इरिस्तनाँम् उर्वानो पायेत्ति'
यो अपओनाँम्^२ फ्रवपयो । वहिश्तम् अहूम् अपओनाँम् यज्ञमइदे रओचद्दहम्
वीस्पो-ख्वथ्रम् ॥ ७ ॥

क्ष्वीध आज्ञइति' यज्ञमइदे तचत्-आप उक्ष्यत्-उर्वर आज्ञोइश दअेवो-
दातहे हमोइस्त्रि^२ अवज्ञहो^३ मूश अवज्ञहो^३ पइरिकयाइ^४ पइतिशतातयअेच पइतिस-
चप्तयअेच पइतितरँतयअेच पइत्यओगँत्-त्वअेपह्याइच अँमओधहेच अनपओनो
सास्त्रहेच पोउरु-महर्कहे ॥ ८ ॥

यज्ञमइदे वीस्पो आपो यज्ञमइदे वीस्पो उर्वरो । यज्ञमइदे वीस्पो
वद्दहवो यज्ञमइदे वीस्पो वडुहीश । यज्ञमइदे वीस्पो मइन्यवच यज्ञत गअेथ्याइच
योइ वद्दहुधोद्दहो अपवनो ॥ ९ ॥

यज्ञमइदे थ्वँम् मअेथनँम् याँम् आर्मइतीम् स्पँत्ताँम् । यज्ञमइदे थ्वँम्
मअेथनहे पइति अपाउम् अहुर मज्द द्रवप्पओश द्रवो-वीरहे द्रव-अपचिथ्रहे

यस्मि ज्ञी काचित् तनुनाँम्

द्राजिश्तम् हा मे मअेथइने'

मिथ्नात् अत् हम अत् जयेने ॥ १० ॥

(7) 1. West & TDA : पायँत्त 2. Geld : अपाउनाँम् (8) 1. West & TDA :
आज्ञूत 2. West & TDA : हमोइस्त्र 3. Geld : अवइज्ञहो 4. West & TDA : पइरिकया
(10) 1. West & TDA : मअेथने.

हा १७

जोत उ रास्पी:-

अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । अमपा स्पेता हुक्षथा
हुधोइहो यज्ञमइदे ॥ १ ॥

अस्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् अपवनेम् अपहे रतूम
यज्ञमइदे । सावइहमे वीसीम्च अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-
गओयओइतीम् हज्जइर-गओपेम् वओवर-चप्मनेम् ओओखतो-नामनेम् यज्ञतेम्
यज्ञमइदे । राम एवास्रम् यज्ञमइदे ॥ २ ॥

जोत:- रपिथिननेम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । फ्रादत्-फ्राउम् जेतुमेम्च
अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । अपेम् वहिश्तेम् आत्रेम्च' अहुरहे मज्दो पुथेम्
यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

उज्येइरिनेम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । फ्रादत्-वीरेम् दख्युमेम्च'
अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । वरेज्जेतेम् अहुरम् क्षथीम् क्षअतेम् अपांम् नपातेम्
अउर्वत्-अस्पेम् यज्ञमइदे । अपेम्च मज्दधाताम् अपओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

अइविसूथेमेम्' अइविगाइम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । फ्रादत्-
वीस्पांम्-हुज्याइतीम् जरथुश्त्रोतेमेम्च अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । अपओनाम्'
वडुहीश सरो स्पेताओ फ्रवषयो यज्ञमइदे । धनोस्च' वीरो-वाँथ्रो यज्ञमइदे ।
याइर्याम्च हुषितीम् यज्ञमइदे । अमेम्च हुतश्तेम् हुरओधेम् यज्ञमइदे । वरेथधनेम्च
अहुरधातेम् यज्ञमइदे । वनइस्तीम्च उपरतातेम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

उपहिनेम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । वरेजीम् न्मानीम्च अपवनेम्
अपहे रतूम यज्ञमइदे । स्रओपेम् अपीम् हुरओधेम् वरेथाजनेम् फ्रादत्-गअथेम्
अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । रण्णम् रजिश्तेम् यज्ञमइदे । अरश्तातेम्च फ्रादत्-
गअथांम् वरेदत्-गअथांम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

Hā 17

This chapter is almost identical with chapter 6. Sections 1-17 recur in Y. 59.1-17.

- (3) 1. West & TDA: आतरेम् (4) 1. West & TDA: दाख्युमेम्च
(5) 1. Geld: अइविसूथेमेम् 2. Geld: अपाउनाम् 3. West & TDA: धनोस्च.

माह्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । अ॒तरे॒-मोद्ध॑हम् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । प॒रेनो॒-मोद्ध॑हम् वीष॒सथे॑म् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

याइर्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । म॒इध्यो॒-ज॒रमे॑म् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । म॒इध्यो॒-ष॒मेम् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । प॒इति॑श॒हही॑म् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । अ॒याथ्रि॑मेम् फ्र॒ओउर्व॑अ॒श्रिमे॑म् व॒र्णिह॑र॒श्वते॑म् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । म॒इध्या॒इरी॑म् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । ह॒मस्प॑थ॒मअ॑द॒अमे॑ अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । स॒र॒ध अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वी॒स्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँ॒ति अपहे रतवो थ्रय॑स्च॒ थ्रिसाँस्च॑ न॒जिद॑श्त प॒इति॑श॒हावन॑यो योइ हँ॒ति अपहे यत् व॒हिश्त॑हे म॒ज्दो॒-फ्र॒सास्त॑ ज॒रथु॑श्वो॒-फ्र॒ओ॒श्वत॑ ॥ ९ ॥

अ॒हुर मि॒थ व॑र॒ज्ज॒त अ॒इथ्य॑ज॒इह॑ अपवन यज्ञमइदे । स्र॑उ॒श्च मो॒द्ध॑हम् च ह॒र॑च उ॒र्वरा॑हु प॒इति॑ व॒र॒स्मन्या॑हु मि॒थम् वी॒स्पनाँ॑म् द॒श्वयु॑नाँम् द॒श्वप॑इतीम् यज्ञमइदे । (*रो॒ज्ज्) अ॒हुर॑म् म॒ज्दाँ॑म् र॒अवे॑त्तम् व॒र॒नडु॑ह॒त्तम् यज्ञमइदे । (*मा॒ह्) अ॒षओ॑नाँम् वडु॒हीश॑ स॒र॒ओ स्प॑त्तो फ्र॒वष॑यो यज्ञमइदे ॥ १० ॥

जो॒त् उ रा॒स्पीः-

थ्र॒वाँम् आ॒त्रम् अ॒हुर॑हे म॒ज्दो॒ पु॒थ्रम् यज्ञमइदे । आ॒त्रम् व॑र॒ज्जि॒-स॒व॒इह॑म् यज्ञमइदे । आ॒त्रम् वो॒हु-फ्र॒यान॑म् यज्ञमइदे । आ॒त्रम् उ॒र्वाजि॑श्ते॒म् यज्ञमइदे । आ॒त्रम् वा॒जि॑श्ते॒म् यज्ञमइदे । आ॒त्रम् स्प॑नि॒श्ते॒म् यज्ञमइदे । क्ष॒थ्रम् न॒फ्र॒थ्रम् न॒इर्यो॑-स॒इह॑म् यज्ञ॒ते॒म् यज्ञमइदे । आ॒त्रम् वी॒स्पनाँ॑म् न्मा॒ननाँ॑म् न्मा॒नो-प॑इतीम् म॒ज्द॒धाते॑म् अ॒हुर॑हे म॒ज्दो॒ पु॒थ्रम् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे मत् वी॒स्पअ॑इ॒व्यो आ॑त॒र॒व्यो ॥ ११ ॥

जो॒त्:- आ॒पो वडु॑हीश॒ व॒हिश्तो॑ म॒ज्द॒धातो॑ अ॒षओ॑नी॒श् यज्ञमइदे । वी॒स्पो आ॒पो म॒ज्द॒धातो॑ अ॒षओ॑नी॒श् यज्ञमइदे । वी॒स्पो उ॒र्वरो॑ म॒ज्द॒धातो॑ अ॒षओ॑नी॒श् यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

(8) 1. Geld: म॒इध्यो॒इ॒ज॒रमे॑म् 2. Geld: म॒इध्यो॒इ॒ष॒मेम् 3. West & TDA: अ॒याथ्रि॑मेम् फ्र॒ओउर्व॑अ॒श्रिमे॑म्. (9) 1. West & TDA: थ्रय॑स्च (10) 1. West & TDA: अ॒अथ्ये॑ज॒इह॑ 2. Geld: द॒श्वप॑इतीम्. *See note on Y.1.11. 3. West & TDA: व॒र॒नडु॑ह॒त्तम् 4. Geld: अ॒षाउ॑नाँम् (11) 1. West & TDA: आ॑त॒र॒म्.

हा १७

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अमपा स्पेता हुक्षथा
हुधोइहो यज्ञमइदे ॥ १ ॥

अस्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् अपवनेम् अपहे रतूम्
यज्ञमइदे । सावइहमे वीसीम्च अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-
गओयओइतीम् हज्जर-गओषम् वओवर-चप्मनेम् अओख्तो-नामनेम् यज्ञतेम्
यज्ञमइदे । राम एवास्त्रम् यज्ञमइदे ॥ २ ॥

ज्ञोत्:- रपिथिननेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । फ्रादत्-फ्राउम् जेतुमेम्च
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अपम् वहिश्तेम् आत्रेम्च' अहुरहे मज्दो पुथ्रम्
यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

उज्येइरिनेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । फ्रादत्-वीरम् दख्युमेम्च'
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वर्रजेतेम् अहुरम् क्षथ्रीम् क्षअतेम् अपाँम् नपातेम्
अउर्वत्-अस्पेम् यज्ञमइदे । अपम्च मज्दधाताम् अपओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

अइविसूथ्रमेम्' अइविगाइम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । फ्रादत्-
वीस्पाँम्-हुज्याइतीम् जरथुश्त्रोतेमेम्च अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अपओनाँम्'
वडुहीश् स्रगो स्पेताो फ्रवपयो यज्ञमइदे । धनोस्च' वीरो-वाँथ्रगो यज्ञमइदे ।
याइर्याँम्च हुषितीम् यज्ञमइदे । अमेम्च हुतश्तेम् हुरओधेम् यज्ञमइदे । वर्रथधनेम्च
अहुरधातेम् यज्ञमइदे । वनइतेम्च उपरतातेम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

उपहिनेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वर्रजीम् न्मानीम्च अपवनेम्
अपहे रतूम् यज्ञमइदे । स्रओषम् अपीम् हुरओधेम् वर्रथ्राजनम् फ्रादत्-गअथेम्
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । रण्णम् रजिश्तेम् यज्ञमइदे । अरश्तातेम्च फ्रादत्-
गअथाँम् वर्रदत्-गअथाँम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

Hā 17

This chapter is almost identical with chapter 6. Sections 1-17 recur in Y. 59.1-17.

- (3) 1. West & TDA: आतरेम् (4) 1. West & TDA: दाख्युमेम्च
(5) 1. Geld: अइविसूथ्रिमेम् 2. Geld: अपाउनाँम् 3. West & TDA: धनोस्च.

माह्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । अ॒तरं-मोद्ध॑हम् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे । प॑र॒नो-मोद्ध॑हम् वीष॑स॒थम् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

याइ॑र्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । म॒द्ध्यो-ज॑र॒मअ॑म् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे । म॒द्ध्यो-प॑म॒म् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे । प॒इति॑श॒ह॒मीम् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे । अया॑श्रि॒मम् फ्र॑ओ॒उर्व॑अ॒श्रि॒मम् व॑र्णि॒ह॒र॒श्त॑म् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे । म॒द्ध्य॒आ॒इरी॑म् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे । ह॒म॒स्प॒थ॒म॒अ॒द॒अ॑म् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे । स॒र॒ध अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वी॒स्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँ॑ति अपहे रतवो थ॒यस्च॑ श्रि॒साँस्च॑ न॒जि॒द॒श्त॑ प॒इरि॑श॒हा॒वन॒यो योइ हँ॑ति अपहे यत् व॒हि॒श्त॑हे म॒ज्दो-फ्र॑सास्त ज॒रथु॑श्चो-फ्र॒ओ॒स्त ॥ ९ ॥

अ॒हुर मि॒थ व॑र॒ज॒त अ॒इ॒थ॒य॒ज॒इ॒ह॑ अपवन यज्ञमइदे । स्र॑उ॒श्च मो॒द्ध॑हम् च ह॒र॒च उ॒र्व॒राहु॑ प॒इति॑ व॒र॒स्म॒न्याहु॑ मि॒थ॒म् वी॒स्प॒नाँम् द॒क्षु॒नाँम् द॒क्षु॒प॒इती॑म् यज्ञमइदे । (*रो॒ज्) अ॒हुर॑म् म॒ज्दो॑म् र॒अ॒व॒त॑म् व॒र॒न॒डु॒ह॒त॑म् यज्ञमइदे । (*मा॒ह्) अ॒ष॒ओ॒नाँम् व॒डु॒ही॒श स॒रो स॑प॒तो फ्र॑व॒प॒यो यज्ञमइदे ॥ १० ॥

जो॒त् उ॒ रा॒स्पी:-

थ॒वाँम् आ॒त्र॑म् अ॒हुर॑हे म॒ज्दो॑ पु॒थ्र॑म् यज्ञमइदे । आ॒त्र॑म् व॒र॒जि॒-स॒व॒इ॒ह॑म् यज्ञमइदे । आ॒त्र॑म् वो॒हु-फ्र॑या॒न॑म् यज्ञमइदे । आ॒त्र॑म् उ॒र्वा॒जि॒श्त॑म् यज्ञमइदे । आ॒त्र॑म् वा॒जि॒श्त॑म् यज्ञमइदे । आ॒त्र॑म् स॑प॒नि॒श्त॑म् यज्ञमइदे । क्ष॒थ्र॑म् न॒क्र॒ध्र॑म् न॒इ॒र्यो॒-स॒व॒इ॒ह॑म् यज्ञ॑त॒म् यज्ञमइदे । आ॒त्र॑म् वी॒स्प॒नाँम् न्मा॒न॒नाँम् न्मा॒नो-प॒इती॑म् म॒ज्द॒धा॒त॑म् अ॒हुर॑हे म॒ज्दो॑ पु॒थ्र॑म् अपवन॑म् अपहे रत॑म् यज्ञमइदे मत् वी॒स्प॒अ॒इ॒व्यो आ॒त॑र॒व्यो ॥ ११ ॥

जो॒त्:- आपो॑ व॒डु॒ही॒श व॒हि॒श्तो म॒ज्द॒धा॒तो अ॒ष॒ओ॒नी॒श यज्ञमइदे । वी॒स्पो आपो॑ म॒ज्द॒धा॒तो अ॒ष॒ओ॒नी॒श यज्ञमइदे । वी॒स्पो उ॒र्व॒रो म॒ज्द॒धा॒तो अ॒ष॒ओ॒नी॒श यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

(8) 1. Geld : म॒द्ध्यो॒इ॒ज॒र॒मअ॑म् 2. Geld : म॒द्ध्यो॒इ॒ष॒म॑म् 3. West & TDA : अया॑श्रि॒मम् फ्र॑ओ॒उर्व॑अ॒श्रि॒मम्. (9) 1. West & TDA : थ॒यस्च (10) 1. West & TDA : अ॒अ॒थ॒य॒ज॒इ॒ह 2. Geld : द॒क्षु॒हु॒प॒इती॑म्. *See note on Y.1.11. 3. West & TDA : व॒र॒न॒डु॒ह॒त॑म् 4. Geld : अ॒षा॒उ॒नाँम् (11) 1. West & TDA : आ॒त॑र॒म्.

माँथ्रम् स्पँत्तम् अश-ख्वरँनङ्हम्' यज्ञमइदे । दातम् वीदोयूम् यज्ञमइदे ।
दातम् ज़रथुश्चि यज्ञमइदे । दरघाँम् उपयनाँम् यज्ञमइदे । दअेनाँम् वडुहीम् माज्द-
यस्तीम् यज्ञमइदे ॥ १३ ॥

गइरीम् उषि-दरँनम् मज्दधातम् अप-ख्वाथ्रम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । वीस्पो
गरयो अप-ख्वाथ्रो पोउरु-ख्वाथ्रो मज्दधात अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । उघ्रम्
कवअेम् ख्वरँनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । उघ्रम् अख्वरँतम् ख्वरँनो मज्दधातम् यज्ञमइदे ।
अषीम् वडुहीम् यज्ञमइदे । क्षोइथनीम् वरँज्जइतीम् अमवइतीम् हुरओधाँम् ख्वापराँम्
ख्वरँनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । सवो मज्दधातम् यज्ञमइदे ॥ १४ ॥

दह्माँम् वडुहीम् आफ्रितीम् यज्ञमइदे । दह्मम्च नरँम् अपवनम् यज्ञमइदे ।
उघ्रम् तह्मम् दामोइश उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १५ ॥

इमो अपस्च ज़मस्च उर्वरोस्च यज्ञमइदे । इमो असोस्च पोइथ्रोस्च
गओयओइतीश्च मअेथन्योस्च अवो-ख्वरँनोस्च यज्ञमइदे । इमम्च पोइथ्रहे पइतीम्
यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाँम् ॥ १६ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

रतवो वीस्पे मज्जिश्त यज्ञमइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सरंध ॥ १७ ॥

अषओनाँम्' वडुहीश्च स्वरो स्पँतो फ्रवषयो स्तओमि ज्वयेमि उप्रयेमि ।
यज्ञमइदे न्मान्यो वीस्यो ज़तुमो दख्युमो' ज़रथुश्चोतमो ॥ १८ ॥

वीस्पे अपवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम्
पइति रतूम् सावङ्हअेम् वीसीम्च पइति रतूम् रतवो वीस्पे मज्जिश्त पइति
रतूम् ॥ १९ ॥

येज्जहे हाताँम् आअत् येस्ते पइति वडुहो

मज्दो अहुरो वअेथा अपात् हचा

योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २० ॥

(13) 1. West & TDA: अप-ख्वरँनङ्हम् (18) 1. Geld: अषाउनाँम्
2. Geld: दख्युमो.

हा १८

जोत्र उ रास्पी:-

अपम् वोह वहिश्तेम् अस्ती
 उस्ता अस्ती उस्ता अह्माइ
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ ० ॥ (सि वार्)
 दाइदी मोइ यै गाँम् तपो अपस्चा उर्वरोस्चा
 अमरताता हउर्वाता स्पेनिश्ता मइन्यू मज्दा
 तैवीपी उतयूइती मनइहा वोहू सैइहे ॥ १ ॥
 स्पेता मइन्यू वहिश्ताचा मनइहा
 हचा अपात् श्यओथनाचा वचइहाचा
 अह्माइ दान् हउर्वाता अमरताता
 मज्दो क्षत्रा आर्मइती अहुरो ॥ २ ॥ (दु वार्)
 जोत्र:- अह्मा मन्यैउश स्पेनिश्तह्मा वहिश्तेम्
 हिज्वा उरुधाइश वइहैउश अँअआनू मनइहो
 आर्मतोइश जस्तोइव्या श्यओथना वरंज्यत्
 ओया चिस्ती। ह्यो सा अपह्मा मज्दो ॥ ३ ॥
 अह्मा मन्यैउश त्वम् अही ता स्पेतो
 यै अह्माइ गाँम् रान्यो-स्करतीम् हैम्-तपत्
 अत् होइ वास्त्राइ' रामा-दो आर्मइतीम्
 ह्यत् हैम् वोहू मज्दा हैम्-फ्रस्ता' मनइहा ॥ ४ ॥
 अह्मात् मन्यैउश रारंयेइती' द्रैग्वतो'
 मज्दा^२ स्पेतात् नोइत् अथा^३ अपाउनो^४

Ha 18

This chapter agrees verbatim with Y.51.7 and the whole of Y.47.

- (4) 1. West & TDA : वास्त्रा 2. TDA : द्यत् हीम् 3. West & TDA : हैम्-फ्रस्ता
 (5) 1. West & TDA : रारंयेइती द्रैग्वतो 2. West & TDA : मज्दो
 3. West & TDA : इथा 4. West & TDA : अपाउनो.

कसैउश्चीत् ना अषाउने काथे अद्दहत्
 इस्वाचीत् हाँस् परओश् अको द्रॅग्वाइते ॥ ५ ॥
 ताचा स्पॅता मइन्यू मज्दा अहुरा
 अषाउने चोइश् या ज़ी चीचा वहिश्ता
 हनरै' थ्रह्मात् ज़ओपात् द्रॅग्वाो वक्षइती
 अद्या श्यओथनाइश् अकात् आश्याँस् मनइहो ॥ ६ ॥
 ता दाो स्पॅता मइन्यू मज्दा अहुरा
 आथा वद्धहाउ वीदाइतीम्' रानोइव्या
 आर्मतोइश् देवाँज्जइहा अपख्याचा
 हा ज़ी पोउरूश् इषॅतो वाउराइते ॥ ७ ॥

ज़ोत्र उ रास्पी:-

स्पॅता मइन्यू वहिश्ताचा मनइहा
 हचा अषात् श्यओथनाचा वचइहाचा
 अह्माइ दान् हउर्वाता अमरैताता ।
 मज्दो क्षथा आर्मइती अहुरो ॥ (डु बार)
 अपॅम् वोहू वहिश्तम् अस्ती° । (सि बार)
 स्पॅता-मइन्यूम् हाइतीम् यज़मइदे ।
 येज़हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वद्धहो° ॥ ८ ॥
 यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा ।
 वद्धहैउश् दज्दा मनइहो श्यओथनानाँम् अद्धहैउश् मज्दाइ ।
 क्षथेम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार बार)
 अपॅम् वोहू वहिश्तम् अस्ती° ॥ (सि बार)
 अहुनैम् वइरीम् यज़मइदे । अपॅम् वहिश्तम् स्रअश्तम् अमॅपॅम् स्पॅतैम्
 यज़मइदे ॥

येज़हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वद्धहो° ॥ ९ ॥

(6) 1. West & TDA : हनरै (7) 1. West & TDA ; वीदाइते 2. West
 & TDA : पओउश् 3. West & TDA : वाराइते.

हा १९

ज्ञोतुः-

परँसत् ज़रथुश्त्रो अहुरँम् मज़्दाँम् ।

अहुर-मज़्द मङ्न्यो स्पँनिश्त

दातरँ गअथनाँम् अस्त्वइतिनाँम् अपाउम् ।

चित् अवत् वचो आस् अहुर-मज़्द यत् मे फ़ावओचो ॥ १ ॥

पर अस्मँम् पर आपँम् पर ज़ाँम् पर गाँम् पर उर्वराँम् पर आत्रँम्' अहुरहे
मज़्दो पुथ्रँम् पर नरँम् अपवनेँम् पर दअवाइश्च स्त्रफ़स्त्राइश् मश्याइश्च' पर वीस्पँम्
अहूम् अस्त्वँत्तँम् पर वीस्प वोहू' मज़्दधात अप-चित्र ॥ २ ॥

आअत् अओत् अहुरो मज़्दो । वघ अअेष आस् अहुनहे वइर्येहे स्पितम
ज़रथुश्त्र यत् ते फ़ावओचँम्' ॥ ३ ॥

पर अस्मँम् पर आपँम् पर ज़ाँम् पर गाँम् पर उर्वराँम् पर आत्रँम्' अहुरहे
मज़्दो पुथ्रँम् पर नरँम् अपवनेँम् पर दअवाइश्च स्त्रफ़स्त्राइश् मश्याइश्च' पर वीस्पँम्
अहूम् अस्त्वँत्तँम् पर वीस्प वोहू' मज़्दधात अप-चित्र ॥ ४ ॥

हा मे वघ अहुनहे वइर्येहे स्पितम ज़रथुश्त्र अनप्युख्ध अनपिषूत स्त्रावयन्न
सतँम् पइति अन्यअपाँम् रथ्वँम् गाथनाँम् अनप्युख्धनाँम् अनपिषूतनाँम् स्त्रावयन्न-
नाँम् । आअत् अइप्युख्ध अइपिषूत स्त्रावयन्न दस पइति अन्ये रतवो ॥ ५ ॥

यस्च मे अअेतहि अइहो यत् अस्त्वइति' स्पितम ज़रथुश्त्र वघाँम्
अहुनहे वइर्येहे मरात् फ़ा वा मरो द्रँजयात् फ़ा वा द्रँजयो स्त्रावयात् फ़ा वा
स्त्रावयो यज़ाइते थ्रीश्चित्' तरो परँतुमचित् हे उर्वानँम् वहिश्तँम् अहूम् फ़ापारयेनि
अज़ँम् यो अहुरो मज़्दो आ वहिश्तात् अइहओत् आ वहिश्तात् अपात् आ
वहिश्तअइव्यो रओचँव्यो ॥ ६ ॥

यस्च मे अअेतहि अइहो यत् अस्त्वइति' स्पितम ज़रथुश्त्र वघाँम्

Hā 19

The three chapters Y.19 to 21 are ancient Avestan commentaries on अहुनवइर्य, अपँम् वोहू and येज्हे हाताँम् respectively.

- (2 & 4) 1. West & TDA : आतरँम् 2. West & TDA : मश्याइश्च 3. Geld : वोहू
(3) 1. West & TDA : फ़ावओचिम (6) 1. West & TDA : अस्त्वइति
2. West & TDA : थ्रीश्चित् (7) 1. West & TDA : अस्त्वइति.
य....५

अहुनहे वड्येहे द्र०जयो अपरओधयेते^२ यत् वा नअमेम् यत् वा थिपुम् यत् वा चथुपुम्^३ यत् वा पड्तड्हुम्^४ पडरि-दिम् तनव अज्म यो अहुरो मज्दो उर्वानम् हच वहिस्तात् अड्हओत् । अववइत्य बाँजस्च फ्रथस्च पडरि-तनुय यथ ईम् ज़ो । अस्तिच ईम् ज़ो अवइति बाँजो यवइति फ्रथस्चित् ॥ ७ ॥

फ्रच अअेतत् वचो वओचे यत् अहुमत् यत् रतुमत् पर अवज्हे^५ अणो दोड्होइत् पर आपो पर ज़मो पर उर्वरयो पर गैउश चथ्वर-पइतिस्तानयो^६ दोड्होइत् पर नर्श अपओनो विपइतिस्तानहे ज़ाँथात् पर अवज्हे^५ ह थ्वरस्तो-कँहर्प्य^७ अपे अमपनाँम् स्पँतनाँम् दाहीम् ॥ ८ ॥

फ्रा मे स्पन्यो मनिवो ववच वीस्पाम् अपओनो स्तीम् हइतीम्च ववइ०तीम्च वूय्येइ०तीम्च^८ इयओथनो-ताइत्य । इयओथननाँम्^९ अड्हँउश मज्दाइ ॥ ९ ॥

अअेतत्च अओषाम् उख्धनाँम् उख्धोतमम् याइश यव फ्रच वओचे फ्रच म्रुये फ्रच वक्ष्येते^{१०} । अस्ति ज़ी अन अववत् उख्धत यथ यत् दित् वीस्पो अड्हहुश अस्त्वो आसक्षत् सक्षाम्^{११} ददरानो^{१२} नी पडरि इरिथ्याँस्तातत् हरइते ॥ १० ॥

अअेतत्च नो वचो फ्रावओचे सक्षअेम्च^{१३} हिप्माइरीम्च^{१४} यथन^{१५} कक्षाइचित् हाताँम् अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ ११ ॥

यथ फ्रा इध आम्रओत् यत् दिम् अहूम्च रतूमच आददत् । इथ दिम् पर-चिनस्ति यिम् अहुरम् मज्दाम् मनस्-पओइर्यअेइव्यो दामव्यो । यथ ईम् वीस्पनाँम् मज्जिश्तम् चिनस्ति अथ अह्माइ दामान् चिनस्ति ॥ १२ ॥

यथ मज्दो हुजीतीश वड्हँउश इध थितीम् लकअेषम् आद्र०जयेइति दज्द मनड्हो पर ईम् इध मनड्हे चिनस्ति यथ फ्रदक्ष्तारम् मनड्हे । मनड्हो अअेतवइत्य ईम् कारयेइति । इयओथननाँम्^{१६} इध अहूम् कारयेइति ॥ १३ ॥

2. West & TDA : अपरओधयेइति 3. West & TDA : चथुपुम् 4. West & TDA : पड्तड्हुम् (8) 1. Geld : अवज्हे 2. West & TDA : पइतिस्तनयो
3. West & TDA : कँहर्प्य (9) 1. West & TDA : वूय्येइ०तीम्च 2. West & TDA : इयओथननाँम् (10) 1. West & TDA : वक्ष्येइते 2. West & TDA : सक्षाम् 3. Geld : ददरानो (11) 1. West & TDA : सक्षम्च 2. West & TDA : हिप्माइरीम्च 3. Geld : यथन (13) 1. West & TDA : इयओथननाँम्

यत् दिम् दामव्यो चिनस्ति मज्द इथ तम् यत् अह्माइ दामान् । क्षथम्
अहुराइ चिनस्ति । तत् मज्द तव क्षथम् । द्विगुव्यो' वास्तारम् चिनस्ति । यथ उर्वथम्
स्पितमाइ । पञ्च त्कअप । वीस्पम् वचो फ्रवाकम् हउरुम् वचो अहुरहे
मज्दो ॥ १४ ॥

वहिस्तो अहुरो मज्दो
अहुनम् वइरीम् फ्राम्नओत्
वहिस्तो हामो कारयत् ।
हिथ्वत् अको अववत्

अ०तर०च द्रव०तम् आभूत अय अ०तर०-उत्ति ।

नोइत् ना मनो नोइत् सैइहा' नोइत् रतवो
नअेदा' वरना' नोइत् उरुधा' नअेदा' इयओथना'
नोइत् दअेनो' नोइत् उर्वानो हचइ०ते' ॥ १५ ॥

अअेतत्च वचो मज्दओरुत्तम्' थि-अप्सम् चथु-पिश्त्रम् पञ्च-रतु राइति
ह०क०र०थम् । काइश् हे अप्समोन् । हुमतम् हूत्तम् हूरुत्तम् ॥ १६ ॥

काइश् पिश्त्राइश् । आथ्रव रथअेस्तो वास्व्यो प्रपुयाँस् हूइतिश् वीस्पय
इरिन' हचिम्न नइरे अपओने अर्श-मनइह' अर्श-वचइह अर्श-इयओथन' । रतुश् मरत'
दअेनो-साच येइहे इयओथनाइश् गअेथो अप फ्राद०ते ॥ १७ ॥

कय रतवो । न्मान्यो वीस्यो ज०तुमो दख्युमो' जरथुश्त्रो पुण्धो ओइहाम्
दख्युनाँम् यो अन्यो रजोइत् जरथुश्त्रोइत् । चथु-रतुश् रघ जरथुश्त्रिश् । कय
अज्हो' रतवो । न्मान्यश्च वीस्यश्च ज०तुमश्च जरथुश्त्रो तूइर्यो ॥ १८ ॥

कत् हुमतम् । अपवनम् मनस्-पओइर्यो । कत् हूत्तम् । माँथो स्प०तो ।
कत् हूरुत्तम् । स्तओताइश्' अप-पओइर्याइश्च दामवीश् ॥ १९ ॥

- (14) 1. West & TDA : द्विगुव्यो (15) 1. Geld : सइह 2. Geld : नअेध
3. Geld : वरन 4. Geld : उरुध 5. Geld : इयओथन 6. West & TDA : दअेना
7. Geld : हचिश्ते; West & TDA : हचइ०ती (16) 1. West & TDA : मज्दो-उरुत्तम्
(17) 1. West & TDA : अरन 2. West & TDA : अर्ध-मनइह अर्ध-वचइह अर्ध-इयओथन
3. West & TDA : मरत (18) 1. Geld : दख्युमो 2. Geld : अइज्हो (19) 1.
West & TDA : स्तओताइश्च.

मज्दो फ़ाम्रओत् । चीम्' फ़ाम्रओत् । अपवनेम् मइन्यओम्च गअथीम्च ।
च्वाँस् फ़ाम्रओत् फ़वाकम् । वहिस्तो क्षयम्नो । च्वत्तम् । अपवनेम् वहिस्तम्च
अवसो-क्षथम्च ॥ २० ॥

वघाँम् अहुनहे वइर्येहे यज़मइदे । अहुनहे वइर्येहे यज़मइदे फ़स्रओथम्च
फ़मरथम्च फ़गाथम्च फ़ायश्तीम्च ।

येजहे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो
मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा
योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ २१ ॥

हा २०

ज्ञोत् :-

फ़ाम्रओत् अहुरो मज्दो । अपम् वोहु वहिस्तम् अस्ती । पर अह्माइ वोहु
वहिस्तम् चिनस्ति यथ एवअेतवे एवअेतातम् वोहु' वहिस्तम् अस्ती अथ लकअेपम्
कारयेइति ॥ १ ॥

उस्ता अस्ती उस्ता अह्माइ । उस्तताइत्य वीस्पम् अपवनेम् वीस्पाइ अपओने
पर-चिनस्ति यथ ना स्ताइत्य वीस्पम् अपवनेम् वीस्पाइ अपओने पर-चिनस्ति ॥ २ ॥

ह्यत्' अपाइ वहिस्ताइ अपम् पर-चिनस्ति । वीस्पम् माँथ्रम् वीस्पम्
माँथाइ । यथ अपाइ क्षथम् चिनस्ति यथच ज्ञयेते अपओने अपम् चिनस्ति
यथच क्षमावोय अपम् चिनस्ति यत् सओष्यस्तअेव्यो^२ । थायो लकअेप । वीस्पम्
वचो फ़वाकम् हउरुम् वचो अहुरहे मज्दो ॥ ३ ॥

मज्दो फ़ाम्रओत् । चीम्' फ़ाम्रओत् । अपवनेम् मइन्यओम्च गअथीम्च ।
च्वाँस् फ़ाम्रओत् फ़वाकम् । वहिस्तो क्षयम्नो । च्वत्तम् । अपवनेम् वहिस्तम्च
अवसो-क्षथम्च ॥ ४ ॥

वघाँम् अपहे वहिस्तहे यज़मइदे । अपहे वहिस्तहे यज़मइदे फ़स्रओथम्च
फ़मरथम्च फ़गाथम्च फ़ायश्तीम्च ॥

(20) 1. West & TDA : चिम.

Hā 20

(1) 1. Geld : वोहु (3) 1. Geld : यत् 2. West : सओष्यस्तअेव्यो;
TDA : सओष्यस्तअेव्यो (4) 1. West & TDA : चिम.

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वइहो
मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा
योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ ५ ॥

हा २१

जोतः-

येस्नीम् वचो अपओनो ज़रथुश्त्रहे । येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती ।
येञ्हे इध मज्दो यस्नम् चिनस्ति यथ दात अहुरहे हाताँम् यस्नम् चिनस्ति
यथ हध्वीश् जीजिषाँम् ॥ १ ॥

योइहाँम् इध अपओनिनाँम् आर्मइति-पओइर्यनाँम् यस्नम् पर-चिनस्ति
यथ वहँम् अमँवअइव्यो । थायो त्कअष । वीस्पम् वचो येस्नीम् । चीम् अओइ'
यस्नो । अमँवै^२ स्पँत्तै पइति यस्नहे ॥ २ ॥

आअत् अओत् अहुरो' मज्दो । उस्ता^२ अह्माइ यह्माइ उस्ता कह्माइचीत्
वसँ-क्षयाँस् मज्दो दायात् अहुरो ॥ ३ ॥

चीम्' अअेतय पइति-वच पइत्याम्रओत् । उस्ततातँम् पइत्याम्रओत् उस्तता-
इत्यच वीस्पम् अपवनँम् हँत्तँम्च ववँत्तँम्च वूश्यँत्तँम्च^२ । वहिश्तँम् वहिश्तो
पइत्याम्रओत् । वहिश्तो मज्दो पइत्याम्रओत् वहिश्तँम् अपवनँम् वहिश्ताइ
अपओने ॥ ४ ॥

वघाँम् येञ्हे-हाताँम् हुफ्रायस्ताँम् अपओनीम् यज्मइदे ॥

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वइहो

मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा

योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ ५ ॥

Hā 21

(2) 1. West & TDA: अवि 2. TDA: अमँवै (3) 1. Geld & West
omit: अहुरो 2. Geld: उस्त (4) 1. West & TDA: चिम् 2. West &
TDA: वूश्यँत्तँम्च.

हा २२

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती

उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ

ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ ० ॥ (सँ वार्)

वरस्मन पइति-वॅरत' हध-ज्ञओथ्र दथुपो अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वरॅनङ्हुहतो^२
 अमॅपनाँम् स्पॅतनाँम् । इमॅम् हओमॅम् अपय उज्दातम् आयेसे येश्ति । इमाँम्चा
 गाँम् जीव्याँम् अपय उज्दाताँम् आयेसे येश्ति । इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम्
 अपय उज्दाताँम् आयेसे येश्ति ॥ १ ॥

अइव्यो वडुहिव्यो इमो ज्ञओथ्रो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-
 पतवइतीश् अपय उज्दाताओ आयेसे येश्ति । अइव्यो वडुहिव्यो अपम्च हओम्याँम्
 आयेसे येश्ति । अस्मनच हावन आयेसे येश्ति । अयइहअेनच हावन आयेसे
 येश्ति ॥ २ ॥

इमाँम्चा उर्वराँम् वरस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरॅथ्रम्च वरॅजीम्च'
 दअेनयो वड्हुयो माज्दयस्नोइश् गाथनाँम्च स्रओथ्रम् जध्मूषीम्च अपओनो
 अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् इमाँ अअेस्माँस्च वओइधीम्च आयेसे येश्ति तव आथ्रो
 अहुरहे मज्दो पुथ्र वीस्पच वोहू' मज्दधात अप-चिथ्र आयेसे येश्ति ॥ ३ ॥

क्ष्णूमइने अहुरहे मज्दो अमॅपनाँम् स्पॅतनाँम् स्रओपहे अश्येहे' आथ्रो
 अहुरहे मज्दो रथ्वो वॅरजतो यो अपहे ॥ ४ ॥

आयेसे येश्ति अस्न्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनँअे अपओने अपहे
 रथ्वे । आयेसे येश्ति सावइहँअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येश्ति
 मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्' हज्जइरो-गओपहे वअेवर-चष्मनो अओण्तो-नामनो
 यजतहे रामनो ख्वास्त्रहे ॥ ५ ॥

ज्ञोत्:- आयेसे येश्ति रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येश्ति फ्रादन्त-

Hā 22

- (1) 1. West & TDA: °वॅरत 2. West & TDA: ख्वरॅनङ्हुहतो
 (3) 1. West & TDA: वरॅज्जम्च 2. Geld: वोहु (4) 1. West & TDA: अश्येहे
 (5) 1. Geld: °गओयओतोइश्.

प्रपवे ज्ञुतुमाइच अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित अपहे वहिस्तहे आथस्च अहुरहे मज्झदो ॥ ६ ॥

आयेसे येसित उज्जयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित फ़ादत्-वीराइ दख्युमाइच^१ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित वर्रजतो अहुरहे नफ़्फ़ो अपाँम् अपस्च मज्झधातयो ॥ ७ ॥

आयेसे येसित अइत्तिस्सूथ्रमाइ^२ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइत्ते^३ जरथुस्सोत्तमाइच अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित अपओनाँम्^४ फ़वपिनाँम् घनानाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययोस्च हुषितोइश अमहेच हुतास्तहे दुरओधहे वर्रथधनहेच अहुरधातहे वनइत्त्योस्च उपरतातो ॥ ८ ॥

आयेसे येसित उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित वर्रज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित सओषहे अश्येहे^५ अपिवतो वर्रथाजनो फ़ादत्-गअथेहे रणओश रज्जिस्तहे अरस्तातस्च फ़ादत्-गअथयो वर्रदत्-गअथयो ॥ ९ ॥

आयेसे येसित माह्वअेइव्यो अपहे रतुव्यो । अत्तर-मोइहाइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित पँरनो-मोइहाइ वीपसथाइच अपओने अपहे रथ्वे ॥ १० ॥

आयेसे येसित याइर्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो । मइध्यो-जर्रमयाइ^६ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित मइध्यो-पमाइ^७ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित पइतिशह्व्याइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित अयाथ्रिमाइ^८ फ़ओउर्वअेइत्रिमाइ^९ वर्णिहरस्ताइच अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित हमस्पथमइद्याइ^{१०} अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येसित सर्रधअेइव्यो अपहे रतुव्यो ॥ ११ ॥

(7) 1. Geld: दाख्युमाइच (8) 1. Geld: अइत्तिस्सूथ्रिमाइ 2. Geld: हुज्यात्ते 3. Geld: अषाउनाँम् (9) 1. West & TDA: अथेहे (11) 1. Geld: मइध्योइजर्रमयाइ; West & TDA: मइध्योजर्रमयाइ 2. Geld: मइध्योइपमाइ; West & TDA: मइध्योपमाइ 3. West & TDA: अयाथ्रिमाइ फ़ओउर्वअेइत्रिमाइ 4. Geld: हमस्पथमअेद्याइ.

आयेसे येसित वीस्पअेइव्यो अअेइव्यो रतुव्यो योइ हँ॑ति अपहे रतवो
थ्रयस्च' थ्रिसाँस्च नज्दिस्त पइरिश्-हावनयो योइ हँ॑ति अपहे यत् वहिस्तहे मज्दो-
फ़सास्त ज़रथुश्चो-फ़ओस्त ॥ १२ ॥

आयेसे येसित अहुरअेइव्य मिथ्रअेइव्य वर्रज्ज॑व्य' अइथ्यजइहअेइव्य'
अपवनअेइव्य स्ताराँम्च स्पँ॑तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्च्येहेच स्तारो रअेवतो
ख़र्रनडुहतो' मोइहहेच गओचिथ्रहे ह्वरँच क्षअेतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइथ्रहे अहुरहे
मज्दो मिथ्रहे दख़्युनाँम् दज्हुपतोइश्'। आयेसे येसित (रोज्*) अहुरहे मज्दो
रअेवतो ख़र्रनडुहतो'। आयेसे येसित (माह्*) अपओनाँम् फ़वषिनाँम् ॥ १३ ॥

आयेसे येसित तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्र मत् वीस्पअेइव्यो आतँरव्यो।
आयेसे येसित अइव्यो वडुहिव्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च
उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् ॥ १४ ॥

आयेसे येसित माँथ्रहे स्पँ॑तहे अपओनो वर्रज्जडुहहे' दातहे वीदअेवहे दातहे
ज़रथुश्चोइश् दरघयो उपयनयो दअेनयो वडुहयो माज्दयस्तोइश् ॥ १५ ॥

आयेसे येसित गरोइश् उषि-दर्रनहे मज्दधातहे अप-ख़्वाथ्रहे वीस्पअेपाँम्च
गइरिनाँम् अप-ख़्वाथ्रनाँम् पोउरु-ख़्वाथ्रनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच ख़र्रनइहो
मज्दधातहे अख़र्रतहेच ख़र्रनइहो मज्दधातहे। आयेसे येसित अपोइश् वडुहयो
चिस्तोइश् वडुहयो अँरथँ वडुहयो रसाँस्तातो वडुहयो ख़र्रनइहो सवइहो
मज्दधातहे ॥ १६ ॥

आयेसे येसित दह्ययो वडुहयो आफ़्रितोइश् दह्यहेच नश् अपओनो
उग्रहेच तह्महे दामोइश् उपमनहे यज़तहे ॥ १७ ॥

आयेसे येसित ओइहाँम् असइहाँम्च पोइथ्रनाँम्च गओयओइतिनाँम्च
मअेथननाँम्च अवो-ख़र्रननाँम्च अपाँम्च ज़माँम्च उर्वरनाँम्च अज्होस्च' ज़मो
अवज्हेच' अण्नो वातहेच अपओनो स्त्राँम् मोइहो हूरो अनग्रनाँम् रओचइहाँम्

(12) 1. West & TDA: थ्रयस्च (13) 1. West & TDA: वर्रज्ज॑व्य
अअेथ्यजइहअेइव्य 2. West & TDA: ख़र्रनइहतो 3. Geld: दइज्हुपतोइश् *See note
on Y. 1.11. 4. Geld: अपाउनाँम् (15) 1. West & TDA: वर्रज्जडुहहे
(18) 1. Geld: अइज्होस्च 2. Geld: अवइज्हेच.

ख्वातनाम् वीस्पनाम्च स्प॑तहे मङ्न्यैउश दामनाम् अपओनाम् अपओनिनाम्च
अपहे रथ्वाम् ॥ १८ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

आयेसे येसित रथ्वो वर॑जतो यो अपहे । रथ्वाम् अयरनाम्च अस्न्यनाम्च
माह्यनाम्च यार्थ्यनाम्च सर॑धनाम्च योइ हँ॑ति अपहे रतवो । हावनोइश
रथ्वो ॥ १९ ॥

इमम् हओमम् अपय उज्दातम् आयेसे येसित । इमाम्चा गाम् जीव्याम्
अपय उज्दाताम् आयेसे येसित । इमाम्चा उर्वराम् हधानअपताम् अपय उज्दाताम्
आयेसे येसित ॥ २० ॥

अइव्यो वडुहिव्यो इमो ज्ञओथ्रो हओमवइतीश गओमवइतीश हधानअ-
पतवइतीश अपय उज्दातातो आयेसे येसित । अइव्यो वडुहिव्यो अप॑म्च हओम्याम्
आयेसे येसित । अस्मनच हावन आयेसे येसित अयइहअनच हावन आयेसे
येसित ॥ २१ ॥

इमाम्चा उर्वराम् वर॑स्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मर॑थ्रम्च वर॑जीम्च'
दअनयो वइहुयो माज्दयस्नोइश गाथनाम्च स्रओथ्रम् जध्मूषीम्च अपओनो
अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् इमाँ अओस्माँस्च बओइधीम्च आयेसे येसित तव आथ्रो
अहुरहे मज्दो पुथ्र । वीस्पच वोहूँ मज्दधात अप॑चिथ्र आयेसे येसित ॥ २२ ॥

मीनो नावर् क्षूनमन्

क्षूनमइने अहुरहे मज्दो रओवतो ख्वर॑नडुहतो' अम॑पनाम् स्प॑तनाम्
मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश' रामनस्च ख्वास्त्रहे ॥ २३ ॥

ह्वर॑क्षअेतहे अम॑पहे रओवहे अउर्वत्-अस्पहे । वयओश उपरो-कइर्येहे तरधातो
अन्याइश दामाँन् । अअेतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्प॑तो-मङ्न्यओम् । रजि॑शतयो
चिस्तयो मज्दधातयो अपओन्यो दअनयो वइहुयो माज्दयस्नोइश ॥ २४ ॥

माँथ्रहे स्प॑तहे अपओनो वर॑ज्यडुहहे' दातहे वीदअेवहे दातहे जर॑थुश्चोइश
दर॑घयो उपयनयो दअनयो वइहुयो माज्दयस्नोइश जर॑ज्दातोइश माँथ्रहे स्प॑तहे

(22) 1. West & TDA : वर॑जम्च 2. Geld : वोहु (23) 1. West &
TDA : ख्वर॑नडुहतो 2. Geld : गओयओतोइश (25) 1. West & TDA : वर॑ज्यडुहहे.

उषि-दरंश्चम् दअनयो माज्दयस्नोइश् वओधीम् माँथहे स्पँतहे । आस्नहे स्त्रथ्वो मज्दधातहे गओपो-स्मूतहे स्त्रथ्वो मज्दधातहे ॥ २५ ॥

आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्रहे' तव आतर्श पुथ्र अहुरहे मज्दो मत् वीस्पअइव्यो आतँरव्यो । गरोइश् उषि-दरंनहे मज्दधातहे अप-छत्राथ्रहे ॥ २६ ॥

वीस्पअषाँम् यजतनाँम् अपओनाँम् मइन्यवनाँम् गअथ्यनाँम् । अपओनाँम्' फ्रवपिनाँम् उघ्रनाँम् अइविथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअपनाँम् फ्रवपिनाँम् नवानज्दिस्तनाँम् फ्रवपिनाँम् । अओस्तो-नामनो यजतहे ॥ २७ ॥

(इमंम् हओमंम् अपय.....वीस्पअषाँम्...अओस्तो-नामनो यजतहे २०-२७ दु बार)

हा २३

जोतः- आयेसे येश्ति अवड्हो फ्रवपयो यो पओइर्य ओइहर् न्माननाँम्च वीसाँम्च ज्ञतुनाँम्च दख्युनाँम्च । यो अस्मनंम् वीधारयन् यो आपंम् वीधारयन् यो ज्ञाँम् वीधारयन् यो गाँम् वीधारयन् यो वरंथिष्व पुथ्रे वीधारयन् पइति-वँरते अपर-इरिथँतो ॥ १ ॥

आयेसे येश्ति आफ्रवपि अहुरहे मज्दो अमँषनाँम् स्पँतनाँम् मत् वीस्पाव्यो अपओनिव्यो फ्रवपिव्यो यो मइन्यवनाँम् यजतनाँम् । आयेसे येश्ति आफ्रवपि गयेहे मरंथनो ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे कवोइश् वीश्तास्पहे इसत्-वास्त्रहे ज़रथु-श्त्रोइश् मत् वीस्पाव्यो अपओनिव्यो फ्रवपिव्यो यो पओइर्यनाँम् त्कअपनाँम् ॥ २ ॥

आयेसे येश्ति वीस्पय अपवने फ्रवपे के अस्ति कचित् अज्हो ज़मो पर-इरिस्ति दह्म' नाइरिके अपँरनायूके कइनिके वास्त्र्यावरंजि उपपअति हच अह्मात् न्मानात् इज्येति यो पइतिष्मरंति यो अइविनासँति' वड्हूश् यस्नाँस्च वह्माँस्च ॥ ३ ॥

आयेसे येश्ति अपओनाँम्' फ्रवपिनाँम् उघ्रनाँम् अइविथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअपनाँम् फ्रवपिनाँम् नवानज्दिस्तनाँम् फ्रवपिनाँम् हवहे उरुनो फ्रवपँअ । आयेसे येश्ति वीस्पअइव्यो अपहे रतुव्यो । आयेसे येश्ति वीस्पअइव्यो वड्हुधाव्यो'

(26) 1. TDA : पुथ्र (27) 1. Geld : अषाउनाँम्.

Hā 23

(3) 1. West & TDA : दहि 2. West & TDA : 'नासँस्ते

(4) 1. Geld :

अषाउनाँम् 2. West & TDA : वड्हुधाव्यो.

यज्ञतअेइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअेथ्यअेइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच^३ वह्याच^३
अपात् हच यत् वहिस्तात् ॥ ४ ॥

फ्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश् वीदअेवो अहुर-त्कअेपो हावनैअे अपओने
अपहे रथ्वे यस्त्राइच वह्याइच क्षनओथ्राइच फ्रसस्तयअेच । सावइहँअे वीस्याइच
अपओने अपहे रथ्वे यस्त्राइच वह्याइच क्षनओथ्राइच फ्रसस्तयअेच । रथ्वाम् अयर-
नामूच अस्न्यनामूच माह्यनामूच याइर्यनामूच सरधनामूच यस्त्राइच वह्याइच क्षनओ-
थ्राइच फ्रसस्तयअेच ।

ज्ञोतः- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे भ्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे भ्रूते ।

ज्ञोतः- अथा रतुश्च अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो भ्रओतू ॥ ५ ॥

हा २४

ज्ञोत उ रास्पी:-

अहुराइ मज्दाइ हओमाँ आवअेधयमहि ।

ज्ञोतः- इमाँ हओमाँस्च म्यज्दाँस्च ज्ञओथ्रोस्च वरस्मच अपय फ्रस्तरतैम् गाँम्च
हुधोइहँम् इमाँम्चा गाँम् जीव्याँम् अपय उज्दाताँम् इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअे-
पताँम् अपय उज्दाताँम् ॥ १ ॥

अइव्यो वडुहिव्यो इमो ज्ञओथ्रो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअे-
पतवइतीश् अपय उज्दातो अइव्यो वडुहिव्यो अपम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन
अयइहअेनच हावन ॥ २ ॥

इमाँम्चा उर्वराँम् वरस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरथ्रम्च वरंजीम्च^१
दअेनयो वइहुयो माज्दयस्त्रोइश् गाथनाँम्च सओथ्रम् जध्मूषीम्च अपओनो
अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् इमाँ अअेस्माँस्च वओइधीम्च तव आथ्रो अहुरहे मज्दाओ
पुथ्र वीस्पच वोहू^२ मज्दधात अप-चिथ्र पइरिच ददमहि आच वअेधयमहि ॥ ३ ॥

3. West & TDA : यस्न्याइच वह्याइच.

(3) 1. West & TDA : वरंजैम्च 2. Geld : वोहु.

आअत् दीश आवअधयमहि अहुराइच मज्झाइ स्रओपाइच अश्याइ'
अमपअइव्यस्च स्पेत्तअइव्यो अपओनाँम्च' फ्रवणिव्यो अपओनाँम्च' उर्वोइव्यो
आथ्रअच अहुरहे मज्झदो रथ्वअच वर्रज्जइते वीस्पयो साँचत्त अपओनो स्तोइश
यत्ताइच वत्ताइच क्ष्मओथाइच फ्रसस्तयअच ॥ ४ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि ज़रथुश्चहे स्पितामहे अपओनो फ्रवणैअ यत्ताइच
वत्ताइच क्ष्मओथाइच फ्रसस्तयअच अइहुयओश अप-चिनइहो मत् वीस्पाव्यो
अपओनिव्यो फ्रवणिव्यो यो इरीरिथुपाँम् अपओनाँम् योस्च ज्वत्ताँम् अपओनाँम्
योस्च नराँम् अज्ञातनाँम् फ्रपो-चर्रथाँम् सओश्यत्ताँम्' ॥ ५ ॥

इमाँ हओमाँस्च म्यज्झदाँस्च ज्ञओथाओस्च वर्रस्मच अपय फ्रस्तरेत्तम् गाँम्च
हुधोइहम् इमाँम्चा गाँम् जीव्याँम् अपय उज्झदाताँम् इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअ-
पताँम् अपय उज्झदाताँम् ॥ ६ ॥

अइव्यो वडुहिव्यो इमाओ ज्ञओथाओ हओमवइतीश गओमवइतीश हधानअ-
पतवइतीश अपय उज्झदाताओ अइव्यो वडुहिव्यो अपम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन
अयइहअनच हावन ॥ ७ ॥

इमाँम्चा उर्वराँम् वर्रस्मनीम् जध्मूपीम्च रतुफ्रितीम् मर्रथ्रम्च वर्रज्जीम्च'
दअनयो वडुहुयो माज्झयस्नोइश गाथनाँम्च स्रओथ्रम् जध्मूपीम्च अपओनो
अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् इमाँ अअस्माँस्च वओइधीम्च तव आथ्रो अहुरहे मज्झदो
पुथ वीस्पच वोहूँ मज्झधात अप-चिथ पइरिच ददमहि आच वअधयमहि ॥ ८ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि अमपअइव्यो स्पेत्तअइव्यो हुक्षअइव्यो हुधाव्यो
यवअजिव्यो यवअसुव्यो योइ वडुहैउश आ मनइहो श्येइत्ति' योस्च उइति ॥ ९ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि फ्रायेहीश अहे न्मानहे फ्रदथाइ अहे न्मानहे
पस्वाँम्च नराँम्च ज्ञातनाँम्च ज्ञाँमननाँम्च अपओनाँम् येज्जे अअम् हत्ति ॥ १० ॥

आअत् दीश आवअधयमहि अपओनाँम्' वडुहिव्यो फ्रवणिव्यो यो
उग्रओस्च अइन्निथूरोस्च अपओनाँम्' अवइहे ॥ ११ ॥

(4) 1. West & TDA : अप्याइ 2. Geld : अपाउनाँम्च (5) 1. West
& TDA : सओष्यत्ताँम् (8) 1. West & TDA : वर्रज्जम्च 2. Geld : वोहु
(9) 1. West & TDA : श्येत्ती (11) 1. Geld : अपाउनाँम्.

आअत् दीश् आवअधयमहि दथुषो अहुरहे मज्दो रअवतो ख्वरनडुहतो^१
मइन्यँउश् मइन्यओयेहे अमपनाँम् स्पँतनाँम् यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओथाइच
फ़सस्तयअच ॥ १२ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अस्न्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनेअ
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश्
आवअधयमहि सावइहेअ वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओ-
थाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्
हज्जइरो-गओपहे वअवर-चप्मनो अओख्तो-नामनो यजतहे रामनो ख्वास्त्रहे यस्ताइच
वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १३ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच
वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि फ़ादत्-प्रपवे
जत्तुमाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच ।
आअत् दीश् आवअधयमहि अपहे वहिश्तहे आथस्च अहुरहे मज्दो यस्ताइच वहाइच
क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १४ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि उज्येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच
वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि फ़ादत्-वीराइ
दख्युमाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच ।
आअत् दीश् आवअधयमहि वरँजतो अहुरहे नफ़्ध्रो अपाँम् अपस्च मज्दधातयो
यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १५ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अइविसूथ्रमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे
यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि फ़ादत्-
वीस्पाँम्-हुज्याइतैअ ज़रथुश्नोतैमाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओ-
थाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि अपओनाँम् फ़वपिनाँम् घेनाँनाँम्च
वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययोस्च हुपितोइश् अमहेच हुताश्तहे हुरओधहे वरँथघ्नहेच अहुर-
धातहे वनइत्ययोस्च उपरतातो यस्ताइच वहाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १६ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच

वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि वर्रज्याइ न्मान्याइच
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश्
आवअधयमहि स्रओषहे अश्येहे अपिवतो वर्रश्राजनो फ़ादत्-गअथहे रप्नओश् रज्जिश्तहे
अरुतातश्च फ़ादत्-गअथयो वर्रदत्-गअथयो यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच
फ़सस्तयअच ॥ १७ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि माह्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । अत्तर-मोइहाइ
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश्
आवअधयमहि पर्रनो-मोइहाइ वीषसथाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच
क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच ॥ १८ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि याइर्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । मइध्यो-
ज्रमयाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच । आअत्
दीश् आवअधयमहि मइध्यो-पमाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओ-
श्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि पइतिशह्माइ अपओने अपहे
रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि
अयाथ्रिमाइ फ़ओउर्वअश्चिमाइ वर्णिहर्स्ताइच अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच
क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि मइध्याइर्याइ अपओने
अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअ-
धयमहि हमस्पथमइद्याइ अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्त-
यअच । आअत् दीश् आवअधयमहि सर्रधअइव्यो अपहे रतुव्यो यस्ताइच वह्माइच
क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच ॥ १९ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि वीस्पअइव्यो अअइव्यो रतुव्यो योइ हँति
अपहे रतवो थ्रयस्च थ्रिसाँस्च नज्जिदश्च पइरिशहावनयो योइ हँति अपहे यत्
वहिश्तहे मज्जो-फ़सास्त ज़रथुश्चो-फ़ओख्त यस्ताइच वह्माइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्त-
यअच ॥ २० ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अहुरअइव्य मिथ्रअइव्य वर्रज्ज्अव्य अइथ्यजइ-
हअइव्य अपवनअइव्य स्तारोँम्च स्पँतो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्च्येहेच स्तारो
रअवतो ख्वर्रनडुहतो मोइहहेच गओचिथहे ह्वर्रच झअेतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइथहे

अहुरहे मज्दो मिथहे दह्युनाम् दह्युपतोइश् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्त-
यअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि (रोज़्) अहुरहे मज्दो रअेवतो ख़रनडुहतो
यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि (माह्)
अपओनाम् फ़वपिनाम् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २१ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि तव आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्र मत् वीस्पअे-
इव्यो आतैरव्यो यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश्
आवअेधयमहि अइव्यो वडुहिव्यो वीस्पनाम्च अपांम् मज्दधातनाम् वीस्पनाम्च
उर्वरनाम् मज्दधातनाम् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २२ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि माँथहे स्पँतहे अपओनो वरँज्यडुहहे दातहे
वीदअेवहे दातहे ज़रथुश्नोइश् दरँधयो उपयनयो दअेनयो वडुह्यो माज्दयस्नोइश्
यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २३ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि गरोइश् उषि-दरँनहे मज्दधातहे अप-ख़्वाथहे
वीस्पअेपांम्च गइरिनांम् अप-ख़्वाथनांम् पोउरु-ख़्वाथनांम् मज्दधातनांम् कावयेहेच
ख़रनडुहो मज्दधातहे अख़रतहेच ख़रनडुहो मज्दधातहे यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओ-
थाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि अपोइश् वडुह्यो चिस्तोइश्
वडुह्यो अँरँथँ वडुह्यो रसाँस्तातो वडुह्यो ख़रनडुहो सवडुहो मज्दधातहे
यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २४ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि दह्ययो वडुह्यो आफ़्रितोइश् दह्यहेच नर्श
अपओनो उग्रहेच तख़महे दामोइश् उपमनहे यज़तहे यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच
फ़सस्तयअेच ॥ २५ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि ओइहाँम् असइहाँम्च पोइथनांम्च गओ-
यओइतिनांम्च मअेथननांम्च अवो-ख़रननांम्च अपांम्च ज़मांम्च उर्वरनांम्च
अज़होस्च ज़मो अवअहेच अण्नो वातहेच अपओनो ख़ांम् मोइहो हूरो अनघनांम्
रओचइहाँम् ख़धातनांम् वीस्पनांम्च स्पँतहे मइन्यँउश् दामनांम् अपओनांम्
अपओनिनांम्च अपहे रथ्वँम् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नाओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ २६ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

आअत् दीश् आवअेधयमहि रथ्वो वरँजतो यो अपहे । रथ्वँम् अयर-

नाँम्च अस्म्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरंधनाँम्च योइ हँति अपहे रतवो
हावनोइश् रथ्वो यस्माइच वस्माइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ २७ ॥

मीनो नावर् क्ष्ममन्

आअत् दीश् आवअधयमहि अहुरहे मज्दो रअवतो एवरनडुहतो अमपनाँम्
स्पँतनाँम् मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश् रामनस्च एवास्त्रहे ॥ २८ ॥

ह्वर-क्ष्मअतहे अमपहे रअवहे अउर्वत्-अस्पहे । वयओश् उपरो-कइर्येहे
तरधातो अन्याइश् दामाँन् । अअतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पँतो-मइन्यओम् ।
रजिस्तयो चिस्तयो मज्दधातयो अपओन्यो दअनयो वड्हुयो माज्दय-
स्त्रोइश् ॥ २९ ॥

माँथ्रहे स्पँतहे अपओनो वर्रज्यडुहहे दातहे वीदअवहे दातहे जरथुस्त्रोइश्
दर्रधयो उपयनयो दअनयो वड्हुयो माज्दयस्त्रोइश् जरज्दातोइश् माँथ्रहे स्पँतहे
उपि-दर्रथ्रम् दअनयो माज्दयस्त्रोइश् वअधीम् माँथ्रहे स्पँतहे । आस्त्रहे स्त्र्वो
मज्दधातहे गओपो-स्मूतहे स्त्र्वो मज्दधातहे ॥ ३० ॥

आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथ्रहे' तव आतर्श् पुथ्र अहुरहे मज्दो मत् वीस्पअ-
इव्यो आतर्इव्यो । गरोइश् उपि-दर्रनहे मज्दधातहे अप-स्त्राथ्रहे ॥ ३१ ॥

वीस्पअषाँम् यजतनाँम् अपओनाँम् मइन्यवनाँम् गअथ्यनाँम् । अपओनाँम्
फ़वपिनाँम् उग्रनाँम् अइत्रिथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअपनाँम् फ़वपिनाँम् नवानज्दिशतनाँम्
फ़वपिनाँम् क्ष्मओथ्र यस्माइच वस्माइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ ३२ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अपओनाँम्' फ़वपिनाँम् उग्रनाँम् अइत्रिथूरनाँम्
पओइर्यो-त्कअपनाँम् फ़वपिनाँम् नवानज्दिशतनाँम् फ़वपिनाँम् हवहे उरुनो फ़वपेअ
यस्माइच वस्माइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥ ३३ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि वीस्पअइव्यो अपहे रतव्यो यस्माइच वस्माइच
क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि वीस्पअइव्यो वड्हुधाव्यो'
यजतअइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअथ्यअइव्यस्चा योइ हँति यस्म्याच वड्हुयाच
अषात् हच यत् बहिस्तात् ॥ ३४ ॥

(31) 1. TDA: पुथ्र
वड्हुधाव्यो.

(33) 1. Geld: अषाजनाँम्

(34) 1. TDA:

हा २५

ज्ञोतु उ रास्पी:-

अमेषा स्पेता हुक्षथा हुधोद्धो यज्ञमइदे । इमेम् हओमेम् अपय उज्जदातेम् यज्ञमइदे । इमाँम्चा गाँम् जीव्याँम् अपय उज्जदाताँम् यज्ञमइदे । इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम् अपय उज्जदाताँम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

अइव्यो वडुहिव्यो इमो ज्ञओथो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअपतवइतीश् अपय उज्जदातो यज्ञमइदे । अइव्यो वडुहिव्यो अपेम्च हओम्याँम् यज्ञमइदे । अस्मनच हावन यज्ञमइदे । अयइहअनच हावन यज्ञमइदे ॥ २ ॥

इमाँम्चा उर्वराँम् वरस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरथ्रम्च वरंजीम्च दअनयो वडुहुयो माज्दयस्नोइश् गाथनाँम्च स्रओथ्रम् जध्मूषीम्च अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् इमाँ अअस्माँस्च वओइधीम्च यज्ञमइदे । तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ वीस्पच वोहू मज्दधात अपचिथ यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

मीनो नावर् इन्मन्

अहुरम् मज्दाँम् रअवेत्तम् ख्वरनइहत्तम्' यज्ञमइदे । अमेषा स्पेता हुक्षथा हुधोद्धो यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । राम ख्वास्त्रम् यज्ञमइदे । ह्वरक्षअत्तम् अमेषम् रअम् अउर्वत-अस्पम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

वअम् अपवनम् यज्ञमइदे वअम् उपरो-कइरीम् यज्ञमइदे तरधातेम् अन्याइश् दामाँन् । अअेतत् ते वयो यज्ञमइदे यत् ते अस्ति स्पेतो-मइन्यओम् । रजिस्ताँम् चिस्ताँम् मज्दधाताँम् अपओनीम् यज्ञमइदे । दअेनाँम् वडुहीम् माज्दयस्नीम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

माँथ्रम् स्पेत्तम् अशख्वरनइहत्तम्' यज्ञमइदे । दातेम् वीदोयूम् यज्ञमइदे । दातेम् जरथुश्चि यज्ञमइदे । दर्रघाँम् उपयनाँम् यज्ञमइदे । दअेनाँम् वडुहीम् माज्दयस्नीम् यज्ञमइदे । जरज्दाइतीम् माँथ्रम् स्पेत्तम् यज्ञमइदे । उषि-दर्रथ्रम् दअेनाँम् माज्दयस्नीम् यज्ञमइदे । वअधीम् माँथ्रम् स्पेत्तम् यज्ञमइदे । आस्नेम् ख्रतूम् मज्दधातेम् यज्ञमइदे । गओपो-ख्रतूम् ख्रतूम् मज्दधातेम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

Hā 25

(4) 1. West & TDA : ख्वरनइहत्तम्

(6) 1. West & TDA : अप-

ख्वरनइहत्तम्.

य....६

आत्रंम्' अहुरहे मज्दो पुश्रंम् यज्ञमइदे । थ्रंम् आत्रंम्' अहुरहे मज्दो
पुश्रंम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वीस्पे आतरो यज्ञमइदे । गइरीम् उपि-दरनेम्
मज्दधातेम् अप-ख्वाश्रंम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

वीस्पेम्च अपवनेम् मइन्यओम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । वीस्पेम्च अपवनेम्
गअथीम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

हा २६

ज्ञोतः -

अपओनाम्' वडुहीश स्ररो स्पेत्तो फ्रवपयो स्तओमि ज्वयेमि उप्रयेमि ।
यज्ञमइदे न्मान्यो वीस्यो ज्ञेतुमो दख्युमो ज़रथुश्नोतेमो ॥ १ ॥

वीस्पेनाम्च ओइहाम् पओइर्येनाम् फ्रवपिनाम् इध यज्ञमइदे फ्रवपीम्
अवांम् यांम् अहुरहे मज्दो मज्जिस्ताम्च वहिस्ताम्च स्रअेस्ताम्च स्रओज्जिस्ताम्च
स्रथ्विस्ताम्च हुक्कैरैमांम्च अपात् अपनोतेमांम्च ॥ २ ॥

अपओनाम्' वडुहीश स्ररो स्पेत्तो फ्रवपयो यज्ञमइदे ।

यो अमेपनाम् स्पेत्तनाम्

क्षअेतनाम् वरंजि-दोइथ्रनाम्

वरंजताम् अइय्यामनाम्

तल्मनाम् आहूइर्येनाम्

योइ अइय्यजइहो अपवनो ॥ ३ ॥

पओइर्येनाम् त्कअेपनाम् पओइर्येनाम् सासनो-गूषांम् इध अपओनाम्
अपओनिनाम्च अहूम्च दअेनाम्च वओधस्च उर्वानिम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे योइ
अपाइ वओनर । गैउश हुधोइहो उर्वानिम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

योइ अपाइ वओनर गयेहे मरथ्नो अपओनो फ्रवपीम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्नहे
स्पितामहे इध अपओनो अपीम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे । कवोइश वीस्तास्पहे अपओनो
फ्रवपीम् यज्ञमइदे । इसत्-वास्रहे ज़रथुश्नोइश अपओनो फ्रवपीम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

(7) 1. West & TDA : आतरंम्.

Hā 26

(1) 1. Geld : अपाउनाम् 2. Geld : दाख्युमो

(3) 1. Geld : अपाउनाम्.

नवानिद्विदशतनाम् इध अपओनाम् अपओनिनाम्च अहूमच दओनाम्च
वओधस्च उर्वान्मच ऋवपीम्च यज्ञमइदे योइ अपाइ वओनरं मत् वीस्पान्यो अप-
ओनिन्यो ऋवपिन्यो

याो इरीरिथुषाम् अपओनाम्
याोस्च ज्व॑ताम् अपओनाम्
याोस्च नराम् अज्ञातनाम्
ऋपो-चर॑थ्राम् सओश्य॑ताम् ॥ ६ ॥

इध इरिस्तनाम् उर्वानो यज्ञमइदे याो अपओनाम् ऋवपयो । वीस्पनाम्
अह्वय न्माने नवानिद्विदशतनाम् पर-इरिस्तनाम् अओथ्रपइतिनाम् अओथ्रयनाम् नराम्
नाइरिनाम् इध अपओनाम् अपओनिनाम् ऋवपयो यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

वीस्पनाम् अओथ्रपइतिनाम् अपओनाम् ऋवपयो यज्ञमइदे । वीस्पनाम्
अओथ्रयनाम् अपओनाम् ऋवपयो यज्ञमइदे । वीस्पनाम् नराम् अपओनाम् ऋवपयो
यज्ञमइदे । वीस्पनाम् नाइरिनाम् अपओनिनाम् ऋवपयो यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वीस्पनाम् अपर॑नायूकनाम् दहो-क॑रतनाम् अपओनाम् ऋवपयो यज्ञमइदे ।
आद॑ख्युनाम्च अपओनाम् ऋवपयो यज्ञमइदे । उज्दा॑ख्युनाम्च अपओनाम् ऋवपयो
यज्ञमइदे ॥ ९ ॥

नराम्च अपओनाम् ऋवपयो यज्ञमइदे । नाइरिनाम्च अपओनिनाम्
ऋवपयो यज्ञमइदे । वीस्पो अपओनाम्' वडु॑हीश सरो स्प॑ताो ऋवपयो यज्ञमइदे
याो हच गयात् मर॑थ्नत् आ-सओश्य॑तात् वर॑थ्नत् ॥ १० ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

वीस्पो ऋवपयो अपओनाम्' यज्ञमइदे । इरिस्तनाम् उर्वानो यज्ञमइदे याो
अपओनाम् ऋवपयो ॥

येज॑हे हाताम् आअत् येस्ने पइती वड॑हो
मज्द॑तो अहुरो वओथा अपात् हचा
याोइ॑हाम्चा ता॑स्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो जओता फ्रा मे म्रूते ।

जोत:- अथा रतुश अपातुचीतु हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ ११ ॥

हा २७

जोत उ रास्पी:-

अओततु दिम् वीस्पनाम् मज्जितम् दज्जाइ अहूमच रतूमच यिम् अहुरम्
मज्जदाम् । *सुथाइ अइरहे मइन्यैउश द्रवतो । सुथाइ अओम्महे रुवी-द्रओश । सुथाइ
माज्जइन्यनाम् दओवनाम् । सुथाइ वीस्पनाम् दओवनाम् वरैन्यनाम्च द्रवताम् ॥ १ ॥

[§ शिकरत गना-मइन्यो बर् आहमन् लँऑनत् सद-हज्जार बार]

फ्रदथाइ अहुरहे मज्जदो रओवतो एवरैनडुहतो' फ्रदथाइ अमपनाम् स्पँतनाम्
फ्रदथाइ तिश्च्येहे स्तारो रओवतो एवरैनडुहतो' फ्रदथाइ नश् अपओनो फ्रदथाइ
वीस्पनाम् स्पँतहे मइन्यैउश दामनाम् अपओनाम् ॥ २ ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अपातुचीतु हचा ।

वइहँउश दज्जा मनइहो इयओथननाम् अइहँउश मज्जदाइ ।

सुथेम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥३॥ († चिहार बार)

Hā 27

(1) *At this stage, the जोत strikes the mortar filled with the Haoma juice with the pestle on the East side, on the South, on the West and on the North, chanting (1) सुथाइ अइरहे मइन्यैउश द्रवतो (2) सुथाइ अओम्महे रुवी-द्रओश (3) सुथाइ माज्जइन्यनाम् दओवनाम् and (4) सुथाइ वीस्पनाम् दओवनाम् वरैन्यनाम्च द्रवताम् respectively. This action is meant to exorcize evil influences, such as anger, lust etc. from the sacramental juice prepared. 1. Geld: रुवी-द्रओश.

§ The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz).

(2) 1. West & TDA: एवरैनडुहतो.

(3) † During the recital of the first three *Ahunavars*, the जोत crushes the Haoma twigs with his pestle; and during the recital of the last one, he rings tolling sounds against the side of the mortar. The same procedure is adopted with regard to stanzas 4 and 5, when the first three recitals of the text are accompanied by crushing the Haoma twigs and the last recital is accompanied by ringing sounds like those of a bell.

मज्झा अत्त मोइ वहिस्ता । सवोस्वा श्यओथनाचा वओचा ।

ता तू वोहू मनइहा । अपाचा इषुदंम् स्तूतो ।

क्षमाका क्षत्रा अहुरा । फ़रपैम्' वत्ता हइथ्यैम् दाओ अहम् ॥४॥ (‡ चिहार बार)

आ अइर्यैमा इश्यो' रफ़ध्राइ ज२तू ।

नैरव्यस्वा नाइरिव्यस्वा ज़रथुश्त्रहे ।

वइहैउश् रफ़ध्राइ मनइहो । या दअेना वइरीम् हनात् मीज्दंम् ।

अपह्या यासा अषीम् । याँम् इश्याँम्' अहुरो मसता मज्झदो ॥ (‡ चिहार बार)

अपैम् वोहू° (सँ बार) ॥ ५ ॥

हओम पइरि-हरश्ये२ते' मज्झ क्षत्र अप-रतवो । वइहुश् सओषो यो
अपहे हचइते माँज़रय हैच इध योइथ्ना अस्तु ॥ ६ ॥

हुमय उपइहो चीष्मइदे अहुनहे वइर्येहे अपय फ़सूतहे हावनयोस्व
अपय फ़सूतयो अर्शुधनाँम्चा' वचौम् । अथा ज़ी नै हुमायोतरा' अइहन् ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा° ॥ ७ ॥ (चिहार बार)

यै सँविस्तो अहुरो । मज्झदोस्वा आर्मइतिश्चा ।

अपैम्चा फ़ादत्-गअेथैम् । मनस्वा वोहू क्षथैम्चा ।

सओता मोइ मँरज्झाता मोइ । आदाइ कइयाइचीत् पइती ॥८॥ (सँ बार)

उस् मोइ उज़ारैष्वा अहुरा । आर्मइती तैवीषीम् दस्वा ।

स्पैनिस्ता मइन्यू मज्झा । वइहुया ज़वो आदा ।

अपा हज़ो अँमवत् । वोहू मनइहा फ़सँरतूम्' ॥ ९ ॥

रफ़ध्राइ वोउरु-चषाने । दोइषी मोइ या वै अविफ़ा ।

ता क्षत्रह्या अहुरा । या वइहैउश् अपिश मनइहो ।

फ़ो स्पे२ता आर्मइते । अपा दअेनो फ़दक्षया ॥ १० ॥

अत्त राताँम् ज़रथुश्त्रो । तन्वस्चीत् ख्वण्यो उस्तनम् ।

ददाइती पउर्वतातैम् । मनइहस्वा वइहैउश् मज्झाइ' ।

(4) 1. West & TDA : फ़पैम्. (5) 1. West & TDA : इश्यो 2. West & TDA : इश्याँम् (6) 1. West & TDA : °हरश्ये२ते (7) 1. West & TDA : अर्शुधनाँम्चा 2. West & TDA : हुमायोतर (9) 1. Geld : फ़सँरतूम्; West & TDA : फ़सँरतूम् (11) 1. West & TDA : मज्झा.

इयओथनह्या अपाइ^२ याचा । उरुधरुयाचा सरओपेम् क्षत्रेम्चा ॥

अपेम् वोहू° ॥ ११ ॥ (सँ वार्)

प्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चित्रश्च वीदअेवो अहुर-त्कअेपो । हावनैअे अपओने
अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तयअेच । सावड्हैअे वीस्याइच
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तयअेच । रथ्वाम् अयर-
नाम्च अस्न्यनाम्च माह्यनाम्च याइर्यनाम्च सरधनाम्च यस्ताइच वह्माइच ह्नओ-
थाइच फ़सस्तयअेच ॥ १२ ॥

ज्ञोतः- यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

ज्ञोतः- अथा रतुश्च अपातूचीतू हच फ़ा अपय वीध्वो म्रओतू* ॥ १३ ॥

2. West & TDA : अपा.

(13) * West & Geld conclude this chapter by adding यथा अहू वइर्यो°,
अपेम् वोहू°, अहुनैम् वइरीम् यज़मइदे । अपेम् वहिश्तेम् स्रअेश्तेम् अमैपेम् स्पेश्तेम् यज़मइदे and
येज़हे हाताम्° as stanzas 13-15 instead of the triple antiphonal formula as given
in TDA and other Mss.

अहुनवइति गाथा

हा २८

जोत उ रास्पी:-

यानीम् मनो यानीम् वचो यानीम् श्यओथन्नम्' अपओनो ज़रथुश्त्रहे ।
 फ़ेरा^२ अमेषा स्पेस्ता गाथाो गैउर्वाइन्^३ ।
 नमो वै गाथाो अपओनीश् ॥ ० ॥
 अह्या यासा नमइहा । उस्तानजस्तो रफ़ेध्रह्या ।
 मइन्न्यैउश् मज्दो^२ पओउर्वीम्^३ । स्पेस्ता अषा वीस्पैङ्ग् श्यओथना^४ ।
 वइहैउश् स्त्रतूम् मनइहो । या इन्नवीषा^५ गैउश्चा उर्वान्म ॥ १ ॥ (दु बार)
 जोत:- यै वो मज्दो अहुरा । पइरी-जसाइ^१ वोहू मनइहा ।
 मइव्यो दावोइ अह्यो । अस्त्वतस्चा ह्यत्चा मनइहो ।
 आयसा अपात् हचा । याइश् स्पेस्तो^२ दइदीत् स्वाथ्रे^३ ॥ २ ॥
 यै वो अषा उफ़यानी । मनस्चा वोहू अपओउर्वीम् ।
 मज्दाँम्चा अहुरम् यअइव्यो । क्षथ्रम्चा अघ्जओन्वमन्नम्^४ ।
 वरदइती आर्मइतिश् । आ मोइ रफ़ेध्राइ ज़वैङ्ग् जसता ॥ ३ ॥
 यै उर्वान्म^१ मैङ्ग् गइरे^२ । वोहू ददे हथा मनइहा ।
 अषीश्चा श्यओथननाँम् । वीदुश् मज्दो अहुरह्या ।
 यवत् इसाइ तवाचा । अवत् रुसाइ अअेषे^३ अपह्या ॥ ४ ॥

GĀTHĀ AHUNAVAITI

Hā 28

The seven chapters 28-34 compose the first Gāthā, called Ahunavaiti.

- (0) 1. Geld-Mss: श्यओथन्नम् 2. West, Sp, TDA: फ़ा 3. West & TDA: गैउर्वानि (1) 1. Geld, West, TDA: मन्न्यैउश् 2. West, Sp, TDA: मज्दो 3. Geld: पओउर्वीम् 4. West, Sp, Mills, TDA: श्यओथना 5. West, Sp, TDA: इन्नवीषा (2) 1. West, Sp, Mills, TDA: पइरी 2. Geld: स्पेस्तो 3. West & TDA: स्वाथ्रे (3) 1. West & TDA: अघ्जओन्वमन्नम् (4) 1. West, Sp, TDA: उर्वान्म 2. West & TDA: गइरीम् 3. West & TDA: अअेषे.

अपा कत् थ्वा दर्रसानी । मनस्चा वोहू वअेदंमो' ।
 गातूमचा अहुराइ । सँवीस्ताइ' सँरओषम्' मज्जाइ ।
 अना माँथा मज्जिस्तम् । वाउरोइमइदी र्खप्रस्त्रा हिज्वा ॥ ५ ॥
 वोहू गइदी मनइहा । दाइदी अपा दाो दर्रगायू ।
 अँरँष्वाइश तू उरुवाइश मज्जा । ज़रथुश्नाइ अओजोइहूत्' रफ़ेनो ।
 अह्मइव्याचा अहुरा । या दइविष्वतो द्वेअेषो' तउर्वयामा ॥ ६ ॥
 दाइदी अपा ताँम् अपीम् । वइहँउश आयसा मनइहो ।
 दाइदी तू आर्मइते' । वीस्तास्पाइ ईषम्' मइव्याचा ।
 दोस्तू मज्जा क्षयाचा । या वै माँथा सँवीम्' आरादो' ॥ ७ ॥
 वहिस्तम् थ्वा वहिस्ता । यैम्' अपा वहिस्ता हज्जओषम् ।
 अहुरम् यासा वाउनुश । नरोइ फ़रषओश्नाइ' मइव्याचा ।
 यअेइव्यस्चा ईत् रोइहइहोइ' । वीस्पाइ यवे' वइहँउश मनइहो ॥ ८ ॥
 अनाइश वो नोइत् अहुरा' । मज्जा अपम्चा यानाइश ज़रनअेमा ।
 मनस्चा ह्यत् वहिस्तम् । योइ वै योइथेमा' दसंमे' स्तूताँम् ।
 यूज्जम्' ज़ेवीस्तयोइहो' । ईषो' क्षथ्रम्चा सवइहँम्' ॥ ९ ॥
 अत् यैग्' अपाअत्चा वोइस्ता । वइहँउश्चा दार्थैग्' मनइहो ।
 अँरँथ्वैग्' मज्जा अहुरा । अअेइव्यो पँरना आपनाइश कामम् ।
 अत् वै इमइव्या असूना । वअेदा ख्वरइथ्या' वइग्'त्या स्रवाो ॥ १० ॥

- (5) 1. West, Sp, TDA : वअेदिमो; Mills : वअेदंमो 2. West, Mills, TDA : सँविस्ताइ; Sp : सँविस्ताइ 3. West, Sp, TDA : सँरओषम् (6) 1. Geld : अओजोइहूत् 2. West & TDA : दवइषो; Sp : दवअेषो (7) 1. West & TDA : आर्मइती 2. West, Sp, TDA : अअेपम् 3. West & TDA : सँवीमा रादो; Mills : सँवअेमा रादो (8) 1. West : यीम् 2. West, Sp, Mills, TDA : फ़रषओश्नाइ 3. West & TDA : रोइहोइहोइ; Sp : रोइहोइ 4. West & TDA : यवे; Sp : यअेवे (9) 1. West & TDA : अहुर 2. Mills : योइथिमा 3. West & TDA : दसंमे 4. West, Sp, TDA : यूज्जम् 5. West, Sp, TDA : ज़ेवीस्तयोइहो 6. West, Sp, Mills, TDA : अअेषो 7. Geld-Mss : सवइहँम् (10) 1. Sp : दार्थैग् 2. West & TDA : ख्वरइथ्या.

यै आइश् अपम् निपोद्धहे । मनस्चा वोहू यवओताइते^१ ।
 त्वम् मज्जदा अहुरा । फ्रो मा सीषा थ्वत्तात् वओचइहे^२ ।
 मइन्यैउश्^३ हचा थ्वा अँअओद्धहा । याइश् आ अइहुश् पओउरयो^४ ववत् ॥ ११ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अह्या यासा गैउश्चा उर्वानिम् ॥ (ड बार)
 यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा ।
 वइहैउश् दज्जदा मनइहो श्यओथननाम् अइहैउश् मज्जदाइ ।
 क्षथ्रम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार बार)
 अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (सँ बार)
 अह्यासाँम् हाइतीम् यज्मइदे ॥
 येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्जदो अहुरो वओथा अपात् हचा ।
 योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १२ ॥

हा २९

ज्ञोत्:-

क्षमइव्या गैउश् उर्वा गैरज्जदा । कह्याइ मा थ्वरोज्जदम् कै मा तषत् ।
 आ मा अओपमो हज्जस्चा रमो । आहिषाया^१ दैरश्चा^२ तैविश्चा^३ ।
 नोइत् मोइ वास्त्रा क्षमत् अन्यो । अथा मोइ साँस्ता वोहू वास्त्र्या ॥ १ ॥
 अदा तषा गैउश् पँरसत् अपम् । कथा तोइ गवोइ रतुश्
 ह्यत् हीम् दाता क्षयत्तो । हदा वास्त्रा गओदायो थ्वक्षो ।
 कैम् होइ उश्ता अहुरम् । यै द्रँग्वोद्वीश्^४ अओपमम् वादायोइत् ॥ २ ॥

(11) 1. West & TDA : यवओताइते. 2. West & TDA : वओचइहे 3. Geld, West, TDA : मन्थैउश् 4. Geld : पोउरयो; Sp : पओइर्यो.

Hā 29

(1) 1. West & TDA : आहुष्या; Sp : आहिषया; Mills : अहिषया 2. West & TDA : दैरश्चा 3. West, Sp, TDA : तैविश्चा (2) 1. West, Sp, TDA : द्रँग्वोद्वीश्.

अह्माइ अपा नोइत् सरँजा । अद्वअपो गवोइ पइती-म्रवत् ।
 अवअपाँम् नोइत् वीदुये^२ । या पवइते^३ आद्रैग् अँरँप्वोइहो ।
 हाताँम् ह्वो अओजिस्तो । यह्माइ ज्रवैग् जिमा कँरँदुपा ॥ ३ ॥
 मज्जदो सख्वारँ मइरिस्तो । या ज्जी वावँरँजोइ पइरी-चिथीत् ।
 दअवाइश्चा मइयाइश्चा^२ । याचा वरँपइते^३ अइपी-चिथीत् ।
 ह्वो वीचिरो अहुरो । अथा नँ अइहतु यथा ह्वो वसत् ॥ ४ ॥
 अत् वा^१ उस्तानाइश् अह्मा^२ । जस्ताइश् फ्रीनँम्ना^३ अहुराइ आ ।
 मै उर्वा गँउश्चा अज्यो । ह्यत्^४ मज्जदाम् दइदी फँरँसाव्यो^५ ।
 नोइत् अँरँज्ज्योइ^६ फ्रज्याइतिश् । नोइत् फ्रुये^७ ते^८ द्रँग्वस् पइरी ॥ ५ ॥
 अत् अँ वओचत् अहुरो । मज्जदो वीद्वो वफूश् व्यानया ।
 नोइत् अअवा अहू विस्तो । नअेदा रतुश् अपात्चीत् हचा ।
 अत् ज्जी थ्वा फ्रुय^७ तअेचा । वास्त्र्याइचा थ्वोरँश्ता ततपा ॥ ६ ॥
 तैम् आज्जतोइश् अहुरो । माँथ्रम् तपत् अपा हज्जओपो ।
 मज्जदो गवोइ क्ष्वीदँम्चा । ह्वो उरुषअेइव्यो स्पँतो सास्त्रया^१ ।
 कस्ते^२ वोहू मनइहा । यै ई दायात् अँअँआवा^३ मरँतअेइव्यो ॥ ७ ॥
 अअेम् मोइ इदा विस्तो । यै नँ अअेवो सास्त्रो गूषता ।
 ज्रथुश्चो स्पितामो । ह्वो नँ मज्जदा वइती अपाइचा
 चरँकँरँथा^१ स्रावयेज्जे^२ । ह्यत् होइ हुदँमैम्^३ घाइ वखँध्रह्मा ॥ ८ ॥

(3) 1. West, Sp, Mills, TDA : पइति° 2. West & TDA : वीदुये
 3. West & TDA : पवइते (4) 1. West, Sp, Mills, TDA : पइरि° 2. West, Sp,
 TDA : मइयाइश्चा 3. West, Sp, TDA : वरँपइते (5) 1. West, Sp, Mills,
 TDA : वो 2. West, Sp, TDA : अह्मा 3. West & TDA : फ्रँनँम्ना 4. West &
 TDA : य्यत् 5. Sp : फ्रँसोव्यो 6. West & TDA : अँरँज्ज्योइ; Sp : अँरँज्ज्यो;
 6. West & TDA : फ्रुयस्ते (7) 1. West, Sp, TDA : सास्त्र्या 2. West,
 Mills, TDA : कस्ते 3. West, Sp, TDA : अँ अँ आ वा (8) 1. West
 & TDA : चरँकँरँथा 2. West & TDA : स्रावयेज्जे 3. West, Sp, TDA :
 हुदँमैम्.

अत्चा गैउश् उर्वा रओस्ता । यै अनअपेम् क्षौन्मैने' रादेम् ।
 वाचेम्^२ नैरेश असुरह्या । यैम् आ वसेमी^३ ईषा-क्षथ्रीम्^४ ।
 कदा यवा ह्यो अइहत् । यै होइ ददत् जस्तवत् अवो ॥ ९ ॥
 यूजैम्^५ अओइव्यो अहुरा । अओगो दाता अषा क्षथ्रेम्चा ।
 अवत् वोह मनइहा । या हुषेइतीश^६ रामौम्चा दात् ।
 अजैम्चीत्^७ अद्या मज्दा । थ्वाँम् मैज्ही^८ पओउर्वीम् वओदेम् ॥ १० ॥
 कुदा अपेम् वोहचा मनो । क्षथ्रेम्चा अत् मा मषा ।
 यूजैम्^९ मज्दा फ्राक्षनेने^{१०} । मज्जोइ^{११} मगाइ आ पइती-ज्ञानता ।
 अहुरा नू^{१२} नो^{१३} अवरे । अह्मा^{१४} रातोइश् यूष्मावताँम् ॥ ११ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अद्या यासा नैमइहा । उस्तानजस्तो रफ़ेधद्या ।
 मइन्यैउश् मज्दा पओउर्वीम् । स्पे^{१५}तद्या अषा वीस्पै^{१६}ग् इयओथना ।
 वइहैउश् स्रतूम् मनइहो । या क्षनेवीषा गैउश्चा उर्वानेम् ॥ (ड बार)
 यथा वहू वइर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा ।
 वइहैउश् दज्दा मनइहो इयओथननाँम् अइहैउश् मज्दाइ ।
 क्षथ्रेम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार बार)
 अपेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपेम् ॥ (सें बार)
 क्ष्माव्य-गैउप्-उर्वाँम् हाइतीम् यज्मइदे ॥

(9) 1. West & TDA : क्षौन्मैने; Mills : क्षौन्मइने 2. West, Sp, Mills, TDA : वाचिम् 3. Sp : वसेम् 4. West, Sp, TDA : ईषा-क्षथ्रेम्; Mills : अओषा क्षथ्रीम्
 (10) 1. West, Sp, TDA : यूजैम् 2. West, Sp, Mills, TDA : हुषितीश 3. West, Sp, TDA : अजैमचीत् 4. West, Sp, TDA : मैज्हे (11) 1. West, Sp, TDA : यूजैम् 2. West & TDA : फ्राक्षनेने 3. Sp : मज्जो 4. West & TDA : नी-नो
 5. Mills : अह्माइ.

येज्ञहे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वड्हो ।
 मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा ।
 योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १२ ॥

हा ३०

जोतः-

अत् ता वक्ष्या इषे५तो । या मज्दाथा ह्यत्चीत् वीडुपे' ।
 स्तओताचा अहुराइ । येस्न्याचा वड्हँउश् मनइहो ।
 हुमाँज्द्रा अषा येचा । या रओचँवीश् दरसता उर्वाज्ञा ॥ १ ॥
 स्रओता गँउषाइश्' वहिश्ता । अवअेनता सूचा मनइहा ।
 आवरँनो' वीचिथह्या । नरँम् नरँम्' ख्वख्याइ तनुये' ।
 परा मज्ज्ञे योइहो । अह्माइ नै सज्द्याइ वओद५तो' पइती ॥ २ ॥
 अत् ता मइन्यू पओउरुये' । या यँमा ख्वफ्रना' अरुवातँम् ।
 मनहिचा वचहिचा । श्यओथनोइ ही वह्यो अकँम्चा
 ओस्चा हुदोइहो । अँरश् वीश्याता' नोइत् दुज्दोइहो ॥ ३ ॥
 अत्चा ह्यत् ता हँम् मइन्यू । जसअेतँम् पओउर्वीम् दज्दे' ।
 गअेम्चा अज्याइतीम्चा । यथाचा अइहत् अपँमँम्' अइहँहुश्'
 अचिश्तो द्रँग्वताँम् । अत् अषाउने' वहिश्तँम् मनो ॥ ४ ॥
 अयो मनिवाो वरता । यँ द्रँग्वो अचिश्ता वरँज्यो ।
 अपँम् मइन्युश् स्पँनिश्तो । यँ स्रओज्जदिश्ते'ग् अँनो वस्ते' ।
 यअेचा क्षनओषेन् अहुरँम् । हइथ्याइश् श्यओथनाइश् फ्रओरँत् मज्दाँम् ॥ ५ ॥

Hā 30

- (1) 1. West & TDA : वीडुपे (2) 1. West, Sp, TDA : गँउश् आइश्
 2. West, Sp, TDA : आ वरँ नो 3. Geld, West, Mills, TDA : नरँम् 4. West &
 TDA : तनुये 5. Geld :-Mss : वओध५तो and वओधँ५तो (3) 1. Geld : पोउरुये
 2. West, Sp, TDA : ख्वफ्रना 3. West & TDA : वीष्याता (4) 1. West &
 TDA : दज्दे 2. West, Sp, TDA : अपँमँम् 3. West, Geld, Mills, TDA : अइहुश्
 4. West, Sp, TDA : अषाउने (5) 1. West & TDA : वस्ते.

अयो नोइत् अँश् वीश्याता' । दअेवाचिना ह्यत् ईश् आ-दँवओमा ।
 पँस्मनँश् उपा-जसत् । ह्यत् वँरनाता अचिश्तेम् मनो ।
 अत् अओषँम् हैश् द्वारँश् ता । या वँनयँन् अहूम् मरँतानो ॥ ६ ॥
 अह्माइचा क्षथा जसत् । मनइहा वोहू अषाचा ।
 अत् कँहर्षँम्' उतयूयितीश्' । ददात् आर्मइतिश् आँन्मा ।
 अओषँम् तोइ आ अइहत् । यथा अयइहा आदानाइश् पओउरुयो' ॥ ७ ॥
 अत्चा यदा अओषँम् । कअेना जमइती अओनइहाँम् ।
 अत् मइदा तइव्यो क्षथँम् । वोहू मनइहा वोइवीदाइते' ।
 अओइव्यो सस्ते' अहुरा । योइ अपाइ' ददँन् जस्तयो द्रुजँम् ॥ ८ ॥
 अत्चा तोइ वओम् रुयामा । योइ ईम् फ्रँषँम्' कँरँनाउन्' अहूम् ।
 मइदोस्चा अहुरोइहो । आ' मोयस्त्रा' वरना अषाचा ।
 ह्यत् हथा मनो ववत् । यथा चिस्तिश् अइहत् मअेथा ॥ ९ ॥
 अदा जी' अवा द्रुजो । अवो ववइती स्कँ'दो स्पयथ्रह्या ।
 अत् असिश्ता यओजँते' । आ-हुपितोइश् वइहँउश् मनइहो ।
 मइदो अपख्याचा । योइ जँजँते' वइहाउ' स्रवही ॥ १० ॥
 ह्यत्' ता उर्वाता सपथा । या मइदो ददात् मशयोइहो' ।
 रुवीतिचा अँनइती ह्यत्चा' । दरँगँम् द्रँग्वोदँव्यो रषो ।
 सवचा अपवव्यो । अत् अइपी ताइश् अइहइती उश्ता ॥ ११ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अह्या यासा नँमइहा । उस्तानजस्तो रफ्रँध्या ।

- (6) 1. West & TDA : वीश्याता 2. West & TDA : व्यत् (7) 1. West, Sp, TDA : कँहर्षँम् 2. West, Sp, TDA : उतयूइतिश् 3. Geld : पोउरुयो (8) 1. West & TDA : वोइवीदाइते; Geld : वोइवीदाइती 2. West, Sp, TDA : सस्ती 3. West & TDA : अषा (9) 1. West & TDA : फ्रँषँम्; Sp & Mills : फ्रँषीम् 2. West, Sp, TDA : कँरँनओन् 3. West & TDA : आमोयस्त्रा (10) 1. West & TDA : यओजँते 2. West & TDA : जँजँते; Geld & Sp : जँजँती 3. West & TDA : वइहो (11) 1. West & TDA : व्यत् 2. West & TDA : मशयोइहो.

मङ्न्यैउश् मङ्गदा पओउर्वीम् । स्पैतह्या अपा वीस्पैग् श्यओथना ।
 वङ्हेउश् स्त्रतूम् मनङ्हो । या क्षन्वीपा गैउश्चा उर्वानिम् ॥ (ड वार्)
 यथा अहू वइर्यो अथा रतूश् अपात्चीत् हचा ।
 वङ्हेउश् दङ्गदा मनङ्हो श्यओथननाम् अङ्हेउश् मङ्गदाइ ।
 क्षथ्रम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार वार्)
 अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (सँ वार्)
 अत् ता वक्ष्याम् हाइतीम् यज्मइदे ॥
 येञ्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वङ्हो ।
 मङ्गदो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।
 योङ्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १२ ॥

हा ३१

जोत्:-

ता वै उर्वाना मरँतो । अगुश्ता वचो सँङ्गहामही' ।
 अअेइव्यो योइ उर्वानाइश् द्रूजो । अपह्या गअेथो वीमरँचइते^२ ।
 अत्चीत् अअेइव्यो वहिश्ता । योइ ज़रङ्गदो अङ्हेन् मङ्गदाइ ॥ १ ॥
 येज़ी आइश् नोइत् उर्वाने' । अद्वो अइची-दरँश्ता वख्यो ।
 अत् वो वीस्पैग् आयोइ । यथा रतूम् अहुरो वअेदा ।
 मङ्गदो अयो आँसयो । या अपात् हचा ज्वामही ॥ २ ॥
 याँम् दो मङ्न्यू आथाचा । अपाचा चोइश् रानोइव्या क्षन्तूम् ।
 ह्यत्' उर्वतम्^२ चङ्गदोङ्गहँदव्यो^३ । तत् नै मङ्गदा वीद्वनोइ वओचा ।
 हिज्वा थ्वह्या ओङ्हो । या ज्वँतो वीस्पैग् वाउरया ॥ ३ ॥

Ha 31

- (1) 1. Geld: सँङ्गहामही 2. West, Sp, Mills, TDA: वी-मरँचइते
 (2) 1. West & TDA: उर्वाने (3) 1. West & TDA: य्यत् 2. Sp: उर्वतम्
 3. West, Geld, TDA: चङ्गदोङ्गहँदव्यो.

यदा अपम् ज्वीम् । अङ्गहन् मज्जदोस्वा अहुरोङ्गहो ।
 अपिचा आर्मइती । वहिस्ता इषसा मनङ्गहा ।
 मङ्गयो क्षत्रम् अओजोङ्गहत् । येद्या वर्रदा^१ वनअमा द्रुज्म ॥ ४ ॥
 *तत् मोइ वीचिद्याइ वओचा । ह्यत्^२ मोइ अपा दाता वद्यो ।
 वीदुये^३ वोहू मनङ्गहा । मै^४ चा दइद्याइ येद्या मा अर्रपिश् ।
 ताचीत् मज्जदा अहुरा । या नोइत् वा अङ्गहत् अङ्गहइती वा ॥ ५ ॥
 अह्माइ अङ्गहत् वहिस्तम् । यै मोइ वीद्वो वओचात्^५ हइथीम् ।
 माँथ्रम् यिम् हउर्वतातो । अपह्या अमर्रतातस्वा ।
 मज्जदाइ अवत् क्षत्रम् । ह्यत्^६ होइ वोहू वक्षत् मनङ्गहा ॥ ६ ॥
 यस्ता म^७ ता पओउरुयो^८ । रओचैवीश् रोइथ्वन् रुवाथा ।
 ह्यो रुवत्ता दामिश् अपम् । या दारयत् वहिस्तम् मनो ।
 ता मज्जदा मङ्ग्यु उक्षयो । यै आ नूर्रम्चीत्^९ अहुरा हामो ॥ ७ ॥
 अत् थ्ना मै^{१०} ग्ही^{११} पओउर्वीम्^{१२} । मज्जदा येज्जीम्^{१३} स्तोइ मनङ्गहा ।
 वङ्गहैउश् पतर्रम् मनङ्गहो । ह्यत् थ्ना हम् चण्मइनी है^{१४} ग्रवम् ।
 हइथीम् अपह्या दामीम् । अङ्गहैउश् अहुरम् इयओथनअेषू ॥ ८ ॥
 थ्वोइ अस् आर्मइतीश् । थ्वै आ गैउश् तपा अस् रुवतूश्^{१५} ।
 मङ्गन्यैउश्^{१६} मज्जदा अहुरा । ह्यत् अरुयाइ ददो पथाम् ।
 वास्त्र्यात् वा आइते^{१७} । यै वा नोइत् अङ्गहत् वास्त्र्यो ॥ ९ ॥

(4) 1. West, Geld, TDA : अओजोङ्गहत् 2. West, Sp, TDA : वर्रदा

(5) *During the recital of stanzas 5-10, the ज्ञोत्, continues to crush the Haoma twigs and from the 11th, he rings out sounds as on a bell, till the conclusion of the 22nd stanza ending with अङ्गहइती अस्तिश्.

1. West & TDA : द्यत् 2. West & TDA : वीदुये (6) 1. Mills :
 अन्हत् 2. West, Sp, Mills, TDA : वओचत् 3. West & TDA : द्यत् (7) 1.
 West & Geld : पओउरुयो; Sp : पओइर्यो 2. West, Sp, TDA : नूर्रम्चीत् (8) 1.
 West, Sp, Mills, TDA : मै^{१०} ग्ही 2. Geld : पओउर्वीम् 3. West, Sp, TDA : यज्जम्
 (9) 1. West, Sp, Mills, TDA : रुवतूश् 2. Geld : मन्थैउश्; West, Sp, TDA :
 मङ्ग्युश् 3. West & TDA : आइते.

अत्तु ही अयो फ़वरता । वास्त्रीम् अण्णयाइ प्रणुयत्तम्
 अहुरम् अपवन्नम् । वड्हँउश प्रप्पँग्गीम्' मनड्हो
 नोइत्तु मज्झा अवास्स्यो । दवाँस्सिना हुमँरतोइश' वक्ता ॥ १० ॥
 ह्यत्तु नँ मज्झा पओउवीम् । गअथोस्सा तपो दअेनोस्सा
 थ्वा मनड्हो रत्तूश्चा । ह्यत्तु' अस्त्वत्तम् ददो उस्तन्नम्
 ह्यत्तु' श्यओथनाचा सँड्हँस्सा' । यथा वरन्नँग्ग् वसो दायेते' ॥ ११ ॥
 अथा वाचम् वरइती । मिथह्वचो वा अँरँश्च-वचो' वा ।
 वीद्वो वा अँवीद्वो वा । अह्वा जँरँदाचा' मनड्होचा ।
 आनुश-हक्ख आमँइतीश । मइन्यू पँरँसाइते' यथा मअेथा ॥ १२ ॥
 या फ़सा आवीश्या' । या वा मज्झा पँरँसाइते' तथा ।
 यँ वा कसँउश अअेनड्हो । आ मज्झिस्तोम् अयमइते' बूजँम् ।
 ता चप्पँग्ग् थ्विस्सा हारो । अइवी अपा अइवी वअेनही वीस्पा ॥ १३ ॥
 ताथ्वा पँरँसा अहुरा । याज्जी आइती जँग्ग्हतिचा ।
 यो इणुदो ददँस्ते' । दाथनोम् हचा अपाउनो' ।
 योस्सा मज्झा द्रँग्गोदव्यो । यथा तो अड्हँन् हँक्कँरता' ह्यत्तु ॥ १४ ॥
 पँरँसा अवत्तु या मइनिश । यँ द्रँग्वाइते' क्षथँम् हुनाइती
 दुश-श्यओथनाइ अहुरा । यँ नोइत्तु ज्योत्तुम् हनरँ वीनस्ती
 वास्स्येह्वा अअेनड्हो । पसँउश वीराअत्तुचा अद्रुज्यत्तो ॥ १५ ॥
 पँरँसा अवत्तु यथा ह्यो । यँ हुदानुश दँमनह्वा' क्षथँम्

- (10) 1. West & TDA : प्रप्पँग्गी; Mills : प्रप्पँग्गी 2. West, Sp, TDA : हुमँरतोइश
 (11) 1. West & TDA : यत्तु 2. Geld, West, Sp, TDA : सँग्गँस्सा
 3. West & TDA : दाइते (12) 1. West, Sp, Mills, TDA : अँरँश्चचो 2. West, Sp, TDA : जँरँदाचा
 3. West & TDA : पँरँसाइते (13) 1. West, Sp, TDA : आवीश्या 2. West & TDA : पँरँसाइते 3. West & TDA : अयमइते (14) 1. West & TDA : ददँस्ते 2. West, Sp, TDA : अपओनो 3. West & TDA : हँक्कँरता; Sp : हँक्कँरता
 (15) 1. West & TDA : द्रँग्वाइते (16) 1. West, Sp, Mills, TDA : दँमानह्वा.

पोइथ्रह्या वा दळ्यैउश वा । अपा फ़दथाइ अस्परैजता ।
 थ्नावाँस् मज्झा अहुरा । यदा ह्यो अइहत् या श्यओथनस्चा^२ ॥ १६ ॥
 कतारैम् अपवा वा । द्रग्वो वा वरैन्वइते^१ मज्ज्यो ।
 वीद्वो वीदुपे^२ मओत् । मा अँवीद्वो अइपी-दँवावयत् ।
 ज्दी नै मज्झा अहुरा । वइहँउश फ़दक्षता मनइहो ॥ १७ ॥
 मा चिश अत् वै द्रग्वतो । माँथ्राँस्चा गूस्ता सास्त्रोस्चा ।
 आ जी दँमानेम् वीसेम् वा । पोइथ्रम् वा दळ्युम् वा आदात् ।
 दुषिताचा^१ मरकअेचा । अथा ईश साज्दुम् सइथिषा ॥ १८ ॥
 गूस्ता यै म२ता अपेम् । अहूमविश^१ वीद्वो अहुरा ।
 अँरैजुण्धाइ वचइहाँम् । क्षयम्नो^२ हिज्वो वसो ।
 थ्ना आथा सुस्त्रा मज्झा । वइहाउ वीदाता रँनयो ॥ १९ ॥
 यै आयत्^१ अपवनम् । दिवम्नम् होइ अपरम् क्षयो^२ ।
 दरँगेम् आयू तँमइहो । दुश-ख्वरँथैम् अवअेतास् वचो ।
 तैम् वा^१ अहूम द्रग्व२तो । श्यओथनाइश एवाइश दअेना नअेषत् ॥ २० ॥
 मज्झो ददात् अहुरो । हउर्वतो अमँरतातस्चा ।
 वूरोइश आ अपण्याचा । एवापइथ्यात् क्षथ्रह्या सरो ।
 वइहँउश वज्जदरँ मनइहो । यै होइ मइन्यू श्यओथनाइश्चा उर्वथो ॥ २१ ॥
 चिथा ई हुदोइहे^१ । यथना वअेदँम्नाइ मनइहा ।
 वोहू ह्यो क्षथा अपेम् । वचइहा श्यओथनाचा हप्ती ।
 ह्यो तोइ मज्झा अहुरा । वाज्जितो अइहइती अस्तिश ॥ २२ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अद्या यासा नँमइहा । उस्तानजस्तो रफ़्थ्रह्या ।

2. West, Sp, Mills, TDA : श्यओथनस्चा (17) 1. West & TDA :
 वरैन्वइते 2. West & TDA : वीदुपे (18) 1. West, Mills, TDA : दुषिताचा
 (19) 1. West & TDA : अहूविश 2. West, Sp, Mills, TDA : क्षयम्नो (20) 1.
 Mills : दायत् 2. Geld : क्षयो 3. West, Mills, TDA : वो (22) 1. West &
 TDA : हुदोइहे.

मङ्न्यैउश मङ्गदा पओउर्वीम् । स्पेँतह्या अषा वीस्पेँग् इयओथना ।
 वङ्गहैउश खतूम् मनङ्गहो । या ह्नेवीषा गैउश्चा उर्वानेम् ॥ (३ बार)
 यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अपात्चीत् हचा ।
 वङ्गहैउश दङ्गदा मनङ्गहो इयओथननाम् अङ्गहैउश मङ्गदाइ ।
 क्षथ्रेम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिद्दार् बार)
 अपेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपेम् ॥ (सँ बार)
 ता-वै-उर्वीताम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येज्जे हाताम् आअत् येस्ते पइती वङ्गहो ।
 मङ्गदो अहुरो वओथा अपात् हचा ।
 योङ्गहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ २३ ॥

हा ३२

ज्ञोत्:-

अएषाचा एवओतुश यासत् । अह्या वर्रज्जेनम् मत् अइर्यम्मा ।
 अह्या दओवा मल्ली मनोइ । अहुरह्या उर्वज्जिमा मङ्गदो ।
 थ्वोइ दूतोइहो ओङ्गहामा । तैँग् दारयो योइ वो दइविषेँती ॥१॥
 अओइव्यो मङ्गदो अहुरो । सारम्नो वोहू मनङ्गहा ।
 क्षथात् हचा पइती-मओत् । अपा हुश-हस्सा एवँन्वाता ।
 स्पेँताम् वै आर्मइतीम् । वडुहीम् वर्रमइदी हा नै अङ्गहत् ॥ २ ॥
 *अत् यूश दओवा वीस्पोङ्गहो । अकात् मनङ्गहो स्ता चिथ्रेम् ।

Hā 32

(2) 1. West, Mills, TDA: पइति-मओत् 2. West & TDA: वर्रमइदे;
 Mills: वर्रमइदे.

(3) * As noted in the previous chapter, the ज्ञोत् crushes the Haoma twigs during the recital of stanzas 3-6 and rings a bell from the 7th onwards.

यस्चा वाो मश् यज्ञइते' । द्रूजस्चा पहरिमतोइश्चा ।
 श्यओमाम् अइपी दइविताना । याइश् असूदम् वूम्यो हसइथे ॥ ३ ॥
 याअत् युश् ता फ्रमीमथा' । या मश्या अचिश्ता द२तो ।
 वक्ष२ते' दअवो-ज्नुश्ता । वइहैउश् सीज्घम्ना मनइहो ।
 मज्दो अहुरह्या र्नतैउश् । नस्य२तो अषाअत्चा ॥ ४ ॥
 ता दवैनओता' मपीम् । हुज्यातोइश् अमरैतातस्चा ।
 ह्यत् वाो अका मनइहा । यै२ग् दअवै२ग् अकस्चा मइन्युश् ।
 अका श्यओथनम् वचइहा । या फ्रचिनस् द्रैव२तम् क्षयो ॥ ५ ॥
 पोउरू-अअेनो' अैनाश्ता । याइश् स्रावयेइते' येजी ताइश् अथा ।
 हाता-मराने अहुरा । वहिश्ता वोइस्ता मनइहा ।
 थ्रह्मी वै' मज्दा क्षथोइ । अषाइचा' सैइहो' वीदाम् ॥ ६ ॥
 अअेपाम् अअेनइहाम् । नअेचीत् वीदो अओजोइ' हाद्रोया ।
 या जोया सैइहइते' । याइश् स्रावी एवअेना अयइहा ।
 यअेपाम् तू अहुरा । इरिण्त्तम् मज्दा वअेदिस्तो अही ॥ ७ ॥
 अअेपाम् अअेनइहाम् । वीवइहुपो स्रावी यिमस्चीत् ।
 यै मश्यै२ग् चिइनुपो । अह्माकै२ग् गाउश् वगा र्खारम्नो ।
 अअेपाम्चीत् आ अह्मी । थ्रह्मी मज्दा वीचिथोइ अइपी ॥ ८ ॥
 दुश्-सस्तिश् स्रावो मोरै२दत् । ह्यो ज्यातैउश् सैइहनाइश् र्नतूम् ।
 अपो मा ईश्तीम् अपय२ता । वरै२धाम् हाइतीम् वइहैउश् मनइहो ।
 ता उख्धा मइन्यैउश् मद्या । मज्दा अषाइचा यूष्मइव्या गैरैजे ॥ ९ ॥

- (3) 1. West & TDA : यज्ञइते 2. West & TDA : हसइथे (4) 1. Mills :
 यत्; West, Sp, Geld, TDA : यात् 2. West & TDA : फ्रमे मथा; Sp : फ्रह्मी मथा
 3. West & TDA : वक्ष२ते (5) 1. West, Mills, TDA : दवैनओता 2. West &
 TDA : श्यत् (6) 1. West, Mills, TDA : पओउरू-अअेनो 2. Sp : स्रावयेइते;
 Geld : स्रावयेइती 3. West & TDA : वी 4. West, Sp, Mills, TDA : अषअेचा
 5. West, Sp, Geld, Mills, TDA : सैइहो (7) 1. West & TDA : आजोइ;
 Geld-Mss : अओजो 2. Geld, Sp, Mills : सै२ग्इते; West & TDA : सै२ग्इते
 3. West, Sp, TDA : अरै२त्तम् (8) 1. West & TDA : मश्यै२ग् (9) 1. Geld :
 सै२ग्इनाइश् 2. West, Sp, Geld, TDA : मन्यैउश् 3. West & TDA : गैरैजे.

हो मा ना स्रवो मोरँदत् । यँ अचिश्तम् वअेनइहे' अओगँदा ।
 गाँम् अपिब्या हूरँचा । यस्चा दार्थँग् द्रँग्वतो ददात् ।
 यस्चा वात्ता वीवापत् । यस्चा वदरँ वोइज्जदत् अपाउने ॥ १० ॥
 तअेचीत् मा मोरँदँन्' ज्योतूम् । योइ द्रँग्वतो मज्जिगीश चिकोइतँरँश ।
 अडुहीश्चा' अइहस्चा । अपयेइती रअेखँनइहो' वअेदँम् ।
 योइ वहिस्तात् अपाउनो' । मज्जदा रारँय्यँन्' मनइहो ॥ ११ ॥
 या रोइहयँन् स्रवइहा । वहिस्तात् श्यओथनात् मरँतानो ।
 अअेइव्यो मज्जदो अका म्रओत् । योइ गँउश मोरँदँन्' उर्वाक्ष-उख्ती ज्योतूम् ।
 याइश ग्रँह्मा' अषात् वरता । करपा क्षथ्रँम्चा ईपनाँम् द्रुजँम् ॥ १२ ॥
 या क्षथ्रा ग्रँहो' हीपसत् । अचिश्तह्या दँमाने' मनइहो ।
 अइहँउश मरँख्तारो' अह्या । यअेचा मज्जदा जीगँरँज्जत्' कामे ।
 थ्रह्या माँथ्रानो दृतीम्' । यँ ईश पात् दरँसात् अपह्या ॥ १३ ॥
 अह्या ग्रँहो' आ-होइथोइ' । नी कावयस्चीत् स्रतूश' नी ददत् ।
 वरँचाहीचा' फ्रइदिवा' । ह्यत्' वीसँस्ता' द्रँग्वत्तँम् अवो ।
 ह्यत्चा गाउश जइद्याइ' म्रओई । यँ दूरओषम् सओचयत् अवो ॥ १४ ॥
 अनाइश आ वी-नँनासा' । या करपोतोस्चा कँवीतोस्चा ।
 अवाइश अइवी' यँग् दइत्ती । नोइत् ज्यातँउश क्षयम्नँग् वसो ।
 तोइ आब्या वइयोँस्ते । वइहँउश आ दँमाने मनइहो ॥ १५ ॥

- (10) 1. West & TDA : वअेनइहे (11) 1. West & TDA : मोरँदँन्; Sp : मोरँदँन्; Mills : मोरँदँन् 2. West, Sp, Mills, TDA : अइहँउशचा 3. West, Sp, Mills, TDA : रअेखँनइहो 4. West, Sp, TDA : अपओनो 5. West, Sp, TDA : रारँय्यँन् (12) 1. West, Mills, TDA : मोरँदँन्; Sp : मोरँदँन् 2. Geld : गँह्मा (13) 1. Geld : गँह्मा; Sp : ग्रँहो 2. West & TDA : दँमाने 3. Geld : मरँख्तारो 4. West & TDA : जी गँरँज्जत् 5. West, Sp, TDA : दृतीम् (14) 1. Geld : गँह्मा 2. West & TDA : आ होइ थ्रो; Sp : आ होइ थ्रोइ 3. West, Sp, Mills, TDA : ह्यत् 4. Sp & Geld : वरँचो हीचा; West, Mills, TDA : वरँचा हीचा 5. West, Sp, TDA : फ्रइदिवा 6. West & TDA : ह्यत् 7. West, Sp, Mills, TDA : वीसँस्ता 8. West, Sp, TDA : जिद्याइ (15) 1. Sp : वी नँ नासा; Mills : वी नीनासा; West & TDA : वँ नीनासा 2. West, Sp, Mills, TDA : अइपी.

हमैम् तत् वहिस्ताचीत्^१ । यै उषुरये^२ स्यस्चीत् दह्महा ।
 क्षयाँस् मज्झदा अहुरा । येह्या मा आइथिश्चीत्^३ ।
 द्रअथा ह्यत्^४ अनेनइहे द्रैग्वतो । अँअँआनू^५ इश्यैग्^६ अइहया ॥ १६ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अह्या यासा नैमइहा । उस्तानजस्तो रफ़ैध्रह्या ।
 मइन्यैउश् मज्झदा पओउर्वीम् । स्पैतह्या अपा वीस्पैग् इयओथना ।
 वड्हैउश् श्रतूम् मनइहो । या क्षनैवीषा गैउश्चा उर्वानैम् ॥ (६ बार)
 यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा ।
 वड्हैउश् दज्झदा मनइहो इयओथननाँम् अड्हैउश् मज्झदाइ ।
 क्षथ्रैम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार् बार)
 अपैम् वोहू वहिश्तैम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपैम् ॥ (सँ बार)
 ख्वअेतुमइथ्यैम् हाइतीम् यज्मइदे ॥
 येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्झदो अहुरो वअथा अपात् हचा ।
 योइह्याँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १७ ॥

(16) 1. Mills: वहिस्तात्चीत् 2. West & TDA: उष-उइये; Sp: उश् उइये 3. Geld: अइथीश्^०; Sp.: आइथीश्^० 4. West & TDA: य्यत् 5. West & TDA: अँ अँ आ नू; Sp.: अँ अँ आनू; Mills: अँअँआ नू 6. West, Sp, TDA: इश्यैग्.

हा ३३

ज्ञोतुः-

यथाइश' इथा वरपइते । या दाता अइहँउश पओउरुयेद्या ।
रतूश इयओथना रजिस्ता । द्रँग्वतअेचा ह्यत्चा' अषाउने ।
येख्याचा' हँमँ-म्यासइते' । मिथह्या याचा होइ आरँज्वा' ॥ १ ॥

अत्तु यँ अकँम् द्रँग्वाइते । वचइहा वा अत्तु वा मनइहा ।
जस्तोइव्या वा वरपइती । वइहाउ वा चोइथइते अस्तीम् ।
तोइ वाराइ रादँ-ती । अहुरह्या ज्ञओपे मज्जदो ॥ २ ॥

यँ अषाउने वहिस्तो । ख्वअेत्तु वा अत्तु वा वरँज्जन्यो ।
अइर्यम्ना वा अहुरा । वीदाँस् वा थ्वल्लइहा गवोइ ।
अत्तु ह्यो अपह्या अइहत्तु । वइहँउश्चा वास्त्रे मनइहो ॥ ३ ॥

*यँ थ्वत्तु मज्जदा असुइतीम् । अकँम्चा मनो यज्जाइ अपा ।
ख्वअेत्तैउश्चा तरँमइतीम्' । वरँज्जनख्याचा' नज्जिदस्ताँम् दुजँम् ।
अइर्यमनस्चा नदँ-तो । गँउश्चा वास्त्रात्तु अचिइत्तम् मँ-तुम् ॥ ४ ॥

यस्ते वीस्पँ-मज्जिइत्तम् । सरँओषँम्' ज्वया अवइहाने ।
अपानो दरँगो-ज्याइतीम् । आ थ्वल्लँम् वइहँउश्च मनइहो ।
अषात्तु आ अरँज्जुश्च पथो । यअेषू मज्जदो अहुरो पअेती ॥ ५ ॥

यँ ज्ञओता अपा अरँज्जुश्च' । ह्यो मइन्यँउश्च' आ वहिस्तात्तु कया ।

Hā 33

(1) 1. West, Sp, Mills, TDA : यथा आइश 2. West & TDA : थ्यत्चा
3. West, Sp, TDA : येह्याचा 4. West & TDA : हँम् यासइते; Sp : हँम्यासइते;
Mills : हँम्-यासइते; Geld-Mss : हँम् म्यासइते 5. West, Sp, Mills, TDA : आ अरँज्वा.

(4) * The ज्ञोतु crushes the Haoma twigs during the recital of stanzas
4, 5 and 6 and the recital of stanzas 7, 8, 9 and 10 is accompanied by
ringing sounds like those of a bell.

1. West & TDA : तरँमइतीम् 2. West, Sp, TDA : वरँज्जनह्याचा
(5) 1. West, Sp, Mills, TDA : स्रओषँम् (6) 1. West, Sp, Mills, TDA :
अरँज्जुश्च 2. West, Sp, Geld, TDA : मन्थँउश्च.

अह्मात् अवा मनङ्हा । या वॅरॅज्येइद्याइ^३ म२ता वास्च्या ।
 ता तोइ इज्याइ^४ अहुरा । मज्दा दर्स्तोइश्चा हॅम्-पर्स्तोइश्चा ॥ ६ ॥
 आ' मा' आइदूम् वहिस्ता । आ ख्वइथ्याचा^२ मज्दा दर्पत्चा ।
 अपा वोहू मनङ्हा । या सुये^३ परै मगाउनो^४ ।
 आविश् नो अ२तरै^५ हँ२तू । नॅमख्वइतीश् चिथ्रो रातयो ॥ ७ ॥
 फ्रो मोइ फ्रवोइज्दूम् अरथा । ता या वोहू श्यवाइ^१ मनङ्हा ।
 यस्लम् मज्दा क्षमावतो । अत् वा अपा स्तओम्या वचो ।
 दाता वँ अमॅरततोस्चा^२ । उतयूइती हउर्वतास्^३ द्रओनो ॥ ८ ॥
 अत् तोइ मज्दा तैम् मइन्यूम् । अपओक्षय२तो सरॅघयो ।
 ख्वाथा मअथा मया । वहिस्ता वरतू मनङ्हा ।
 अयो आरोइ^१ हाकुरॅनम्^२ । ययो हचि२ते^३ उर्वानो ॥ ९ ॥
 वीस्पो स्तोइ हुजीतयो । यो जी ओइहॅरै^१ योस्चा हँ२ती ।
 योस्चा मज्दा ववइ२ती । थ्वह्वी हीश् जओषे आवक्षोह्वा ।
 वोहू उक्ष्या मनङ्हा । क्षथा अपाचा उस्ता तनूम् ॥ १० ॥

जोत् उ रास्पी:-

[§ शिकश्त गना-मइन्यो वर आहँमन् लँऑनत् सद-हजार् वार्]

यै सँविश्तो अहुरो । मज्दोस्चा आर्मइतिश्चा ।

अपॅम्चा फ्रादत्-गअथॅम् । मनस्चा वोहू क्षथ्रॅम्चा ।

स्रओता मोइ मॅरज्दाता मोइ । आदाइ कद्याइचीत् पइती ॥११॥ (सँ वार्)

3. West, Sp, TDA : वॅरॅज्याइ 4. West, Sp, TDA : इज्या (7) 1. Kanga : आ-माँम् 2. West, Sp, Mills, TDA : ख्वअथ्याचा 3. West & TDA : सुये 4. West, Sp, TDA : मगाउनो 5. West, Sp, Mills, Geld, TDA : अ२तरै (8) 1. West, Sp, TDA : पवाइ 2. West & TDA : अमॅरतातस्चा; Sp & Mills : अमॅरततोस्चा 3. West, Sp, TDA : हउर्वतो (9) 1. Geld & Mills : आरोइ 2. West & TDA : हा-कुरॅनम् 3. West & TDA : हचइ२ते; Sp : हचइ२ते (10) 1. West & TDA : ओइहॅरै.

§ The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz).

उस् मोइ उज्जारेण्वा अहुरा । आर्मइती तँवीषीम् दस्वा ।
 स्पँनिश्ता मइन्यू मज्जदा । वड्हुया ज़वो आदा ।
 अपा हजो अँमवत् । वोहू मनइहा फ़सँरतूम् ॥ १२ ॥
 रफ़्फ़ाड् वोउरु-चपाने । दोइपी मोइ या वै अविफ़्ता ।
 ता क्षथ्रह्या अहुरा । या वड्हँउश् अपिश् मनइहो ।
 फ़ो स्पँता आर्मइते । अपा दअेनो फ़दक्षया ॥ १३ ॥
 अत् राताँम् ज़रथुश्चो । तन्वस्चीत् ख्वख्यो उश्तनँम् ।
 ददाइती पउर्वतातँम् । मनइहस्चा वड्हँउश् मज्जदाइ ।
 श्यओथनह्या अपाइ^२ याचा । उरुध्रयाचा सँरओपँम्^३ क्षथ्रँम्चा ॥ १४ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अह्या यासा नँमइहा । उस्तानजस्तो रफ़्फ़ाड् ।
 मइन्यँउश् मज्जदा पओउर्वीम् । स्पँतह्या अपा वीस्पँग् श्यओथना ।
 वड्हँउश् ख्रतूम् मनइहो । या क्षनँवीषा गँउश्चा उर्वानँम् ॥ (६ बार)
 यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा ।
 वड्हँउश् दज्जदा मनइहो श्यओथननाँम् अड्हँउश् मज्जदाइ ।
 क्षथ्रँम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारँम् ॥ (चिह्नाए बार)
 अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपँम् ॥ (सँ बार)
 यथाइशिथॉम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येज्जे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वड्हो ।
 मज्जदो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।
 योइहॉम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १५ ॥

(12) 1. Geld: फ़सँरतूम्; West & TDA: फ़सरतूम (14) 1. West, Sp,
 TDA: मज्जदा 2. West, Sp, TDA: अपा 3. West, Sp, Mills, TDA: सँओपँम्.

हा ३४

ज्ञोतुः-

या श्यओथना या वचइहा । या यस्ना अमरततातम् ।
 अपमचा तअइव्यो दोइहा । मज्जदा क्षथम्चा हउर्वतातो ।
 अअपाँम् तोइ अहुरा । अँहा पोउरुतमाइश' दस्ते ॥ १ ॥
 अत्तचा ईतोइ मनइहा । मइन्यैउश्चा' वइहँउश् वीस्पा दाता ।
 स्पँतण्याचा नँरँश् श्यओथना । येह्या उर्वा अपा हचइते ।
 पइरि-गइथे' क्षमावतो । वळे मज्जदा गरोवीश' स्तूताम् ॥ २ ॥
 अत्त तोइ म्यज्जदम् अहुरा । नँमइहा अपाइचा दामा ।
 गअथो वीस्पो आ क्षथोइ । यो वोहू थओस्ता मनइहा ।
 आरोइ जी हुदोइहो । वीस्पाइश मज्जदा क्षमावस्स सवो* ॥ ३ ॥

ज्ञोतु उ रास्पी:-

अत्त तोइ आत्रैम्' अहुरा । अओजोइह्वँतम् अपा उसँमही² ।
 असीस्तैम्³ अँमवँतम् । स्तोइ⁴ रपँते⁴ चित्रा-अवइहँम् ।
 अत्त मज्जदा दइविण्यँते । जस्ताइस्ताइश दँरस्ता अनेनइहँम् ॥ ४ ॥

ज्ञोतुः-

कत्त वै क्षथम् का ईस्तीश । श्यओथनाइ' मज्जदा यथा वो² हण्मी³ ।
 अपा वोहू मनइहा । थायोइद्याइ द्रिगूम यूष्माकँम् ।
 परँ वो वीस्पाइश परँ वओखँमा । दअवाइश्चा खप्पस्त्राइश' मश्याइश्चा ॥ ५ ॥

Hā 34

(1) 1. West, Mills, TDA : पओउरुतमाइश (2) 1. Geld : मइन्युश्चा वइहुश
 2. Geld & Mills : पइरिगअथे; West & TDA : पइरे-गअथे; Sp : पइरी गअथे; Geld-
 Mss : पइरि गाइथे 3. West, Sp, Mills, TDA : गरोइविश.

(3) *At this stage, the रास्पी receives the sacramental *Chalice* from the ज्ञोतु and takes it to the Fire-Altar, puts incense on the Fire and brings back the container to the ज्ञोतु. This is to indicate the offering of the sacred mixture to the Fire-Deity.

(4) 1. West & TDA : आतरम् 2. West & TDA : उसँमही 3. Geld :
 असीस्तैम्; Geld-Mss : असीस्तैम् 4. West, Sp, TDA : स्तोइ-रपँतैम् (5) 1. West,
 Mills, TDA : श्यओथनाइश 2. Geld : वा 3. West, Sp, Mills, TDA : अह्मी;
 Geld : हह्मी 4. West, Sp, TDA : खप्पस्त्रा.

येज्ञी अथा स्ता हइथीम् । मज्झदा अपा वोहू मनइहा ।
 अत् तत् मोइ दक्षत्तम् दाता । अह्या अइहँउश वीस्पा मअेथा ।
 यथा वो यज्जमस्चा' । उवाइद्यो स्तवस् अयेनी पइती ॥ ६ ॥
 कुथा तोइ अरँद्रा मज्झदा । योइ वइहँउश वअेदँम्ना' मनइहो ।
 सँइहूश' रअेखँनो' अस्पँचीत् । साद्राचीत् चरुयो उषँउरु ।
 नअेचीम् तँम् अन्यँम् यूष्मत् । वअेदा अपा अथा नो थ्राज्दम् ॥ ७ ॥
 ताइश ज्जी नो श्यओथनाइश व्येते' । यअेषू अस् पइरी पोउरुव्यो इथ्येजो ।
 ह्यत् अस् अओजो' नाइद्योइहँम् । थ्रह्या मज्झदा आस्ता उवातह्या ।
 योइ नोइत् अषँम् मइन्यँता । अअेइव्यो दूरे वोहू अस् मनो ॥ ८ ॥
 योइ स्पँताँम् आर्मइतीम् । थ्रह्या मज्झदा वरँखँम् वीदुषो ।
 दुश-श्यओथना अवज्जत् । वइहँउश अँविस्ती मनइहो ।
 अअेइव्यो मश' अपा स्यज्दत् । यवत् अह्यत् अउरुना स्रप्पत्ता ॥ ९ ॥
 अह्या वइहँउश मनइहो । श्यओथना वओचत् गरँवाँम् हुस्रतुश ।
 स्पँताँम्चा आर्मइतीम् । दाँमीम् वीद्वो हिथँम् अपह्या ।
 ताचा वीस्पा अहुरा । थ्रह्या मज्झदा क्षथोइ आ वोयथा ॥ १० ॥
 अत् तोइ उवे हउवोस्चा । एवरँथाइ आ अमरँततोस्चा ।
 वइहँउश क्षथा मनइहो । अपा मत् आर्मइतिश वक्षत्' ।
 उतयूइती तँवीपी । ताइश आ मज्झदा वीद्वअेषँम् थ्रोइ अही ॥ ११ ॥
 कत् तोइ राज्जरँ कत् वपी । कत् वा स्तूतो कत् वा यस्सह्या ।
 सूइद्याइ मज्झदा फ्रावओचा । या वीदायात्' अपीश' राण्णँम् ।
 सीपा नो अपा-पथो । वइहँउश एवअेतँग् मनइहो ॥ १२ ॥

- (6) 1. Geld-Mss : यज्जमनस्चा (7) 1. Geld & Mills : वअेदँना 2. West, Sp, Geld, Mills, TDA : सँइहूश 3. West, Mills, TDA : रअेखँनो (8) 1. West & TDA : व्येते; Sp : व्येते; Mills : व्येती 2. West & TDA : य्यत् 3. Geld : अओज्यो (9) 1. West, Sp, TDA : मष (10) 1. West, Sp, TDA : गरँवाँम् (11) 1. Sp, Geld, Mills : वक्षत्; West & TDA : वखिइत् (12) 1. West, Sp, Mills, TDA : वै दायात् 2. Geld-Mss : अशिश.

तैम् अद्वानम् अहुरा । यैम् मोइ मओश् वड्हैउश् मनइहो ।
 दअेनो सओश्यः ताँम् । या हू-कॅरता' अपाचीत् उवाक्षत् ।
 ह्यत् चिविस्ता' हुदाव्यो' । मीज्देम् मज्दा येह्या तू दथ्रम् ॥ १३ ॥
 तत् ज़ी मज्दा वइरीम् । अस्त्वइते उस्तानाइ दाता ।
 वड्हैउश् श्यओथना मनइहो । योइ ज़ी गैउश् वर्रज़्ने अज्यो ।
 क्षमाकाम् हुचिस्तीम् अहुरा । स्त्रतैउश् अपा फ़ादो वर्रज़्ना ॥ १४ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

मज्दा अत् मोइ वहिस्ता । स्रवोस्चा श्यओथनाचा वओचा ।
 ता तू वोहू मनइहा । अपाचा इषुदेम् स्तूतो ।
 क्षमाका क्षत्रा अहुरा । फ़रपैम्' वस्ता हइथ्यैम् दाओ अहूम् ॥ १५ ॥ (चिहार बार)
 अह्या यासा नमइहा । उस्तानज्स्तो रफ़ध्रह्या ।
 मइन्यैउश् मज्दा पओउर्वीम् । स्पैः तह्या अपा वीस्पैः श्यओथना ।
 वड्हैउश् स्त्रतूम् मनइहो । या क्षनवीपा गैउश्चा उर्वानिम् ॥ (दु बार)
 यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा ।
 वड्हैउश् दज्दा मनइहो श्यओथननाम् अड्हैउश् मज्दाइ ।
 क्षथ्रैम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार बार)
 अपैम् वोहू वहिस्तैम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिस्ताइ अपैम् ॥ (सै बार)
 या-श्यओथनाम् हाइतीम् यज्मइदे । अहुनवइतीम् गाथाँम् अपओनीम्
 अपहे रतूम् यज्मइदे । अहुनवइत्यो गाथयो हः दाता यज्मइदे ॥
 येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्दो अहुरो वओथा अपात् हचा ।
 योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १६ ॥

(13) 1. West & TDA: सओश्यः ताँम् 2. Geld & Mills: हू-कॅरता
 3. West, Sp, Mills, TDA: अपात्चीत् 4. West, Sp, TDA: चिविस्ता हुदाव्यो;
 (15) 1. West & TDA: फ़रपैम्; Sp: फ़रपीम्; Mills: फ़पीम्.

यस्न हप्तइहाइति

हा ३५

जोत उ रास्पी:-

अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अपहे रतूम यजमइदे । अमेषा स्पेता हुक्षथा
हुधोइहो यजमइदे । वीस्पांम् अपओनो स्तीम् यजमइदे मइन्यवीम्चा' गअेथ्याम्चा
वरेजा वइहेउश अपहे वरेजा दअेनयो वइहुयो माज्दयस्त्रोइश ॥ १ ॥

हुमतनाम् हूस्तनाम् हूरस्तनाम् यदचा अन्यदचा वरेज्यमनाम्चा वावरे-
जननाम्चा मही अइवी-जरतारो नअेनअेस्तारो यथना वोहुनाम् मही ॥ २ ॥ (उ वार)

जोत:-

तत् अत् वइरीमइदी' अहुरा' मज्दा अपा स्तीरा ह्यत् ई मइनिमदिचा
वओचोइमाचा वरेजिमाचा' या हाताम् श्यओथननाम् वहिस्ता ह्ययात् उवोइव्या
अहुव्या ॥ ३ ॥

गवोइ अदाइश ताइश श्यओथनाइश याइश वहिस्ताइश फ्रअेश्यामही'
रामाचा वास्त्रम्चा दज्याइ सुरुन्वतस्चा असुरुन्वतस्चा क्षयस्तस्चा अक्षयस्तस्चा
॥ ४ ॥

हुक्षथोतमाइ वात्' क्षथम् अह्यत् ह्यत् अइवी ददमहिचा चीष्महिचा
ह्वामहिचा' ह्यत् मज्दाइ अहुराइ अपाइचा वहिस्ताइ ॥ ५ ॥ (सँ वार)

यथा आत् उता ना वा नाइरी वा वअेदा हइथीम् अथा हत् वोहू तत्
अँअँआदू' वरेज्योतूचा ईत् अह्माइ फ्रचा वातोयोतू' ईत् अअेइव्यो योइ ईत् अथा
वरेज्यान् यथा ईत् अस्ती ॥ ६ ॥

YASNA HAPTANĤĀITI

Hā 35

The Yasna Haptanĥāiti is composed of the seven chapters 35-41 to which chapter 42 is added as concluding prayers.

- (1) 1. West, Sp, TDA : मइन्यवीम्चा (3) 1. West & TDA : वइरीमइदे;
Sp: वइरिमइदे 2. West, Sp, TDA : अहुर 3. West & TDA : वरेजिमाचा; Sp:
वरेजिमाचा (4) 1. West, Sp, TDA : फ्रअेष्यामही (5) 1. West, Sp, TDA :
वा अत् 2. West, Sp, TDA : ह्वामहिचा (6) 1. West & TDA : अँ अँ आ दू;
Sp: अँ अँ आदू 2. West & TDA : वातोयोतू.

अहुरह्या ज्ञी अत् वै मज्दो यस्मँचा वस्मँचा वहिश्तम् अमँहइदी
गँउश्चा वास्मँ । तत् अत् वै वँरँज्यामही फ्रुचा वातँयामही या तँ इसामइदे ॥ ७ ॥

अपह्या आअत् सइरी^२ अपह्या वँरँजँने^३ कह्माइचीत् हाताँम् जीजिषाँम्
वहिश्ताँम् आदा उवोइव्या अहुव्या ॥ ८ ॥ (डु बार)

इमा आत् उष्वा वचो अहुरा^१ मज्दा अषम् मइन्या^२ वहेह्या फ्रवओचामा ।
थ्वाँम् अत् अअेषाँम् पइत्यास्तारँम्चा फ्रदक्षतारँम्चा ददँमइदे ॥ ९ ॥

अपाअत्चा हचा वड्हँउश्चा मनइहो वड्हँउश्चा क्षथात् स्तओताइश्
थ्वात्^१ अहुरा स्तओतोइव्यो अइवी उष्वा थ्वात्^२ उष्वोइव्यो यस्मा थ्वात्^३
यस्मोइव्यो ॥

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वड्हो ।

मज्दो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।

योइहँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १० ॥

हा ३६

ज्ञोत्:-

अह्या थ्वा आथ्रो वँरँजँना पओउरुये पइरी-जसामइदे^१ मज्दा अहुरा थ्वा
थ्वा मइन्यु स्पँनिश्ता यँ आ अखितश् अह्माइ यँम् अखतोयोइ^२ दोइहे ॥ १ ॥

उवाँजिश्तो ह्यो नो^१ याताया^२ पइती-जम्यो^३ आतरँ मज्दो अहुरह्या
उवाँजिश्तह्या उवाँज्या^३ नाँमिश्तह्या नँमइहा नो मजिश्ताइ योइहँम् पइती-
जम्यो ॥ २ ॥

(8) 1. Sp.: अत् 2. West & TDA: सइरे 3. West & TDA: वँरँजँने

(9) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. West, Sp, TDA: मनया; Geld: मन्या

(10) 1. West, Sp, TDA: थ्वा.

Hā 36

(1) 1. West, Sp, TDA: पइरि-जसा^० 2. West & TDA: अखतोयो (2) 1.

West, Sp, TDA: ना या ताया 2. West, Sp, TDA: पइति-जम्यो 3. West &
TDA: उवाँज्या.

आतर्श वोइ मज्दो अहुरद्या अही मइन्यैउश्' वोइ अद्या स्पैनिश्तो अही
द्यत् वा तोइ नामनाम् वाजिश्तेम् आतर् मज्दो अहुरद्या ता थ्ना पइरी-जसामइदे ॥ ३ ॥

वोहू थ्ना मनइहा वोहू थ्ना अपा वइहुयो थ्ना चिस्तोइश् श्यओ-
थनाइश्चा वचैवीश्चा पइरी-जसामइदे ॥ ४ ॥

नमण्यामही इषूइद्यामही थ्ना मज्दा अहुरा । वीस्पाइश् थ्ना हुमताइश्
वीस्पाइश् हूश्ताइश् वीस्पाइश् हूरश्ताइश् पइरी-जसामइदे ॥ ५ ॥

स्रअशताम् अत् तोइ कँहर्पेम् कँहर्पांम् आवअेदयमही मज्दा अहुरा इमा
रओचो वरजिश्तेम् वरजिमनाम्' अवत् यात् हूरँ अवाची ॥

येअहे हाताम् आअत् येस्ने पइती वइहो ।

मज्दो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।

योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ ६ ॥

हा ३७

ज्ञोत्:-

इथा आत् यज्मइदे अहुरेम् मज्दाम् यै गाँम्चा अपेम्चा दात् अपस्चा
दात् उर्वरोस्चा वडुहीश् रओचोस्चा दात् बूमीम्चा वीस्पाचा वोहू ॥ १ ॥

अद्या क्षथाचा मज्जनाचा हवपइहाइश्चा' तैम् अत् यस्ननाम् पउर्वताता
यज्मइदे योइ गैउश् हचा श्येइस्ती' ॥ २ ॥

तैम् अत् आहूइर्या नामैनी मज्दा-वरा' स्पैस्तोतैमा' यज्मइदे । तैम् अह्मा-
काइश् अज्दवीश्चा' उस्तानाइश्चा यज्मइदे । तैम् अपओनाम्' फ्रवपीश् नराँम्चा
नाइरिनाँम्चा यज्मइदे ॥ ३ ॥

(3) 1. Geld: मइन्युश् 2. West & TDA: श्यर 3. Geld, West, Sp,
TDA: पइरी-जसा° (6) 1. West, Sp, TDA: वरजिमनाँम्.

Hā 37

(2) 1. Geld: हवपइहाइश्चा 2. West & TDA: श्यस्ती (3) 1. Geld-
Mss: मज्दा अहुरा 2. West & TDA: स्पैस्तोतैमा 3. Geld-Mss: अज्दवीश्चा
and अज्दवीश्चा 4. Geld: अपाउनाँम्.

अपम् अत् वहिश्तेम् यज्ञमइदे ह्यत् स्रअश्तेम् ह्यत् स्पँतेम् अमपम् ह्यत्
रओचोइह्यत्' ह्यत् वीस्पा वोह् ॥ ४ ॥

वोह्चा' मनो यज्ञमइदे वोह्चा' क्षथ्रम् वडुहीम्चा दअेनाम् वडुहीम्चा
प्रसरतूम् वडुहीम्चा आर्मइतीम् ॥

येअहे हाताम् आअत् येस्ते पइती वड्हो ।

मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा ।

योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

हा ३८

ज्ञोतः-

इमाम् आअत् जाम् गेनावीश् हथा यज्ञमइदे या नो वरइती योस्चा
तोइ गेनो अहुरा' मज्दा अपात् हचा वइर्यो तो यज्ञमइदे ॥ १ ॥

ईजो यओश्तयो फ्रश्तयो' आर्मतयो वडुहीम् आवीश् अषीम् वडुहीम्
ईषम् वडुहीम् आज्जइतीम् वडुहीम् फ्रसस्तीम् वडुहीम् पारँदीम्^२ यज्ञमइदे ॥ २ ॥

अपो अत् यज्ञमइदे मअेकइँतीश्चा हँवइँतीश्चा फ्रवज्जइहो अहुरानीश्
अहुरह्या ह्वपइहो' हुपँथ्रोस्चा वो ह्वोघ्जथोस्चा हूश्नाथोस्चा उवोइव्या
अहुव्या चगेमा ॥ ३ ॥

ऊइती' या वै वडुहीश्^२ अहुरो मज्दो नामान्^३ ददात् वड्हुदो ह्यत्
वो ददात् ताइश् वो यज्ञमइदे ताइश् प्रयामही^४ ताइश् नमयामही ताइश्
इषूइयामही ॥ ४ ॥

अपस्चा वो अजीश्चा वो मातराँस्चा' वो अगेन्यो त्रिगुदायइहो^२

(4) 1. Geld: रओचोइह्यत् (5) 1. Geld, West, TDA: वोह्चा.

Hā 38

- (1) 1. West, Sp, TDA: अहुर (2) 1. West, Sp, TDA: फ्रश्तयो
2. Geld: पारँदीम्; West, Sp, TDA: पारँदीम् (3) 1. Geld: ह्वपइहो
(4) 1. West, Sp, TDA: ऊइती 2. West & TDA: वड्हुइश् 3. Geld: नामाँ;
Sp: नामाँ 4. West & TDA: फ्रयामही (5) 1. Geld: मातराँश्चा 2. West &
TDA: इषू; Sp: इषू.

वीस्पो-पइतीश् अवओचामा^१ वहिश्तो स्रअश्तो अवा वै वडुहीश् रातोइश् दरङ्गो-
वाज्ञाउश् नाष् पइती-व्यादो पइती-सैँदो मातरो जीतयो ॥

येञ्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वड्हो ।

मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा ।

योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ ५ ॥

हा ३९

ज्ञोत्:-

इथा आत् यज्मइदे गैउश् उर्वान्मचा तपान्मचा अह्माकैँग् आअत्
उरुनो पसुकनाँम्चा योइ नो जीजिषँती यअेइव्यस्चा तोइ आ यअेचा अअेइव्यो
आ अइहँन् ॥ १ ॥

दइतिकनाँम्चा अइद्यूनौम् ह्यत् उरुनो यज्मइदे । अपओनाँम्' आअत्
उरुनो यज्मइदे कुदो-ज्ञातनाँम्चीत् नराँम्चा नाइरिनाँम्चा यअेषाँम् वहेहीश् दअेनो
वनइँती वा वैँग्हँन् वा वओनरँ वा ॥ २ ॥

आत् इथा यज्मइदे वड्हश्चा ईत् वडुहीश्चा ईत् स्पँतैँग् अमपैँग्
यवअेज्यो यवअेस्वो योइ वड्हँउश् आ मनइहो श्येइँती' योस्चा ऊइती^२ ॥ ३ ॥

यथा तू ई अहुरा' मज्दा मैँग्हाचा^२ वओचस्चा दोस्चा वरँश्चा या
वोह् अथा तोइ ददँमही अथा चीष्मही अथा थ्वा आइश् यज्मइदे । अथा नैम-
ष्यामही अथा इषूइद्यामही थ्वा मज्दा अहुरा ॥ ४ ॥ (डु बार)

वड्हँउश् एवअेतँउश् एवअेताता वड्हँउश् अपह्या थ्वा पइरी-जसामइदे
वड्हुयो फ्रँसँरत्वो' वड्हुयो आर्मतोइश् ॥

3. West & TDA : आवओचामा; Sp. : अवोचामा.

Hā 39

- (2) 1. Geld : अषाउनाँम् 2. West, Sp, TDA : वैँहँन् 3. West, Sp,
TDA : वओनरँ (3) 1. West, Sp, TDA : श्येइँती 2. West, Sp, TDA : ऊइती
(4) 1. West, Sp, TDA : अहुर 2. West & TDA : मैँग्हाचा (5) 1. Geld :
फ्रँसँरत्वो.

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा ।
 योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यजमइदे ॥ ५ ॥

हा ४०

जोतः-

आहू अत् पइती' अदाहू
 मज्दा अहुरा मज्दाँम्चा
 वृइरिचा कँरप्पा राइती तोइ
 स्त्रपइती' अहत् हत् अइवी ।

हत् मीज्दम् मवअथेम् फ़ददाथा दअेनाव्यो मज्दा अहुरा ॥ १ ॥

अह्या ह्यो नै दाइदी अह्याइचा अहुये मनख्याइचा तत् अह्या या तत्
 उपा-जम्यामा तवचा हल्लेमा अपख्याचा वीस्पाइ यवे' ॥ २ ॥

दाइदी अत् नैराँश् मज्दा अहुरा
 अपओनो' अप-चिनइहो
 अइघूश् वास्त्र्यैग् दरंगाइ
 ईज्याइ' वँज्वइते' हल्लमइने'
 अह्यइव्या' अह्या' रफ़नइहो' ॥ ३ ॥

अथा ख्वअेतूश् अथा वँरँजैना अथा हल्लेमाँ ख्यात् याइश् हिश्चमइदे अथा
 वँ उता ख्यामा मज्दा अहुरा अपवनो अँरँश्या' इश्तैम् राइती ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा ।
 योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यजमइदे ॥ ४ ॥

Hā 40

- (1) 1. West, Sp, TDA : पइति 2. West & TDA : स्त्र-पइती (2) 1.
 West & TDA : यवे (3) 1. Geld : अपाउनो 2. West, Sp, TDA : ईजाइ
 3. Sp. : वँज्वइती 4. Sp : हल्लेमइने 5. West, Sp, TDA : अह्यइव्याचा 6. Sp :
 अह्याइ 7. West, Sp, TDA : रफ़नइहो (4) 1. West, Sp, TDA : अँरँश्या.
 य....८

हा ४१

ज्ञोतुः-

स्तूतो गरो वक्ष्मं अहुरा इ मज्झा इ अपा इ चा वहिस्ता इ ददमहीचा' चीष्महीचा' आचा आवअेदयमही ॥ १ ॥

वोहू क्षथं तो इ मज्झा अहुरा अपअेमा वीस्पा इ यवे । हुक्षथस्तू नै ना वा नाइरी वा क्षअेता उवोयो अइहो हातांम् हुदास्तमा ॥ २ ॥

हुमाईम् थ्वा ईज्जीम् यज्जतंम् अपइहाचिम् ददमइदे । अथा तू नै गयस्चा अस्तं तोस्चा ख्यो उवोयो अइहो हातांम् हुदास्तमा ॥ ३ ॥ (दु बार)

हनअेमाचा ज्ञअेमाचा मज्झा अहुरा थ्वह्वी रफ्नही' दरंगायू' अअेपाचा थ्वा अमवत्तस्चा बुयमा । रपोइस्चा तू नै दरंगस्चा उस्ताचा हातांम् हुदास्तमा ॥ ४ ॥

थ्वोइ स्तओतरस्चा माँथनस्चा अहुरा' मज्झा अओगमदअेचा उस्म-हीचा' वीसामदअेचा । ह्यत् मीज्जदंम् मवअेथंम् फ्रददाथा दअेनाव्यो मज्झा अहुरा ॥ ५ ॥ (दु बार)

अद्या ह्यो नै दाइदी अद्याइचा अहुये मनख्याइचा' तत् अद्या या तत् उपा-जम्यामा तवचा सरंम् अपख्याचा वीस्पा इ यवे' ॥ ६ ॥

येज्हे हातांम् तोस्चा यज्जमइदे ॥

ज्ञोतु उ रास्पी:-

हुमतनांम् हूस्तनांम् ह्वस्तनांम् यदचा अन्यदचा वरंज्यमननांम्चा वावरं-जननांम्चा मही अइवी-जरतारो नअेनअेस्तारो यथना वोहुनांम् मही ॥ (दु बार)

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा ।

Hā 41

- (1) 1. Geld, West, Sp: ददमहिचा चीष्महिचा (3) 1. West, Sp, TDA : ईज्जम् (4) 1. West Sp, TDA: रफ्नही 2. Geld: दरंगायाउ (5) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. Geld, Sp, West, TDA: उस्महिचा 3. West & TDA: ध्यत् (6) 1. TDA: मनख्याचा 2. West & TDA: यवे; Sp: यओवे.

वङ्गहँउश् दङ्गदा मनङ्गहो श्यओथननाँम् अङ्गहँउश् मङ्गदाइ ।

क्षत्रेँम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारँम् ॥ (चिहार वार्)

अषँम् वोहू वहिश्तेँम् अस्ती ।

उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।

ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अषँम् ॥ ७ ॥ (सँ वार्)

यस्तेँम् स्वरँम् हप्तङ्गहाइतीम् अपवनँम् अपहे रतूम् यज्मइदे ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वङ्गहो ।

मङ्गदो अहुरो वअथा अपात् हचा ।

योङ्गहँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ ८ ॥

हा ४२

ज्ञोतः-

यज्मइदे वै अमँपा स्पँता यस्तेहे हप्तङ्गहातोइश् हँदाता । अपाँम्चा
स्त्रो यज्मइदे अपाँम्चा पँरतूश् यज्मइदे । पथाँम्चा वीचरनो यज्मइदे पथाँम्चा
हँजमनो यज्मइदे ॥ १ ॥

गइरीश्चा अफ्रश्तचिनो यज्मइदे वइरीश्चा अत्रँज्दानोङ्गहो यज्मइदे ।
अस्पँनाचा' यँवीनो यज्मइदे पायूश्चा' थ्वोरँस्तारा' यज्मइदे । मङ्गदाँम्चा ज़रथु-
श्त्रेँम्चा यज्मइदे ॥ २ ॥

जाँम्चा अस्मनँम्चा यज्मइदे । वातँम्चा दर्पीम्' मङ्गददातँम्' यज्मइदे ।
तअरँम्चा हरइथ्यो वँरँजो' यज्मइदे । बूमीम्चा वीस्पाचा वोहू यज्मइदे ॥ ३ ॥

मनो वोहू उरुनस्चा अपाउनाँम्' यज्मइदे । वासीम्चा याँम् पँचा-
सद्वराँम् यज्मइदे । स्वरँम्चा यिम् अपवनँम् यज्मइदे यो हिश्तइते' मइदिम्' ज़यङ्गहो'
वोउरु-कपहे । ज़रयो' वोउरु-कषँम् यज्मइदे ॥ ४ ॥

Hā 42

- (2) 1. West : अस्पिनाचा; TDA : अस्पीनाचा 2. West, Sp, TDA : पायूचा
थ्वोरँस्तारा (3) 1. West, Sp, TDA : दर्पीम् 2. West, Sp, TDA : मङ्गदधातँम्
3. West, Sp, TDA : वँरँजो (4) 1. Sp : अपओनाँम् 2. West & TDA : हिश्तइते; Sp :
हिश्तइति 3. West, Sp, TDA : मइधिम् 4. Sp : ज़रयङ्गहो 5. West & TDA : ज़यो.

हओमँम्चा ज्ञाइरीम् वरँज२त्तम् यज्ञमइदे । हओमँम् फ्राष्मीम् फ्रादत्-
गअथँम् यज्ञमइदे । हओमँम् दूरओषँम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

अपाँम्चा फ्ररक्षओस्त्रँम्^१ यज्ञमइदे वयाँम्चा फ्ररफ्रओथ्रँम्^२ यज्ञमइदे ।
अथउरुनाँम्चा पइती-अजाँथ्रँम्^३ यज्ञमइदे योइ येयाँ^४ दूरात् अपो-ईपो दळ्युनाँम् ।
वीस्पाँस्चा^५ अमँपाँ स्पँ२ताँ^६ यज्ञमइदे ॥

येज्ञहे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।

मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा ।

योइहाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

(6) 1. West, Sp, TDA : फ्ररक्षओस्त्रँम् 2. West, Sp, TDA : फ्ररफ्रओथ्रँम्
3. West & Sp : पइति-अजाँथ्रँम् 4. West, Sp, TDA : ईओय्२ 5. Sp : वीस्पाँम्चा
6. West & TDA : स्पँ२ताँन्.

उस्तवइति गाथा

हा ४३

ज्ञोत् उ रास्पी:-

॥ नमो वै गाथो अपओनीश ॥

उस्ता अह्माइ यह्माइ उस्ता कह्माइचीत् ।

वसँ-क्षयॉस् मज्जदो दायात् अहुरो ।

उतयूइती तैवीपी' गत् तोइ वसँमी² ।

अपँम् देरँद्याइ तत् मोइ दो आर्मइते³ ।

रायो अपीश वड्हँउश गअम् मनइहो ॥ १ ॥ (दु बार)

ज्ञोत्:-

अत्चा अह्माइ वीस्पनाँम् वहिश्तेम् ।

ख्वाथोया ना ख्वाथ्रँम् दइदीता ।

थ्ना चीचीथ्ना' स्पँनिश्ता मइन्यू मज्जदा ।

या² दो अपा वड्हँउश मायो³ मनइहो ।

वीस्पा अयारँ⁴ दरँगो-ज्यातोइश उवादिइहा ॥ २ ॥

अत् ह्यो वड्हँउश वद्यो ना अइवी-जम्यात् ।

यँ नो अँरँज्जुश सवइहो पथो सीषोइत् ।

अह्या अड्हँउश अस्त्वतो मनइहस्चा ।

हइथ्यँग् आ' स्तीश' यँग् आ-पअेती² अहुरो ।

अरँद्रो थ्वावाँस् हुजँग्-तुश³ स्पँग्-तो मज्जदा ॥ ३ ॥

UŚTAVAITI GĀTHĀ

Hā 43

The Uśtavaiti Gāthā includes the 4 chapters 43-46.

- (1) 1. West, Geld, TDA : तैवीपीम् 2. Sp : वसँमे 3. West & TDA :
आर्मइते (2) 1. West & TDA : चीची थ्ना 2. Sp & Mills : यो 3. West &
TDA : माया 4. West, Sp, TDA : अयारँ (3) 1. Geld : आस्तीश 2. West :
आ पअेती; TDA : आ शअेती 3. West, Sp, Mills, TDA : हुजँग्-तुश.

अत् थ्वा मैग्हाइ तख्मेम्चा स्पॅत्तम् मज्दा ।

ह्यत् ता जस्ता या तू हप्पी' अवो ।

यो दो अपीश् द्रग्वाइते' अपाउनअेचा ।

थ्वह्या गरमा आथो अपा-अओजइहो ।

ह्यत् मोइ वइहँउश् हज्ज जिमत् मनइहो ॥ ४ ॥

स्पॅत्तम् अत् थ्वा मज्दा मैग्ही' अहुरा ।

ह्यत् थ्वा अइहँउश् ज़ाँथोइ दरँसम् पओउर्वीम् ।

ह्यत् दो श्यओथना मीज्दवाँन् याचा उख्वा ।

अकँम् अकाइ वडुहीम् अपीम् वइहओवे' ।

थ्वा हुनरा दामोइश् उर्वअेसे' अपैमे' ॥ ५ ॥

यह्नी स्पॅता थ्वा मइन्यू उर्वअेसे' जसो ।

मज्दा क्षथा अह्नी वोहू मनइहा ।

येह्या श्यओथनाइश् गअेथो अपा फ़ादँत्ते' ।

अअेइन्यो रतूश् सँइहइती' आर्मइतिश् ।

थ्वह्या ख्रतँउश् यैम् नअेचिश् दावयेइति ॥ ६ ॥

स्पॅत्तम् अत् थ्वा मज्दा मैग्ही' अहुरा ।

ह्यत् मा वोहू पइरी-जसत् मनइहा ।

पँरसत्चा मा चिश् अही कह्या अही ।

कथा अयारँ' दक्षारा फ़ेरसयाइ' दीपा ।

अइवी थ्वाहू गअेथाहू तनुपिचा ॥ ७ ॥

अत् होइ अओजी ज़रथुश्त्रो पओउर्वीम् ।

(4) 1. Sp: हुप्पी 2. West & TDA: द्रग्वाइते (5) 1. West, Mills, TDA: मैग्ही 2. West & TDA: य्यत् 3. West & TDA: वइहवे; Sp & Mills: वइहवे 4. West & TDA: उर्वअेसे; Sp: उर्वअेसे 5. West & TDA: अपैमे (6) 1. West & TDA: उर्वअेसे; Sp: उर्वअेसे 2. West & TDA: फ़ादँन्ते 3. West, Sp, Geld, Mills, TDA: सँइहइती (7) 1. West, TDA, Mills: मैग्ही 2. West, Mills, TDA: पइरि-जसत् 3. West, Sp, TDA: अयारँ 4. West, Sp, TDA: फ़ेरस्याइ.

हइय्यो-द्वअपो ह्यत् इसोया द्रंवाइते^१ ।
 अत् अपाउने रक्कनो रुय्यम् अओजोइहत्^२ ।
 ह्यत् आवृत्तीश^३ वससै^४ क्षथ्वा द्या^५ ।
 यवत् आ थ्वा मज्झा स्ताउमी^६ उफ्फयाचा ॥ ८ ॥
 स्पेत्तम् अत् थ्वा मज्झा मैग्ही^७ अहुरा ।
 ह्यत् मा वोह पइरी-जसत्^८ मनइहा ।
 अह्या फ्रसैम्^९ कल्लाइ वीवीदुये^{१०} वपी ।
 अत् आ थ्वाह्वाइ आथ्रे^{११} राताम् नमइहो ।
 अपह्या मा यवत् इसाइ मन्याइ^{१२} ॥ ९ ॥
 अत् तू मोइ दाइश अपम् ह्यत्^{१३} मा जओजओमी ।
 आर्मइती हचिम्मो^{१४} ईत् आरम् ।
 पेरसाचा नो या तोइ अह्या परस्ता ।
 परस्तैम्^{१५} जी थ्वा यथना तत् अमवत्ताम्^{१६} ।
 ह्यत्^{१७} थ्वा क्षयास् अअपम् द्यात् अमवत्तम् ॥ १० ॥
 स्पेत्तम् अत् थ्वा मज्झा मैग्ही^{१८} अहुरा ।
 ह्यत्^{१९} मा वोह पइरी-जसत्^{२०} मनइहा ।
 ह्यत्^{२१} क्षमा उरुधाइश दीदइह्हे^{२२} पओउर्वाम् ।
 साद्रा मोइ सौस् मय्यअप्पु^{२३} ज्जरज्झाइतिश ।
 तत् वरंज्येइद्याइ^{२४} ह्यत् मोइ मओता वहिस्तम् ॥ ११ ॥

- (8) 1. West & TDA : द्रंवाइते 2. Geld : अओजोइहत् 3. West, Mills, TDA : आवृत्तीश 4. West, Sp, TDA : वससै; Geld-Mss : वससै 5. West & TDA : द्याइ; Sp : दया; Mills : दयाइ 6. West, Sp, TDA : स्ताउमी (9) 1. West, Mills, TDA : मैग्ही 2. West, Sp, Mills, TDA : पइरी-जसत् 3. West, Mills, TDA : फ्रसैम् 4. West & TDA : वीवीदुये 5. West & TDA : आथ्रे 6. West, Sp, TDA : मनयाइ (10) 1. West & TDA : य्यत् 2. West, Sp, Mills : हचिम्मो 3. West, Sp, TDA : परस्तैम् 4. West, Sp, TDA : अमवत्ताम् 5. West & TDA : य्यत् (11) 1. West, Mills, TDA : मैग्ही 2. West & TDA : य्यत् 3. West, Sp, Mills, TDA : पइरि 4. West & TDA : दीदइह्हे 5. West, Sp, TDA : मय्यअप्पु 6. West, Sp, TDA : वरंज्याइ.

ह्यत्चा' मोइ म्रओश अपम् जसो फ्राक्षने^२ ।
 अत् तू मोइ नोइत् असुस्ता पइर्यओष्ठा ।
 उज्जरेइद्याइ^३ परा ह्यत्^४ मोइ आ-जिमत् ।
 सॅरओपो^५ अपी माँजा रया हचिम्नो ।
 या वी^६ अपीश रानोइव्यो सवोइ वीदायात् ॥ १२ ॥

स्पॅत्तम् अत् थ्वा मज्दा मैङ्गी^१ अहुरा ।
 ह्यत्^२ मा वोहू पइरी-जसत्^३ मनइहा ।
 अरथा वोइङ्द्याइ^४ कामह्या तैम् मोइ दाता ।
 दरगह्या याउश यैम् वो नअचीश दारश्ते^५ इते^५ ।
 वइयो स्तोइश या थ्वह्वी क्षथोइ वाची ॥ १३ ॥

ह्यत् ना प्रयाइ वअेदम्नो^१ इस्वा दइदीत् ।
 मइव्यो मज्दा तवा रफ्नो फ्राक्षने^२म् ।
 ह्यत्^३ थ्वा क्षथा अपात् हचा फ्राँस्ता ।
 उज्जरेइद्याइ^४ अज्जम् सरदनो सैङ्गह्या^४ ।
 मत् ताइश वीस्पाइश योइ तोइ माँथो^५ मरॅत्ती^६ ॥ १४ ॥

स्पॅत्तम् अत् थ्वा मज्दा मैङ्गी^१ अहुरा ।
 ह्यत्^२ मा वोहू पइरी-जसत्^३ मनइहा ।
 दक्षत् उश्याइ^४ तुप्ना^५ मइतिश^५ वहिस्ता ।

- (12) 1. West & TDA : व्यत्चा 2. West & TDA : फ्राक्षने 3. West, Sp, TDA : उज्जरेइद्याइ; Mills : उज्जरेइद्याइ; Geld : उज्जरेइद्याइ 4. West & TDA : व्यत् 5. West, Sp, Mills, TDA : स्रओपो 6. West, Sp, TDA : वै (13) 1. West, Mills, TDA : मैङ्गी 2. West & TDA : व्यत् 3. West, Sp, Mills, TDA : पइरि-जसत् 4. West, Sp, Mills, TDA : वोइङ्द्याइ 5. West & TDA : दारश्तेइते; Sp & Mills : दारश्तेइते (14) 1. Geld : वअेदम्नो 2. West & TDA : व्यत् 3. West, Sp, TDA : उज्जरेइद्याइ; Mills : उज्जरेइद्याइ 4. Geld : सैङ्गह्या 5. West, Sp, Mills, TDA : माँथा 6. West & TDA : मरॅत्ते; Mills : मरॅत्ते (15) 1. West, Mills, TDA : मैङ्गी 2. West & TDA : व्यत् 3. West, Sp, Mills, TDA : पइरि-जसत् 4. West, Sp, TDA : उश्या; Mills : उश्या 5. West, Sp, Mills, TDA : तूना-मइतिश.

नोइत् ना पोउरुश्रं द्रंश्वतो ख्यात् चिक्षुषो ।
 अत् तोइ वीस्पैङ्ग् अङ्गैङ्ग्' अपाउनो आदर्र ॥ १५ ॥
 अत् अहुरा ह्वो मइन्युम् ज़रथुश्त्रो ।
 वर्रंते मज़्दा यस्-ते' चिश्चा स्पैनिश्तो ।
 अस्त्वत् अपम् ख्यात् उश्ताना अओजोङ्गह्वत् ।
 ख्वैङ्ग् दर्रसोइ क्षथोइ ख्यात् आर्मइतिश् ।
 अपीम् श्यओथनाइश् वोहू दइदीत् मनङ्गहा ॥ १६ ॥

जोत् उ रास्पी:-

उश्ता अह्माइ गअेम् मनङ्गहो ॥ (दु बार)
 अपम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (सँ बार)
 उश्तवइतीम् हाइतीम् यज़मइदे ॥
 येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वङ्गहो ।
 मज़्दो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।
 योङ्गह्माँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ १७ ॥

6. West, Sp, Mills, TDA : पओउरुश्र 7. West, Sp, Geld, Mills,
 TDA : अङ्गैङ्ग् (16) 1. West & TDA : येस्ते; Sp : येस्ते 2. Geld : अओजोङ्गह्वत्.

हा ४४

ज्ञोतु:-

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 नॅमइहो आ यथा नॅमै क्षमावतो ।
 मज्झदा प्रयाइ थ्वावाँस् सख्यात् मवइते' ।
 अत् नै अषा प्रया दज्झाइ हाकुरेना ।
 यथा नै आ वोहू जिमत् मनइहा ॥ १ ॥
 तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 कथा अइहँउश् वहिस्तह्या पओउर्वीम् ।
 काथै' सइद्याइ यै ई पइतिपात् ।
 ह्यो ज्ञी अषा स्पँतो इरिख्तेम्^२ वीस्पोइव्यो ।
 हारो मइन्यू अहूम्-विश्^३ उर्वथो मज्झदा ॥ २ ॥
 तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 कस्त्रा ज्ञाँथा' पता अपह्या पओउरुयो^२ ।
 कस्त्रा ख्वँग् स्तरँम्चा दात् अद्वानँम् ।
 कै या मो उक्ष्येइती नॅरप्सइती थ्वत् ।
 ताचीत् मज्झदा वसँमी अन्याचा वीदुये^३ ॥ ३ ॥
 तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 कस्त्रा देरँता ज्ञाँम्चा अदँ' नवोस्चा' ।
 अवपस्तोइश् कै अपो उर्वरोस्चा ।
 कै वाताइ^२ द्वाँन्मइव्यस्चा यओगँत् आस् ।
 कस्त्रा वइहँउश् मज्झदा दाँमिश् मनइहो ॥ ४ ॥

Hā 44

- (1) 1. West & TDA: मवइते (2) 1. Mills: काथे 2. West, Sp,
 TDA: अॅरस्तेम् 3. West & TDA: अहूविश्; Mills: अहूवीश् (3) 1. Mills:
 ज्ञाँथा 2. Geld: पोउरुयो; Sp: पओउरुये 3. West & TDA: वीदुये (4) 1.
 West & TDA: अदँनवोस्चा 2. West, Sp, Mills, TDA: वाताइश्.

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कै ह्वापो रओचोस्चा दात् तॅमोस्चा ।
 कै ह्वापो ख्वप्नम्चा दात् ज्ञेमाचा ।
 कै या उपो अॅरम्-पिथ्वा क्षपाचा ।
 यो' मनओथ्रीश् चङ्दोङ्गह्वँतम् अरथद्या ॥ ५ ॥

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 या फ्रवक्ष्या येज़ी ता अथा हइथ्या ।
 अपम् श्यओथनाइश् देवँज्जइती आर्मइतिश् ।
 तइव्यो' क्षथ्रम् वोहू चिनस् मनइहा ।
 कअेइव्यो अज़ीम् रान्यो-स्करेतीम् गौम् तपो ॥ ६ ॥

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कै वर्रुधौम् ताइत् क्षथा मत् आर्मइतीम् ।
 कै उज्जैमम् चोरत् व्यानया पुथ्रम् पिथ्रे ।
 अज्जैम् ताइश् थ्वा फ्रक्ष्नी' अवामी मज्जा ।
 स्पँता मइन्यू वीस्पनाम् दातारम् ॥ ७ ॥

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 मँदइद्याइ' या तोइ मज्जा आदिश्तिश् ।
 याचा वोहू उरुधा फ्रषी मनइहा ।
 याचा अपा अइहँउश् अॅरम् वअेद्याइ ।
 का मै उर्वा वोहू उर्वापत् आगँमत् ता ॥ ८ ॥

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कथा मोइ यौम् यओश् दअेनाम् यओज्जदाने' ।

- (5) 1. West, Sp, Mills, TDA : या 2. West, Sp, TDA : मनोथ्रीश्;
 3. Geld : चङ्दोङ्गह्वँतम् (6) 1. Mills : तअेइव्यो 2. Mills : रन्यो-स्करेतीम्
 (7) 1. West, Sp, TDA : उज्जैमम् 2. Sp : चोइरत् 3. West & TDA : पिथ्रे
 4. West & TDA : फ्रक्ष्ने; Sp & Mills : फ्रक्ष्ने (8) 1. West & Sp : मँदइद्याइ;
 TDA : मँदइद्याइ; Mills : मँदइद्याइ 2. Geld-S1 : आदिश्ति 3. Mills : उर्वाक्षत्
 (9) 1. Geld & Sp : यओश् दाने; Mills : (यओश्) दाने.

याँम् हुदानाउश्^२ पइतिश्^३ सख्यात्^३ क्षत्रह्या ।

अँरँवा क्षत्रा थ्वावाँस् असीस्तीश् मङ्गदा ।

हदँमोइ अपा वोहूचा^४ श्याँस् मनङ्गहा ॥ ९ ॥

तत् थ्वा पँरसा अँरँश् मोइ वओचा अहुरा ।

ताँम् दअेनाँम् या हाताँम् वहिस्ता ।

या मोइ गअेथो अपा फ्रादोइत् हचँम्ना^५ ।

आर्मतोइश् उख्वाइश् श्यओथना अँरँश् दइद्यत् ।

मख्याो चिस्तोइश् थ्वा ईस्तीश्^६ उसँन् मङ्गदा ॥ १० ॥

तत् थ्वा पँरसा अँरँश् मोइ वओचा अहुरा ।

कथा तँग् आ वीजँम्यात्^७ आर्मइतिश् ।

यअेइव्यो मङ्गदा थ्वाइ वश्येते^८ दअेना ।

अजँम्^९ तोइ आइश् पओउरुयो^४ फ्रवोइवीदे^५ ।

वीस्पँग् अन्यँग् मइन्यँउश्^६ स्पस्या द्वअेपङ्गहा ॥ ११ ॥

तत् थ्वा पँरसा अँरँश् मोइ वओचा अहुरा ।

कँ अपवा याइश् पँरसाइ^७ द्रँग्वो वा ।

कतारँम् आ अङ्गरो^८ वा ह्वो वा अङ्गरो^९ ।

यँ मा द्रँग्वो थ्वा सवा पइती-अँरँते^{१०} ।

च्यङ्गहत्^४ ह्वो नोइत् अयँम् अङ्गरो^५ मन्येते^६ ॥ १२ ॥

तत् थ्वा पँरसा अँरँश् मोइ वओचा अहुरा ।

2. West, Sp, Mills, TDA : हुदानओश् 3. West, Sp, Mills, TDA : पइतिश्-सख्यात् 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA : वोहुचा (10) 1. Geld-L3 : हचिम्ना 2. West, Sp, TDA : ईस्तिश् (11) 1. West, Mills, TDA : वँ जम्यात्; Sp : वी जम्यात् 2. West & TDA : वषेते; Sp : वष्येते 3. West, Sp, TDA : अजँम् 4. Geld : पोउरुयो; Sp : पओउरुये 5. West, SP, TDA : फ्रवोइवीदे 6. West, Sp, Geld, TDA : मन्यँउश् (12) 1. West, Sp, Mills, TDA : पँरसा 2. Geld & Mills : अँग्रो 3. West & TDA : अँरँते 4. West, Sp, TDA : च्यङ्गहत् 5. Geld & Mills : अँग्रो 6. Sp & Mills : मइन्येते; West & TDA : मइन्येते.

कथा दुजैम् नीश अल्लत् आ नीश नाषामा^१ ।
 तैग् आ अवा योइ असुशतोइश् पॅरनोइहो ।
 नोइत् अपह्या आदीव्येइ^२ ती हचैम्ना^३ ।
 नोइत् फ़सया^४ वइहैउश् चाख्नर मनइहो ॥ १३ ॥
 तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 कथा अपाइ^५ दुजैम् घाँम् ज़स्तयो ।
 नी हीम् मेरौज्याइ थ्वह्या माँथाइश् सैइह्या^६ ।
 अँमवइतीम् सिनाँम् दावोइ द्रॅग्वसू ।
 आ ईश् द्रप्पैग् मज़दा अनाषे^७ आँस्ताँस्चा ॥ १४ ॥
 तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 येज़ी अह्या अपा पोइ मत् क्षयेही ।
 ह्यत् हैम् स्पादा अनओचइहा जमअेते ।
 अवाइश् उर्वाताइश् या तू मज़दा दीदॅरज़ो^८ ।
 कुथा अयो कल्लाइ वननाँम् ददो ॥ १५ ॥
 तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 कै वॅरथ्रैम्-जा थ्वा पोइ सैइहा^९ योइ हँती ।
 चित्रा मोइ दाँम् अहूम्-विश^{१०} रतूम् चीज़्दी ।
 अत् होइ वोहू सॅरओषो^{११} जत् मनइहा ।
 मज़दा अह्याइ यह्याइ वपी कल्लाइचीत् ॥ १६ ॥
 तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।
 कथा मज़दा ज़रैम् चरानी हचा क्षमत् ।

(13) 1. Mills: अल्लात् 2. West, Mills, TDA: नीश-नाषामा 3. Geld-
 Mss: हचिम्ना 4. West, Sp, Mills, TDA: फ़सया (14) 1. West, Sp, TDA:
 अपा 2. West, Sp, Mills, TDA: दुजैम् 3. West, Sp, Geld, Mills, TDA:
 सैग्गह्या 4. West, Mills, TDA: अनाशे (15) 1. West, Sp, Mills, TDA:
 दीदॅरज़ो (16) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: सैग्गहा 2. West & TDA:
 अह्विश; Sp: अहूम् वीश; Mills: अह्वीश 3. West, Sp, Mills, TDA: सओषो.

आस्कृतीम्^१ क्षमाकाम् व्यत्चा^२ मोइ ख्यात् वाक्ष्^३ अओपो^३ ।

सरोइ बृज्द्याइ हउर्वाता अमरताता ।

अवा माँथा यै राथमो अवात् हचा ॥ १७ ॥

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

कथा अपा तत् मीज्दम् हनानी ।

दसा अस्पाओ अर्णवइतीश् उश्त्रम्चा ।

व्यत्^१ मोइ मज्दा अपिवइती^२ हउर्वाता ।

अमरताता यथा ही तअइव्यो दोइहा ॥ १८ ॥

तत् थ्वा पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

यस्तत् मीज्दम् हनँते^१ नोइत् दाइती ।

यै ईत् अह्माइ अॅरज्जुव्हा^२ ना दाइते^३ ।

का तैम् अह्मा मइनिश् अइहत् पओउरुये^४ ।

वीद्वो अवाँम् या ईम्^५ अइहत् अपैमा ॥ १९ ॥

चिथेना मज्दा हुक्ष्था दओवा ओइहर् ।

अत् ईत् पॅरसा योइ पिश्येइ^१ ती^१ अओइव्यो काम् ।

याइश् गाँम् करपा उसिक्श्चा अओपैमाइ^२ दाता ।

याचा कवा आँन्मने^३ उरुदोयता^४ ।

नोइत् हीम् मीज्जन्^५ अपा वाख्म फ़ादइहे^६ ॥ २० ॥

ज्ञोत् उ रास्पो:-

उश्ता अह्माइ यह्माइ उश्ता कह्माइचीत् ।

- (17) 1. West, Sp, TDA: आस्कृतीम्; Mills: आस्कृइतीम् 2. West & TDA: व्यत्चा 3. West, Mills, TDA: वाक्ष्-अओपो; Sp: वाक्ष्ओपो (18) 1. West & TDA: व्यत् 2. West, Sp, TDA: अपवइती (19) 1. West & TDA: हनँते 2. West, Sp, Mills, TDA: अॅरज्जुव्हाइ 3. West & TDA: दाइते 4. Geld: पओउरुये 5. Sp: ईत् (20) 1. West, Sp, TDA: पॅश्येइस्ती; Mills: पॅश्येइस्ती 2. West, Sp, TDA: अओह्माइ 3. West & TDA: आँन्मइने; Sp & Mills: आँन्मइने 4. West, Sp, TDA: उरुदूयता 5. West, Sp, TDA: मिज्जन् 6. Geld & Mills: फ़ादइह्हे; Sp: फ़ादइह्हे; West & TDA: फ़ादइह्हे.

वसै-क्षयाँस् मज्जदो दायात् अहुरो ।
 उतयुइती तवीपी गत् तोइ वसैमी ।
 अपम् देर्रद्याइ तत् मोइ दो आर्मइते ।
 रायो अपीश् वज्जहँउश् गअम् मनइहो ॥ (ड वार्)
 अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (स वार्)
 तत् थ्ना-पॅरसाँम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येज्जे हाताँम् आअत् येस्से पइती वज्जहो ।
 मज्जदो अहुरो वअथा अपात् हचा ।
 योइहँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ २१ ॥

हा ४५

जोतः-

अत् फ्रवक्ष्या नू गूपोदम् नू सओता ।
 यअेचा अस्नात् यँअेचा दूरात् इषथा ।
 नू ईम् वीस्पा चिश्च जी मज्जदोइहोदम् ।
 नोइत् दइवितीम् दुश्-सस्तिश् अहूम् मँरँइयात्^२ ।
 अका वरना द्रँग्वाो हिज्वाो^३ आवँरतो^३ ॥ १ ॥
 अत् फ्रवक्ष्या अज्जहँउश् मइन्यू पओउरुये^१ ।
 ययो स्पन्याो उइती^२ भ्रवत् यँम् अइरँम्^३ ।
 नोइत् ना मनो नोइत् सँइहा^१ नोइत् स्रतवो ।

Hā 45

- (1) 1. West, Sp, TDA : असनात् 2. West, Sp, TDA : मँरँइयात्
 3. West, Sp, TDA : हिज्वा आ-वँरतो; Mills : हिज्वा आ वँरतो (2) 1. Geld :
 पोउरुये 2. West, Sp, Mills, TDA : उइती 3. Geld & Mills : अश्चँम् 4. West,
 Sp, Geld, Mills, TDA : सँइहा.

नअेदा वरना नोइत् उख्वा नअेदा इयओथना^१ ।

नोइत् दअेनो^२ नोइत् उर्वानो^३ हचइस्ते^४ ॥ २ ॥

अत् फ्रवक्ष्या अइहँउश् अह्वा पोउर्वीम्^५ ।

या^६ मोइ वीद्वो मज्दो वओचत् अहुरो ।

योइ ईम् वै नोइत् इथा माँथ्रम् वरपेस्ती ।

यथा ईम् मैनाइचा^७ वओचचा ।

अअेइव्यो अइहँउश् अवोइ अइहत् अपैम्मम् ॥ ३ ॥

अत् फ्रवक्ष्या अइहँउश् अह्वा वहिश्तेम् ।

अपात् हचा मज्दो^८ वअेदा यँ ईम् दात् ।

पतरैम्^९ वइहँउश् वरज्यस्तो^{१०} मनइहो ।

अत् होइ दुगँदा हुइयओथना^{११} आर्मइतिश् ।

नोइत् दिवज्जइद्याइ वीस्पा-हिपस् अहुरो ॥ ४ ॥

अत् फ्रवक्ष्या ह्यत्^{१२} मोइ अओत् स्पेस्तोतेमो ।

वचँ स्रइद्याइ ह्यत्^{१३} मरतअेइव्यो वहिश्तेम् ।

योइ मोइ अह्वाइ सरओषेम्^{१४} दौन् चयस्चा ।

उपा-जिमन् हउर्वाता अमरताता ।

वइहँउश् मइन्यँउश्^{१५} इयओथनाइश् मज्दो अहुरो ॥ ५ ॥

अत् फ्रवक्ष्या वीस्पनाम् मज्जिश्तेम् ।

स्तवस् अषा यँ हुदो योइ हँस्ती ।

स्पेस्ता मइन्यू स्रओत् मज्दो अहुरो ।

येह्वा वळे^{१६} वोहू फ्रपी मनइहा ।

अह्वा ख्रत् फ्रो मा सास्तू वहिश्ता ॥ ६ ॥

5. Mills: इयओथना 6. West & TDA: दअेना 7. Sp: उर्वानो 8. West & TDA: हचइस्ती (3) 1. West, Sp, Mills, TDA: पओउर्वीम् 2. West, Sp, Mills, TDA: यँम् 3. Sp: मैनाचा (4) 1. Geld: मज्दो 2. West, Sp, Mills, TDA: पतरैम्; Geld-Jp1: पितरैम् 3. Geld & Mills: वरज्यस्तो 4. Mills: हुइयओथना (5) 1. West & TDA: व्यत् 2. Geld-Mss: स्रओषेम् 3. West, Geld, TDA: मन्यँउश् (6) 1. West & TDA: वळे.

येह्या सवा इषो२ती रादइहो ।
 योइ जी ज्वा ओइहर॑चा व्व२तिचा ।
 अम॑र॒ताइती अ॒पाउ॒नो॑ उ॒र्वा अ॒ओषो ।
 उ॒तयू॒ता या न॑राँश् स॒ाद्रा द्र॑ग्वतो ।
 ताचा क्ष॒थ्रा म॒ज्दो दाँमि॑श् अ॒हुरो ॥ ७ ॥
 तैम् न॑ स्तओ॒ताइश् न॑मइहो आ वी॒वर॑षो ।
 नू जी॒त् च॒ण्मइ॒नी व्या॒दर॑स॒म् ।
 वइ॑ह॒उश् म॒इन्यै॒उश् इ॒यओथ॑न॒ह्या उ॒रुध॑रु॒याचा ।
 वी॒दुश् अ॒पा यै॑म् म॒ज्दाँम् अ॒हुर॑म् ।
 अ॒त् होइ व॒ह्वै॒ग् दै॒माने॑ ग॒रो नि॒दामा ॥ ८ ॥
 तैम् न॑ वो॒हू म॒त् मन॑इहा चि॒क्षु॒षो ।
 यै न॑ उ॒सैन् चो॑र॒त् स्पै॒न्चा अ॒स्पै॒न्चा ।
 म॒ज्दो क्ष॒थ्रा व॑र॒ज्जै॒न्यो॑ द्या॒त् अ॒हुरो ।
 प॒स्रश् वी॑र॒ग् अ॒ह्माकै॒ग् फ॒दथा॑इ आ ।
 वइ॑ह॒उश् अ॒पा ह॒ओज्जाँ॒थ्नात् आ मन॑इहो ॥ ९ ॥
 तैम् न॑ य॒स्त्राइश् आ॒र्मतो॑इश् मि॒मघ्जो॑ ।
 यै आँ॒न्मै॒नी॑ म॒ज्दो सा॒वी अ॒हुरो ।
 ह्य॒त् होइ अ॒पा वो॒हूचा॑ चोइश्त् मन॑इहा ।
 क्ष॒थ्रोइ होइ ह॒उर्वा॒ता अ॒म॑र॒ताता ।
 अ॒ह्माइ स्तोइ दाँन् तै॒वीषी॑ उ॒तयू॑इती ॥ १० ॥
 य॒स्ता द॒अ॒वै॒ग् अ॒परो म॒श्याँस्चा॑ ।

- (7) 1. West, Sp, Mills, TDA : व्वइ॒तिचा 2. West, Sp, Mills, TDA :
 अ॒षओ॒नो (8) 1. West & TDA : वै व॑र॒षो 2. West, Sp, Geld, TDA : म॒न्यै॒उश्
 3. West & TDA : दै॒माने (9) 1. West, Sp, TDA : व॑र॒ज्जो नो (10) 1. West,
 Sp, Mills, TDA : आँ॒न्मइ॒नी 2. West & TDA : द्य॒त् 3. West, Sp, Geld, Mills,
 TDA : वो॒हुचा 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA : तै॒वीषी (11) 1. West, Sp,
 TDA : म॒ष्याँस्चा.
 य....९

तरै-माँस्ता^१ योइ ईम् तरै-मन्यस्ता^३ ।
 अन्यैः^४ अह्मात् यै होइ अरैम्^५ मन्याता^६ ।
 सओष्यस्तो^७ दैः^४ पतोइश् स्पस्ता दअेना ।
 उर्वथो ब्राता^७ सा^७ वा मज्जदा अहुरा ॥ ११ ॥

जोत् उ रास्पी:-

उश्ता अह्माइ यह्माइ उश्ता कह्माइचीत् ।
 वसै-क्षय्याम् मज्जदो दायात् अहुरो ।
 उतयूइती तैवीपी गत् तोइ वसैमी ।
 अपैम् देरैद्याइ तत् मोइ दो आर्मइते ।
 रायो अपीश् वइहैउश् गअेम् मनइहो ॥ (दु बार)
 अपैम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपैम् ॥ (सै बार)
 अत्-फ्रवक्ष्याम् हाइतीम् यज्मइदे ॥
 येज्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्जदो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।
 योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १२ ॥

2. West, Sp, TDA : तरैम् माँस्ता 3. West, Sp, TDA : तरैम् मइन्यस्ता
 4. West & TDA : अरैम् 5. West & TDA : मइन्याता; Sp : मइन्यस्ता 6. West,
 Sp, TDA : सओष्यस्तो 7. Geld : बराता पता.

हा ४६

ज्ञोतुः-

काँम्' नॅमोइ^२ ज़ाँम् कुथा नॅमोइ^२ अयेनी ।
 पइरी ख्वअतैउश् अइर्यमनस्चा ददइती ।
 नोइत् मा क्षनाउश् या वॅरॅज्जना हँचा ।
 नअेदा दख्यैउश् योइ सास्तारो द्रॅग्व२तो^३ ।
 कथा थ्ना मज्जदा क्षनओषाइ अहुरा ॥ १ ॥
 वअेदा तत् या अह्नी मज्जदा अनअेपो ।
 मा कम्मफ्वा ह्यत्तचा कम्मनाना अह्नी ।
 गॅरॅज्जोइ तोइ आ ईत् अवअेना' अहुरा ।
 रफ़्फ़ैम् चग्वाो ह्यत्त प्रयो फ़याइ दइदीत् ।
 आखुसो वड्हँउश् अपा ईस्तीम् मनड्हो ॥ २ ॥
 कदा मज्जदा योइ उक्ष्णानो अस्त्ताँम् ।
 अड्हँउश् दरॅथाइ फ़ो अपह्वा फ़ारँ२ते ।
 वॅरॅज्जदाइश् सँड्हदाइश्' सओश्य२ताँम् स्त्रतवो ।
 कअेइव्यो ऊथाइ वोहू जिमत्त मनड्हो ।
 मइव्यो थ्ना साँस्त्राइ^३ वॅरॅने' अहुरा ॥ ३ ॥
 अत्त तै२ग् द्रॅग्वो यै२ग् अपह्वा वज्ज्रै२ग् पात्त ।
 गाो फ़ोरॅतोइश् षोइथ्वा वा दख्यैउश् वा ।
 दुज्जोवो हाँम् ख्वाइश् इयओथनाइश्' अहँमुस्तो^२ ।
 यस्तैम् क्षथात्त मज्जदा मोइथत्त ज्यातैउश् वा ।
 हो तै२ग् फ़ो-गाो पथ्मै२ग् हुचिस्तोइश् चरात्त^३ ॥ ४ ॥

Hā 46

- (1) 1. Geld: काम् 2. West, Sp, Mills, TDA: नॅमो 3. Sp: द्रॅग्वतो
 (2) 1. West, Sp, Mills, TDA: आवअेना 2. West & TDA: ध्यत्त (3) 1.
 West, Sp, Geld, Mills, TDA: सँड्हदाइश् 2. Sp: सओश्य२ताँम् 3. Sp: साँस्त्राइ
 4. West & TDA: वॅरॅने (4) 1. Mills: इयओथनाइश् 2. West & TDA: अहँमु-
 उस्तो; Sp: अहँमु उस्तो; Mills: अहँमुस्तो 3. West, Sp, TDA: चरात्त.

यै वा क्षयाँस् अदाँस् द्रीता अय॑त्तम् ।
 उर्वातोइश् वा हुज्ज॑त्तुश् मिथोइव्यो वा ।
 रण्ना ज्वाँस् यै अपवा द्र॑ग्व॑त्तम् ।
 वीचिरो हाँस् तत् फ्रो ख्व॑अेतवे॑ म्रुयात् ।
 उज्जूइथ्योइ ईम् मज्ज॑दा खून्यात् अहुरा ॥ ५ ॥
 अत् यस्तैम् नोइत् ना इस॑न्धो॑ आयात् ।
 दूजो ह्वो दामाँम्॑ हइथ्या॑ गात् ।
 ह्वो ज्जी द्र॑ग्वो यै द्र॑ग्वाइते॑ वहिश्तो ।
 ह्वो अपवा यत्ताइ अपवा प्र॑यो ।
 ह्यत्॑ दअेना॑ पओउरुयो॑ दा॒ो अहुरा ॥ ६ ॥
 कैम् ना मज्ज॑दा मवइते॑ पायूम् ददात्॑ ।
 ह्यत्॑ मा द्र॑ग्वो दीदर॑पता अ॒अेनइहे॑ ।
 अन्यैम् थ्वत्तात् आथ॑स्चा मनइ॑हस्चा ।
 ययो इयओथ॑नाइश्॑ अ॒षम् थ्रओ॑स्ता अहुरा ।
 ताँम् मोइ दाँस्त्वाँम् दअेनयाइ॑ फ्रावओचा ॥ ७ ॥
 यै वा मोइ यो गअेथो॑ दज्जे॑ अ॒अेनइहे॑ ।
 नोइत् अ॒ह्वा मा आथ्रि॑श् इयओथ॑नाइश्॑ फ्रोस्यात् ।
 पइत्यओग॑त् ता अ॒ह्वाइ जसोइत् द्वअेपइ॑हा ।
 तन्वैम् आ या ईम् हुज्या॑तोइश् पायात् ।
 नोइत् दुज्ज्या॑तोइश् काचीत् मज्ज॑दा द्वअेपइ॑हा ॥ ८ ॥
 कै ह्वो यै मा अ॒र॒द्रो चोइथत् पओउरुयो॑ ।

- (5) 1. West, Sp, Mills, TDA : ज्वाँस् 2. West & TDA : ख्वअेतवे
 (6) 1. West, Sp, Mills, TDA : इस्मनो 2. West, Mill, Geld, TDA : दामाँन्
 3. West, Mills, TDA : हअेथ्यह्वा; Sp : हअेथ्यह्वा 4. West & TDA : द्र॑ग्वाइते
 5. West & TDA : य्यत् (7) 1. West & TDA : मवइते 2. Geld-Mss : ददा॒ो
 3. West & TDA : य्यत् 4. West & TDA : अ॒अेनइहे; Geld-J3.S1 : अ॒अेनइहे
 5. Mills : इयओथ॑नाइश् (8) 1. West, Sp, Mills, TDA : दज्ज॑दी 2. West & TDA :
 अ॒अेनइहे; Geld-J3.S1 : अ॒अेनइहे 3. Mills : इयओथ॑नाइश् (9) 1. Geld : पा॒उरुयो॑ ।

यथा थ्ना ज्ञवीस्तीम् उज्जमोही^२ ।
 श्यओथनोइ^३ स्पँत्तम् अहुरम् अपवन्नम् ।
 या तोइ अपा या अपाइ^४ गैउश तपा म्रओत् ।
 इषँती मा ता तोइ वोहू मनइहा ॥ ९ ॥
 यै वा मोइ ना गेना वा मज्जदा अहुरा ।
 दायात् अइहँउश या तू वोइस्ता वहिस्ता ।
 अपीम् अपाइ वोहू क्षथम् मनइहा ।
 यौस्चा हक्षाइ क्षमावताम् वहाइ आ ।
 फ्रो ताइश वीस्पाइश चिन्वतो फ्रफ्रा पँरतूम् ॥ १० ॥
 क्षथाइश यूजैन् करपनो कावयस्चा ।
 अकाइश श्यओथनाइश^१ अहूम् मँरँगँइद्याइ^२ मषीम् ।
 यैँग् खँ उवा खँवेचा खँओदत्^३ दअेना ।
 ह्यत्^४ अइवी-गँमँन् यथा चिन्वतो पँरतुश ।
 यवोइ वीस्पाइ द्रूजो दँमानाइ अस्तयो ॥ ११ ॥
 ह्यत्^१ उस् अपा नप्त्यअेषू नप्रपुचा ।
 तूरह्या उज्जैन् प्रयानह्या अओज्यअेषू ।
 आर्मतोइश गअेथो फ्रादो थ्वक्षइहा ।
 अत् ईश वोहू हँम् अइवी-मोइस्त मनइहा ।
 अअेइव्यो रफ्रँघाइ मज्जदो सस्ते^२ अहुरो ॥ १२ ॥
 यै स्पितामँम् ज़रथुश्चँम् रादइहा ।
 मँरतअेषू क्षनाउश ह्यो ना फ्रँस्सूइद्याइ^३ अँरध्वो^४ ।
 अत् होइ मज्जदो अहूम् ददात् अहुरो ।

2. West & TDA : उज्जमोही; Sp : उज्जमोही 3. Mills : श्यओथनोइ 4. West, Sp, Mills, TDA : अपा (11) 1. Sp & Mills : श्यओथनाइश 2. West & TDA : मँरँगँइद्याइ; Sp : मँरँगँइद्याइ 3. West, Sp, Mills, TDA : खँओज्जदत् 4. West & TDA : ह्यत् (12) 1. West & TDA : ह्यत् 2. West & TDA : सस्ते (13) 1 West, Sp, Mills, TDA : फ्रँस्सूइद्याइ अँरध्वो.

अक्ताइ गअथो वोहू फ़ादत् मनइहा ।
 तैम् वै अपा मैक्ताइदी^२ हुशहखाइम् ॥ १३ ॥
 ज़रथुश्वा कस्-ते^१ अपवा उर्वथो ।
 मज़ोइ मगाइ कै वा फ़ैरसूइद्याइ^२ वस्ती^३ ।
 अत् ह्वो कवा वीस्तास्पो याही ।
 यैःगस्तू मज़दा हदमोइ^४ मिनश् अहुरा ।
 तैःग् ज़वया वइहँउश् उख्वाइश् मनइहो ॥ १४ ॥
 हअेचत्-अस्पा वक्ष्या वै स्पितमोइहो ।
 ह्यत् दार्थैःग्^२ वीचयथा^३ अदार्थोस्चा ।
 ताइश् यूश् इयओथनाइश्^३ अपैम् क्षमइव्या ददुये^४ ।
 याइश् दाताइश् पओउरुयाइश् अहुरखा ॥ १५ ॥
 फ़ैरपओश्वा^१ अथा तू अरँद्राइश् इदी ।
 ह्वोग्वा ताइश् यैःग् उस्वही उश्ता स्तोइ ।
 यथा अपा हचइते^२ आर्मइतिश् ।
 यथा वइहँउश् मनइहो ईश्ता क्षथ्रैम्^३ ।
 यथा मज़दो वरँदमौम् पअइती^४ अहुरो ॥ १६ ॥
 यथा^१ वै अफ़्मानी सैङ्गहानी^२ ।
 नोइत् अनफ़्मौम् दै-जामास्पा ह्वोग्वा ।
 हदा वै-स्ता^३ वहँःग् सँरओपा^४ रादइहो ।
 यै वीचिनओत्^२ दार्थम्चा अदार्थम्चा ।
 दइरा^६ मःतू अपा मज़दो अहुरो ॥ १७ ॥

2. Sp: मैक्ताइदे (14) 1. West & TDA: कस्ते 2. West & TDA: फ़ैरसूइद्याइ 3. West, Sp, TDA: वस्ती 4. West, Sp, Mills, TDA: हदमोइ
 (15) 1. West & TDA: द्यत् 2. Sp: दार्थैःग् वीचयथा अथा 3. Mills: इयओथनाइश्
 4. West & TDA: ददुये (16) 1. West, Sp, Mills, TDA: फ़ैरपओश्वा 2. West & TDA: हचइते 3. West, Sp, Mills, TDA: क्षथ्रा 4. West & TDA: पअइते; Mills: पअइते; Sp: पअइते (17) 1. Geld-Mss: यथा 2. Geld: सैःगहानी 3. Geld: वैस्ता; West, Mills, TDA: वीस्ता 4. West, Sp, Mills, TDA: सँरओपा 5. Sp: वीचिनोइत् 6. West, Sp, Geld, Mills, TDA: दक्ष्या.

यै मइव्या यओश् अह्माइ अस्चीत् वहिस्ता ।
 मख्यो इस्तोइश् वोहू चोइषेम् मनइहा ।
 आँस्तैग् अह्माइ यै नो आँस्ताइ' दइदीता ।
 मज्झा अषा झमाकैम् वारम् झनओषेम्नो ।
 तत् मोइ स्त्रतैउश् मनइहस्चा वीचिथेम्^२ ॥ १८ ॥
 यै मोइ अषात् हइथीम् हचा वरपइती ।
 जरथुश्चाइ ह्यत् वस्त्रा फ़ोरपोतैम्^१ ।
 अह्माइ मीज्देम् हनेस्ते^२ पराहूम् ।
 मनै-विस्ताइश्^३ मत् वीस्पाइश् गावा^४ अज्जी ।
 ताचीत् मोइ साँस् त्वैम् मज्झा वओदिस्तो ॥ १९ ॥

जोत् उ रास्पी:-

उस्ता अह्माइ यह्माइ उस्ता कह्माइचीत् ।
 वसै-क्षयाँस् मज्झो दायात् अहुरो ।
 उतयूइती तैवीपी गत् तोइ वसैमी ।
 अपेम् देरद्याइ तत् मोइ दो आर्मइते ।
 रायो अपीश् वइहैउश् गओम् मनइहो ॥ (दु बार)
 अपेम् वोहू वहिस्तेम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिस्ताइ अपेम् ॥ (सँ बार)

कम्ममजेज्जाँम् हाइतीम् यज्मइदे । उस्तवइतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे
 रतूम् यज्मइदे । उस्तवइत्यो गाथयो हस्दाता यज्मइदे ॥
 येज्जे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्झो अहुरो वओथा अषात् हचा ।
 योइह्माँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ २० ॥

(18) 1. West & TDA : आँस्ता 2. Sp : वीचिथेम् (19) 1. West,
 Mills, TDA : फ़ोरपोतैम् 2. West, Sp, Mills, TDA : हनेस्ती 3. West, Sp,
 TDA : °वीस्ताइश् 4. West, Mills, TDA : गवा.

स्पे॑तामइन्युश गाथा

हा ४७

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

॥ नमो वै गाथो अपओनीश ॥

स्पे॑ता मइन्यू वहिस्ताचा मनइहा ।
हचा अपात् श्यओथनाचा' वचइहाचा ।
अह्माइ दान्' हउर्वाता अमरताता ।
मज्दो क्षथा आर्मइती अहुरो ॥ १ ॥ (ड बार)

ज्ञोत्र:-

अह्मा मइन्यैउश' स्पेनिस्तह्या वहिस्तम् ।
हिज्वा उख्धाइश वइहैउश अँअँआनू' मनइहो ।
आर्मतोइश जस्तोइव्या श्यओथना' वरँज्यत् ।
ओया चिस्ती ह्यो सा' अपह्या मज्दो ॥ २ ॥
अह्मा मइन्यैउश' त्वैम् अही ता स्पे॑तो ।
यै अह्माइ गाँम् रान्यो-स्करँतीम्' हैम्-तपत् ।
अत् होइ वास्त्राइ' रामा दो आर्मइतीम् ।
ह्यत्' हैम्' वोहू मज्दा हैम्-फ्रस्ता' मनइहा ॥ ३ ॥
अह्मात् मइन्यैउश' रारँव्येइ॑ती' द्रँगव॑तो' ।

SPENTĀMAINYUŚ GĀTHĀ

Hā 47

The Spēntāmainyuś Gāthā is composed of 4 chapters 47-50.

(1) 1. Mills: श्यओथनाचा 2. West, Sp, TDA: दौ (2) 1. West, Sp, Geld, TDA: मन्यैउश 2. West & TDA: अँ अँ आ नू; Mills: अँअँआ नू 3. Mills: श्यओथना 4. Sp: वरँज्यात् 5. Geld & Mills: पता (3) 1. West, Sp, Geld, TDA: मन्यैउश 2. Mills: स्करँइतीम् 3. West, Sp, Mills, TDA: वास्त्रा 4. West & TDA: ह्यत् 5. West, Sp TDA: हीम् 6. West, Sp, TDA: हैम्-फ्रस्ता; Mills: (हैम्) फ्रस्ता (4) 1. West, Sp, Geld, TDA: मन्यैउश 2. West, Sp, TDA: रारँव्येइती द्रँगवतो.

मज्झदा' स्पे॒तात् नोइत् इथा अषाउनो' ।
 कसै॒उश्चीत् ना अषाउने' काथे अइहत् ।
 इस्वाचीत् हाँस् परओश अको द्रँग्वाइते' ॥ ४ ॥
 ताचा स्पे॒ता मइन्यू मज्झदा अहुरा ।
 अषाउने चोइश या जी चीचा वहिस्ता ।
 हनरँ थ्वत्तात् जओषात् द्रँग्वाओ वक्षइती ।
 अह्या श्यओथनाइश' अकात् आश्याँस् मनइहो ॥ ५ ॥
 ता दाओ स्पे॒ता मइन्यू मज्झदा अहुरा ।
 आथा वइहाउ वीदाइतीम्' रानोइव्या ।
 आर्मतोइश देवाँज्जइहा अपल्याचा ।
 हा जी पओउरुश' इषे॒तो' वाउराइते' ॥ ६ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

स्पे॒ता मइन्यू आर्मइती अहुरो ॥ (३ बार)
 अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अब्बाइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ (३ बार)
 स्पे॒ता-मइन्यूम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येज्जहे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।
 मज्झदो अहुरो वअथा अषात् हचा ।
 योइहाम्चा ताँस्चा ताओस्चा यज्जमइदे ॥ ७ ॥

3. West, Sp, Mills, TDA: मज्झदो 4. West, Sp, TDA: अषओनो
 5. West, Sp, TDA: अषओने 6. West & TDA: द्रँग्वाइते (5) 1. Mills:
 श्यओथनाइश (6) 1. West & TDA: वीदाइते; Mills & Sp: वीदाइते 2. Geld:
 पओरुश; Sp: पओरुश; Mills: पओरुश 3. Sp: इषे॒ती 4. West & TDA:
 वाराइते.

हा ४८

ज्ञोतः-

येज्ञी अदाइश् अषा द्रुज्म वैङ्गहइती ।
 ह्यत् आँसपुता या दइविताना फ्रओइता ।
 अमँरताइती दअवाइश्चा मश्याइश्चा^१ ।
 अत् तोइ सवाइश् वल्लम् वल्लत् अहुरा ॥ १ ॥
 वओचा मोइ या त्वम् वीद्वो अहुरा ।
 परा ह्यत् मा या मैङ्ग् पँरथा जिमइती ।
 कत् अपवा मज्जा वैङ्गहत्^२ द्रँग्वत्तम् ।
 हा जी अङ्गहँउश् वडुही विस्ता आकँरइतिश्^३ ॥ २ ॥
 अत् वअदेम्नाइ वहिस्ता सास्त्रनाँम् ।
 यौम् हुदो सास्ती अषा अहुरो ।
 स्पँतो^४ वीद्वो यअचीत् गूज्जा सँङ्गहोइहो^५ ।
 थ्वावाँम् मज्जा वङ्गहँउश् ख्वा मनङ्गहो ॥ ३ ॥
 यँ दात् मनो वह्यो मज्जा अश्यस्चा^६ ।
 ह्यो दअनाँम् श्यओथनाचा^७ वचङ्गहाचा ।
 अह्या ज्ञओपँङ्ग् उश्तिश् वरँनँङ्ग् हचइते^८ ।
 थ्वल्ली ख्रतो अपँम् नना अङ्गहत् ॥ ४ ॥
 हुक्षथा ल्लँत्ताँम् मा नँ दुश्-क्षथा^९ ल्लँत्ता ।
 वङ्गहुयो^{१०} चिस्तोइश् श्यओथनाइश्^{११} आर्मइते^{१२} ।

Hā 48

- (1) 1. West & TDA : द्यत् 2. West, Sp, TDA : मश्याइश्चा (2) 1. Geld : वैङ्गहत् 2. Geld : आकँरइतिश् (3) 1. West & TDA : यौ 2. West & TDA : स्पँतो 3. Geld : सँङ्गहोइहो; Mills : सँङ्गहोइहो (4) 1. West & TDA : अश्यस्चा; Sp : अपयस्चा 2. Mills : श्यओथनाचा 3. West & TDA : हचइती (5) 1. West, Sp, Mills, TDA : दुश्-क्षथा 2. Sp : वडुह्यो 3. Mills : श्यओथनाइश् 4. West & TDA : आर्मइते.

यओज्दो मश्याइ^५ अइपी ज्ञाथेम् वहिस्ता ।
गवोइ वर्रज्याताम् तांम् नै वर्रथाइ प्रुयो ॥ ५ ॥

हा जी नै हुपोइथेमा हा नै उतयूइतीम् ।
दात् तैवीपीम्^१ वड्हेउश् मनइहो वर्रुधे ।
अत् अरुयाइ अपा मज्दो उर्वरो वक्षत् ।
अहुरो अड्हेउश् ज्ञाथोइ पओउरुयेह्या^२ ॥ ६ ॥

नी अओषेमो नी घाताम् पइती^३ रंभम् पइती^३ स्योदूम^२ ।
योइ आ वड्हेउश् मनइहो दीद्रघ्जोदुये^३ ।
अपा व्याम् येह्या हिथाउश्^४ ना स्पे^५तो ।
अत् होइ दामांम्^५ थ्वह्या आ-दांम् अहुरा ॥ ७ ॥

का तोइ वड्हेउश् मज्दा क्षथह्या ईश्तिश् ।
का तोइ अपोइश् थ्वरुयो मइव्यो अहुरा ।
का थ्वोइ अपा आको अर्रे^६ग् इश्या^१ ।
वड्हेउश् मइन्येउश्^२ श्यओथननांम् जवरो ॥ ८ ॥

कदा वओदा येजी चह्या क्षयथा ।
मज्दा अपा येह्या मा आइथिश् द्वओथा ।
अर्रश् मोइ अर्रज्जुचांम्^१ वड्हेउश् वफुश् मनइहो ।
वीद्यात् सओश्यांस्^२ यथा होइ अपिश् अड्हत् ॥ ९ ॥

कदा मज्दा मांनरोइश् नरो वीसे^३ते^३ ।
कदा अजैन् मूथेम् अह्या मदह्या^२ ।

5. West, Sp, TDA : मश्याइ (6) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA : तैवीपीम् 2. West : पोउरुयेह्या (7) 1 West, Sp, TDA : पइति 2. Geld : स्योदूम
3. West : दीघज्जो दुये; TDA : दीदरघ्जो दुये; Sp : दीद्रघ्जो दुये 4. West, Sp, Mills, TDA : हिथओश् 5. West & TDA : दामांन् (8) 1. West, Sp, TDA : इश्या
2. West, Sp, Geld, TDA : मइन्येउश् (9) 1. Mills : (अर्रज्जु) ऊचांम् 2. West, Sp, TDA : सओश्यांस् (10) 1. West & TDA : वीसेते 2. Geld : मगह्यां.

या अङ्गया' करपनो' उरुपये२ती ।

याचा खतू दुशे-क्षत्रा' दख्युनाम् ॥ १० ॥

कदा मज्झदा अपा मत्त आमइतिश ।

जिमत्त क्षत्रा हुपेइतिश' वास्त्रवइती ।

कोइ द्रॅग्वोद्वीश खूराइश रामाँम् दतो२ते ।

कै२ग् आ वड्हेउश जिमत्त मनइहो चिस्तिश ॥ ११ ॥

अत्त तोइ अड्हेन् सओश्य२तो' दख्युनाम् ।

योइ क्षन्म् वोहू मनइहा हचो२ते ।

श्यओथनाइश' अपा थ्वह्या मज्झदा सैइहह्या' ।

तोइ ज्जी दाता हमअेस्तारो' अअेपेम् मद्या ॥ १२ ॥

जोत्त उ रास्पी:-

स्पे२ता मइन्यू वहिस्ताचा मनइहा ।

हचा अपात्त श्यओथनाचा वचइहाचा ।

अह्याइ दान् हउर्वाता अमरेताता ।

मज्झदो क्षत्रा आमइती अहुरो ॥ (ड बार)

अपेम् वोहू वहिस्तेम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अह्याइ ।

ह्यत्त अपाइ वहिस्ताइ अपेम् ॥ (सें बार)

येज्जी-अदाँम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥

येअहे हाताँम् आअत्त येस्ते पइती वड्हे ।

मज्झदो अहुरो वअेथा अपात्त हचा ।

योइह्याँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १३ ॥

3. West, Sp, Geld, Mills, TDA : अङ्गया 4. Mills : कर्पनो 5. West, Geld, Mills, TDA : उरुपयेइस्ती 6. West, Sp, Mills, TDA : दुशे-क्षत्रा (11) 1. West, Sp, Mills, TDA : हुपेइतिश 2. West & TDA : दतो२ते (12) 1. West, Sp, TDA : सओश्य२तो 2. West & TDA : हचो२ते 3. Mills : श्यओथनाइश 4. Geld : सैङ्गहह्या 5. West, Sp, TDA : हमअेलो.

हा ४९

ज्ञोतः-

अत् मा यवा वै॑द्वो प॒क्ने॑ म॒ज्जिस्तो॑ ।
 यै दु॒श्-अ॑र॒थीश् चि॑क्ष॒नुषा॑ अ॒पा म॒ज्जदा॑ ।
 वडु॒ही॑ आ॒दा गइ॑दी॒ मोइ॑ आ मोइ॑ अ॒रपा॑ ।
 अ॒ह्या वो॒हू अओ॑पो वी॒दा म॒नइ॒हा ॥ १ ॥
 अत् अ॒ह्या मा वै॑द्व॒ह्या मा॒नये॑इती॑ ।
 ल॒कअ॑पो द्र॒ग्वतो॑ दइ॒बिता॑ अ॒पात् रा॑र॒पो ।
 नोइ॒त् स्पे॑न्ताँम्॒ दोर॑स्त अ॒ह्याइ॑ स्तोइ॑ आ॒र्मइ॒तीम् ।
 नअे॒दा वो॒हू म॒ज्जदा॑ फ्र॒स्ता म॒नइ॒हा ॥ २ ॥
 अत्चा॑ अ॒ह्याइ॑ वर॒नाइ॑ म॒ज्जदा॑ नि॒दात्ते॑म् ।
 अ॒पेम् स॒इद्याइ॑ ल॒कअ॑पाइ॒ राष॑ये॒वहे॑ द्रु॒क्ष् ।
 ता वडु॒हेउ॒श् सरे॑ इ॒ज्याइ॑ म॒नइ॒हो ।
 अ॒त्तरे॑ वी॒स्पे॑ग् द्र॒ग्वतो॑ ह॒मे॑ग् अ॒त्तरे॑ मृ॒ये ॥ ३ ॥
 योइ॑ दु॒श्-स्त्र॒थ्वा अ॑पे॒मेम् वर॑दे॒न् रा॒मेम्चा॑ ।
 ए॒वाइ॒श् हि॒ज्जुवी॑श् फ्र॒षुय॑स् अ॒फ्रषु॑य॒तो ।
 यअे॒पाँम् नोइ॒त् ह॒रस्ता॑इ॒श् वाँस् दु॒ज्वर॑स्ता॑ ।
 तोइ॑ दअे॒वे॑ग् दाँन् या द्र॒ग्वतो॑ दअे॒ना ॥ ४ ॥
 अत् ह॒ो म॒ज्जदा॑ ई॒जाचा॑ आ॒ज्जइ॒तिश्चा॑ ।
 यै दअे॒नाँम् वो॒हू सा॒रस्ता॑ म॒नइ॒हा ।
 आ॒र्मतो॑इ॒श् कस्ची॑त् अ॒पा हु॒ज्जे॑त्तु॒श् ।
 ताइ॒श्चा वी॒स्पाइ॒श् थ॒न्नी क्ष॒थोइ॑ अ॒हुरा ॥ ५ ॥

- (1) 1. West, Sp, TDA: फ्र॒क्ने 2. Geld: दु॒शेर॑थीश् 3. West, Sp, Mills, TDA: वडु॒हेउ॒श् 4. Sp: गइ॑दी आ मोइ (2) 1. Sp: मा॒नये॑इती 2. West & TDA: स्पे॑न्ताँम् (3) 1. West, Sp, TDA: रा॒षये॑वहे 2. Sp: इ॒ज्या 3. West & TDA: अ॒त्तरे 4. West & TDA: मृ॒ये (4) 1. West, Sp, TDA: दु॒ज्वर॑स्ताइ॒श् (5) 1. West, Sp, TDA: म॒ज्जदा॑ ।

क्रो वो क्रअश्या' मज्झदा अपमचा मूइते' ।
 या वै ख्रतैउश्र क्षमाकहा आ-मनइहा ।
 अँरेश्र वीचिद्याइ यथा ई स्रावयअमा ।
 तौम् दअनौम् या क्षमावतो अहुरा ॥ ६ ॥
 तत्तुचा वोहू मज्झदा सओतू मनइहा ।
 सओतू अपा गूपहा तू अहुरा ।
 कै अइर्यमा कै ख्रअेतुश्र दाताइश्र अइइत् ।
 यै वँरँजैनाइ वडुहीम् दातू क्रसस्तीम् ॥ ७ ॥
 क्रपओश्राइ' उवाँजिस्ताँम् अपहा दो ।
 सरँम् तत्तु थ्वा मज्झदा यासा अहुरा ।
 मइव्याचा यौम् वइहाउ थ्वह्वी आ क्षथोइ ।
 यवोइ वीस्पाइ क्रअेस्तोइहो ओइहामा ॥ ८ ॥
 सओतू साह्लो प्रँग्ग्थो सुये' तइतो ।
 नोइत् अँरेश्र-वचो सरँम् दिदाँस्' द्रँग्वाता ।
 ह्यत् दअनो' वहिइते' यूजैन् मीइदे ।
 अपा यूख्ता' याही दँ-जामास्पा' ॥ ९ ॥
 तत्तुचा मज्झदा थ्वह्वी आदाँम् निपोइहे' ।
 मनो वोहू उरुनस्चा अपाउनौम्' ।
 नैमस्चा या आर्मइतिश्र ईजाचा ।
 माँजा क्षथा वज्झदा अवँमीरा ॥ १० ॥
 अत्तु दुश्रक्षथँग्' दुश्र-इयओथनँग्' दुज्जवइहो ।
 दुज्जदअनँग्' दुश्र-मनइहो द्रँग्गतो ।

- (6) 1. West & TDA : क्रअथ्या 2. West & TDA : मूइते (8) 1. West,
 Sp, Mills, TDA : क्रपओश्राइ (9) 1. TDA : सुये 2. West, Mills, TDA :
 ददाँस् 3. Sp : दअेना 4. West & TDA : वहिइते 5. West, Sp, Mills, Geld, TDA :
 युख्ता 6. Geld, Mills, Sp : दँजामास्पा (10) 1. West & TDA : निपोइहे 2. West,
 Sp, TDA : अपओनौम् (11) 1. West, Sp, TDA : दुश्र-क्षथँग् 2. Mills : 'इयओथनँग्'.

अकाइश् ख्वरथाइश् पइती उर्वाँनो पइत्येइश्ती^३ ।
 द्रूजो दँमाने^४ हइध्या अइहँन् अस्तयो ॥ ११ ॥
 कत् तोइ अषा ज्वये^५ ते^६ अवइहो ।
 ज़रथुश्नाइ कत् तोइ वोहू मनइहा ।
 यै वै स्तओताइश् मज्दो फ़ीनाइ अहुरा ।
 अवत् यासाँस् ह्यत् वै ईश्ता^७ वहिश्तेम् ॥ १२ ॥

जोत् उ रास्पी:-

स्पँ^८ता मइन्यू वहिश्ताचा मनइहा ।
 हचा अपात् इयओथनाचा वचइहाचा ।
 अह्माइ दाँन् हउर्वाता अमँरताता ।
 मज्दो क्षथा आर्मइती अहुरो ॥ (दु बार)
 अपँम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपँम् ॥ (सँ बार)
 अत्-मा-यवाँम् हाइतीम् यज़मइदे ॥
 येज़हे हाताँम् आअत् येखे पइती वइहो ।
 मज्दो अहुरो वओथा अपात् हचा ।
 योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ १३ ॥

3. West, Sp, TDA: पइति-यश्ती; Mills: (पइति) यश्ती 4. West & TDA: दँमाने (12) 1. West & TDA: ज्वयेश्ते; Mills: ज्वयेइश्ते; Sp: ज्वयुश्ते
 2. West, Sp, TDA: ईश्ता.

हा ५०

जोतः-

कत् मोइ उर्वा इसे' चह्या अवइहो ।
 कै मोइ पसैउश कै मै' ना धाता विस्तो' ।
 अन्यो अपात् थ्वत्तचा मज्झदा अहुरा ।
 अज्झदा ज्झता वहिस्ताअत्तचा मनइहो ॥ १ ॥
 कथा मज्झदा रान्यो-स्करेत्तीम्' गाँम् इपसोइत् ।
 यै हीम् अह्माइ वास्त्रवइतीम् स्तोइ उस्यात् ।
 अरैज्जजीश' अपा पोउरुषू' ह्वै पिश्यसू' ।
 आका-स्तैग्' मा निपाँस्या दार्थम् दाह्या ॥ २ ॥
 अत्तचीत् अह्माइ मज्झदा अपा अइहइती ।
 याँम् होइ क्षथा वोहुचा' चोइस्त मनइहा ।
 यै ना अपोइश अओजइहा वरदयअेता ।
 याँम् नज्झिस्ताँम् गअेथाँम् द्रैग्वाो वइइती ॥ ३ ॥
 अत्त वाो यज्जाइ स्तवस् मज्झदा अहुरा ।
 हदा अपा वहिस्ताचा मनइहा ।
 क्षथाचा या ईषो स्तोइहत् आ-पइथी ।
 आको अरैद्रैग्' दैमाने' गरो सैरओषाने' ॥ ४ ॥
 आरोइ ज्जी क्षमा मज्झदा अपा अहुरा ।
 ह्यत्त' यूष्माकाइ माँथाने' वओराज्जथा ।
 अइवी-दैरइता आवीश्या' अवइहा ।
 ज्झस्ता-इस्ता या नाो ख्वाथे' दायात् ॥ ५ ॥

- (1) 1. West & TDA : इसे 2. Sp : मे Sp : वीस्तो (2) 1. Mills :
 स्करेइतीम् 2. West & TDA : अरैज्जजीश 3. Mills : पओउरुषू 4. West, Sp,
 TDA : पिश्यसू; Mills : पइस्यसू 5. West, Sp, Mills, TDA : आका स्तैग्
 (3) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA : वोहुचा (4) 1. West & TDA : दैमाने
 2. West & TDA : सओषाने; Sp & Mills : सओषाने (5) 1. West & TDA : य्यत्त
 2. West & TDA : माँथाने 3. West, Sp, TDA : आवीश्या 4. West & TDA : ख्वाथे.

यै माँथा वाचम्^१ मज्झा वरइती ।
 उर्वथो अषा नमइहा ज़रथुश्चो ।
 दाता रत्तैउश् हिज्वो रइथीम् स्तोइ ।
 मद्या राज्ञैग् वोहू साहीत् मनइहा ॥ ६ ॥
 अत् वै यओजा ज़वीश्यैग्^२ अउर्वतो ।
 जयाइश्^३ प़रैथूश् वल्लद्या यूष्माकद्या ।
 मज्झा अषा उग्रैग् वोहू मनइहा ।
 याइश् अजाथा मल्लाइ ण्याता अवइहे^४ ॥ ७ ॥
 मत् वाो पदाइश् या फ़स्सूता ईज्जयो ।
 पइरि-जसाइ मज्झा उस्तानज्जस्तो ।
 अत् वाो अषा अरैद्रुयाचा नमइहा ।
 अत् वाो वइहैउश् मनइहो हुनरैताता ॥ ८ ॥
 ताइश् वाो यस्साइश् पइती स्तवस् अयेनी ।
 मज्झा अषा वइहैउश् श्यओथनाइश्^५ मनइहो ।
 यदा अषोइश् मण्यो वसै क्षया ।
 अत् हुदानाउश् इपयौस्^६ ग़रैज्झा ण्यैम् ॥ ९ ॥
 अत् या वरैषा याचा पइरी आइश् श्यओथना^७ ।
 याचा वोहू चण्माँम् अरंजत् मनइहा ।
 रओचो ख्वैग्^८ अस्साँम् उक्षा अओउरुश् ।
 क्षमाकाइ अषा वल्लाइ मज्झा अहुरा ॥ १० ॥
 अत् वै स्तओता अओजाइ मज्झा अइहाचा^९ ।
 यवत् अषा तवाचा इसाइचा ।

(6) 1. West, Sp, Mills, TDA : वाचिम् (7) 1. West, Sp, TDA :
 ज़वीश्यैग् उर्वतो 2. West, Sp, Mills, TDA : ज्याइतिश् 3. West & TDA : अवइहे
 (9) 1. Mills : श्यओथनाइश् 2. West, Sp, TDA : इपयौस्; Mills : इप् (अ) यौस्
 (10) 1. Mills : श्यओथना (11) 1. West, Sp, TDA : ओइहाचा.
 य....१०

दाता अङ्हेँउश अरँदत् वोहू मनङ्हा ।
हङ्थ्यावरँस्ताँम्^२ ह्यत् वस्ता फ़रपोतँम्^३ ॥ ११ ॥

जोत् उ रास्पी:-

स्पँता मङ्न्यू वहिस्ताचा मनङ्हा ।
हचा अपात् इयओथनाचा वचङ्हाचा ।
अह्माइ दाँन् हउर्वाता अमँरताता ।
मङ्गदो क्षथा आर्मइती अहुरो ॥ (६ बार)
अपँम् वोहू वहिस्तँम् अस्ती ।
उस्ता अस्ती उस्ता अह्माइ ।
ह्यत् अपाइ वहिस्ताइ अपँम् ॥ (सँ बार)
कत्-मोइ-उर्वाँम् हाइतीम् यज़मइदे ।
स्पँता-मङ्न्यूम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज़मइदे ।
स्पँता-मङ्न्यँउश' गाथयो हँदाता यज़मइदे ॥
येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वङ्गहो ।
मङ्गदो अहुरो वअथा अपात् हचा ।
योङ्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ १२ ॥

2. West, Mills, TDA : °वरँस्ताँम् 3. West, Mills, TDA : फ़रपोतँम्
(12) 1. West, Sp, TDA : °मन्थँउश.

वोहूक्षथ्र गाथा

हा ५१

ज्ञोत् उ रास्पी:-

॥ नमो वै गाथो अपओनीश् ॥

वोहू क्षथ्रम् वइरीम् । वागम् अइवी-वइरिश्तेम् ।
वीदीषम्नाइश् ईजाचीत् । अपा अस्तर-चरइती ।
इयओथनाइश् मज्झदा वहिश्तेम् । तत् नै नूचीत् वर्रपाने^१ ॥ १ ॥ (ड वार)

ज्ञोत्:-

ता वै मज्झदा पओउर्वीम् । अहुरा अपाइ' येचा ।
तइव्याचा आर्मइते^२ । दोइषा^३ मोइ^३ इश्तोइश् क्षथ्रम् ।
क्षमाकम् वोहू मनइहा । वझाइ दाइदी सबइहो ॥ २ ॥
आ वै गँउश्' आ-हँम्-यस्त्^४ । योइ वै इयओथनाइश् सारस्ते^५ ।
अहुरो अपा-हिज्वा^६ । उरुवाइश् वइहँउश् मनइहो ।
यओपाँम् तू पओउरुयो^७ । मज्झदा फ्रदक्षता अही ॥ ३ ॥
कुथा आरोइश् आ' फ्रसरतुश्' । कुथा मँर्रुदिका^८ अक्षतत् ।
कुथा यसो ख्यँन् अपम् । कू स्पँता आर्मइतिश् ।
कुथा मनो वहिश्तेम् । कुथा थ्वा क्षथ्रा मज्झदा ॥ ४ ॥

VOHŪKSHATHRA GĀTHĀ

Hā 51

The Vohūkshathra Gāthā is composed of chapter 51 alone.

- (1) 1. West, Sp, Mills, TDA: वीदुषम्नाइ 2. West & TDA: वर्रपाने
(2) 1. West, Sp, Mills, TDA: अपा 2. West & TDA: आर्मइते 3. West, Sp,
Mills, TDA: दोइश् आ मोइ (3) 1. Geld: गँउषा हँम्यस्त्; West & TDA: गँउश्
आ हँम्यस्ती; Sp: गँउषा हँम्यस्ते; Mills: गँउषा हँम्यस्ते 2. West, Mills, TDA:
सारस्ते 3. West, Sp, TDA: अपा हिज्वा; Mills: अपा-हिज्वा 4. Geld: पोउरुयो
(4) 1. Geld: आफ्रसरतुश् 2. West, Mills, TDA: मँर्रुदिकाइ.

वीस्पा ता पॅरसाँस् यथा । अषात् हचा गाँम् वीदत् ।
 वास्व्यो इयओथनाइश् अँर्रवो । हाँस् हुस्त्रुश नॅमइहा ।
 यँ दाथअइव्यो अँर्रश्-रतूम् । क्षयाँस् अपिवाो' चिस्ता ॥ ५ ॥
 यँ वह्यो वइहँउश् दज्दे' । यस्चा होइ वाराइ रादत् ।
 अहुरो क्षथा मज्दो । अत् अह्माइ अकात् अश्यो' ।
 यँ होइ नोइत् वीदाइती' । अपँमे' अइहँउश् उर्वअसे' ॥ ६ ॥
 दाइदी मोइ यँ गाँम् तपो । अपस्चा उर्वरोस्चा ।
 अमँरताता हउर्वाता । स्पँनिस्ता मइन्यू मज्दा ।
 तँवीपी' उतयूइती । मनइहा वोहू सँइहे' ॥ ७ ॥
 अत् जी तोइ वक्ष्या मज्दा । वीदुपे जी ना म्रुयात् ।
 ह्यत्' अकोया द्रँग्वाइते' । उस्ता यँ अपँम् दाद्रे' ।
 हो जी माँथा श्यातो । यँ वीदुपे म्रवइती ॥ ८ ॥
 याँम् क्षनूतँम् रानोइव्या दो । श्वा आथा सुस्त्रा मज्दा ।
 अयइहा क्षुस्ता अइवी । अह्माहू दक्षँम् दावोइ ।
 राषयेज्हे' द्रँग्वँतँम् । सवयो अपवनँम् ॥ ९ ॥
 अत् यँ मा ना मरँक्षइते' । अन्याथा अह्मात् मज्दा ।
 हो दामोइश् द्रूजो हुनुश्' । ता' दुज्दो योइ हँस्ती ।
 मइव्यो ज्यया अपँम् । वइहुया' अपी गत् ते' ॥ १० ॥
 कै उर्वथो स्पितमाइ । ज़रथुस्त्राइ ना मज्दा ।

- (5) 1. Mills: अपवाो (6) 1. West, Sp, Mills, TDA: दज्दी 2. West, Sp, Mills, TDA: अष्यो 3. West, Mills, TDA: वी-दाइती 4. West, Mills, TDA: अपँमे 5. West, Mills, TDA: उर्वअसे (7) 1. West, Sp, Mills, Geld, TDA: तँवीपी 2. Geld: सँइहे; West, Mills, TDA: सँइहे (8) 1. West, Mills, TDA: व्यत् 2. West, Mills, TDA: द्रँग्वाइते 3. West, Sp, Mills, TDA: दाद्रे (9) 1. West, Mills, TDA: राषयइहे; Sp: राषयइहे (10) 1. West, Mills, TDA: मरँक्षइते 2. West, Sp, TDA: हुनुस्ता 3. West & TDA: वोहुया अपँम् गत् ते; Sp: वोहुया अपँम् गत् ते.

कै वा' अषा आफ्रस्ता । का स्पेता आर्मइतिश् ।
 कै वा' वड्हैउश् मनड्हो । अचिस्ता मगाइ^२ अँप्वो ॥ ११ ॥
 नोइत् ता ईम् क्षनाउश् वअप्यो' । कैवीनो पँरतो ज़मो ।
 ज़रथुश्त्रम् स्पितामम् । ह्यत् अह्नी उरूरओस्त् अस्तो^३ ।
 ह्यत् होइ ईम् चरतस्चा । अओदँरश्चा ज़ोइपँनू वाज़ा ॥ १२ ॥
 ता द्रँग्वतो मरँदइती' । दअेना अँज़ाउश् हइथीम् ।
 येह्या उर्वा स्त्रओदइती । चिन्वतो पँरतो आको ।
 ख्वाइश् श्यओथनाइश् हिज्वस्चा । अपह्या नाँस्वो पथो ॥ १३ ॥
 नोइत् उर्वाथा दातोइव्यस्चा । करपनो वास्त्रात् अरँम्' ।
 गवोइ आरोइश् आ' सँदा^४ । ख्वाइश् श्यओथनाइश्चा सँड्हाइश्चा' ।
 यै ईश् सँड्हो' अपैमम् । द्रूजो-दँमाने आदात्^५ ॥ १४ ॥
 ह्यत् मीज्दम् ज़रथुश्त्रो । मगवव्यो चोइश्त् परा ।
 गरो दँमाने^६ अहुरो । मज्दो जसत् पओउरुयो^७ ।
 ता वै वोहू मनड्हो । अषाइचा सवाइश् चिवीषी ॥ १५ ॥
 ताँम् कवा वीस्तास्पो । मगह्या क्षथा नाँसत् ।
 वड्हैउश् पदँवीश् मनड्हो । याँम् चिस्तीम् अषा म॑ता ।
 स्पेतो मज्दो अहुरो । अथा नै सज्द्याइ उश्ता ॥ १६ ॥
 वरँख्वाँम् मोइ फ़रपओश्त्रो' । ह्योवो दअेदोइश्त् कँह्रपम् ।
 दअेनयाइ वड्हुयाइ^८ । याँम् होइ इश्यौम्^९ दात् ।
 क्षयौम् मज्दो अहुरो । अपह्या आज्द्याइ गँरँज्दीम्^{१०} ॥ १७ ॥

- (11) 1. Sp: वाो 2. Sp: मागाइ (12) 1. West, Sp, TDA: वअपयो
 2. West & TDA: व्यत् 3. West, Sp, Wills, TDA: अस्तो (13) 1. West
 & TDA: मरँदइते; Sp: मरँदइते (14) 1. West, Sp, Mills, TDA: अरँम् 2. Geld:
 आसँदा 3. Geld: सँड्हाइश्चा 4. Geld: सँड्हो 5. West, Sp, Mills, TDA:
 आ दात् (15) 1. West & TDA: व्यत् 2. West, Mills, TDA: दँमाने 3. Geld:
 पोउरुयो (17) 1. West, Sp, Mills, TDA: फ़रपओश्त्रो 2. Sp: वड्ह्या 3. West,
 Sp, Mills, TDA: इश्यौम् 4. West, Sp, TDA: गँरँज्दीम्.

ताँम् चिस्तीम् दैजामास्पो' । ह्वोग्वो' इश्तोइश् ख्वरँनो ।
 अपा वरँस्ते' तत् क्षथ्रम् । मनइहो वडुहीश्' वीदो ।
 तत् मोइ दाइदी अहुरा । ह्यत्' मज्दा रपँन् तवा ॥ १८ ॥
 ह्वो तत् ना मइद्यो-मोइहा' । स्पितमा अह्माइ दज्दे' ।
 दअेनया' वअेदँम्नो । यँ अहूम् इपसाँस् अइवी ।
 मज्दो दाता अओत् गयेह्या । इयओथनाइश् वद्यो ॥ १९ ॥
 तत् वै नै हज्जओपोइहो । वीस्पोइहो दइद्याइ सवो ।
 अपँम् वोहू मनइहा । उख्वा याइश् आर्मइतिश् ।
 यज्जँम्नोइहो' नँमइहा । मज्दो रफ्रँम् चगँदो ॥ २० ॥
 आर्मतोइश् ना स्पँतो । ह्वो चिस्ती उख्वाइश् इयओथना ।
 दअेना अपँम् स्पँन्वत् । वोहू क्षथ्रम् मनइहा ।
 मज्दो ददात् अहुरो । तैम् वडुहीम् यासा अपीम् ॥ २१ ॥
 येह्या मोइ अपात् हचा । वहिश्तँम् येस्ते' पइती ।
 वअेदा मज्दो अहुरो । योइ ओइहरँचा हँ'तिचा ।
 ताँ' यजाइ ख्वाइश् नामँनीश् । पइरिचा जसाइ वँ'ता ॥ २२ ॥

जोत् उ रास्पी:-

वोहू क्षथ्रम् वइरीम् नूचीत् वरँपाने ॥ (डु बार)

अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती ।

उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।

ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपँम् ॥ (सँ बार)

वोहूक्षथ्राम् हाइतीम् यज्जमइदे । वोहूक्षथ्राम् गाथाम् अपओनीम् अपहे
 रतुम् यज्जमइदे । वोहूक्षथ्रयो गाथयो हँ'दाता यज्जमइदे ॥

- (18) 1. West, Sp, TDA : दै-जामास्पा ह्वोग्वा 2. West & TDA : वरँस्ते;
 Sp : वरँस्ते 3. West, Sp, Mills, TDA : वइहँउश् 4. West & TDA : ह्यत्
 (19) 1. Geld : मइद्योइ-मोइहा 2. West, Sp, Mills, TDA : दज्दे 3. Sp :
 दअेनयाइ (20) 1. West, Sp, TDA : येज्जँम्नोइहो (22) 1. West & TDA :
 येस्ते 2. Sp : ताँम्.

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइति वइहो ।

मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा ।

योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अपात्चीत् हचा° ॥ २३ ॥ (दु वार्)

हा ५२

ज्ञोत् उ रास्पी:-

वइहुच वइहोस्च' आप्रीनामि वीस्पयो अपओनो स्तोइश् हइथ्याइच
वाँइथ्याइच वूश्याँइथ्याइच' अपीम् रासइस्तीम्' दरघो-वारथ्मनम् मिपाचिम्
हो-अइविपाचिम् मिपाचिम् आप्रसोइहइतीम्' ॥ १ ॥

वरस्तीम् वीस्पो वअपज्ञो अपाँम्च गवाँम्च उर्वरनाँम्च तउर्वयेइस्तीम्
वीस्पो त्वअपो दअवनौम् मश्यानाँम्च' अरश्यस्ताँम्' अह्माइच' न्मानाइ अह्माइच
न्मानहे न्मानो-पतैअ ॥ २ ॥

वडुहीश्च' अधो वडुहीश्च अपयो हुपउवो वहेहीश्च अपरो रास-
इस्तीश्' दरघो-वारथ्मनो यथ नो मज्जितोस्च वहिस्तोस्च स्रअस्तोस्च अपयो
अँनवस्ते' ॥ ३ ॥

अमषनाँम् स्पँतनाँम् यस्त्राइच वह्माइच क्षनओथ्राइच फ्रसस्तयअच
फ्रदथाइ अहे न्मानहे फ्रदथाइ वीस्पयो अपओनो स्तोइश् हमिस्तैअ वीस्पयो
द्रवतो स्तोइश् । स्तवस् अपा यै हुदो योइ हँस्ती ॥ ४ ॥

वसस्च तू अहुर-मज्द उस्ताच क्षअप' हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो

Hā 52

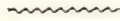
- (1) 1. West & TDA: वइहुयोस्च; Sp: वडुह्योस्चा 2. West, Sp, TDA: वूष्याँइथ्याइच 3. West & TDA: रासँस्तीम्; Sp: रासँस्तीम् 4. West & TDA: आप्रसइहइतीम् (2) 1. West, Sp, TDA: मश्यानाँम्च अरश्यस्ताँम् 2. Sp: अह्माइचा (3) 1. West, Sp, TDA: वइहुश्च 2. West, Sp, TDA: रासँस्तीश् 3. West, Sp, TDA: अँनवस्ते (5) 1. TDA: क्षअश.

वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अषचिथ्र क्षयम्नम् अपवनेम् दायत अक्षयम्नम्
द्रव॑त्तम् ॥ ५ ॥

वसो-क्षथ्रो ख्यात्' अपव
अवसो-क्षथ्रो ख्यात्' द्रवो
गतो हमिस्तो निज्वरतो
हच स्प॑त्तहे मइन्यै॑उश दामव्यो
वरतो अवसो-क्षथ्रो ॥ ६ ॥

हक्ष्य' अज्मचित् यो ज़रथुश्चो प्रतमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज॑त्तु-
नाँम्च द॑ख्युनाँम्च अ॒ब॒हो॑ द॒अ॒न॒यो॒ अनु॒मत॒य॒अ॒च॒ अनु॒त्त॒य॒अ॒च॒ अ॒न्व॒र॒त्त॒य॒अ॒च॒
या आहू॑इरिश् ज़रथुश्चिश् ॥ ७ ॥

रवस्च ख्वाथ्र॑म्च आप्री॑नामि वीस्पयो अपओ॑नो स्तोइश् । आँज॑स्च
दु॒जा॒थ्र॑म्च आप्री॑नामि वीस्पयो द्रवतो स्तोइश् ॥ ८ ॥



वहिस्तोइस्ति गाथा

हा ५३

ज्ञोत् उ रास्पी:-

॥ नमो वै गाथो अपओनीश् ॥

वहिस्ता ईस्तिश् स्रावी ज़रथुश्त्रहे ।

स्पितामह्या येज़ी होइ दात् आयप्ता ।

अपात् हचा अहुरो मज़दो ।

यवोइ वीस्पाइ आ ह्वह्वीम् ।

यअेचा होइ दवन् सशँचा ।

दअेनयो वडहुयो^३ उध्वा श्यओथनाचा ॥ १ ॥ (डु बार)

ज्ञोत्:-

अत्चा होइ स्वत्^१ मनइहा उध्वाइश् श्यओथनाइश्चा ।

क्षन्म् मज़दो^२ वह्वाइ^२ आ फ़ओरत् यस्त्राँस्चा ।

कवचा वीस्तास्पो ज़रथुश्त्रिश् ।

स्पितामो फ़रषओश्त्रस्चा^३ ।

दोइहो अँरँज़श् पथो ।

याँम् दअेनाँम् अहुरो सओश्य^१तो ददात् ॥ २ ॥

तैम्चा तू पोउरुचिस्ता^१ हअेचत्-अस्पाना ।

स्पितामी येज़ी^२ दुगँद्राँम् ज़रथुश्त्रहे ।

VAHIŚTŌIŚTI GĀTHĀ

Hā 53

This Chapter is known as the Vahiśtōiśti Gāthā.

- (1) 1. West, Mills, TDA : ह्वह्वीम् 2. West, Sp, Mills, TDA : सशँचा
3. Sp : वडहुयो (2) 1. West, Sp, Mills, TDA : मज़दाइ 2. West, Sp, TDA :
वह्वा 3. West & TDA : फ़रषओश्त्रस्चा; Mills : फ़रषओश्त्रस्चा (3) 1. West &
TDA : पओउरुचिस्ता; Sp : पओउरुचिस्ता 2. Geld & Sp : येज़ीवी; West, Mills,
TDA : यज़वी.

वड्हैउश पइत्यास्तैम्^३ मनइहो ।
 अपह्या मज्दोस्चा तइव्यो दात् सरम् ।
 अथा हैम् फ़रष्वा थ्वा स्रथ्वा ।
 स्पैनिश्ता आर्मतोइश् हुदानू^४ वरष्वा^४ ॥ ३ ॥
 तैम् ज़ी वै स्पैरदानी वरानी या फ़धोइ^१ वीदात् ।
 पइथ्यअेचा वास्त्र्यअेइव्यो अत्चा ख्वअेतओवे ।
 अषाउनी^२ अपवव्यो ।
 मनइहो वड्हैउश ख्वैन्वत् हड्हुश मैम्^३ वैअदुश^३ ।
 मज्दो ददात् अहुरो ।
 दअेनयाइ वड्हुयाइ^४ यवोइ वीस्पाइ आ ॥ ४ ॥
 साख्वैनी वज्यम्नाव्यो कइनिव्यो म्रओमी ।
 इमइव्याचा^१ वदैम्नो^२ मै^५ चा ई माँइदइदम् ।
 वअेदोदम् दअेनावीश ।
 अव्यस्ता^३ अहूम् यै वड्हैउश मनइहो ।
 अषा वै अन्यो अइनीम् वीवै^५हत्^४ ।
 तत् ज़ी होइ हुषैन्म् अइहत् ॥ ५ ॥
 इथा ई हइथ्या नरो अथा जैनयो ।
 द्रूजो हचा राथैमो यैमै^५ स्पपुथा फ़ाइदीम् ।
 द्रूजो^२ आयेसे होइश् पिथा तन्वो परा ।
 वयू-वरदुव्यो दुश-ख्वरैथैम्^३ ।
 नाँसत् ख्वाथ्रम् द्रैग्वोदव्यो दैजीत्-अरैतअेइव्यो ।
 अनाइश् आ मनहीम् अहूम् मरै^५गदुये ॥ ६ ॥

3. West, Sp, TDA : पइथ्यास्तीम् 4. Geld : हुदान्वरष्वा; West & TDA : हुदानु-वरष्वा (4) 1. West Sp, Mills, TDA : फ़धो 2. West, Mills, TDA : अषाउने; Sp : अषाउने 3. West, Sp, TDA : मै वैअत् उश; Mills : मै वैत् उश
 4. Sp & Mills : वड्ह्याइ (5) 1. Sp : इमइव्यो 2. Mills : वअेदैम्नो 3. West, Sp, TDA : अव्यस्चा 4. West, Sp, TDA : वीवइहत्; Mills : वीवैइहत् (6) 1. Geld : यैमै; Mills : यै मै 2. Sp : द्रूज्म् 3. Mills : ख्वरैथैम्.

अतृचा वै मीज्देम् अद्दहत् अद्या मगह्या ।
 यवत् आजुश ज़रज़िदस्तो वूनोइ^१ हस्तयो^२ ।
 परचा म्रओचास् अओराचा ।
 यथा मइन्युश द्रैग्वतो अनासत् ।
 परा इवीजयथा मगैम्^३ तैम् ।
 अतृ वै वयोइ^४ अद्दहइती अपैमैम् वचो ॥ ७ ॥
 अनाइश आ दुज्वरँणइहो^५ दफ्न्या हैत् ।
 ज़ख्याचा वीस्पोइहो खओसैत्ताम् उपा ।
 हुक्षथाइश जैनराम्^६ खूनराम्चा ।
 रामाम्चा आइश ददात् ।
 श्येइतिव्यो वीजिव्यो ईरत् ईश द्रप्पो ।
 ह्यो दैरज़ा मरथ्याउश मज़िस्तो मोषुचा अस्तू ॥ ८ ॥

जोत् उ रास्पी:-

दुज्वरनाइश वओषो रास्ती तोइ नरपीश अरज़ीश^७ ।
 अओषसा दैजीत्-अरता पषो-तन्वो ।
 कू अपवा अहुरो ।
 यै ईश ज्यातैउश हैमिथ्यात् वसै-इतोइश्चा ।
 तत्^८ मज्दा तवा क्षथ्रम् ।
 या अरैज्ज्योइ दाही द्रिगओवे^९ वह्यो ॥ ९ ॥ (सं बार)

वहिस्ता ईश्तिश सावी ज़रथुश्त्रहे उख्या श्यओथनाचा ॥ (दु बार)

- (7) 1. West, Sp, TDA : वूनोइत् 2. West, Sp, Mills, TDA : हस्तयो
 3. West, Sp, TDA : मगैउश 4. West, Sp, Mills, TDA : वयो (8) 1. West,
 Sp, Mills, TDA : दुज्वरँणइहो 2. West, Sp, TDA : जैनराम् (9) 1. Geld :
 रजीश; West, Sp, Mills, TDA : रिजीश 2. West, Sp, Mills, TDA : अतृ
 3. West & TDA : द्रैगवे; Sp : द्रिगवे; West-K4 : द्रैगओवे.

अषम् वोहू वहिश्तम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषम् ॥ (सँ वार्)
 वहिश्तोइश्तीम् हाइतीम् यज़मइदे । वहिश्तोइश्तीम् गाथाम् अप-
 ओनीम् अपहे रतुम् यज़मइदे । वहिश्तोइश्तोइश् गाथयो ह॒दाता यज़मइदे ॥
 येञ्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वड्हो ।
 मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा ।
 योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ १० ॥

हा ५४

ज्ञोत् उ रास्पी:-

आ अइर्यमा इश्यो' रक्कधाइ ज॒त् ।
 नैरव्यस्चा नाइरिव्यस्चा ज़रथुश्त्रहे' ।
 वड्हैउश् रक्कधाइ मनइहो ।
 या दअेना वइरीम् हनात् मीज्दम् ।
 अपह्या यासा अषीम् ।
 याम्' इश्याम्' अहुरो मसता मज्दो ॥ (चिहार् वार्)
 अषम् वोहू वहिश्तम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।
 ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषम् ॥ १ ॥ (सँ वार्)

अइर्यमनम् इषीम् यज़मइदे' अमव॒त्तम् वर॒थाजनम् वित्वअेषइहम्'
 मजिश्तम् अपहे स्रवइहाम् । गाथो स्प॒तो रतु॒थ्रो अपओनीश् यज़मइदे ।
 स्तओत येस्न्य यज़मइदे या दाता अइहैउश् पओउरुयेद्या ॥

Hā 54

(1) 1. West, Sp, TDA : इव्यो 2. West & TDA : ज़रथुश्त्रहे 3. Sp :
 याम् 4. West, Sp, TDA : इष्याम् (2) 1. Sp : यज़मइदे 2. West & TDA :
 वित्वअेषइहम्.

येज्ञहे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वड्हो ।
 मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा ।
 योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ २ ॥

हा ५५

ज्ञोतः- वीस्पो गअथोस्च तन्वस्च अज्दवीश्च उस्तानाँस्च कँहूरपस्च तँवीपीश्च
 वओधस्च उर्वानँम्च फ्रवपीम्च पइरिच ददँमही आच वअधयमही आअत् दीश
 आवअधयमही गाथाव्यो स्पँताव्यो रतुक्ष्त्राव्यो अषओनिव्यो ॥ १ ॥

याो नो हँति गाथो हँश्चवइतीश्च पाथ्रवइतीश्च मइन्युश-ख्वरँथोस्च
 याो नो हँति उरुने वअम् ख्वरँथँम्च वस्त्रँम्च । ताो नो हँति गाथो हँश्च-
 वइतीश्च पाथ्रवइतीश्च मइन्युश-ख्वरँथोस्च । ताो नो हँति उरुने वअम् ख्वरँथँम्च
 वस्त्रँम्च । ताो नो बुयान् हुमिज्दो अश-मिज्दो' अषो-मिज्दो परो-अस्ताइ अडुहे
 पस्च अस्तस्च वओधइहस्च वी-उर्वीश्तीम्' ॥ २ ॥

ता नो अम ता वँश्चन्न ता दस्वर ता वअषज्ज ता फ्रदथ ता वरँदथ
 ता हवइह ता अइव्यावइह' ता हुधोइह ता अषवस्त ता फ्राराइति' ता वीदीषे' ॥ ३ ॥

उज्जम्याँन् या स्तओत येस्न्य यथ हीश फ्रदथत् मज्दो यँ सँविश्तो
 वँश्चजो फ्रादत्-गअथो पाथाइ अषहे गअथनाँम् हँश्चाइ अषहे गअथनाँम् सुयम्न-
 नाँम्च सओइयँताँम्च वीस्पयोस्च अषओनो स्तोइश् ॥ ४ ॥

वीस्पँम् अषवनँम् अय रतुफ्रित' ह्वावयइहँम्' जसँतँम् पइति-वराहि
 हुमताइश्च हूँताइश्च हूरँताइश्च ॥ ५ ॥

अषँम्च वोहूच मनो यज्मइदे । गाथो स्पँताो रतुक्ष्त्रो अषओनीश्
 यज्मइदे ॥ ६ ॥

स्तओत येस्न्य यज्मइदे या दाता अइहँउश् पओउरुयेद्या मरँम्न

(2) 1. Sp: अप्-मिज्दो 2. Geld: वीउर्वीश्तीम्; Sp: वी उर्वीश्तीम्

(3) 1. West & TDA: 'वइहा 2. West & TDA: फ्राराइते 3. Sp: वीदुषे; West:
 वीदुशे; TDA: वीदुशे (5) 1. West, Sp, TDA: रतुफ्रिता ह्वावयइह.

वॅरञ्जिम्न' सक्षेम्न साचयम्न दद्रान' पइतिपान' पइतिप्मरॅम्न' फ्रमरॅम्न फ्रायञ्जिम्न
फ्रपम् वस्त्र अहूम् दथान ॥ ७ ॥

वधाँम् स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् यज्ञमइदे । स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम्
यज्ञमइदे फ्रस्रओथ्रम्च फ्रमरॅथ्रम्च फ्रगाथ्रम्च फ्रायश्तीम्च ॥

येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वड्हो ।

मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा ।

योङ्हँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

हा ५६

जोतः—

सॅरओपो' इधा' अस्तू अहुरहे मज्दो यस्नाइ सॅवीश्तहे' अपओनो यै नो
इश्तो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तॅमॅम्चीत्' । अवथात् इधा सॅरओपो अस्तू अहुरहे
मज्दो यस्नाइ सॅवीश्तहे अपओनो यै नो इश्तो ॥ १ ॥

सॅरओपो' इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम्' यस्नाइ अपाउनाँम्च फ्रवपिब्यो
यो नो इश्तो उर्वोइब्यो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तॅमॅम्चीत्' । अवथात् इधा
सॅरओपो अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यस्नाइ अपाउनाँम्च' फ्रवपिब्यो यो नो इश्तो
उर्वोइब्यो ॥ २ ॥

सॅरओपो' इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम्' यस्नाइ वड्हुश वडुहीनाँम्'
अमॅपनाँम्चा' स्पॅस्तनाँम् हुक्षथनाँम् हुधोङ्हँम् वोहुनाँम्चा वड्हुयोस्चा' अपोइश

(7) 1. Sp: वॅरञ्जिम्न 2. TDA: ददरान 3. West & TDA: पइतिशान
4. West & TDA: पइतिश्मरॅम्न; Sp: पइतिश्मरॅम्न.

Hā 56

(1) 1. West, Sp, TDA: स्रओपो 2. Sp: इध 3. West, & TDA:
सॅवीश्तहे; 4. Sp: उस्तॅमॅम्चीत् (2) 1. West, Sp, TDA: स्रओपो 2. West, Sp,
TDA: वडुहीनाँम् 3. Sp: उस्तॅमॅम्चीत् 4. Sp: अपओनाँम्च (3) 1. West, Sp,
TDA: स्रओपो 2. West, Sp, TDA: वडुहीनाँम् 3. West, Sp, TDA: अमॅपनाँम्च
4. Sp: वडुह्योस्चा.

यस्नाइ या नै आरअेचा अँरनवतअेचा^१ अपइहाक्ष । सँरओषस्चा^२ इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यस्नाइ वइहुश अपिवाो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तँम्चीत्^३ ॥ ३ ॥

अवथात् इधा सँरओषो^४ अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम्^५ यस्नाइ वइहुश वडु-
हीनाँम्^६ अमँपनाँम्चा^७ स्पँतनाँम् हुक्षथनाँम् हुधोइहाँम् वोहुनाँम्चा वइहुयोस्चा^८
अपोइश यस्नाइ या नै आरअेचा अँरनवतअेचा^१ अपइहाक्ष । सँरओषस्चा^२ इधा अस्तू
अपाँम् वडुहीनाँम् यस्नाइ वइहुश अपिवाो ॥ ४ ॥

जोत् उ रास्पी:-

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अपात्चीत् हचा ।

वइहँउश दइदा मनइहो इयओथननाँम् अइहँउश मइदाइ ।

क्षथँम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुव्यो ददत् वास्तारँम् ॥ (चिहार बार)

अपँम् वोहू वहिश्तँम् अस्ती ।

उइता अस्ती उइता अह्नाइ ।

ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपँम् ॥ (सँ बार)

स्रओषँम् अपीम् हुरओधँम् वँरथाजनँम् फ़ादत्-गअेथँम् अपवनँम् अपहे
रतूम् यजमइदे ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वइहो ।

मइदो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।

योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यजमइदे ॥ ५ ॥

~~~~~

5. West, Sp, TDA: अँरनवतअेचा 5. West, Sp, TDA: स्रओषस्च

6. Sp: उस्तँम् (4) 1. West, Sp, TDA: स्रओषो 2. West, Sp, TDA: वडुहीनाँम्

3. West, Sp, TDA: अमँपनाँम्चा 4. Sp: वइहुयोस्चा 5. West, Sp, TDA:

अँरनवतअेचा 6. West, Sp, TDA: स्रओषो.



## हा ५७

ज्ञोतुः-

अपम्व वोहू वहिश्तम्व अस्ती ।

उश्ता अस्ती उश्ता अह्माइ ।

ह्यतु अपाइ वहिश्ताइ अपम्व ॥ ( सँ वार )

स्रओषहे अश्येहे' तखमहे तनु-माँथहे दर्पि-द्रओश आहूइर्येहे ह्नओथ  
यस्नाइच वस्नाइच ह्नओथाइच फ्रसस्तयअच ।

ज्ञोतुः- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतुः- अथा रतुश अपातुचीतु हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतु ॥ १ ॥

ज्ञोतुः-

स्रओषम्व अपीम्व हुरओधम्व वर्रथ्राजनम्व फ्रादतु-गअथम्व अपवनेम्व अपहे  
रतुम्व यजमइदे । यो पओइर्यो मज्दो दामाँन् फ्रस्तेरतातु पइति वर्रस्मन्' यजत  
अहुरम्व मज्दाँम् यजत अमपे स्पेत्तै यजत पायू थ्वोरस्तार या वीस्प' थ्वोरसतो  
दामाँन् ॥ २ ॥

अहे रय ख्वरनइहच अज्हे' अम वर्रथ्रघ्नच अहे यस्न यजतनाँम् तम्व  
यजाइ सुरुन्वत यस्न स्रओषम्व अपीम्व ज्ञओथ्राव्यो अपीम्वच वडुहीम्व वर्रज्जइतीम्व  
नइरीम्वच सइहम्व हुरओधम्व । आच नो जम्यातु अवइहे वर्रथ्रजो स्रओषो  
अप्यो ॥ ३ ॥

स्रओषम्व अपीम्व यजमइदे । रतुम्व वर्रज्जत्तम्व यजमइदे यिम्व अहुरम्व  
मज्दाँम् यो अपहे अपनोत्तमो यो अपहे जध्मूश्तमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्चि' यजमइदे ।  
वीस्पच ह्वरश्त इयओथ्न यजमइदे वरश्तच वरश्यम्वच' ॥

## Hā 57

- (1) 1. West, Sp, TDA: अष्येहे (2) 1. Geld: वर्रस्मन् 2. Sp: वीस्पा  
(3) 1. Geld: अइज्हे (4) 1. West, Sp, TDA: ज़रथुश्च 2. West & TDA:  
वरश्यम्वच; Sp: वरश्यम्वच.

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वइहो ।  
मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा  
योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ ४ ॥

स्रओषम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनम् फ़ादत्-गअथम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्मइदे ॥ ५ ॥

यो पओइर्यो वर्रस्म फ़स्तैरनत थ्यक्ष्तीश्च पच-यक्ष्तीश्च हप्त-यक्ष्तीश्च  
नव-यक्ष्तीश्च आक्ष्नुश्च मइध्यो-पइतिस्तानाँस्च' अमपनाँम् स्पँतनाँम् यस्त्राइच  
वद्धाइच क्ष्नुओथाइच फ़सस्तयअच ॥

अहे रय ख्वरनइहच .... वर्रथाजो स्रओषो अण्यो ॥

स्रओषम् अपीम् यज्मइदे । रतूम् वर्रज्जत्तम् यज्मइदे यिम् अहुरम्  
मज्दाँम् यो अपहे अपनोत्तमो यो अपहे जध्मइत्तमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्चिर्  
यज्मइदे । वीस्पच ह्वरश्च थ्यओथ्न यज्मइदे वरश्च वरश्यमच<sup>३</sup> ॥

येज्हे हाताँम् .... तोस्चा यज्मइदे ॥ ६ ॥

स्रओषम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनम् फ़ादत्-गअथम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्मइदे ॥ ७ ॥

यो पओइर्यो गाथो फ़स्त्रावयत् यो पच स्पितामहे अपओनो ज़रथुश्चिर्  
अफ़स्मनिवाँन् वचस्तश्चितवत्' मत्-आज्जइत्तीश् मत्-पइति-फ़सो अमपनाँम्  
स्पँतनाँम् यस्त्राइच वद्धाइच क्ष्नुओथाइच फ़सस्तयअच ।

अहे रय ख्वरनइहच .... वर्रथाजो स्रओषो अण्यो ॥

स्रओषम् अपीम् यज्मइदे रतूम् वर्रज्जत्तम् .... वीस्पच ह्वरश्च  
थ्यओथ्न यज्मइदे वरश्च वरश्यमच ॥

येज्हे हाताँम् .... तोस्चा यज्मइदे ॥ ८ ॥

स्रओषम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनम् फ़ादत्-गअथम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्मइदे ॥ ९ ॥

(6) 1. Geld: मइध्योइ-पइति° 2. West, Sp, TDA: ज़रथुश्च 3. Sp:

वरश्यमच (8) 1. West & TDA: वचस्तश्चितवत्.



यो द्विघओश्च<sup>१</sup> द्रीवयोश्च<sup>२</sup> अमवत् न्मानम् हाँम्-ताश्चि<sup>३</sup> पस्च हू-फ्राष्मो-  
दाइतीम् यो अओष्मम्<sup>४</sup> स्तरेथ्वत स्रइथिप वीस्त्रूम-त्तम् एवरेम् जइ-ति अतृच हे  
वाध कर्मरेधम् जन्वो पइति एवइहयेइति यथ अओजो नाइघोइहम्<sup>५</sup> ॥

अहे रय एवरेनइहच .... वरथ्रजो सओषो अण्यो ॥

सओषम् अपीम् यज्ञमइदे रतूम वरंज-त्तम् .... वीस्पच ह्वस्त  
श्यओथ्न यज्ञमइदे वरस्तच वरंश्यमच ॥

येञ्हे हाताम् .... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ १० ॥

सओषम् अपीम् हुरओधम् वरथ्राजनम् फ्रादत्-गअथम् अपवनेम् अपहे  
रतूम यज्ञमइदे ॥

तएम् आस्रम् अओजइह-त्तम् दर्पितम्<sup>१</sup> स्रम् वरंजधीम्<sup>२</sup> ॥ ११ ॥

यो वीस्पअइव्यो हच अरंजअइव्यो ववन्वो पइति-जसइति व्याणम्<sup>३</sup>  
अमपनाम् स्प-तनाम् ॥

अहे रय एवरेनइहच .... वरथ्रजो सओषो अण्यो ॥

सओषम् अपीम् यज्ञमइदे रतूम वरंज-त्तम् .... वीस्पच ह्वस्त  
श्यओथ्न यज्ञमइदे वरस्तच वरंश्यमच ॥

येञ्हे हाताम् .... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

सओषम् अपीम् हुरओधम् वरथ्राजनम् फ्रादत्-गअथम् अपवनेम् अपहे  
रतूम यज्ञमइदे ॥

यूनाम् अओजिश्तम् यूनाम् त-चिश्तम्<sup>१</sup> यूनाम् थ्वक्षिश्तम् यूनाम्  
आसिश्तम् यूनाम् परो-कतरश्तम्<sup>२</sup> । पइतिपत मइदयस्त्र सओषहे अण्येहे यस्त्रम्  
॥ १३ ॥

दूरात् हच अह्मात् न्मानात् दूरात् हच अञ्हात्<sup>३</sup> वीसत् दूरात् हच

- (10) 1. West & TDA: दरंघओश्च 2. West, Sp, TDA: द्रीवयोश्च  
3. West & TDA: हाँम्-ताश्च; Sp: हाँम्-ताश्तम् 4. West, Sp, TDA: अओष्मम्  
5. West, Sp, TDA: नाइघोइहम् (11) 1. West, Sp, TDA: दरंषत्तम् 2. Sp:  
वरंजइतीम् (12) 1. Geld: व्यस्त्रम् (13) 1. West, Sp, TDA: त-चिश्तम्  
(14) 1. Geld: अइञ्हात्.

अह्मात् ज॒त्तओत् दूरात् हच अ॒ज्ञहात्' द॒ज्ञहओत्' अघो इ॒थ्येजो वोइ॒ध्नो  
येइ॒त्ति' ये॒ज्ञहे न्मानय' स॒ओषो अ॒ण्यो व॑र॒थजो थ्रॉ॒क्रधो अ॒स्ति प॒इति-ज॒त्तो  
नाच अपव फ्रायो-हुमतो फ्रायो-हृ॒त्तो फ्रायो-हृ॒श्तो ॥

अहे रय ख्वर॑न॒इहच .... व॑र॒थजो स॒ओषो अ॒ण्यो ॥

स॒ओषम् अ॒पीम् य॒ज्ञम॒इदे रतूम् व॑र॒ज॒त्तम् .... वी॒स्पच हृ॒श्त  
इ॒यओ॒थ्न य॒ज्ञम॒इदे व॒श्तच व॑र॒श्यन्नच ॥

ये॒ज्ञहे हाता॑म् .... तोस्चा य॒ज्ञम॒इदे ॥ १४ ॥

स॒ओषम् अ॒पीम् हु॒रओ॒धम् व॑र॒थाज॑नम् फ्रा॒दत्-ग॒अथ॑म् अ॒पव॑नम् अ॒पहे  
रतूम् य॒ज्ञम॒इदे ॥

यो व॒ननो क॒यध॑हे यो व॒ननो का॒इ॒ध्येहे यो ज॒त्त द॑अ॒वयो दु॒जो  
अ॒श-अ॒ओज॑इ॒हो' अ॒हूम्-म॑र॒त्तो यो ह॑र॒त अ॒इ॒व्याक्ष॑तच वी॒स्पयो फ्र॑वो॒इश  
ग॒अथ॑यो ॥ १५ ॥

यो अ॒नव॑इ॒हव॑द॒म्नो ज॒अन॑इ॒ह नि॒पाइ॒ति म॒ज्दो दा॒माँन् यो अ॒नव॑इ॒-  
हव॑द॒म्नो ज॒अन॑इ॒ह नि॒शह॒उर्व॑इति' म॒ज्दो दा॒माँन् यो वी॒स्पम् अ॒हूम् अ॒स्त्व॒त्तम्  
अ॒र॒ध्व' स॒इथि॑ष नि॒पाइ॒ति प॒स्च हू-फ्रा॒ण्मो-दा॒इती॑म् ॥ १६ ॥

यो नो॒इत् प॒स्चअ॑त हु॒शख॑व॒क्र' यत् म॒इ॒न्यू दा॒माँन् द॒इधी॑त्तम् य॒स्च स्प॑त्तो  
म॒इ॒न्युश॑ य॒स्च अ॒हूरो हि॒वारो अ॒पहे ग॒अथो यो वी॒स्पाइ॑श अ॒याँन्च क्ष॒प्रन॑स्च  
यू॒इ॒ध्येइ॒ति मा॒ज्ञन्य॑अ॒इ॒व्यो ह॒ध द॑अ॒वअ॒इ॒व्यो ॥ १७ ॥

हो नो॒इत् त॒श्तो फ्रा॒नामा॑इते थ॒व॒अ॒पात् प॒रो द॑अ॒वअ॒इ॒व्यो फ्रा॒ अ॒ह्मात्  
प॒रो वी॒स्पे द॑अ॒व अ॒नुसो त॑श्त न॑म॒त्ते त॑श्त त॑म॒इहो द्र॑त्ते' ॥

अहे रय ख्वर॑न॒इहच .... व॑र॒थजो स॒ओषो अ॒ण्यो ॥

स॒ओषम् अ॒पीम् य॒ज्ञम॒इदे रतूम् व॑र॒ज॒त्तम् .... वी॒स्पच हृ॒श्त  
इ॒यओ॒थ्न य॒ज्ञम॒इदे व॒श्तच व॑र॒श्यन्नच ॥

ये॒ज्ञहे हाता॑म् .... तोस्चा य॒ज्ञम॒इदे ॥ १८ ॥

2. Geld: द॒इ॒ज्ञहओत् 3. Sp: ये॒य॒त्ते 4. West, Sp, TDA: न्मान्य  
(15) 1. West, Sp, TDA: अ॒षओ॒ज॑इ॒हो (16) 1. Sp: नि॒श ह॒उर्व॑इति 2. West,  
Sp, TDA: अ॒र॒ध्व (17) 1. Sp: हु॒शख॑व॒प्रन (18) 1. Geld: द्र॑त्ति.



स्रओषम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनम् फ्रादत्-गअथम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्ञमइदे । यिम् यज्ञत हओमो फ्राष्मिश् वअेषज्यो स्त्रीरो क्षथ्यो जइरि-दोइथो  
वर्रजिश्ते पइति वर्रजहि' हरइथ्यो पइति वर्रजयो ॥ १९ ॥

ह्वचो' पापो-वचो पइरि-गो' वचो पइथिम्नो वीस्पो-पअसीम् मस्तीम्  
पाँम् पोउरु-आज्ञइ५तीम् माँथहेच पउर्वतात्तम्' ॥

अहे रय ख्वर्रनइहच .... वर्रथजो स्रओषो अण्यो ॥

स्रओषम् अपीम् यज्ञमइदे रतूम् वर्रज५त्तम् .... वीस्पच ह्वश्त  
इयओथ्न यज्ञमइदे वर्रश्तच वर्रइयन्नच ॥ २० ॥

स्रओषम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनम् फ्रादत्-गअथम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्ञमइदे ॥

येञ्हे न्मानम् वार्रथन्नि हजइरो-स्तूनम् वीधात्तम् वर्रजिश्ते पइति वर्रजहि'  
हरइथ्यो पइति वर्रजयो । ख्वारओध्नम् अ५तर्र-नअेमात्' स्तहर्पअेसम् निश्तर-  
नअेमात् ॥ २१ ॥

येञ्हे अहुनो वइर्यो स्रइथिश् वीसत वर्रथजो यस्सस्च हप्तइहाइतिश्  
प्रषूपस्च माँथो यो वार्रथन्निश् वीस्पोस्च यस्त्रो-कैरतयो ॥

अहे रय ख्वर्रनइहच .... वर्रथजो स्रओषो अण्यो ॥

स्रओषम् अपीम् यज्ञमइदे रतूम् वर्रज५त्तम् .... वीस्पच ह्वश्त  
इयओथ्न यज्ञमइदे वर्रश्तच वर्रइयन्नच ॥

येञ्हे हाताँम् .... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २२ ॥

स्रओषम् अपीम् हुरओधम् वर्रथाजनम् फ्रादत्-गअथम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्ञमइदे ॥

येञ्हे अमच वर्रथध्नच हओज्ञाँथन्नच वअेध्याच' अवाइन्' अमँपो स्पँ५त  
अओइ' हसो-कर्णइरीम् ज़ाँम् ॥ २३ ॥

(19) 1. Sp: वर्रजहे (20) 1. Sp: हुवचो 2. West & TDA: पइरि गा  
3. Sp: पओउर्वतात्तम् (21) 1. Sp: वर्रजहे 2. Geld, West, TDA: अ५तर्र-नअेमात्  
(23) 1. West & TDA: वअेध्याइच 2. West & TDA: अवान्; Sp: अवो 3. West  
& TDA: अवि.



यो दअेनो-दिसो दअेनयाइ' वसो-क्षथो फ्रचराइति अओइ' याम् अस्त्व-  
इतीम् गअेथाम् । अय दअेनय फ्रओरँत अहुरो मज्जदो अषव फ्रा वोहु मनो फ्रा  
अपम् वहिश्तेम् फ्रा क्षथम् वइरीम् फ्रा स्पँत आर्मइतिश् फ्रा हउर्वतास् फ्रा अमँर-  
ततास् फ्रा आहूइरिश् फ्रणो फ्रा आहूइरिश् त्कअेषो ॥ २४ ॥

फ्रा अध वअेइव्य अहुव्य वअेइव्य नो अहुव्य निपयो आइ' स्रओष  
अप्य हुरओध अहेच अइहँउश् यो अस्त्वतो यस्च अस्ति मनह्यो पइरि द्रवतत्  
मह्कात् पइरि द्रवतत् अअेष्मात् पइरि द्रवत्वयो' हअेनअेइव्यो' यो उस् स्त्रूरम् द्रप्पम्  
गँरँनान्' अअेष्महे परो द्रओमँव्यो यो अअेष्मो दुज्जदो द्रावयात् मत् वीधातओत्'  
दअेवो-दातात् ॥ २५ ॥

अध नो तूम स्रओष अप्य हुरओध ज्ञावरँ दयो हितअेइव्यो द्रवतात्तम्  
तनुव्यो पोउरु-स्पक्ष्तीम्' त्विण्यँताम् पइति-जइतीम् दुश्मइन्युनाम्' हथा-निवाइतीम्  
हमँरँथनाम् अउर्वथनाम् त्विण्यँताम् ॥

अहे रय ख्वरँनइहच .... वँरँथजो स्रओषो अप्यो ॥

स्रओषम् अपीम् यज्जमइदे रतूम वँरँजँतम् .... वीस्पच ह्वरँश्त  
इयओथ्न यज्जमइदे वरँश्तच वरँश्यन्नच ॥

येज्जहे हाताम् .... तास्चा यज्जमइदे ॥ २६ ॥

स्रओषम् अपीम् हुरओधम् वँरँथाजनम् फ्रादत्-गअेथम् अषवनम् अषहे  
रतूम यज्जमइदे ॥

यिम् चथ्वारो अउर्वँतो अउरुष रओक्ष्न फ्रादँरँस्त्र स्पँत वीध्वोइहो  
असय मइनिवसइहो' वज्जँति । रुवअेन अअेष्माम् सफ्रोइहो ज्जरन्य पइति-थ्वरँश्तो-  
इहो ॥ २७ ॥

आस्यइह अस्पअेइव्य आस्यइह वातअेइव्य आस्यइह वारअेइव्य

- (24) 1. West & TDA: दअेनयाओ 2. West & TDA: अवि (25) 1.  
West, Sp, TDA: आ 2. West & TDA: इवइतिव्यो 3. West, Sp, TDA:  
हअेनँव्यो 4. Sp: गँरँनान् 5. West, Sp, TDA: वीदातओत् (26) 1. West &  
TDA: पओउरु-स्पक्ष्तीम् 2. West, Sp, TDA: दुश्मइन्यवनाम् (27) 1. West &  
TDA: मनिवसइहो; Sp: मइन्यवसइहो.



आस्यङ्ह मअघअइव्य आस्यङ्ह वयअइव्य हुपतरँतअइव्य' आस्यङ्ह ह्वस्तयो  
अङ्गहिमनयो<sup>२</sup> ॥ २८ ॥

योइ वीस्प ते अपयेइ<sup>१</sup>ति' याँ<sup>२</sup> अवे<sup>३</sup> पस्कात् व्येइ<sup>४</sup>ति' नोइत् अवे<sup>३</sup> पस्कात्  
आक्ते । योइ वअइव्य<sup>५</sup> सइथिज्जिव्य<sup>६</sup> फ़ायतयेइ<sup>७</sup>ति वज्जम्म यिम् वोहम् सओप्पम्  
अपीम् यत्तचित् उपस्तइरे हि<sup>८</sup>द्वो' आगँउर्वयेइते यत्तचित् दओपतइरे निघ्ने ॥

अहे रय ख्वरँनङ्हच .... वरँथजो सओपो अप्यो ॥

सओप्पम् अपीम् यज्जमइदे रतूम वरँज्जत्तम् .... वीस्पच ह्वस्त  
इयओथ्न यज्जमइदे वरँस्तच वरँइयन्नच ॥

येज्हे हाताँम् .... तोस्चा यज्जमइदे ॥ २९ ॥

सओप्पम् अपीम् हुरओधम् वरँथाजनम् फ़ादत्-गअथम् अपवन्नम् अपहे  
रतूम यज्जमइदे ॥

यो वरँजो वरँज्यास्तो' मज्जदो दामाँन् निशङ्हस्ति<sup>२</sup> ॥ ३० ॥

यो आथितीम् हमहे अयाँन् हमयो वा क्षपो इमत् कर्प्वरँ अवज्जाइते'  
यत् ख्वनिरथम् वामीम् सइथिश् जस्तय<sup>२</sup> द्रज्जिम्नो<sup>३</sup> ब्रोइथो-तअज्जम्<sup>४</sup> ह्वा-वअधम्  
कम्मरँधे पइति दअवनाँम् ॥ ३१ ॥

सथाइ अङ्गरहे मइन्यँउश' द्रवतो । सथाइ अअप्पहे ख्वी-द्रओश<sup>२</sup> । सथाइ  
माज्जइन्यनाँम् दअवनाँम् । सथाइ वीस्पनाँम् दअवनाँम् ॥

अहे रय ख्वरँनङ्हच .... वरँथजो सओपो अप्यो ॥

सओप्पम् अपीम् यज्जमइदे रतूम वरँज्जत्तम् .... वीस्पच ह्वस्त  
इयओथ्न यज्जमइदे वरँस्तच वरँइयन्नच<sup>३</sup> ॥

- (28) 1. Geld: पतरँतअइव्य 2. West, Sp, TDA: अङ्गे मनयो; (29) 1.  
Sp: अपयइति 2. West, Sp, TDA: योइ 3. Sp: अओअ 4. Sp: वयइति  
5. West & TDA: उवअइव्य 6. Geld: सइथिज्जिव्य; Sp: सइथिज्जिव्य 7. Sp: हँद्वो  
(30) 1. West, Sp, TDA: वरँजि-यास्तो 2. West, Sp, TDA: निषङ्हस्ति (31) 1.  
West, Sp, TDA: अवज्जाइति 2. West, Sp, TDA: जस्तयो 3. West & TDA:  
द्रज्जिम्नो 4. West & TDA: ब्रोइथो-तअज्जम् (32) 1. West, Sp, Geld, TDA:  
मन्यँउश 2. Geld: ख्वीम्-द्रओश 3. West & TDA: वरँथ्यन्नच,

येञ्हे हाताँम् .... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ ३२ ॥

स्रओषम् अषीम् हुरओधम् वरँथाजनम् फ्रादत्-गअथम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्ञमइदे ॥

इधत्च अइनिधत्च इधत्च वीस्पाम्च अपि इमाम् जाम् वीस्पो  
स्रओषहे अण्येहे तण्महे तनुमाँथहे ॥ ३३ ॥

तण्महे हाँम्-वरँतिवतो' वाज्नुश-अओजइहो रथअशतो कर्मरँधो-जनो  
दअवनाम् वनतो वनइतीश् वनइतिवतो अपओनो वनतो वनइतीश् वनइतीम्च  
उपरतातम् यज्ञमइदे याम्च स्रओषहे अण्येहे याम्च अरँतोइश् यज्ञतहे ॥ ३४ ॥

वीस्प न्मान स्रओषो-पात यज्ञमइदे येञ्हाध स्रओषो अण्यो प्रयो प्रियो  
पइति-ज्ञतो नाच अपव फ्रायो-हुमतो फ्रायो-हृस्तो फ्रायो-हृस्तो ॥

अहे रय वरँनइहच .... वरँथाजो स्रओषो अण्यो ॥

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे रतूम् वरँज्जतम् .... वीस्पच हृस्त  
श्यओथ्न यज्ञमइदे वरँस्तच वरँश्यन्नच ॥

येञ्हे हाताँम् .... तोस्च यज्ञमइदे ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

[ \*स्त्रोश् अशो तगी तन्-फ्रमान् शिकफ्रत्-जीन् जीन्-अवजार् सालार् इ दामान् अहुरमज्द  
वै-रसात् । ]

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा° ॥ ( डु वार् )

यस्मच वल्लम्च अओजस्च जवरँच आफ्रीनामि । § स्रओषहे अण्येहे  
तण्महे तनु-माँथहे दर्षि-द्रओश् आहुइर्येहे ॥ ३५ ॥

(34) 1. Geld: °वरँइतिवतो; Sp: °वरइतिवतो.

(35) \*The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in  
a whisper ( Bāz ).

§ The concluding line स्रओषहे अण्येहे ... दर्षि-द्रओश् आहुइर्येहे should  
be recited only if the whole of the Yasna is to be dedicated to the Angel  
स्रओष. Otherwise any formula applicable to अहुर मज्द or मीनो नावर्, as the  
case may be, should be substituted in this place.



## हा ५८

जोतः-

तत् सोइधिश तत् वर्रथम् ददमइदे ह्यत् नमै हुचिथ्रम् अपिश-हागत्  
आर्मइतिश-हागत् येज्हे नमइहो चिथ्रम् हुमतम्चा हृष्टम्चा हर्शत्तम्चा ॥ १ ॥

तत् नै नमै निपातू पइरी दअवाअत्चा त्वअपइहत् मश्याअत्चा ।  
अह्माइ नमइहे आवअेदयमइदे' गअेथोस्चा तन्वस्चा निपातयअेचा निषइहरत-  
यअेचा हर्रथाइचा अइज्याक्षत्राइचा ॥ २ ॥

नैमही श्यामा अहुरा' मज्जदा नैमही उस्सैमही नमइहे वीसामइदे नमइहे  
आवअेदयमइदे' गअेथोस्चा तन्वस्चा निपातयअेचा निषइहरतयअेचा' हर्रथाइचा  
अइज्याक्षत्राइचा नमइहो आ यथा नैमै क्षमावतो ॥ ३ ॥

प्रभूमो अस्ती अपवा वर्रथजा वहिस्तो प्रभूप्पै चर्रक्कैमही । हँ-प्ता गँउश्चा  
अपइहाचा अपओनस्चा अपावइयोस्चा स्तोइश हइथ्यो वइहुदो येज्हे वँ  
मसानस्चा वइहानस्चा सयनस्चा चर्रक्कैमही । हँचा ना प्रभूमो निषइहरतू' हँ अइ-  
ज्याक्षयतू हदा अपाचा वास्त्राचा फ़ारातिचा वीदीपयाचा' अइनितिचा आथाचा  
अहुरहे मज्जदो ॥ ४ ॥

यथा नै दाता अमँपा स्पँता अथा नो थ्राज्जदूम् । थ्राज्जदूम् नै वइहवो  
थ्राज्जदूम् नै वडुहीश थ्राज्जदूम् नै अमँपा स्पँता हुक्षथा हुधोइहो । नअेचीम् तैम्  
अन्यैम् यूप्पत्त वअेदा अपा अथा नो थ्राज्जदूम् ॥ ५ ॥

पइरी मनो पइरी वचो पइरी श्यओथना पइरी पसुश पइरी वीरँग्  
स्पँताइ मइन्यवे' ददँमही । हउर्वप्रपवो द्रवो-गअेथा' द्रवप्रपवो द्रवो-वीरा द्रवा  
हउर्वा अपिवत्तो दथुपो ददुपो ददुवीश रओच्चैवीश हॉम्-वअेनोइमइदी' याइश  
अहुरहे मज्जदो ॥ ६ ॥

## Hā 58

(2) 1. West & TDA: मश्याअत्चा 2. West & TDA: आवअेदयामइदे;  
Sp: आवअेधयामइधे (3) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. West & TDA: आवअे-  
दयामइदे 3. Sp: निषइहं (4) 1. Sp: निषइहरत् 2. Sp: वीदुष्याचा (6) 1.  
Geld: मन्यवे; West & TDA: मइन्यवे 2. West, Sp, TDA: द्रवो-गअेथो 3. West  
& TDA: हॉम्-वीनोइमइदे; Sp: हॉम्-वअेनोइमइधे.

नैमसँ तोइ आतरँ अहुरहे मज्दो मज्जिस्ताइ योइहाँम् पइती-जम्यो मज्जँ  
अवख्याइ मज्जँ रक्कनोख्याइ दाइदी हउर्वातो अमरतातो ॥ ७ ॥

हउर्वाँम् ह२ दाइतीम् स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् यज्मइदे अपनोत्तमया'  
पइती वचस्तस्ता । स्रअस्ताँम् अत् तोइ कँहूर्पँम् कँहूर्पाँम् आवअेदयमही मज्दो  
अहुरा इमा<sup>२</sup> रओचो वरँजिस्तँम् वरँजिमनाँम्<sup>३</sup> अवत् यात्<sup>४</sup> हूरँ अवाची ॥ ८ ॥

स्तओत येस्न्य यज्मइदे या दाता अइहँउश पओउरुयेह्या ॥ ९ ॥

### हा ५९

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अहुरँम् मज्दोँम् अपवनँम् अपहे रतूम् यज्मइदे । अमँपा स्पँता हुक्षथा  
हुधोइहो यज्मइदे ॥ १ ॥

अस्न्य अपवन अपहे रतवो यज्मइदे । हावनीम् अपवनँम् अपहे रतूम्  
यज्मइदे । सावइहअेम् वीसीम्च अपवनँम् अपहे रतूम् यज्मइदे । मिथ्रँम् वोउरु-  
गओयओइतीम् हज्जइर-गओषँम् वअेवरँ-चप्मनँम् अओस्तो-नामनँम् यज्मतँम् यज्म-  
इदे । राम एवास्त्रँम् यज्मइदे ॥ २ ॥

ज्ञोत्:-

रपिथ्विनँम् अपवनँम् अपहे रतूम् यज्मइदे । फ्रादत्-फ्राउम् ज२तुमँम्च  
अपवनँम् अपहे रतूम् यज्मइदे । अपँम् वहिस्तँम् आत्रँम्च अहुरहे मज्दो पुथ्रँम्  
यज्मइदे ॥ ३ ॥

उज्जयेइरिनँम् अपवनँम् अपहे रतूम् यज्मइदे । फ्रादत्-वीरँम् द२युमँम्च  
अपवनँम् अपहे रतूम् यज्मइदे । वरँज२तँम् अहुरँम् क्षथ्रीम् क्षअेतँम् अपाँम् नपातँम्  
अउर्वत्-अस्पँम् यज्मइदे । अपँम्च मज्दधाताँम् अपओनीम् यज्मइदे ॥ ४ ॥

(8) 1. West, Sp, TDA : अपनोत्तमय 2. Sp: इमो 3. Sp: वरँजिमनाँम्  
4. West, Sp, TDA : या अत्.

### Hā 59

Sections 1-17,29 are identical with Yasna 17.1-17,19; and sections  
18-27 with Yasna 26.1-10.



अङ्घ्रिभूषणम् अङ्घ्रिगात्रम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । फ्रादत्-  
वीस्पाँम्-हुज्याङ्घ्रितीम् जुरथुञ्जोत्तम्च अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । अपओनाँम्  
वडुहीश सूरुओ स्पँतो फ्रवपयो यज्ञमङ्घ्रिदे । धनोस्च वीरो-वाँध्वो यज्ञमङ्घ्रिदे ।  
याङ्घ्र्याँम्च हुपितीम् यज्ञमङ्घ्रिदे । अमेम्च हुतश्तम् हुरओधम् यज्ञमङ्घ्रिदे । वँध्रधनेम्च  
अहुरधातम् यज्ञमङ्घ्रिदे । वनङ्घ्रितीम्च उपरतातम् यज्ञमङ्घ्रिदे ॥ ५ ॥

उषहिनेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । वँरजीम् न्मानीम्च अपवनेम्  
अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । सओषम् अषीम् हुरओधम् वँरधाजनेम् फ्रादत्-गअथम्  
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । रण्णम् रजिश्तम् यज्ञमङ्घ्रिदे । अरुश्तातम्च फ्रादत्-  
गअथाँम् वरदत्-गअथाँम् यज्ञमङ्घ्रिदे ॥ ६ ॥

माह्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमङ्घ्रिदे । अँतरँ-मोङ्घ्रिहम् अपवनेम् अपहे  
रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । पँरनो-मोङ्घ्रिहम् वीपसथम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे ॥ ७ ॥

याङ्घ्र्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमङ्घ्रिदे । मङ्घ्र्यो-जुरमेम् अपवनेम् अपहे  
रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । मङ्घ्र्यो-पँमेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । पङ्घ्रिशहहीम्  
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । अयाथ्रिमम् फ्रओउर्वओश्चिमम् वर्णिहरुश्तम्  
अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । मङ्घ्र्याङ्घ्रिमीम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे ।  
हमस्पथमअदेमेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमङ्घ्रिदे । सरध अपवन अपहे रतवो  
यज्ञमङ्घ्रिदे ॥ ८ ॥

वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमङ्घ्रिदे । योङ्घ्रि हँति अपहे रतवो थ्रयस्च थ्रिसाँस्च  
नङ्घ्रिदश्त पङ्घ्रिशहावनयो योङ्घ्रि हँति अपहे यत् वहिश्तहे मङ्घ्रिदो-फ्रसास्त जुरथुञ्जो-  
फ्रओङ्घ्रि ॥ ९ ॥

अहुर मिथ्र वँरजँत अङ्घ्र्यजङ्घ्रिह अपवन यज्ञमङ्घ्रिदे । सँउश्च मोङ्घ्रिहम्च  
हुरँच उर्वराहु पङ्घ्रि वँरस्मन्याहु मिथ्रम् वीस्पनाँम् दण्णुनाँम् दङ्घ्रुपङ्घ्रितीम् यज्ञमङ्घ्रिदे ।  
(\*रोङ्घ्रि) अहुरम् मङ्घ्रिदाँम् रओवँतम् वँरनङ्घ्रिहँतम् यज्ञमङ्घ्रिदे । (\*माह्) अपओनाँम्  
वडुहीश सूरुओ स्पँतो फ्रवपयो यज्ञमङ्घ्रिदे ॥ १० ॥



जोत उ रास्पी:-

थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् यज्ञमइदे । आत्रम् वरंजि-सवइहम् यज्ञमइदे । आत्रम् वोहु-प्रयानम्' यज्ञमइदे । आत्रम् उर्वाजिश्तम् यज्ञमइदे । आत्रम् वाजिश्तम् यज्ञमइदे । आत्रम् स्पेनिश्तम् यज्ञमइदे । क्षथ्रम् नक्रथ्रम् नइर्यो-सइहम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । आत्रम् वीस्पनाम् न्माननाम् न्मानो-पइतीम् मज्दधातम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे मत् वीस्पअइव्यो आतरेव्यो ॥ ११ ॥

जोत:- आपो वडुहीश् वहिश्तो मज्दधातो अपओनीश् यज्ञमइदे । वीस्पो आपो मज्दधातो अपओनीश् यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वरो मज्दधातो अपओनीश् यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

माँथ्रम् स्पेत्तम् अश-एवरनइहम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयूम् यज्ञमइदे । दातम् जरथुश्चि यज्ञमइदे । दरघाँम् उपयनाम् यज्ञमइदे । दअेनाम् वडुहीम् माज्द-यस्त्रीम् यज्ञमइदे ॥ १३ ॥

गइरीम् उषि-दरनेम्' मज्दधातम् अप-एवाथ्रम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । वीस्पो गरयो अप-एवाथ्रो पौउरु-एवाथ्रो मज्दधात अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । उघ्रम् कवअेम् एवरनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । उघ्रम् अएवरत्तम् एवरनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । अषीम् वडुहीम् यज्ञमइदे । क्षोइथनीम् वरंजइतीम् अमवइतीम् हुरओधाँम् एवापराम् एवरनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । सवो मज्दधातम् यज्ञमइदे ॥ १४ ॥

दह्वाँम् वडुहीम् आफ्रितीम् यज्ञमइदे । दह्वम्च नरम् अपवनम् यज्ञमइदे । उघ्रम् तएम्च दामोइश् उपमनेम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १५ ॥

इमो अपस्च जेमस्च उर्वरोस्च यज्ञमइदे । इमो असोस्च पोइथ्रोस्च गओयओइतीश्च मअेथन्योस्च अवो-एवरनोस्च यज्ञमइदे । इमम्च पोइथहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाँम् ॥ १६ ॥

जोत उ रास्पी:-

रतवो वीस्पे मज्जिश्त यज्ञमइदे अयर असन्य माह्य याइर्य सरंध ॥ १७ ॥

(11) 1. West, Sp, TDA: वोहु-प्रयानम्  
दरनेम्; Sp: उषि-दरनेम्.

(14) 1. West & TDA: उषि-



अषओनाँम् वडुहीश् सूरुओ स्पँतो फ्रवपयो स्तओमि ज्वयेमि उप्रयेमि ।  
यज्ञमइदे न्मान्यो वीस्यो जँतुमो दण्युमो जरथुश्त्रोत्तमो ॥ १८ ॥

जोत्:-

वीस्पनाँम्च ओइहाम् पओइर्यनाँम् फ्रवपिनाँम् इध यज्ञमइदे फ्रवपीम्  
अवाँम् याँम् अहुरहे मज्दो मज्जिस्ताँम्च वहिस्ताँम्च स्रअस्ताँम्च स्रओज्जिस्ताँम्च  
स्रथ्विस्ताँम्च हुक्कँरँमाम्च अषात् अपनोत्तमाम्च ॥ १९ ॥

अषओनाँम् वडुहीश् सूरुओ स्पँतो फ्रवपयो यज्ञमइदे ।

यो अमँपनाँम् स्पँतनाँम्

क्षअेतनाँम् वँरँजि-दोइथ्रनाँम्

वँरँजताँम् अइय्यामनाँम्

तण्मनाँम् आहूइर्यनाँम्

योइ अइथ्यजइहो अपवनो ॥ २० ॥

पओइर्यनाँम् त्कअपनाँम् पओइर्यनाँम् साखो-गूषाँम् इध अषओनाँम्  
अषओनिनाँम्च अहूम्च दअेनाँम्च वओधस्च उर्वानिँम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे योइ  
अषाइ वओनँ । गँउश् हुधोइहो उर्वानिँम् यज्ञमइदे ॥ २१ ॥

योइ अषाइ वओनँ गयेहे मरँथनो' अषओनो फ्रवपीम् यज्ञमइदे । जरथुश्त्रहे  
स्पितामहे इध अषओनो अपीम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे । कवोइश् वीस्तास्पहे अषओनो  
फ्रवपीम् यज्ञमइदे । इसत्-वास्त्रहे जरथुश्त्रोइश् अषओनो फ्रवपीम् यज्ञमइदे ॥ २२ ॥

नवानज्जिस्ताँम् इध अषओनाँम् अषओनिनाँम्च अहूम्च दअेनाँम्च  
वओधस्च उर्वानिँम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे योइ अषाइ वओनँ मत् वीस्पाव्यो  
अषओनिव्यो फ्रवपिव्यो

यो इरीरिथुषाँम् अषओनाँम्

योस्च ज्वँताँम् अषओनाँम्

योस्च नराँम् अज्ञातनाँम्

फ्रषो-चरँथाँम् सओइयँताँम् ॥ २३ ॥

इध इरिस्तनाम् उर्वाँनो यज्ञमइदे यो अपओनाम् फ्रवषयो । वीस्पनाम् अह्य न्माने नवानज्जिदस्तनाम् पर-इरिस्तनाम्' अथेथपइतिनाम् अथेथ्यनाम् नरांम् नाइरिनाम् इध अपओनाम् अपओनिनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे ॥ २४ ॥

वीस्पनाम् अथेथपइतिनाम् अपओनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाम् अथेथ्यनाम् अपओनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाम् नरांम् अपओनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाम् नाइरिनाम् अपओनिनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे ॥ २५ ॥

वीस्पनाम् अपरेनायूकनाम् दहो-कॅरतनाम् अपओनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे । आदख्युनांम्च अपओनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे । उज्दाख्युनांम्च अपओनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे ॥ २६ ॥

नरांम्च अपओनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे । नाइरिनांम्च अपओनिनाम् फ्रवषयो यज्ञमइदे । वीस्पो अपओनाम् वडुहीश सरो स्पेतां फ्रवषयो यज्ञमइदे यो हच गयात् मरथन्त् आ-सओश्येतात् वरथन्त् ॥ २७ ॥

वरथन्त् अहुरधात्म् यज्ञमइदे । सओश्येत्म्' वरथाजनम् यज्ञमइदे । इमत् वरस्म हध-जओथ्रेम् हध-अइय्योइहन्म् अपय फ्रस्तरत्म् यज्ञमइदे । हओम् उर्वान्म् यज्ञमइदे । हवांम्' फ्रवषीम् यज्ञमइदे ॥ २८ ॥

वीस्पे अपवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् पइति रतूम् सावइहओम् वीसीम्च पइति रतूम् रतवो वीस्पे मज्जिस्त पइति रतूम् ॥

येज्हे हातांम् ..... तास्चा यज्ञमइदे ॥ २९ ॥

\*रास्पी:-

वडुहु तू ते वडुहओत् वडुहो  
बुयात् हावोय' यत् जओथ्रे

(24) 1. TDA : पइरि-इरिस्तनाम् (27) 1. Sp : मरथन्त् (28) 1. Sp : सओश्येत्म् 2. West, Sp, TDA : हौम्.

(30) \* At this stage, the रास्पी faces the Fire and standing by the left side of the ज्रोत्, recites the entire paragraph.

1. Sp : हावोय.



हनयेष तू तूम् तत् मीर्द्धम्  
 यत् ज्ञओत हनयम्नो ओइह  
 फ्रायो-हुमतो फ्रायो-हृत्तो फ्रायो-हृश्तो ॥ ३० ॥

ज्ञोतः-

जम्यात् वो वद्धओत् वद्धो  
 मा वो जम्यात् अकात् अपो  
 मा मे जम्यात् अकात् अपो ॥ ३१ ॥

ज्ञोत उ रास्पीः-

यथा अहू वड्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा° । ( दह्व वार् )

अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती ।

उश्ता अस्ती उश्ता अब्बाइ ।

ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ ३२ ॥ ( दह्व वार् )

अहुनम् वडरीम् यज्मइदे । अपम् वहिश्तम् स्रअश्तम् अमपम् स्पँत्तम्  
 यज्मइदे । प्रवृषो-माँथ्रम् हधओत्तम् यज्मइदे । हउर्वाँम् ह२दाइतीम् स्तओतनाँम्  
 येस्न्यनाँम् यज्मइदे । स्तओत येस्न्य यज्मइदे या दाता अइहँउश् पओउरुयेह्या ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वद्धो ।

मइदो अहुरो वअथा अपात् हचा ।

योइहँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥

यथा अहू वड्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा° ॥ ३३ ॥ ( दु वार् )

ज्ञोतः-

यथा अहू वड्यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पीः-

यथा अहू वड्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतः-

अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ ३४ ॥

## हा ६०

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अत् ह्यो वद्धहँउश् वद्यो ना अइवी-जम्यात् ।  
 यै नो अँरँज्जश् सवद्धहो पथो सीषोइत् ।  
 अद्या अद्धहँउश् अस्त्वतो मनद्धहस्चा ।  
 हइयैग् आ' स्तीश् यैग् आ-षअेती अहुरो ।  
 अँद्रो थ्वावाँस् हुँजैत्तुश् स्पँतो मज्झदा ॥ १ ॥

ज्ञोत्:-

तो अस्मिन् न्माने जम्यारँश् यो अपओनाँम् क्षन्तस्च अपयस्च व्यादइ-  
 विश्च' पइति-ज्ञत्तयस्च । उस् नू अज्हाइ' वीसे जम्यात् अपँम्च क्षथँम्च सवस्च  
 एवरँनस्च एवार्थँम्च दरँधो-फ्रतँमथँम्च' अज्हाओ' दअेनयो यत् आहुरोइश्  
 ज्रथुश्चोइश् ॥ २ ॥

असिश्त' नू अज्हत' हच वीसत् गाउश् बुयात् असिश्तम्' अपँम् असिश्तम्'  
 नश् अपओनो अओजो असिश्तो' आहूरिश् त्कअेषो ॥ ३ ॥

जम्याँन् इथ अपाउनाँम्' वडुहीश् स्रओ स्पँतो फ्रवषयो अपोइश्  
 वअेषज हचिम्नो जँम्-फ्रथइह दानु-द्राजइह हँर-वरँज्जइह इश्तँअे' वद्धहँहँम्' पइति-  
 श्तातँअे आतरनाँम् फ्रव-वक्ष्याइ रयाँम्च एवरँनइहँम्च ॥ ४ ॥

वइनीत् अस्मिन् न्माने स्रओषो  
 अस्मृशतीम् आक्षितश् अनाक्षतीम्  
 राइतिश् अराइतीम् आर्मइतिश्  
 तरोमइतीम् अर्शुखो' वाक्ष  
 मिथओखँत् वाचिम् अप-द्रुजँम् ॥ ५ ॥  
 यथ अह्य अमँषो स्पँत

## Hā 60

- (1) 1. Geld: आस्तीश् 2. West, Sp, TDA: हुँजैत्तुश् (2) 1. Sp: जम्यारिश् 2. Sp: व्यादइव्यश्च 3. Geld: अइज्हाइ; Sp: अज्हाइ 4. Sp: 'फ्रतँमिथँम्च'  
 5. Geld: अइज्हाओ (3) 1. Geld: असिश्त 2. Geld: अइज्हत; Sp: अज्हत  
 3. Geld: असिश्तम् 4. Geld: असिश्तो (4) 1. West, Sp, TDA: अपओनाँम्  
 2. West, Sp, TDA: इश्ती 3. West & TDA: वज्जहँहँम् (5) 1. West, Sp, TDA: अर्शुखो.



स्रओपाध' अग्याध' पइतिपाँन्

वड्हूश यस्तौस्च वल्लौस्च

वोहू यस्तौम्च वल्लौम्च

हुवँरतीम्च उस्तवँरतीम्च वस्तवँरतीम्च आ-दरँघात् ख्वा-वइयात् ॥ ६ ॥

मा यवे इमत् न्मानम् ख्वाथवत् ख्वरँनो फ्रज्जहीत् मा ख्वाथवइति ईशितश्  
मा ख्वाथवइति आत्त फ्रज्जतिश् ख्वाथो-दिस्येहे पइति अपोइश्च वड्हुयो<sup>२</sup>  
दरँघम् हलम् ॥ ७ ॥

वसस्च तू अहुर मज्ज उस्ताच' क्षेप हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो  
वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अपचिथ क्षयम्नम् अपवन्म् दायत अक्षयम्नम्  
द्रवत्तम् ॥ ८ ॥

वसो-क्षथो ख्यात् अपव

अवसो-क्षथो ख्यात् द्रवो

गतो हमिस्तो निज्वरँतो

हच स्पँतहे मइन्यँउश्च दामन्यो

वरतो अवसो-क्षथो ॥ ९ ॥

हक्षय अज्जम्चित् यो ज्जरथुश्चो फ्रत्तमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज्जतुनाँम्च  
दख्खुनाँम्च अज्जहो दअेनयो अनुमतयअेच अनुत्तयअेच अन्वर्त्तयअेच या  
आहुइरिश्च ज्जरथुश्चिश्च ॥ १० ॥

यथ नो ओइहाम् श्यातो

मनो वहिश्तो उर्वानो

ख्वाथवइतीश्च तन्वो हँति'

वहिश्तो अड्हूश्च आकोस्चोइत्<sup>२</sup>

आहुइरे<sup>३</sup> मज्ज जसँताँम् ॥ ११ ॥

(6) 1. West & TDA : स्रओपात् अग्यात्

(7) 1. Sp & Geld : फ्रज्जइतिश्च

2. Sp : वड्हूयो

(8) 1. Sp : उस्तच

(11) 1. West, Sp, TDA : हँस्ती

2. Sp :

अको<sup>०</sup> 3. Sp : अहुर.

ज्ञोत् उ रास्पीः-

अप वहिस्त अप स्रअश्ट दरसाम थ्वा पइरि थ्वा जम्याम' हमम्  
थ्वा हल्लम् । अपम् वोहू° ॥ १२ ॥ (सं वार्)

यथा अहू वड्यो अथा रतुश अपात्तचीत् हचा ।

वड्हैउश दज्दा मनइहो श्यओथननाम् अड्हैउश मज्दाइ ।

क्षथम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार् वार्)

अपम् वोहू वहिस्तम् अस्ती

उस्ता अस्ती उस्ता अह्माइ

ह्यत् अपाइ वहिस्ताइ अपम् ॥ (सं वार्)

अहुनम् वडरीम् यज्मइदे । अपम् वहिस्तम् स्रअश्टम् अमपम् स्पँतम्  
यज्मइदे ॥

येञ्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वडहो ।

मज्दो अहुरो वअथा अपात्त हचा ।

योड्हौम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १३ ॥

### हा ६१

ज्ञोत्:- अहुनम्च वडरीम् फ्रअश्यामही' अ॒त॒र॒च ज्ञाँम् अ॒त॒र॒च अस्मन॑म्  
अप॑म्च वहिस्त॑म् फ्रअश्यामही' अ॒त॒र॒च ज्ञाँम् अ॒त॒र॒च अस्मन॑म् येञ्हे-हाता॑म्च  
हुफ्रायस्ता॑म् फ्रअश्यामही' अ॒त॒र॒च ज्ञाँम् अ॒त॒र॒च अस्मन॑म् दह्वहेच नर्श अपओनो  
दह्वौम्च वडुहीम् आफ्रितीम् फ्रअश्यामही' अ॒त॒र॒च ज्ञाँम् अ॒त॒र॒च अस्मन॑म् ॥ १॥

हमिस्तयअ॑च निज्वर॑तयअ॑च अड्रहे' मड्न्यैउश' मत्-दामनो दुज्दामनो  
पोउरु-महर्केहे हमिस्तयअ॑च निज्वर॑तयअ॑च कख्वर॑धना॑म्च' कख्वर॑इधिना॑म्च' हमि-  
स्तयअ॑च निज्वर॑तयअ॑च कख्वर॑धहेच' कख्वर॑इधयोस्च ॥ २ ॥

(12) 1. Geld : जम्यम.

### Hā 61

(1) 1. West, Sp, TDA : फ्रअश्यामही (2) 1. West, Geld, TDA :  
अ॒त॒र॒च 2. West, Geld, TDA : मड्न्यैउश 3. Sp : कख्वर॑धना॑म्च कख्वर॑इधिना॑म्च 4. Sp :  
कख्वर॑धहेच.

य....१२



हमिस्तयअच निज्वरतयअच कयधनाँम्च कयेइधिनौम्च हमिस्तयअच  
निज्वरतयअच कयधहेच काइधयोस्च' हमिस्तयअच निज्वरतयअच तायुनाँम्च  
हज्जल्लौम्च हमिस्तयअच निज्वरतयअच ज्जदौम्च यातुमताँम्च' हमिस्तयअच  
निज्वरतयअच मिथो-ज्याँम्च मिथो-दुज्जम्च ॥ ३ ॥

हमिस्तयअच निज्वरतयअच अपवध्नाँम्च' अपव-त्वअपाँम्च हमिस्तयअच  
निज्वरतयअच अपमओघहेच अनपओनो सास्त्रहेच पोउरु-महर्कहे हमिस्तयअच  
निज्वरतयअच कहे कल्लाचीत्तु द्रवताँम् अरथ्व्यो-मनइहाँम् अरथ्व्यो-वचइहाँम्  
अरथ्व्यो-इयओथननाँम्' स्पितम ज्जरथुश्च ॥ ४ ॥

कथ दुज्जम्' नीश अल्लत्तु आ नीश-नापाम । नीश-नापाम सओश्यत्तो'  
दुज्जम् । कथ नीश-नापाम यथ हीम् जनाम क्षयमो अक्षयमनाँम्' वीस्पाइश हच  
कर्ण्वान् याइश हप्त हमिस्तयअच निज्वरतयअच वीस्पायो द्रवतो स्तोइश । स्तवस् अषा  
यै हुदो योइ हँस्ती ॥ ५ ॥

### हा ६२

जोत्त उ रास्पो:-

यथा अहू वइयो अथा रतुश अपात्तुचीत्तु हचा ।

वइहँउश दज्जा मनइहो इयओथननाँम् अइहँउश मज्जाइ ।

क्षथ्रमचा अहुराइ आ यिम् दिगुव्यो ददत्त वास्तारम् ॥ ( ६ बाए )

यत्तम्च वल्लम्च हुवरतीम्च उस्त-वरतीम्च वत्त-वरतीम्च आप्रीनामि  
तव आतर्श पुथ अहुरहे मज्जदो । येस्न्यो अहि वह्म्यो येस्न्यो बुयो वह्म्यो  
न्मानाहु मश्याकनाँम्' । उस्त बुयात्तु अल्लाइ नइरे यस् थ्वा वाध फ़ायज़ाइते'  
अअस्मो-ज्जस्तो वरस्मो-ज्जस्तो गओ-ज्जस्तो' हावनो-ज्जस्तो ॥ १ ॥

(3) 1. West & TDA: कयेइधयोस्च 2. Sp: यातुमताँम्च (4) 1. West,  
Sp, TDA: अपवधनाँम्च 2. Sp: 'इयओथननाँम् (5) 1. Sp: दुज्जम् 2. Sp:  
सओष्यत्तो 3. Geld: अक्षयमनाँम्-

### Hā 62

Chapter 62 forms the chief part of the Ātaś Nigāyīśn (Nyāyīś).

(1) 1. West, Sp, TDA: मश्याकनाँम् 2. West, Sp, TDA: फ़ायज़ाइति  
3. West, Sp, TDA: गाउ-ज्जस्तो.



दाइत्यो अओस्मि' वुयो दाइत्यो वओइधि वुयो दाइत्यो पिथ्वि वुयो  
दाइत्यो उपसयेनि' वुयो पॅरनायुश हर्थि' वुयो दह्मायुश हर्थि वुयो आतर्श  
पुथ अहुरहे मज्जदो ॥ २ ॥

सओचि-वुये' अह्य न्माने मत्' सओचि-वुये' अह्य न्माने रओचहि-  
वुये अह्य न्माने वक्षथि-वुये' अह्य न्माने दरधेम्चित् अइपि ज्ञानम् उप स्राम्  
फ्रपो-कॅरतीम्' हध स्रयो वड्हुयो' फ्रपो-कॅरतोइत् ॥ ३ ॥

दायो मे आतर्श पुथ अहुरहे मज्जदो आसु ख्वाथ्रम् आसु थ्राइतीम्  
आसु जीतीम् पोउरु ख्वाथ्रम् पोउरु थ्राइतीम् पोउरु जीतीम् मस्तीम् स्पानो  
क्षिवर्म्' हिज्वाँम् उरुने उषि' ख्रतूम् पस्चअत मसितम्' मज्जो-त्तम् अपइरि-  
आथ्रम् नइर्याँम् पस्चअत हाँम्-वरइतीम्' ॥ ४ ॥

अँरध्वो-जँ-गाँम्' अख्वफ्न्याँम् थ्रिषूम्' अस्नाँम्च क्षप्नाँम्च आसितो-  
गातूम् जघाउरुम् तुथ्रुपाँम् आस्नाँम् फ्रज्ज-त्तीम्' कपो-राज्जाँम् व्याख्नाँम्' हाँम्-  
रओधाँम् ह्वापाँम् आँजो-वूजम्' ह्रीराँम् या मे फ्राधयात् न्मानम्च वीसम्च  
जँ-तूम्च दख्यूम्च दज्हुसस्तीम्च' ॥ ५ ॥

दायो मे आतर्श पुथ अहुरहे मज्जदो या मे अइहत् अफ्रसोइहो नूरम्च  
यवअचताइते वहिश्तम् अहूम् अपओनाँम् रओचइहम् वीस्पो-ख्वाथ्रम् जज्ज-वुये'  
वड्हाउच मिज्दे वड्हाउच स्रवहि उरुनअच दरधे हवइहे ॥ ६ ॥

वीस्पअइव्यो सस्तीम् वरइति आतर्श मज्जदो अहुरहे यअइव्यो अओम्

- (2) 1. West & TDA: अओस्मे 2. West & TDA: उपसयेने 3. West, Sp, TDA: हर्धे (3) 1. West, Sp, TDA: सओचे-वुये 2. Sp: मित् 3. West, Sp, TDA: वक्षथे-वुये 4. West, Sp, TDA: फ्रपो-कॅरतोइत् 5. Sp: वड्हुयो (4) 1. West & TDA: क्षिवर्म् 2. West, Sp, TDA: उषि 3. West, Sp, TDA: मसित 4. West, Sp, TDA: हाँम्-वरतोम् (5) 1. West & TDA: अँरध्वो-जँ-गाँम् 2. Geld omits: थ्रिषूम् अस्नाँम्च क्षप्नाँम्च 3. Sp: फ्रज्जइत्तोम् 4. Sp: व्याख्नाँम् 5. Geld: आँजो-वूजिम् 6. Geld: दइज्हुसस्तीम्च (6) 1. West, Sp, TDA: जज्ज-वुये.



हाँम्-पचाइते' क्षाप्नीम्च' स्रइरीम्च । वीस्पअइव्यो हच इज्येइते' हुवँरतीम्च' उस्त-  
वँरतीम्च' वस्त-वँरतीम्च' स्पितम् ॥ ७ ॥

वीस्पनाँम् पर-चरँताँम् आतर्श जस्त आदिधय । चीम्' हस्र हपे वरइती  
फ्रचरँथ्नाओ अर्मअपाइधे' । आत्रँम्' स्पँतँम् यज्मइदे तखँम् हँतँम्' रथअ-  
स्तारँम् ॥ ८ ॥

आअत् येजि पे अओम् वरइति अओस्मँम् वा अपय वँरँतँम्' वरँस्म वा अपय  
फ्रस्तरँतँम् उर्वराँम् वा हधानअपताँम् । आ हे पस्चअत फ्रीनइति आतर्श मज्दओ  
अहुरहे क्षनूतो अतविस्तो हघ्धइहुम्' ॥ ९ ॥

उप थ्ना हक्षोइत् गँउश वाँथ्ना उप वीरनाँम् पोउरुतास् उप थ्ना वँरँवत्च  
मनो वँरँवतिच हक्षोइत् अडुह उर्वाक्ष अडुह' गय जिघअप' ताओ क्षपनो यओ ज्वाही  
इमत् आथ्रो आफ्रिवनँम् यओ अह्माइ अओस्मँम् वरइति हिकूश रओचस्-पइरीस्ताँ'  
अपहे वँरँज यओज्दाताँ ॥ १० ॥

[ § होर्मज्द' खुदाइ अवज्जनी इ मर्दम् मर्दम् सर्वगँन् हमा सर्वगँन् हम्वायस्तँ  
वँहँन् उइम् वँह-दीन् इ माज्दयन्नँन् आगाही आस्तवाँनी नैकी रसानात् । अओदून् बात् । ]

अपँम् वोहू वहिस्ताम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अह्माइ ।

ह्यत् अपाइ वहिस्ताइ अपँम् ॥ ( सँ बात् )

अइवि-गँरँधमहि अपाँम् वडुहीनाँम्' फ्राइतीम्च' पइतितीम्च अइवि-  
जँरँतीम्च आयेसे येइति ॥ ११ ॥

(7) 1. West & TDA: हमपचाइते; Sp: हाँम् पचइते 2. Sp: क्षप्नीम्च  
3. West, Sp, TDA: इज्येइति 4. Geld: हुवँरतीम् 5. Geld: उस्तावँरतीम्च 6. Geld:  
वस्तवँरतीम्च (8) 1. Sp: चिम् 2. Sp: आर्मअपाइधे 3. Geld omits: आत्रँम्  
स्पँतँम्.....रथअस्तारँम् 4. Sp: हँतँम् (9) 1. West & TDA: वरँतँम् 2. West  
& TDA: हख्धइहुम्; Sp: हघ्धइहुम् (10) 1. Geld: उर्वाक्षइह 2. West &  
TDA: जिघअेश 3. West, Sp, TDA: °पइरिस्ताम्.

§ The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a  
whisper ( Bāz ). 1. Corrected. All printed texts read अहुर मज्द.

(11) 1. West, Sp, TDA: वडुहिनाँम् 2. West & TDA: फ्रअेतीम्च.



प्रवराने मज्जदयस्सो ज़रथुश्चिन्नश्च वीदअवो अहुर-त्कअपो हावनैअे अपओने  
अपहे रथ्वे यस्साइच वस्साइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । सावइहँअे वीस्याइच  
अपओने अपहे रथ्वे यस्साइच वस्साइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । रथ्वाम् अयर-  
नामूच अस्न्यनामूच माह्वनामूच याइर्यनामूच सरधनामूच यस्साइच वस्साइच  
क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ १२ ॥

जोतः- यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे मूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे मूते ।

जोतः- अथा रतुश्च अपातूचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ १३ ॥

### हा ६३

जोत उ रास्पी:-

येज्हे मे अपात् हचा वहिश्तम् येस्से पइती ।

वअेदा मज्जदो अहुरो योइ ओइहँरचा हँतिचा ।

ताँ यज़ाइ ख्वाइश्च नामैनीश्च पइरिचा जसाइ वःता ।

वोहू क्षथम् वइरीम् वागम् अइवी-वइरिश्तम् ॥ १ ॥

सरओपो' इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यस्साइ अपाउनाँम्च फ़वषिव्यो  
यो नो इश्तो उर्वोइव्यो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तैममूचीत् । अवथात् इधा  
सरओपो' अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम्' यस्साइ अपाउनाँम्च फ़वषिव्यो यो नो इश्तो  
उर्वोइव्यो ॥ २ ॥

अहुरम् मज्जदाम् अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे । अमँषा स्पँता हुक्षथा  
हुधोइहो यज़मइदे । अपो अत् यज़मइदे अपाउनाँम्' उरुनस्चा फ़वषीश्चा यज़मइदे ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्से पइती वइहो ।

मज्जदो अहुरो वअेथा अपात् हचा ।

योइहँमूचा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥

### Hā 63

(2) 1. West, Sp, TDA: स्त्रओपो 2. West, Sp, TDA: वडुहिनाँम्

(3) 1. West, Sp, TDA: अपओनाँम्.



यथा अह् वइर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा ।  
 वइहँउश् दज्दा मनइहो इयओथननाँम् अइहँउश् मज्दाइ ।  
 क्षथँम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुव्यो ददत् वास्तारँम् ॥ ३ ॥ ( चिहार बार )

## हा ६४

ज्ञोत्र:-

अइहँउश् दरँथाइ फ्रो अपह्या फ्रारँते ॥ १ ॥  
 यै माँथा वाचँम् मज्दा वरइती ।  
 उर्वथो अषा नँमइहा ज़रथुश्चो ।  
 दाता स्त्रतँउश् हिज्वो रइथीम् स्तोइ ।  
 मह्या राजँग् वोहू साहीत् मनइहा ॥ २ ॥  
 अत् वै यओजा ज़वीश्त्यैग् अउर्वतो ।  
 जयाइश् पँरथूश् वह्मह्या यूष्माकह्या ।  
 मज्दा अषा उग्रँग् वोहू मनइहा ।  
 याइश् अज्ञाथा मह्याइ ख्याता \*अवइहे ॥ ३ ॥  
 मत् वो पदाइश् या फ्रस्त्रूता ईज्यो ।  
 पइरि-जसाइ मज्दा उस्तानज्स्तो ।  
 अत् वो अषा अरँद्रख्याचा नँमइहा ।  
 अत् वो वइहँउश् मनइहो हुनरँताता ॥ ४ ॥  
 ताइश् वो यस्ताइश् पइती स्तवस् अयेनी ।  
 मज्दा अषा वइहँउश् इयओथनाइश् मनइहो ।  
 यदा अषोइश् मख्यो वसँ क्षया ।  
 अत् हुदानाउश् इपयाँस् गँरज्दा ख्यँम् ॥ ५ ॥

## Hā 64

Stanza 1 is the second line of Yasna 46.3 and stanzas 2-7 = Yasna 50.6-11.

(3) \* At this stage, the रास्पी joins the ज्ञोत्र in reciting with him the four words:— अवइहे मत् वो पदाइश्.



अत् या वरषा याचा पइरी आइश इयओथना ।  
 याचा वोहू चप्माँम् अरँजत् मनइहा ।  
 रओचो खँग् अस्ताँम् उक्षा अओउरुश ।  
 क्षमाकाइ अपा वहाइ मज्दा अहुरा ॥ ६ ॥  
 अत् वै स्तओता अओजाइ मज्दा अइहाचा ।  
 यवत् अपा तवाचा इसाइचा ।  
 दाता अइहँउश अरँदत् वोहू मनइहा ।  
 हइथ्यावरँस्ताँम् ह्यत् वस्ता फ़रषोतँम् ॥ ७ ॥

हा ६५

\*ज्ञोत् उ रास्पी:-

यज्ञाइ आपँम् अरँद्वीम्<sup>१</sup> स्रराँम् अनाहिताँम् पँरथू-फ़ाकाँम् वओपज्याँम्  
 वीदअेवाँम् अहुरो-त्कअेषाँम् यस्न्याँम्<sup>२</sup> अडुहे अस्त्वइते वह्ययाँम् अडुहे अस्त्वइते  
 आधू-फ़ाधनाँम् अपओनीम् वाँथ्वो-फ़ाधनाँम् अपओनीम् गअेथो-फ़ाधनाँम् अप-  
 ओनीम् क्षअेतो-फ़ाधनाँम्<sup>३</sup> अपओनीम् दज्हु-फ़ाधनाँम्<sup>४</sup> अपओनीम् ॥ १ ॥

या वीस्पनाँम् अरूणाँम् क्षुद्रो यओज्दधाइति । या वीस्पनाँम् हाइरि-  
 पिनाँम् ज़ाँथाइ गरँवान्<sup>१</sup> यओज्दधाइति । या वीस्पो हाइरिपीश हुज़ातिमो दधाइति ।  
 या वीस्पनाँम् हाइरिपिनाँम् दाइतीम् रथ्वीम् पअेम अव-वरइति ॥ २ ॥

मसिताँम् दूरात् फ़सूताँम् या अस्ति अववइति मसो यथ वीस्पो

Hā 65

\* With few exceptions, the ज्ञोत् is always seated and the रास्पी is either seated or moving about to help him in the rituals as the case may be. But here, the ज्ञोत् leaves his seat and joins the रास्पी in reciting the first five paragraphs, standing near his Āsana and continues to stand till the end of the 14th para.

(1) 1. West, Sp, TDA : अरँद्वीम् 2. West, Sp, Geld, TDA : येस्न्याँम्  
 3. Geld & Sp : पअेतो-फ़ाधनाँम् 4. Geld : दइज्हु-फ़ाधनाँम् (2) 1. Geld : गरँवाँ.



इमो आपो यो ज्ञमा पइति फ्रतचइति' या अमवइति फ्रतचइति हुकइयात्  
हच वरंजइहत् अओइ<sup>२</sup> ज्ञयो<sup>३</sup> वोउरु-कपम् ॥ ३ ॥

यओज्ञइति वीस्पो करनो ज्ञया' वोउरु-कपया' आ वीस्पो मइध्यो  
यओज्ञइति यत् हीश अओइ<sup>३</sup> फ्रतचइति यत् हीश अओइ फ्रजगरइति अरंद्दी' सूर  
अनाहित । येज्हे हज्जइरम् वइर्यनाम् हज्जइरम् अपघ्जारनाम् । कस्चित्च अऐषाम्  
वइर्यनाम् कस्चित्च अऐषाम् अपघ्जारनाम् चथ्वर-सतम् अयर-वरनाम् हस्पाइ  
नइरे वरंसाइ ॥ ४ ॥

अज्जहोस्च' मे अऐवज्जहो' आपो अपघ्जारो वीजसाइति वीस्पाइश  
अओइ<sup>३</sup> कर्ण्वान् याइश हस । अज्जहोस्च' मे अऐवज्जहो' आपो हमथ अव-वरइति  
हामिनम्च ज्ञयनम्च । हा मे आपो यओज्जधाइति हा अर्ण्णाम् क्षुद्रो हा  
क्षथिनाम्<sup>४</sup> गरंवा<sup>५</sup> हा क्षथिनाम् पअम् ॥ ५ ॥

ज्ञोतः-

आ हाताम्च अइहुषाम्च ज्ञातनाम्च अज्ञातनाम्च अपओनाम् इध  
जसं<sup>६</sup> तु फ्रवपयो योइ हीश ववरं पइत्यापम् नज्जिदइतयात् अपत् हच ॥ ६ ॥

मा नो आपो दुश्मनइहे मा नो आपो दुज्जचइहे मा नो आपो दुश-  
इयओथनाइ' मा दुज्जअेनाइ मा हषि-त्विषे<sup>७</sup> मा मोघु-त्विषे<sup>८</sup> मा वरंजानो-त्विषे  
मा नाप्पयो-त्विषे । माध नो अहि फ्राधाइति आपो वडुहीश वहिस्ता मज्जधातो  
अपओनीश यो नो अइरीरिचिनाम् इरीरिक्षाइते<sup>९</sup> गअेथनाम् । माध नो अहि फ्राधाइति  
आपो वडुहीश वहिस्ता मज्जधातो अपओनीश यो नो अइरीरिचिनाम् इरीरिक्षाइते  
तनुनाम् ॥ ७ ॥

यो तागुश यो हज्जइह यो गधो यो अपवज यो यातुमो यो नसुस्पो यो

- (3) 1. Geld: फ्रतचइति 2. West & TDA: अवि 3. Sp: ज्ञयो  
(4) 1. Sp: ज्ञया 2. Geld: °कपय 3. West & TDA: अवि 4. West & TDA:  
अरंद्दी (5) 1. Geld: अज्जहोस्च 2. Geld: अऐवज्जहो 3. West & TDA: अवि  
4. Sp: क्षथिनाम् 5. Geld: गरंवा (7) 1. Sp: °इयओथनाइ 2. West & TDA:  
हशे-त्विषे 3. West & TDA: मोघु-त्विषे 4. West & TDA: इरीरिक्षाइति.



स्पर्ज्वो यो अराइतिवो यो अपमओघो अनपव यो मश्यो' द्वावो सास्त तम् अओइ'  
त्वओपो पइत्यत्तु' इथ्येजो ईष' यो ई दध इथ्येजो यत्तु यो दीदध' ॥ ८ ॥

आपो गातव रामोइध्वम् यवत जओत यजाइते। कथ जओत एसात  
वच आपो वडुहीश् यजाइते कुथ ववात् हितो-हिज्वो येजि अनरथे यजाइते  
कुथ वाचो अओइ-वूत' याँ' हे चख्से अओथ-पइतिश् कुथ तावो प्रयो ववाँन् कुथ  
तावो इपुदो ववाँन् कुथ तावो रातयो ववाँन् याँ' अहुरो मज्दो ज़रथुश्नाइ फ़ाववच'  
फ़ा ज़रथुश्नो गओथाव्यो अस्त्वइतिव्यो ॥ ९ ॥

अव-जस्तीम् पउर्वाम्' आपो-जइध्योइश् ज़रथुश्न। पस्चअत अइव्यो  
जओथो फ़वरोइश् यओज्दातावो दहो-पइरीस्तो इमाँ' वचो फ़मू ॥ १० ॥

आपो यानम् वो यासामि मज्जोत्तम् तम् मे दायत येज्हे दाइति  
पइति वइहो निस्तीत' अनइवि-द्रुख्ति। आपो ईस्तीम् वो जइध्यामि पोउरु-  
सर्धाम् अमवइतीम् फ़ज्जतीम्च ख्वापराम् येज्हो पोउरुश्च' वर्रजयान् नओचिश्च'  
अज्हो' यासाइति ज्यानाइ नोइत् ख्वाइ नोइत् महर्काइ नोइत् अनेनइहे नोइत्  
अपयतैअ ॥ ११ ॥

इमत् वो आपो जइध्येमि  
जोत् उ रास्पी:- इमत् ज़मो इमत् उर्वरो इमत् अमषो' स्पेत्' हुक्ष्थ' हुधोइहो  
वइहवस्च वडुहीश्च वोहुनाम् दातारो। इमत् अषाउनाम्' वडुहीश्' फ़ववयो  
उग्रो अइविथूरो इमत् मिथ वोउरु-गओयओइते इमत् सओष अव्य हुरओध इमत्  
रन्वो रजिश्त इमत् आतर' अहुरहे मज्दो पुथ इमत् वर्रज अहुर क्षथ्य अपाम् नपो  
अउर्वत्-अस्प इमत् वीस्पे यज्जतोइहो योइ वइहज्दो' अपवनो ॥ १२ ॥

- (8) 1. West, Sp, TDA: मष्यो 2. West & TDA: अवि 3. West, Sp,  
TDA: पइति-यत्तु 4. West & TDA: ईश् 5. Geld: दी दध (9) 1. West &  
TDA: अवि-वूत 2. Sp: याँम् 3. West, Sp, TDA: फ़ववच (10) 1. Sp:  
पओउर्वाम् 2. Sp: इमाँम् (11) 1. Sp: निस्तीति; West & TDA: निस्तीत  
2. Sp: पोउरुश्च 3. Sp: नओचिश्च 4. Geld: अइज्हो (12) 1. West, Sp,  
TDA: अमषा स्पेस्ता हुक्ष्था 2. West, Sp, TDA: अपओनाम् 3. West & Geld-  
Mss insert after वडुहीश्- 'सूरो स्पेस्ता' 4. West & TDA: वइहज्दो.



इमत् मे आपो दायत इमत् जमो इमत् उर्वरो इमत् अमपो' स्पे०त'  
हुक्षथ' हुधोइहो वद्धवस्च वडुहीश्च वोहुनाँम् दातारो इमत् अपाउनाँम्' वडुहीश्च  
फ्रवपयो उघ्रो अइत्रिधुरो इमत् मिथ वोउरु-गओयओइते इमत् सओप अप्य  
हुरओध इमत् रण्वो रजिस्त इमत् आतरं अहुरहे मज्दो पुथ इमत् वरंज  
अहुर क्षथ्य अपाँम् नपो अउर्वत्-अस्प इमत् वीस्पे यजताओइहो योइ वद्धज्दो'  
अपवनो ॥ १३ ॥

ज्ञोत्:- यत्च अह्मात् अस्ति मज्यो यत्च अह्मात् अस्ति वद्धो' यत्च अह्मात्  
अस्ति स्यो यत्च अह्मात् अस्ति परो-अरंजस्तरं तत् नो दायत यूजंम् यजत  
अपवनो क्षयम्न इसान मोषुच आसुयाच हथ अन गाथ्व्य वच । हइथ्यावरंताँम्'  
ह्यत् वस्त्रा फ्रपोतंमम्' ॥ १४ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

दाइदी मोइ यै गाँम् तपो । अपस्चा उर्वरोस्चा ।  
अमरंताता हउर्वाता । स्पेनिस्ता मइन्यू मज्दा ।  
तैवीपी उतयूइती । मनइहा वोहू सैइहे ॥ १५ ॥  
येअहे मे अपात् हचा वहिस्तंम् येस्ते पइती ।  
वअेदा मज्दो अहुरो योइ ओइहरंचा हँ०तिचा ।  
ताँ यजाइ एवाइश्च नामैनीश्च पइरिचा जसाइ व०ता ।  
वोहू क्षथंम् वइरीम् वागंम् अइवी-वइरिस्तंम् ॥ १६ ॥

सैरओपो इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यस्त्राइ वद्धुश्च वडुहीनाँम्  
अमपनाँम्चा स्पे०तनाँम् हुक्षथनाँम् हुधोइहाम् वोहुनाँम्चा वद्धुयोस्चा अपोइश्च  
यस्त्राइ या नै आरओचा अरंनवतओचा अपइहाक्ष । सैरओपस्चा इधा अस्तू अपाँम्  
वडुहीनाँम् यस्त्राइ वद्धुश्च अपिवाओ ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तंमंचीत् ॥ १७ ॥

अवथात् इधा सैरओपो अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यस्त्राइ वद्धुश्च

- (13) 1. West, Sp, TDA : अमपा स्पे०ता हुक्षथा 2. West, Sp, TDA :  
अपओनाँम् 3. West & TDA : वद्धज्दो (14) 1. West, Sp, TDA : वद्धो  
2. West, Sp, TDA : हइथ्यावरंताँम् 3. West & TDA : फ्रपोतंमम्. cf. Y. 50.11.



वडुहीनाम् अमेषनाम्चा स्पेत्तनाम् हुक्षथनाम् हुधोइहाम् वोहुनाम्चा वडुहु-  
योस्चा अपोइश् यस्ताइ या नै आरअचा अरनवतअचा अपइहाक्ष् । सैरओषस्चा  
इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाम् यस्ताइ वडुहुश् अपिवो ॥ १८ ॥

रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ १९ ॥

### हा ६६

ज्ञोत उ रास्पी:-

अपम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती

उश्ता अस्ती उश्ता अस्ताइ

ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ ( सै वार )

अपय दधामि इमाँम् ज्ञओथ्राम् हओमवइतीम् गओमवइतीम् हधानअ-  
पतवइतीम् अपय उज्जदाताँम् तव अहुराने अहुरहे क्षनूमइने अहुरहे मज्जदो अमेषनाम्  
स्पेत्तनाम् स्रओषहे अप्येहे आथो अहुरहे मज्जदो रथ्वो वरंजतो यो अपहे ॥ १ ॥

अपय दधामि असन्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनैअे अपओने अपहे  
रथ्वे । अपय दधामि सावइहैअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि  
मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश् हज्जइरो-गओषहे वअेवर-चण्मनो अओखतो-नामनो  
यज्जतहे रामनो ख्वास्त्रहे ॥ २ ॥

ज्ञोत:- अपय दधामि रपिथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि फ्रादत्-  
प्रववे ज्ञत्तुमाइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि अपहे वहिश्तहे आथस्च  
अहुरहे मज्जदो ॥ ३ ॥

अपय दधामि उज्जयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि फ्रादत्-  
वीराइ दख्युमाइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि वरंजतो अहुरहे नक्कधो  
अपाँम् अपस्च मज्जदधातयो ॥ ४ ॥

अपय दधामि अइविसूथ्रमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय  
दधामि फ्रादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतैअे ज़रथुश्चोतैमाइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय



दधामि अपओनाम् फ्रवपिनाम् घेनानाम्च वीरो-वाँध्वनाम् याइर्ययोस्च हुपितोइश्  
अमहेच हुताश्तहे हुरओधहे वर्रथ्रघ्नहेच अहुरधातहे वनइत्योस्च उपरतातो ॥ ५ ॥

अपय दधामि उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि वर्रज्याइ  
न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि स्रओपहे अप्येहे अपिवतो  
वर्रथाजनो फ्रादत्-गअथहे रघ्नओश् रजिश्तहे अरश्तातस्च फ्रादत्-गअथयो वर्रदत्-  
गअथयो ॥ ६ ॥

अपय दधामि माह्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो । अर्र-मोइहाइ अपओने  
अपहे रथ्वे । अपय दधामि पर्रनो-मोइहाइ वीपसथाइच अपओने अपहे रथ्वे ॥ ७ ॥

अपय दधामि याइर्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो । मइध्यो-ज्रमयाइ अपओने  
अपहे रथ्वे । अपय दधामि मइध्यो-पमाइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि  
पइतिशहद्याइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि अयाथ्रिमाइ फ्रओउर्वअेश्चिमाइ  
वर्रग्निहरश्ताइच अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि मइध्याइर्याइ अपओने अपहे  
रथ्वे । अपय दधामि हमस्पथमइद्याइ अपओने अपहे रथ्वे । अपय दधामि सर्रधअे-  
इव्यो अपहे रतुव्यो ॥ ८ ॥

अपय दधामि वीस्पअेइव्यो अअेइव्यो रतुव्यो योइ हँति अपहे रतवो  
थ्रयस्च थ्रिसाँस्च नज्दिश्त पइरिशहावनयो योइ हँति अपहे यत् वहिश्तहे मज्दो-  
फ्रसास्त ज्रथुश्त्रो-फ्रओख्त ॥ ९ ॥

अपय दधामि अहुरअेइव्य मिथ्रअेइव्य वर्रज्रव्य अइथ्यजइहअेइव्य  
अपवनअेइव्य स्ताराँम्च स्पँतो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्च्येहेच स्तारो रअेवतो  
ख्वर्रनडुहतो मोइहहेच गओचिथ्रहे ह्वर्रच क्षअेतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइथ्रहे अहुरहे  
मज्दो मिथ्रहे दख्युनाँम् दज्हुपतोइश् । अपय दधामि (रोज्\*) अहुरहे मज्दो  
रअेवतो ख्वर्रनडुहतो । अपय दधामि (माह्\*) अपओनाँम् फ्रवपिनाँम् ॥ १० ॥

अपय दधामि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ्र मत् वीस्पअेइव्यो आतँरव्यो ।  
अपय दधामि अइव्यो वडुहिव्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च  
उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् ॥ ११ ॥



अपय दधामि माँथहे स्पँतहे अपओनो वरँज्यङुहहे दातहे वीदअवेहे दातहे ज़रथुश्चोइश् दरँधयो उपयनयो दअनयो वङ्हुयो माङ्दयस्त्रोइश् ॥ १२ ॥

अपय दधामि गरोइश् उषि-दरँनहे मङ्दधातहे अप-ख्वाथहे वीस्पअपाँम्च गइरिनाँम् अप-ख्वाथनाँम् पोउरु-ख्वाथनाँम् मङ्दधातनाँम् कावयेहेच ख्वरँनइहो मङ्दधातहे अख्वरँतहेच ख्वरँनइहो मङ्दधातहे । अपय दधामि अपोइश् वङ्हुयो चिस्तोइश् वङ्हुयो अरँथे वङ्हुयो रसाँस्तातो वङ्हुयो ख्वरँनइहो सवइहो मङ्दधातहे ॥ १३ ॥

अपय दधामि दह्ययो वङ्हुयो आफ्रितोइश् दह्यहेच नर्श अपओनो उग्रहेच तह्महे दामोइश् उपमनहे यजतहे ॥ १४ ॥

अपय दधामि ओइहाँम् असइहाँम्च पोइथनाँम्च गओयओइति-नाँम्च मअथननाँम्च अवो-ख्वरँननाँम्च अपाँम्च ज़माँम्च उर्वरनाँम्च अज्हुओस्च ज़मो अवज्हेच अण्णो वातहेच अपओनो स्त्राँम् मोइहो हूरो अनघनाँम् रओचइ-हाँम् ख्वाधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पँतहे मइन्यँउश् दामनाँम् अपओनाँम् अप-ओनिनाँम्च अपहे रथ्वाँम् ॥ १५ ॥

ज्ञोत् उ रास्पाः-

अपय दधामि रथ्वो वरँजतो यो अपहे । रथ्वाँम् अयरनाँम्च अस्न्य-नाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरँधनाँम्च योइ हँति अपहे रतवो हावनोइश् रथ्वो ॥

अपय दधामि इमाँम् ज़ओथाँम् हओमवइतीम् गओमवइतीम् हधानअ-पतवइतीम् अपय उज्दाताँम् । तव अहुराने अहुरहे ॥ १६ ॥ ( दु वार् )

मीनो नावर् इन्मन्

इन्मइने अहुरहे मङ्दो रअवतो ख्वरँनङुहतो अमँपनाँम् स्पँतनाँम् मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश् रामनस्च ख्वास्त्रहे ॥ १७ ॥

ह्वरँ-क्षअेतहे अमँपहे रअवेहे अउर्वत्-अस्पहे । वयओश् उपरो-कइर्येहे तरधातो अन्याइश् दामाँन् । अअेतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पँतो-मइन्यओम् । रज़िश्तयो चिस्तयो मङ्दधातयो अपओन्यो दअनयो वङ्हुयो माङ्द-यस्त्रोइश् ॥ १८ ॥



माँथहे स्पँतहे अपओनो वरँज्यडुहहे दातहे वीदअवेहे दातहे जरथुश्त्रोइश् ।  
दरँधयो उपयनयो दअनयो वड्हुयो माज्दयस्त्रोइश् जरज्दातोइश् । माँथहे स्पँतहे  
उपि-दरँथम् दअनयो माज्दयस्त्रोइश् वअधीम् माँथहे स्पँतहे । आस्त्रहे स्त्रथ्वो  
मज्दधातहे गओपो-सूतहे स्त्रथ्वो मज्दधातहे ॥ १९ ॥

आथ्रो अहुरहे मज्दो पुथहे तव आतर्श पुथ्र अहुरहे मज्दो मत् वीस्पअ-  
इव्यो आतँरव्यो । गरोइश् उपि-दरँनहे मज्दधातहे अप-ख्वाथहे ॥ २० ॥

वीस्पअेषाँम् यजतनाँम् अपओनाँम् मइन्यवनाँम् गअथ्यनाँम् । अपओनाँम्  
फ्रवपिनाँम् उघ्रनाँम् अइत्रिथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअपनाँम् फ्रवपिनाँम् नवानज्दिश्त-  
नाँम् फ्रवपिनाँम् । अओख्तो-नामनो यजतहे ॥ २१ ॥

(इनूमइने अहुरहे मज्दो ..... नवानज्दिश्तनाँम् फ्रवपिनाँम् । अओख्तो-नामनो यजतहे  
१७-२१ दु वार्)

### हा ६७

जोत्:-

अपय दधामि अवड्हो फ्रवपयो यो पओइर्य ओइहँर न्माननाँम्च  
वीसाँम्च ज़्तुनाँम्च दख्पुनाँम्च । यो अस्मनँम् वीधारयन् यो आपँम् वीधारयन्  
यो ज़ाँम् वीधारयन् यो गाँम् वीधारयन् यो वरँथिष्व पुथ्रै' वीधारयन् पइति-  
वरँतै' अपर-इरिथँतो ॥ १ ॥

अपय दधामि आफ्रवपि अहुरहे मज्दो अमपनाँम् स्पँतनाँम् मत्  
वीस्पाव्यो' अपओनिव्यो फ्रवपिव्यो यो मइन्यवनाँम् यजतनाँम् । अपय दधामि  
आफ्रवपि गयेहे मरँथनो<sup>२</sup> जरथुश्त्रहे<sup>३</sup> स्पितामहे कवोइश् वीस्तास्पहे इसत्-वास्त्रहे  
जरथुश्त्रोइश् मत् वीस्पाव्यो अपओनिव्यो फ्रवपिव्यो यो पओइर्यनाँम् त्कअपनाँम् ॥ २ ॥

अपय दधामि वीस्पय अववने फ्रवपे के अस्ति कचित् अज्हो ज़मो

### Hā 67

- (1) 1. Geld: पुथ्रे 2. Geld: पइति-वरँते (2) 1. Sp: वीस्पअइव्यो  
2. West, Sp, TDA: मरँथनो 3. Geld: जरथुश्त्रहे.



पर-इरिस्ति दक्ष' नाइरिके अपरेनायूके कइनिके वास्त्र्यावरंजि उपपतेति हच  
अह्मात् न्मानात् इज्येइति यो पइतिष्मरंति यो अइविनासंति वइहृश  
यस्माँस्च वस्माँस्च ॥ ३ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अपय दधामि अपओनाँम्' फ्रवपिनाँम् उघ्रनाँम् अइविथूरनाँम् पओइयो-  
लकअपनाँम् फ्रवपिनाँम् नवानज्जिदशतनाँम् फ्रवपिनाँम् हवहे उरुनो फ्रवपे। अपय  
दधामि वीस्पअइव्यो अपहे रतुव्यो। अपय दधामि वीस्पअइव्यो वइहुधाव्यो  
यज्जतअइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअथ्यअइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच' वइयाच'  
अपात् हच यत् वहिस्तात्। अपय नो पइति-जम्यात् ॥ ४ ॥

जोत्:-

अपो अत् यज्मइदे मअकइतीश्चा' हँवइतीश्चा' फ्रवज्जइहो अहुरानीश  
अहुरह्या हवपइहो' हुपरंथवोस्चा वो ह्वोज्जथोस्चा हूशनाथोस्चा उवोइव्या  
अहुव्या चगमा ॥ ५ ॥

ऊइती' या वै वडुहीश' अहुरो मज्जदो नामाँन्' ददात् वइहुदो ह्यत्  
वो ददात् ताइश वो यज्मइदे ताइश प्रयाँमही' ताइश नमख्यामही ताइश इषूइ-  
द्यामही ॥ ६ ॥

अपस्चा वो अजीश्चा वो मातराँश्चा वो अग्न्यो द्विगुदायइहो'  
वीस्पो-पइतीश् अवओचामा' वहिस्तो सअशतो अवा वै वडुहीश रातोइश दरंगो-  
वाजाउश नाष् पइती-व्यादो पइती-सँदो' मातरो जीतयो ॥

- (3) 1. West, Sp, TDA: दक्षि 2. West, Sp, TDA: पइतिष्मरंति  
3. West, Sp, TDA: अइविनासंस्ते (4) 1. Geld: अपाउनाँम् 2. West, Sp,  
TDA: वइहुधाव्यो 3. West & TDA: यस्नाइच; Geld: येस्न्याच 4. West & TDA:  
वइयाइच (5) 1. Sp: मअकइतीश्चा 2. Sp: हअववइतीश्चा 3. Geld: हवपइहो  
(6) 1. West, Sp, TDA: उइती 2. West & TDA: वइहँउश 3. Geld: नामाँ;  
Sp: नामाँम् 4. West & TDA: फ्रयाँमही (7) 1. West & TDA: द्विगुदायइहो;  
Sp: दरंगुदायइहो 2. West & TDA: आवओचामा; Sp: अवओचामा 3. Sp: पइति-  
सँदो.



येञ्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वङ्गहो ।  
मङ्गदो अहुरो वअथा अपात् हचा ।  
योङ्गहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ ७ ॥

### हा ६८

ज्ञोतुः -

अअेतत् ते अहुराने' अहुरहे अञ्हे' अवयाँम्' दाँमहि' यत् थ्वा दिद्वीष्म ।  
अअेप ज्ञओथ्र' पइति-जम्यात् तव अहुराने' अहुरहे हओमवइति गओमवइति हधानअे-  
पतवइति ॥ १ ॥

क्ष्वीधअेच आज्जूतयअेच मावयच ज्ञओथ्रे पइति-जम्यो दस्वरं वअेपज्ञाइच  
फ्रदइथे' वरदथाइच हवइहे अपवस्ताइच हओस्रवइहे हुरुन्याइच वरथ्रध्ने फ्रादत्-  
गअेथाइच ॥ २ ॥

यज्मइदे थ्वा अहुराने' अहुरहे वङ्गहँउश् मनङ्गहो ज्ञओथाव्यो यज्मइदे  
थ्वा अहुराने अहुरहे वङ्गहँउश् उरुधहे ज्ञओथाव्यो यज्मइदे थ्वा अहुराने अहुरहे  
वङ्गहँउश् श्यओथ्नहे ज्ञओथाव्यो ॥ ३ ॥

स्रकाइ मनङ्गहे' स्रकाइ वचङ्गहे' स्रकाइ श्यओथ्नहे' हवङ्गहाइ उरुने फ्रदथाइ  
गअेथनाँम् हवङ्गहाइ अपवस्तनाँम् ॥ ४ ॥

दायो मे अहुराने' अहुरहे वहिश्तम् अहूम् अपओनाँम् रओचङ्गहम्  
वीस्पो-ख्वाथ्रम् । दायो मे अहुराने अहुरहे नइर्याँम् आस्त्राँम् फ्रज्ज्-तीम्' या मे  
फ्राधयात् न्मानँम्च वीसँम्च ज्ञ्-तूम्च दख्यूम्च दअहुसस्तीम्च' ॥ ५ ॥

थ्वाँम् अहुरानीम् यज्मइदे । ज्ञयो' वोउरु-कषँम् यज्मइदे । वीस्पोस्च

### Hā 68

- (1) 1. Sp: अहुरानि 2. Geld: अङ्गहे; West & TDA: अङ्गहे 3. West  
& TDA: अवयाँम् 4. West & TDA: दाँमहि 5. West, Sp, TDA: ज्ञओथ्रे  
(2) 1. West, Sp, TDA: फ्रदथे (3) 1. Sp: अहुरानि (4) 1. West & TDA:  
मनङ्गह 2. West & TDA: वचङ्गह 3. West & TDA: श्यओथ्न (5) 1. Sp:  
अहुरानि 2. Sp: फ्रज्जइस्तीम् 3. Geld: दअहुसस्तीम्च (6) 1. Sp: ज्ञरयो.

आपो यज्ञमइदे यो ज्ञमा अर्मअस्तातो फ्रातत्-चरतश्च<sup>१</sup> ख्वाँयो<sup>२</sup> श्रओतो-स्तातश्च  
पर्धुयो वड्ग्योस्च ॥ ६ ॥

अन यस्नाअत्च<sup>३</sup> वद्नाअत्च<sup>४</sup> यथ ओइहाम् अस्ति दाइत्योत्तमो यस्नस्च  
वद्नस्च अपात् हच यत् वहिस्तात् आपो वडुहीश वहिस्तातो मङ्गधातो अपओनीश  
यज्ञमइदे । अपाम् वडुहीनाम्<sup>५</sup> यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

क्ष्वीध<sup>६</sup> आज्ञइति यज्ञमइदे तचत्-आप उक्ष्यत्-उर्वर आज्ञोइश दअवो-  
दातहे हमोइस्त्रि<sup>७</sup> अवञ्हा<sup>८</sup> मूश अवञ्हा<sup>९</sup> पइरिकयो<sup>१०</sup> पइतिस्तातयअच पइति-  
स्चप्तयअच पइतितरतयअच पइत्यओगत्-त्वअपह्वाइच<sup>११</sup> अपमओधहेच अनपओनो  
सास्त्रहेच पओउरु-मर्कहे पइतिस्तातैअे दअवहेच त्वअपह्वाहो मश्येहेच<sup>१२</sup> ॥ ८ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

सुनुयो<sup>१</sup> नो यस्नम् अहुराने<sup>२</sup> अहुरहे  
क्षुनुयो नो यस्नम् अहुराने अहुरहे ।

ज्ञोत्:-

उप नो यस्नम् आहीप<sup>३</sup>  
आच नो जम्यो अवइहे  
अश-येश्चित्च हुयेश्चित्च  
हुफ्रवैरित्च ज्ञओथ्रनाम् ॥ ९ ॥

यो वो आपो वडुहीश यज्ञाइते अहुरानीश अहुरहे वहिस्ताव्यो ज्ञओथाव्यो  
स्त्रअस्ताव्यो ज्ञओथाव्यो दह्वो-पइरि-अइहर्स्ताव्यो<sup>४</sup> ज्ञओथाव्यो ॥ १० ॥

अह्वाइ रअश्च ख्वरँनस्च  
अह्वाइ तन्वो द्रवतात्तम्

2. West & TDA: °चरँतश्च 3. West, Sp, TDA: ख्वाँन्यो (7) 1.  
Sp: यस्नाइच वद्नाइच 2. West, Sp, TDA: वडुहिनाम् (8) 1. Sp: क्ष्वीधि 2. West,  
Sp, TDA: हमोइस्त्र 3. Geld: अवइञ्हा; Sp: अवञ्हाइ 4. Geld & Sp: पइरिकयाइ.  
cf. Y. 16.8. But the text should have been पइरिकयो instead of पइरिकयाइ 5. Sp:  
°त्वअपह्वाच 6. West, Sp, TDA: मश्येहेच (9) 1. Geld: सुनुयो 2. Sp: अहुरानि  
3. West & TDA: आदिश; Sp: आहीश (10) 1. West, Sp, TDA: °पइरिइहर्स्ताव्यो.  
य....१३



अह्माइ तन्वो वज्रद्वरं अह्माइ तन्वो वरंश्रम्  
 अह्माइ ईश्टीम् पोउरुश-ख्वाश्रम्'  
 अह्माइ आस्त्राम्चित् प्रज्ज-तीम्'  
 अह्माइ दरंघाम् दरंघो-जीतीम्  
 अह्माइ वहिश्तम् अहम् अपओनाम्  
 रओचइहम् वीस्पो-ख्वाश्रम् ॥ ११ ॥

दायत वज्रहीश आपो  
 मावयच ज्ञओश्रे यज्ञेन्नाइ

अह्माकम्च मज्जदयस्त्रनाम् प्रायज्जम्ननाम् हपांम्च हाविश्तनाम्च अओश्र-  
 पइतिनाम्च अओश्र्यनाम्च नरांम्च नाइरिनाम्च अपरंनायूकनाम्च कइनिकनाम्च  
 वास्त्र्यावरंजनाम्च ॥ १२ ॥

योइ वज्रहथ प्रमन्येइ-ते' वीतरं-आंज्जहेहेच पइति वीतरं-त्वअपहेहेच पइरि  
 हअेनयोस्च वोइघ्नाव्यो' अउर्वथअेइव्यस्च' परो त्विष्य-व्यो रज्जिश्तहे पथो  
 अओषम्च वओधम्च यो अस्ति रज्जिश्तो आ अपात् वहिश्तम्च अहम् अपओनाम्  
 रओचइहम् वीस्पो-ख्वाश्रम् ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

( \* अर्द्धी सूर वानु यस्कपन् ख्वारम् ख्वास्तम् होर्मज्ज अमंशास्प-दौन् बै-रसात् )

यथा अह्म वइर्यो अथा रतुश अपात्चीत् हचा ।

वइहँउश दज्जा मनइहो श्यओथननाम् अइहँउश मज्जाइ ।

क्षत्रम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ १३ ॥ ( डु वार् )

ज्ञोत्:-

हुषिति' रामो-पिति दरंघो-पिति' इते वीसे आफ्रीनामि यत्तत् हच इमाओ

(11) 1. West & TDA : पओउरुश 2. Sp : प्रजइश्टीम् (13) 1. West  
 & TDA : प्रमन्येइते; Sp : प्रमन्येइति 2. Geld : वोइघ्नाउयो; West & TDA :  
 वोइघ्नाव्यो 3. Sp : अउर्वथअेइव्यस्च.

\* The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a  
 whisper ( Bāz ).

(14) 1. West & TDA : हुषिति रामो-शिति दरंघो-शिति.

जओथ्रो । हुषिति' रामो-पिति दर्रघो-पिति' वीस्पयाइ' वीसे माज्दयस्ते आप्रीनामि । हुवॅरति उस्त-वॅरति वस्त-वॅरति आतर्श आप्रीनामि । हुयेस्ति तव अहुराने' आप्रीनामि ॥ १४ ॥

राम ख्वास्त्रम् अज्रहो' दज्रहँउश्' आप्रीनामि । दस्वर वअेषज्जम्' आप्रीनामि यूष्माकम् दह्ननाम् नरांम् अपओनाम् । वीस्पे आप्रीनामि कै अस्ति वोहु अपव अस्तर् ज्ञांम् अस्मनम्च हज्जड्ढम् वअेषज्जनांम् वअेवर वअेषज्जनांम् ॥ १५ ॥

वसस्च तू अहुर मज्द उस्ताच क्षअेष हवनांम् दामनांम् । वसो आपो वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहु अपचिथ क्षयन्नम् अपवनम् दायत अक्षयन्नम् द्वस्तम् ॥ १६ ॥

वसो-क्षथो ख्यात् अपव  
अवसो-क्षथो ख्यात् द्रवो  
गतो हमिस्तो निज्वरतो  
हच स्पस्तहे मइन्यँउश् दामव्यो  
वरतो अवसो-क्षथो ॥ १७ ॥

हक्षय अज्जम्चित् यो ज़रथुश्चो फ़तमाँ न्माननांम्च वीसांम्च जस्तुनांम्च दख्युनांम्च अज्रहो दअेनयाओ अनुमतयअेच अनुस्तयअेच अन्वरस्तयअेच या आहूइरिश् ज़रथुश्चिश् ॥ १८ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

रवस्च ख्वाथ्रम्च आप्रीनामि वीस्पयाओ अपओनो स्तोइश् । आँजस्च दुजाथ्रम्च आप्रीनामि वीस्पयाओ द्रवतो स्तोइश् ॥ १९ ॥

अथ जम्यात् यथ आप्रीनामि ॥

हुमतनांम् हूस्तनांम् हूरस्तनांम् यदचा अन्यदचा वर्रज्यन्ननांम्चा वावॅर-  
जननांम्चा मही अइवी-जरतारो नअेनअेस्तारो यथना वोहुनांम् मही ॥२०॥ (डु वार्)

2. West, Sp, TDA : वीस्पय 3. Sp : अहुरानि (15) 1. Geld & Sp :  
अइज्रहो 2. Geld : दइज्रहँउश् 3. Geld : वअेषज्ज.



वडुहीम् इधात् आदाम् वडुहीम् अपीम् आच निच म्रूमइदे ईजो  
यओस्तयो अपो अत् यज्मइदे ऊइती' या वै वडुहीश् अपस्चा वो ॥ ( सँ बार )

जइध्यमो नो यूज्म दस्त  
क्षयमो रओश्च ख्वरनस्च  
आपो दस्त नो तम् यानम्  
यो यूष्मत् परो फ्रविस्तो ॥ २१ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

नमो अहुराइ मज्दाइ नमो अमपअइव्यो स्पँतअइव्यो नमो मिथाइ  
वोउरु-गओयओइतँअ नमो ह्वरक्षअताइ अउर्वत्-अस्पाइ नमो आव्यो दोइथाव्यो  
यो' अहुरहे मज्दो नमो गँउश् नमो गयेहे नमो जरथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो  
फ्रवपँअ नमम्' वीस्पयो अपओनो स्तोइश् हइथ्याइच ववाँइथ्याइच वृथ्याँइ-  
थ्याइच' ॥ २२ ॥

\*वोहू उक्ष्या मनइहा क्षथा अषाचा उस्ता तनूम ॥ ( सँ बार )

इमा' रओचो वरँजिस्तम् वरँजिमनाम्' ॥ ( सँ बार )

यक्षी स्पँता थ्ना मइन्यू उर्वअसे जसो ॥ ( सँ बार )

अपँम् वोहू वहिस्तम् अस्ती

उस्ता अस्ती उस्ता अह्नाइ

ह्यत् अषाइ वहिस्ताइ अपँम् ॥ ( सँ बार )

फ्रवराने मज्दयस्त्रो जरथुश्त्रिश वीदअवो अहुर-त्कअपो । हावनँअ अपओने  
अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्नाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । सावइहँअ वीस्याइच  
अपओने अपहे रथ्वे यस्ताइच वह्नाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । रथ्वाम् अयर-

(21) 1. West, Sp, TDA: उइती 2. West, Sp, TDA: जइधिमनो

(22) 1. West, Sp, TDA: या 2. Sp: नमो 3. West, Sp, TDA: वृथ्याँइथ्याइच

(23) \* वोहू उक्ष्या ..... उस्ता तनूम is recited facing the East, इमा रओचो .....

वरँजिमनाम् facing the South and यक्षी स्पँता ..... उर्वअसे जसो facing the West.

1. Sp: इमो 2. West & TDA: वरँजिमनाम्.



नाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्रधनाँम्च यस्नाइच वस्नाइच  
क्ष्णओथाइच फ़सस्तयअच ॥

ज्ञोतु:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

ज्ञोतु:- अथा रतुश्र अपातुचीतु हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ २३ ॥

ज्ञोतु उ रास्पी:-

॥ नमो वै गाथो अपओनीश ॥

स्पँता मइन्यू वहिस्ताचा मनइहा ।

हचा अपातु इयओथनाचा वचइहाचा ।

अह्माइ दाँन् हउर्वाता अमँरताता ।

मज्दो क्षथा आर्मइती अहुरो ॥ ( ६ बार )

ज्ञोतु:-

अह्मा मइन्यैउश्र स्पँनिश्तह्मा वहिश्तेम् ।

हिज्वा उरुधाइश्र वइहँउश्र अँअँआनू मनइहो ।

आर्मतोइश्र ज़स्तोइव्या इयओथना वँरँयत् ।

ओया चिस्ती ह्वो सा अपह्मा मज्दो ॥

अह्मा मइन्यैउश्र त्वैम् अही ता स्पँतो ।

यँ अह्माइ गाँम् रान्यो-स्करँतीम् हँम्-तषत् ।

अत् होइ वास्त्राइ रामा दाओ आर्मइतीम् ।

ह्यत् हँम् वोहू मज्दा हँम्-फ़स्ता मनइहा ॥

अह्मात् मइन्यैउश्र रारँयेइँती द्रँग्वँतो ।

मज्दा स्पँतात् नोइत् इथा अपाउनो ।

कसँउश्चीत् ना अपाउने काथे अइहत् ।

इस्वाचीत् हाँस् परओश्र अको द्रँग्वाइते ॥

ताचा स्पँता मइन्यू मज्दा अहुरा ।

अपाउने चोइश्र या ज़ी चीचा वहिस्ता ।



हनरं थ्वत्तात् जओपात् द्रग्वो वक्षइती ।  
 अद्या श्यओथनाइश् अकात् आश्याँस् मनइहो ॥  
 ता दओ स्पँता मइन्यू मज्दा अहुरा ।  
 आथ्रा वइहाउ वीदाइतीम् रानोइव्या ।  
 आर्मतोइश् देवाँजइहा अपख्याचा ।  
 हा जी पओउरुश् इपँतो वाउराइते ॥

जोत् उ रास्पी:-

स्पँता मइन्यू ..... आर्मइती अहुरो° ॥ ( दु वार् )  
 अपँम् वोहू° ॥ ( सँ वार् )

स्पँता-मइन्यूम् हाइतीम् पइत्यापौम् यज्मइदे ॥  
 येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।  
 मज्दओ अहुरो वओथा अपात् हचा ।  
 योइहँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ २४ ॥

### हा ६९

जोत् उ रास्पी:-

येज्हे मे अपात् हचा वहिश्तँम् येस्ते पइती वओदा मज्दओ अहुरो योइ  
 ओइहँर्चा हँतिचा ताँ यजाइ ख्वाइश् नामँनीश् पइरिचा जसाइ वँता । वोहू'  
 मनो वहिश्तँम् ॥ १ ॥

येज्हे मे अपात् हचा ..... जसाइ वँता । अपँम् वोहू ॥ २ ॥ ( दु वार् )  
 येज्हे मे अपात् हचा ..... जसाइ वँता । वोहू क्षथ्रँम् वइरीम्  
 वागँम् अइवी-वइरिश्तँम् ॥ ३ ॥ ( सँ वार् )



## हा ७०

ज्ञोतः- ताँ यज्ञाइ तँम् पइरि-जसाइ वःता याँ<sup>१</sup> अमँपै स्पँतै हुक्षथ्रँ हुधोडहो  
अओप अइवि-गँरँते । तँम् वधँम् तँम् रतूम् यज्ञमइदे यिम् अहुरँम् मज्दाम्  
दध्वाओइहँम् रपँतँम् तर्ण्वाओइहँम् वीस्प वोहु । तँम् रतूम् यज्ञमइदे यिम्  
जरथुश्चँम् स्पितामँम् ॥ १ ॥

ता नो दात ता अँरँज्वान फ्रवओचाम फ्रच वओचाम' या अहुरहे मज्दो  
या वइहँउश मनइहो या अपहे वहिश्तहे या क्षथहे वइर्येहे या स्पँतयो आर्मतोइश्  
या हउर्वतो अमँरतातो या गँउश् तण्ने गँउश् उरुने या आथ्रे अहुरहे मज्दो ॥ २ ॥

या स्रओषहे अण्येहे या रण्णओश् रजिश्तहे या मिथहे वोउरु-गओ-  
यओइतोइश्' या वातहे अपओनो या दअनयो वइहुयो माज्दयस्तोइश् या दह्ययो  
वइहुयो आफ्रितोइश् या दह्ययो वइहुयो अनाद्रुतोइश् या दह्ययो वइहुयो  
अनवउरुतोइश् ॥ ३ ॥

यथ ईज् वाचँम्' नाषीम यथ वा सओश्यँतो<sup>२</sup> दह्युनाँम् सुयम्  
वाचँम्' वरँतू<sup>३</sup> । वुयम सओश्यँतो<sup>२</sup> वुयम वँरँथाजनो वुयम अहुरहे मज्दो फ्रय  
वाजिश्त अस्तयो योइ<sup>४</sup> नरो अपवनो हुमताइश् मइनिम्न हूताइश् एवतो हूरस्ताइश्  
वरँज्यँतो ॥ ४ ॥

यथा नै आ वोहू जिमत् मनइहा । आ वोहू उर्वापत् आगँमत् ता ।  
का मै' उर्वा वोहू उर्वापत् आगँमत् ता ॥ ५ ॥

अपाँम् वडुहीनाम्' यज्ञमइदे फ्राइतीम्च पइतितीम्च अइविजरँतीम्च  
वरँज्यँतँम् अहुरँम् क्षथ्रीम् क्षअेतँम् अपाँम् नपातँम् अउर्वत्-अस्पँम् यज्ञमइदे ।  
वीस्पयो अपओनो स्तोइश् यस्ताइच वह्माइच ह्नओथाइच फ्रसस्तयअेच सओषो  
अस्तु ॥ ६ ॥

(1) 1. Sp: तौम् 2. West & TDA: यौन्; Sp: यौम् (2) 1. West  
& TDA: वओचा; Sp: वओच (3) 1. Geld: 'गओयओतोइश् (4) 1. West, Sp,  
Geld, TDA: वाचिम् 2. Sp: सओश्यँतो 3. West & TDA: वरँते; Sp: वरँतो  
4. Sp: यो (5) 1. Sp: मे (6) 1. West, Sp, TDA: वडुहिनाँम्.



स्रओषम् अपीम् यज्ञमइदे । रतूम् वर्रञ्जत्तम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम्  
मज्दाम् यो अपहे अपनोत्तमो यो अपहे जघ्मृश्तमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्त्रि'  
यज्ञमइदे । वीस्पच ह्रश्त श्यओथ्न यज्ञमइदे वर्रश्तच वर्रश्यम्नच ॥

येज्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।

मज्दो अहुरो वअथा अपात् हचा ।

योइहाम्चा तास्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

हा ७१

ज्ञोतः-

परसत् फ़पओश्त्रो अपव अपवनम् ज़रथुश्त्रम् । पइति-म्रूधि पउर्वतर'  
ज़रथुश्त्र । कत् अस्ति रथ्वाम् फ़मरतिश् कत् गाथनाम् हः कर्तिश् ॥ १ ॥

आअत् अओख्त ज़रथुश्त्रो । अहुरम् मज्दाम् अपवनम् अपहे रतूम्  
यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ़वपीम्  
यज्ञमइदे । अमेष स्पेत्त अपओनाम् यज्ञमइदे ॥ २ ॥

अपाउनाम्' वडुहीश् स्रवो स्पेत्तो फ़वपयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनख्याच'  
अपनोत्तम् रथ्वाम् यज्ञमइदे यअेतुश्तम् यज्ञतनाम् हइहनुश्तम् अपहे रथ्वाम्  
अइत्रिनसाँस्तम् । जघ्मृश्तम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

अहुरम् मज्दाम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वीस्पम्च कर्प्रश्  
अहुरहे मज्दो यज्ञमइदे । वीस्पेस्च अमेष स्पेत्त यज्ञमइदे । वीस्पेच अपहे  
रतवो यज्ञमइदे । वीस्पाम्च दअेनाम् माज्दयस्नीम् यज्ञमइदे । वीस्पम्च अप्रस्मनम्  
यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

वीस्पम्च माँश्त्रम् स्पेत्तम् यज्ञमइदे । वीस्पम्च दातम् वीदोयूम्

(7) 1. West, Sp, TDA : ज़रथुश्त्र.

Hā 71

(1) 1. Sp : पओउर्वतर

(3) 1. West, Sp, TDA : अपओनाम् 2. Geld :

मनख्याच.



यज्ञमइदे । वीस्पाँम्च दर्रघाँम् उपयनाँम् यज्ञमइदे । वीस्पेच अपवनो मइन्यवच यज्ञत गअथ्याच' यज्ञमइदे । वीस्पोस्च अपाउनाँम्<sup>२</sup> वडुहीश सूरारो स्पँतो फ्रवषयो यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

वीस्पाच दाम मज्दधात अपओनीश यज्ञमइदे या अपव-दात अपव-फ्रथ्वरश्त अपव-त्कअेष अपव-फ्रायश्त अपओनि अपवव्यो यङ्याच अपवव्यो । वीस्पेच पँच गाथो अपओनीश यज्ञमइदे । वीस्पँम्च यल्लम् फ्राइतीम्च पइतितीम्च अइविजर्तीम्च यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

वीस्पाच स्तओत यस्न्य' यज्ञमइदे । वीस्पेच वाचो मज्दो-फ्रओष्ट यज्ञमइदे योइ हँ॑ति दुश्मत्तम् जघ्नश्त योइ हँ॑ति दुज्जुल्लत्तम् जघ्नश्त योइ हँ॑ति दुज्ज्वरश्तम् जघ्नश्त योइ हँ॑ति अइवि-कर्त्त दुश्मतहे योइ हँ॑ति अइवि-कर्त्त दुज्जुल्लत्तहे योइ हँ॑ति अइवि-कर्त्त दुज्ज्वरश्तहे ॥ ७ ॥

योइ अइपि-कँरँ॑त्तँ॑ति' वीस्पँम् दुश्मत्तम् योइ अइपि-कँरँ॑त्तँ॑ति' वीस्पँम् दुज्जुल्लत्तम् योइ अइपि-कँरँ॑त्तँ॑ति' वीस्पँम् दुज्ज्वरश्तम् माँनयन् अहे यथ आतर्श हुश्कँम् अअस्मँम् यओज्ज्दात्तम् हुपइरीश्तम्<sup>२</sup> अइपि-कँरँ॑त्तइति' हावयेइति दज्जइति । वीस्पनाँम्च अअेतअेषाँम् वचाँम् अओजस्च वरँथ्रम्च ख्वरँनस्च ज्वरँच यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वीस्पो आपो खारो पइति थ्रओतो-स्तातस्च यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वारो उरुथमीश्च पइति वरँषजीश्च' यज्ञमइदे । वीस्पाँम्च जाँम् यज्ञमइदे । वीस्पँम्च अस्मनँम् यज्ञमइदे । वीस्पँस्च खँउश्च मोइहँम्च ह्वरँच यज्ञमइदे । वीस्प अनघ रओचो यज्ञमइदे । वीस्पाँम्च गाँम् उपापाँम्च उपस्माँम्च फ्रप्तरँजाताँम्च रवस्चराताँम्च चइरइहाचस्च<sup>२</sup> यज्ञमइदे ॥ ९ ॥

वीस्पे ते अहुरो मज्दो हपो वडुहीश दामाँन् अपओनीश यज्ञमइदे

- (5) 1. West & TDA : गअथ्याइच 2. West, Sp, TDA : अपओनाँम्  
 (7) 1. West, Sp, Geld, TDA : येस्न्य (8) 1. Sp : अइविकँरँत्तँ॑स्ते 2. West, Sp, TDA : हुपइरिश्तम् 3. Sp : अइवि-कँरँ॑त्तइति (9) 1. West & TDA : वरँषजीश्च; Geld : वर्षजीश्च 2. West, Sp, TDA : चँप्रइहाचस्च.



याइश् ददाथ पोउरुच वोहुच योइ ते हँति यस्न्याच वड्याच अपात् हच  
यत् वहिस्तात् । वीस्पोस्च गरयो अपक्वाथ्रो यज्ञमइदे । वीस्पोस्च वरयो  
मज्जधातो यज्ञमइदे । वीस्पअेच आतरो यज्ञमइदे । वीस्पअेच वाचो अर्शुध्व'  
यज्ञमइदे ॥ १० ॥

वीस्पअेच अअेते अपिश-हागँत् आर्मइतिश-हागँत् यज्ञमदअेच निपात-  
यअेच निशङ्हरँतयअेच हरँथाइच अइव्याक्षत्राइच हवङ्हुम्' मे वुयत । गाथाव्यो  
स्पँताव्यो रतुक्ष्त्राव्यो अपओनिव्यो ज्वयेमि यज्ञमदअेच निपातयअेच निशङ्-  
हरँतयअेच हरँथाइच अइव्याक्षत्राइच हवङ्हुम्' मे वुयत । मावोय हवाइ उरुने  
ज्वयेमि यज्ञमदअेच निपातयअेच निशङ्हरँतयअेच हरँथाइच अइव्याक्षत्राइच ॥ ११ ॥

हउर्वतातँम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अमँरततातँम्' अपवन्नम्  
अपहे रतूम् यज्ञमइदे । आहूइरीम् फ्रण्णम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । आहूइरीम्  
त्कअेपँम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । यस्नम् सूरम् हसङ्हाइतीम् अपवन्नम्  
अपहे रतूम् यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

ह्वो अपव ज़रथुश्त्रो  
उर्वथँम् थातारँम् इसोइत्  
अपवन्नम् ते अपओनत्  
आप्पयेइध्याइ म्रओमि

उर्वथँम् उर्वथात् तत् जी वङ्हु' । ह्वो जी द्रँग्वो' यँ द्रँग्वाइते' वहिस्तो  
ह्वो अपवा' यद्वाइ अपवा' प्रयो ॥ १३ ॥

अअेते जी वाचो वहिस्त' अहुरो मज्जदो फ्राम्रओत् ज़रथुश्त्राइ । अअेते जी  
ज़रथुश्त्र उस्तमे उर्वअेसे गयेहे फ्राम्रइधि' ॥ १४ ॥

येइधि' जी ज़रथुश्त्र अअेते वाचो उस्तमे उर्वअेसे गयेहे फ्राम्रवाइ' पइरि ते

- (10) 1. West, Sp, TDA : अर्शुध्व (11) 1. West, Sp, TDA : हवङ्हुम्  
(12) 1. Sp : अमँरतातँम् (13) 1. West, Sp, TDA : वङ्हु 2. Geld & Sp :  
ह्वो 3. Geld & Sp : द्वाइते 4. Geld & Sp : अपव (14) 1. West, Sp,  
TDA : वहिस्ता 2. West, Sp, TDA : फ्राम्रइधि (15) 1. West & TDA : येधि  
2. West & TDA : फ्राम्रवो; Sp : फ्राम्रवाइ.



तनव<sup>३</sup> अज्मं यो अहुरो मज्दो उर्वानं हच अचिस्तात् अद्दहओत् अववइत्य  
वाँजस्च फ्रथस्च पइरि-तनुय यथ ईम् ज्ञो । अस्तिच ईम् ज्ञो अवइति वाँजो  
यवइति फ्रथस्चित् ॥ १५ ॥

यथ वपि अपाउम् इध अद्दहो अपव फ्रपारयोद्धे उर्वानं तरो  
चिन्वतो पँरतूम् वहिस्तहे अद्दहँउश् अपव जसो उश्तवइतीम्<sup>१</sup> गाथाम् स्रावयो  
उश्ततातम् निम्रओम्नो ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

उश्ता अद्दाइ यद्दाइ उश्ता कद्दाइचीत् ।

वसँ-क्षयाँस् मज्दो दायात् अहुरो ।

उतयूइती तँवीषी गत् तोइ वसँमी ।

अषम् देरँघाइ तत् मोइ दो आर्मइते ।

रायो अपीश् वद्दहँउश् गओम् मनद्दहो ॥ १६ ॥ ( ड् वार् )

वरँज्मच हओमनद्दहँमच यज्मइदे हओमनद्दहँमच वरँज्मच यज्मइदे ।  
पइतिश्तातँअ तँमद्दहँम् पइतिश्तातँअ क्षयस्च अमयवयोस्च ॥ ( सँ वार् )

ज्ञोत्:- दस्वरँच वओषज्मच यज्मइदे । फ्रदथँमच वरँदथँमच यज्मइदे । पइति-  
श्तातँअ अख्तिनाँमच अस्तरँमनाँमच ॥ १७ ॥

वाच हँकँरथ यज्मइदे । गाथनाँम् अवाउरुस्त यज्मइदे । गाथो  
स्पँरतो रतुक्ष्त्रो अपओनीश् यज्मइदे । स्तओत यस्न्य<sup>१</sup> यज्मइदे या दाता  
अद्दहँउश् पओउरुयेद्या । हउर्वाम् हँदाइतीम् स्तओतनाँम् यस्न्यनाँम्<sup>२</sup> यज्मइदे ।  
हओम् उर्वानं यज्मइदे । हवाम् फ्रवषीम् यज्मइदे ॥ १८ ॥

दह्वाम् वडुहीम् आफ्रितीम् यज्मइदे । दह्वमच नरँम् अपवनं यज्मइदे ।  
उघ्रम् तख्रमं दामोइश् उपमनं यज्मतं यज्मइदे ॥ १९ ॥

इमो अपस्च ज्मस्च उर्वरोस्च यज्मइदे । इमो असोस्च षोइथ्रोस्च  
गओयओइतीश्च मअथन्योस्च अवो-ख्वरँनोस्च यज्मइदे । इमँमच षोइथ्रे पइतीम्  
यज्मइदे यिम् अहुरं मज्दाम् ॥ २० ॥

3. Sp: तन्व (16) 1. Sp: उश्त्वइतीम् (18) 1. West, Sp, Geld,  
TDA: येस्न्य 2. West, Sp, Geld, TDA: येस्न्यनाँम्.



ज्ञोत् उ रास्पी:-

रतवो वीस्वे मज्झित यज्ञमइदे अयर असन्य माह्य याइर्य सरंध ॥ २१ ॥

अषाउनाँम्' वडुहीश सूरारो स्पेत्तो फ्रवषयो स्तओमि ज्वयेमि उप्रयेमि ।  
यज्ञमइदे न्मान्याो वीस्याो जत्तुमाो दण्युमाो जरथुश्चोत्तमाो ॥ २२ ॥

आत्रेम्' अहुरहे मज्झदो पुथ्रेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हध-  
ज्जओथ्रेम् हध-अइन्वयोइहनम् इमत् वरस्म अपय फ्रस्तरत्तम् अपवनेम् अपहे रतूम्  
यज्ञमइदे । अपाँम् नत्तारम् यज्ञमइदे । नइरीम् सइहम् यज्ञमइदे । तण्मेम् दामोइश  
उपमनेम् यज्ञत्तम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाँम् उर्वाँनो यज्ञमइदे । यो अपओनाँम्  
फ्रवषयो ॥ २३ ॥

रतूम् वरंजत्तम् यज्ञमइदे । यिम् अहुरम् मज्झाँम् यो अपहे अपनोत्तमाो  
यो अपहे जन्मूत्तमाो । वीस्प सवो जरथुश्चि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वरुत्त इयओथ्न  
यज्ञमइदे वरुत्तच वरुत्तच ॥

येज्जे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वड्हो ।

मज्झदो अहुरो वओथा अषात् हचा ।

योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अषात्चीत् हचा ।

वड्हैउश दज्झा मनइहो इयओथननाँम् अइहैउश मज्झाइ ।

क्षथ्रेम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुब्बो ददत् वास्तारम् ॥ २४ ॥ ( डु बार )

गवे अदाइश' ताइश इयओथनाइश याइश वहिस्ताइश फ्रओश्यामही ।  
अत् अणयाइ अषा मज्झदो उर्वरो वक्षत् ॥ २५ ॥

ज्ञोत्:-

वसस्च तू अहुर मज्झ उस्ताच क्षओष हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो  
वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अपचिथ क्षयन्नम् अपवनेम् दायत अक्षयन्नम्  
द्रवत्तम् ॥ २६ ॥

(22) 1. West, Sp, TDA : अपओनाँम्  
थ्रौम् आतरम्

(23) 1. West : आतरम्; TDA :

(25) 1. Geld : अघाइश.

वसो-क्षथो ख्यात् अषव  
 अवसो-क्षथो ख्यात् द्रवो  
 गतो हमिस्तो निज्ज्वरतो  
 हच स्पेस्तहे मइन्येउश दामव्यो  
 वरतो अवसो-क्षथो ॥ २७ ॥

हक्ष्य अज्मचित् यो ज़रथुश्चो फ़तमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़स्तुनाँम्च  
 दण्युनाँम्च अज्हाओ दअेनयाओ अनुमतयअेच अनुष्टयअेच अन्वर्स्तयअेच या  
 आहूइरिश ज़रथुश्चिश ॥ २८ ॥

यथ नो ओइहाँम् श्यातो' मनो वहिस्तो उर्वाँनो ख्वाथवइतीश तन्वो  
 ह्ँति' वहिस्तो अइहुश आकोस्चोइत् आहूइरे मज्द जसेँताँम् ॥ २९ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अष वहिस्त अष सअेस्त दर्रसाम थ्वा पइरि थ्वा जम्याम हमम्  
 थ्वा हणम । अप्पम् वोहू° ॥ ३० ॥ ( सँ बार )

यथा अहू वइर्यो° ॥ ( चिहार बार )

अप्पम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

अहुनेम् वइरीम् यजमइदे । अप्पम् वहिस्तम् सअेस्तम् अम्पम् स्पेस्तम्  
 यजमइदे ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वइहो ।

मज्दो अहुरो वअेथा अषात् हचा ।

योइहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यजमइदे ॥ ३१ ॥



## हा ७२

ज्ञोतः- अहुनम्च वडरीम् फ्रअश्यामही अ॒त॒र॒च ज्ञा॒म् अ॒त॒र॒च अस्मन॑म् अप॑म्च  
वहि॑र॒त्तम् फ्रअश्यामही अ॒त॒र॒च ज्ञा॒म् अ॒त॒र॒च अस्मन॑म् येज्हे-हाता॑म्च  
हुफ्राय॑स्ता॒म् फ्रअश्यामही अ॒त॒र॒च ज्ञा॒म् अ॒त॒र॒च अस्मन॑म् दह॑हेच न॒र्श  
अप॑ओनो दह॑ता॒म्च वडु॑हीम् आफ्रितीम् फ्रअश्यामही अ॒त॒र॒च ज्ञा॒म् अ॒त॒र॒च  
अस्मन॑म् ॥ १ ॥

हमिस्तय॑अ॒च निज्ज॑र॒तय॑अ॒च अ॒इर॑हे म॒इन्यै॑उश् म॒त्-दाम॑नो दु॒ज्दाम॑नो  
पोउरु॑-म॒हर्क॑हे हमिस्तय॑अ॒च निज्ज॑र॒तय॑अ॒च क॒ख्वर॑धना॒म्च क॒ख्वर॑इधिना॒म्च हमि॑-  
स्तय॑अ॒च निज्ज॑र॒तय॑अ॒च क॒ख्वर॑ध॒हेच क॒ख्वर॑इध्या॒योस्च ॥ २ ॥

हमिस्तय॑अ॒च निज्ज॑र॒तय॑अ॒च कय॑धना॒म्च कये॑इधिना॒म्च हमिस्तय॑अ॒च  
निज्ज॑र॒तय॑अ॒च कय॑ध॒हेच का॑इध्या॒योस्च हमिस्तय॑अ॒च निज्ज॑र॒तय॑अ॒च ता॒युना॑म्च  
हज॑स्ता॒म्च हमिस्तय॑अ॒च निज्ज॑र॒तय॑अ॒च ज॒दा॑म्च या॒तुम॑ता॒म्च हमिस्तय॑अ॒च  
निज्ज॑र॒तय॑अ॒च मि॒थ्रो-ज्या॑म्च मि॒थ्रो-दु॒ज्ज॑म्च ॥ ३ ॥

हमिस्तय॑अ॒च निज्ज॑र॒तय॑अ॒च अप॑व॒ध्ना॑म्च अप॑व॒त्व॒अ॒पा॑म्च हमिस्तय॑अ॒च  
निज्ज॑र॒तय॑अ॒च अप॑म॒ओघ॑हेच अन॑प॒ओनो सा॒स्त्र॑हेच पोउरु॑-म॒हर्क॑हे हमिस्तय॑अ॒च  
निज्ज॑र॒तय॑अ॒च क॒हे क॒ह्याची॑त् द्र॒वता॑म् अ॒र॒ध्व्यो-मन॑इहा॒म् अ॒र॒ध्व्यो-वच॑इहा॒म्  
अ॒र॒ध्व्यो-श॒यओ॑थ॒नना॑म् स्पि॒तम॑ ज॒रथु॑श्च ॥ ४ ॥

कथ॑ द्रु॒ज्ज॑म् नी॒श् अ॒हत् आ॑ नी॒श्-ना॒पाम॑ । नी॒श्-ना॒पाम॑ सओ॒श॒य॒तो  
द्रु॒ज्ज॑म् । कथ॑ नी॒श्-ना॒पाम॑ यथ॑ ही॒म् जना॑म क्ष॒य॒म्नो अ॒क्ष॒य॒म्ना॑म् वी॒स्पाइ॑श् ह॒च  
कर्ष्वा॑न् याइ॑श् ह॒स हमिस्त॑अ॒ निज्ज॑र॒त॑अ॒ वी॒स्प॒यो द्र॒वतो॑ स्तोइ॑श् । स्त॒वस् अ॒पा  
यै हु॒दो योइ॑ हँ॒ती\* ॥ ५ ॥

यथा॑ अ॒हू वड्यो॑ ..... द्रिगु॒ण्यो द॒दत् वा॒स्तार॑म् ॥ ( डु बार )

यस्मि॑न् व॒ह्मि॑न् अओ॒जस्च॑ ज॒वर॑च आ॒प्ती॑नामि ।

## Hā 72

(5) \* At this point, the ज्ञोत॑ hands over his bunch of Bərəsman to the रा॒स्पी and recites alone.

\*मीनो नावर् क्षुमन्

अहुरहे मज्दो रअवतो ख्वरँनडुहतो अमषनाँम् स्पँतनाँम् मिथहे वोउरु-  
गओयओइतोइश् रामनस्च ख्वास्त्रहे ॥ ६ ॥

§ ह्वरँ-क्षअेतहे अमषहे रअवहे ..... वड्हुयो माज्दयस्त्रोइश् ॥ माँथहे  
स्पँतहे अपओनो ..... ख्वत्रो मज्दधातहे ॥ आथ्रो अहुरहे मज्दो .....  
मज्दधातहे अप-ख्वाथहे ॥ वीस्पअेषाँम् यजतनाँम् ..... नवानज्दिशतनाँम्  
फ्रवषिनाँम् ॥ ७ ॥

यस्मँच वल्लँमँच अओजस्च ज्वरँच आप्रीनामि । तव आतर्श पुथ  
अहुरहे मज्दो ॥

अपँम् वोहू° ॥ ८ ॥ ( सँ वार् )

यथा अहू वड्यो° ॥ ( दु वार् )

यस्मँच वल्लँमँच अओजस्च ज्वरँच आप्रीनामि अहुरहे मज्दो रअवतो  
ख्वरँनडुहतो अमषनाँम् स्पँतनाँम् । मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश् रामनस्च  
ख्वास्त्रहे ॥ ह्वरँ-क्षअेतहे अमषहे ..... तव आतर्श पुथ अहुरहे मज्दो ॥

अपँम् वोहू° ॥

‡अह्माइ रअश्च ख्वरँनस्च ..... रओचड्हँम् वीस्पो-ख्वाथ्रँम् ॥

अपँम् वोहू° ॥

हज्जड्रँम् वअेषज्जनाँम् वअेवँ वअेषज्जनाँम् ॥ ( सँ वार् )

अपँम् वोहू° ॥

(6) \* This मीनो नावर् क्षुमन् may be substituted by any other one  
applicable to the case such as स्त्रओष etc.

(7) § For the full text see Yasna 22. 24-27.

(8) † Here ends the Hā. 72. What follows is an epilogue to the  
whole ceremony. At this point, the ज़ोत्र leaves his seat, exchanges greetings  
with the रास्पी uttering the words:- हमाज्जोर् हमा अशो वैत्र in a whisper and  
facing the East, both recite the following:--

(9) ‡ See Yasna 68.11 for the full text.



जस मे अवङ्हे मज्द । जस मे अवङ्हे मज्द । जस मे अवङ्हे मज्द ।  
अमहे हुताश्ते हे हुरओधहे वर्रथन्ने अहुरधातहे वनइत्योस्च उपरतातो । रामनो  
ख्वास्त्रहे वयओश् उपरो-कइर्येहे तरधातो अन्याइश् दामाँन् ॥ अयेतत् ते वयो  
यत् ते अस्ति स्पेतो-मइन्यओम् ॥ थ्वापहे ख्वधातहे ज्वानहे अकरनहे ज्वानहे  
दरघो-ख्वधातहे । अपम् वोह् ॥

‡ कर्फ्ह मोज्द गुनाह् गुजारेश्ने रा कुनम् अशही रवाँन् दुशार्म् रा । हम्  
कर्फ्ह हमा वेहाने हप्रत कैश्वर जमीन् जमीन्-पहना रुद्-दराना खोर्शीद्-वाला  
वुन्दीहाद् बै-रसात् अशो वैद् दैर्जी ॥ अथ जम्यात् यथ आप्नीनामि । अपम्  
वोह् ॥ ९ ॥

यथा अहू वइर्यो ॥ अपम् वोह् ॥  
नमस ते अपाउम् सविस्ते अरद्वि-सूरे अनाहिते अपओने । अपम् वोह् ॥  
याँम् अरद्वीम् स्राम् अनाहिताँम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्मइदे ।  
अपम् वोह् ॥

नमो उर्वरे वडुहि मज्दधाते अपओने । अपम् वोह् ॥  
ह्वर-क्षयेतम् अमपम् रयेम् अउर्वत्-अस्पम् यज्मइदे । अपम् वोह् ॥  
मोइहम् गओ-चिथम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्मइदे । अपम् वोह् ॥  
खुर्शैत् अमर्ग रयोमद् अउर्वत्-अस्प बै-रसात् । अपम् वोह् ॥  
ख्वरह् गव्वह् अवीज्जह् वैह्-दीन् इ माज्दयस्त्राँन् दादार् होर्मज्द हमा  
वैहान् गुनाह्-गुजारश् कर्फ्ह-अवजाइश् वीस्प-सैताअश् । अपम् वोह् ॥ १० ॥

(9) ‡ At the end of कर्फ्ह मोज्द गुनाह् the epilogue is over. Here both of them untie and tie again their sacred girdle with the usual formula, beginning with होर्मज्द खुदाइ up to the end of जस मे अवङ्हे मज्द followed by sections 8 and 9 of Hā 12. Then both of them go to the well (from which they had drawn the portion of water at the outset) carrying the *chalice* containing the consecrated Haoma extract to be poured into the well as a sacred libation and recite the following in doing so.

## वीस्परत्

### PRELIMINARY RECITAL

॥ ० ॥

॥ प नाँम् इ यज्दाँ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

[† हुमत ह्वस्त ह्वस्त हुमनश्नं हुगवश्नं हुकुनश्नं ईन् क्षनूमश्ने (\* होर्मज्द खोदाय् वै-स्तात्) ॥ नीरङ्ग पीरोङ्गर् वात् ..... अँज् हमा गुनाह् पतित् पशैमान्-होम् प-पतित् होम् ॥]

फ्रस्तुये हुमतोइव्यस्चा ..... दुज्जुस्ताचा दुज्ज्वस्ताचा ॥ यत्न ११.१७ ॥  
फ्ररा वै राही अमँषा स्पँता ..... ख्वख्यो उश्तनँम् । स्तओमि  
अषँम् ॥ यत्न ११.१८ ॥

अषँम् वोहू° ॥ (सँ बार)

फ्रवराने ..... अहुर-त्कअेषो । हावनँअे ..... फ्रसस्तयअेच । रथ्व्रँम्  
अयरनाँम्च ..... फ्रसस्तयअेच ॥

अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वरँनडुहतो क्षनओथ्र यस्ताइच वहाइच क्षनओ-  
थाइच फ्रसस्तयअेच ॥

## VĪSPARAT

Vīsparat on the analogy of the Vedic विश्वे देवाः is supposed to be a ritual to invoke all the invisible spiritual guardians, who are allotted various duties in the Divine Hierarchy. Though it has 23 chapters and although the text is printed intact separately, in actual practice these chapters are intermingled with those of the Yasna as well as the Vendidad.

† The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz). See page 2 for the full text.

\* If the Vīsparat is to be dedicated to Sraosha or any other Angel, this formula would be modified according to that Angel, as is the practice in the Yasna.



ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

अषम् वोहू° ॥ ( सँ वार् )

क्षनओथ्र अहुरहे मज़दो तरोइदीते अइरहे मइन्यँउश, हइथ्यावर्स्ताम्  
ह्यत् वस्त्रा फ़रषोत्तमम् । स्तओमि अषम् ॥

अषम् वोहू° ॥ ( दह वार् )

\*यथा अहू वइर्यो° ॥ ( दह वार् )

निवअधयेमि ह२कारयेमि दथुषो अहुरहे मज़दो रअवतो ख्वरँनडुहतो  
..... पँरनो-मोइहाइ वीषसथाइच अषओने अपहे रथ्वे ॥ यस्त्र १.१-८ ॥

\* If this ceremony is to be dedicated to the Lords of Gahambar,  
only four Ahunavars are to be recited instead of ten.

॥ प नाँम् इ यज्दाँ ॥

कर्त १

ज्ञोतः-

निवअधयेमि ह॑कारयेमि रतवो मइन्त्यवनाँम् रतवो गअध्यनाँम् रतवो  
उपापनाँम् रतवो उपस्मनाँम् रतवो फ़स्रँजाताँम् रतवो रवस्चराताँम् रतवो चइरइ-  
हाचाँम् अषओनाँम् अषहे रथ्वोँम् ॥ १ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि याइर्येअइन्त्यो अषहे रतुव्यो । मइध्यो-ज्रँमयेहे<sup>१</sup>  
पयइहो अषओनो अषहे रथ्वो । निवअधयेमि ह॑कारयेमि मइध्यो-षमहे<sup>२</sup> वास्त्रो-  
दातइन्त्येहे<sup>३</sup> अषओनो अषहे रथ्वो । निवअधयेमि ह॑कारयेमि पइतिशह्वेहे<sup>४</sup> हव्वेहे  
अषओनो अषहे रथ्वो । निवअधयेमि ह॑कारयेमि अयाथ्रिमहे<sup>५</sup> फ़ओउर्वअश्त्रिमहे<sup>६</sup>  
वर्ष्णिहर्शतहेच अषओनो अषहे रथ्वो । निवअधयेमि ह॑कारयेमि मइध्योइर्येहे<sup>७</sup>  
सर्रधहे अषओनो अषहे रथ्वो । निवअधयेमि ह॑कारयेमि हमस्पथमअदेहे<sup>८</sup> अरतो-  
करँथनहे<sup>९</sup> अषओनो अषहे रथ्वो ॥ २ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि गअथनाँम् ओइहइर्येहे अषओनो अषहे  
रथ्वो यत् ओइहइर्यो जीज्ञनन् । निवअधयेमि ह॑कारयेमि स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम्  
ह॑दातनाँम् हुफ़ायस्तनाँम् अषओनाँम् अषहे रथ्वोँम् । निवअधयेमि ह॑कारयेमि  
स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् ह॑दातनाँम् हुफ़ायस्तनाँम् अषओनाँम् अषओनिनाँम्च  
अषहे म्यज्दनाँम् ॥ ३ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि सर्रधअइन्त्यो अषहे रतुव्यो अहुनहे वइर्येहे  
फ़स्रओथहे अषओनो अषहे रथ्वो । निवअधयेमि ह॑कारयेमि अषहे वहिश्तहे

### Karta 1

- (1) 1. West & TDA: गअइथ्यनाँम्; Sp: गअध्यनाँम् (2) 1. Geld:  
मइध्योइज्रँमयेहे; West & TDA: मइध्यो-ज्रँमयेहे 2. Geld: मइध्योइषमहे; West &  
TDA: मइध्योष्महे 3. West & TDA: °दातअन्त्येहे 4. West, Sp, TDA: अयाथ्रिमहे  
5. West & TDA: फ़ओउर्वअश्त्रिमहे; Sp: फ़ओउर्वअश्त्रिमहे 6. Geld & TDA: हमस्प-  
थमअदेहे 7. West & TDA: °करँथनहे; Sp: °करँथिनहे.



स्तओध्वहे अपओनो अपहे रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि येज्हे-हातयो  
हुफ्रायस्तयो अपओन्यो अपहे रथ्वो ॥ ४ ॥

निवओधयेमि ह॑कारयेमि अहुनवइत्यो गाथयो अपओन्यो अपहे  
रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि धेनानाँम्' पोउरु-सरधो-वीरो-वाँध्वनाँम् मज्ज-  
धातनाँम् अपओनाँम् अपहे रथ्वानाँम् । निवओधयेमि ह॑कारयेमि अहुमतो रतुमतो  
अपओनो अपहे रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि यस्तहे हस्तहातोइश् अपओनो  
अपहे रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि अरदुयो आपो अनाहितयो अपओन्यो  
अपहे रथ्वो ॥ ५ ॥

निवओधयेमि ह॑कारयेमि उस्तवइत्यो' गाथयो अपओन्यो अपहे  
रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि गइरिनाँम् अप-ख्वाथनाँम् पोउरु-ख्वाथनाँम्  
मज्जधातनाँम् अपओनाँम् अपहे रथ्वानाँम् । निवओधयेमि ह॑कारयेमि स्प॑स्ता-  
मइन्वेउश्' गाथयो अपओन्यो अपहे रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि वर॑थघ्नहे  
अहुरधातहे वनइ॑त्योस्च उपरतातो अपओनो' अपहे रथ्वो ॥ ६ ॥

निवओधयेमि ह॑कारयेमि वोहुध्रयो' गाथयो अपओन्यो अपहे  
रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि मिथ॑हे वोउरु-गओयओतोइश्' रामनस्च ख्वास्त्रहे  
अपओनो अपहे रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि वहिस्तोइस्तोइश् गाथयो  
अपओन्यो अपहे रथ्वो । निवओधयेमि ह॑कारयेमि दह्ययो वड्हुयो' आफ्रितोइश्  
दह्यहेच नश् अपओनो उग्रहेच तह्महे दामोइश् उपमनहे यजतहे अपओनो अपहे  
रथ्वो ॥ ७ ॥

निवओधयेमि ह॑कारयेमि अइर्यमनो इश्येहे' अपओनो अपहे रथ्वो ।  
निवओधयेमि ह॑कारयेमि प्र॒पूपो-माँथ॑हे अपओनो अपहे रथ्वो । निवओधयेमि  
ह॑कारयेमि रत॑उश् वर॑जो हधओरुतहे' अपओनो अपहे रथ्वो ॥ ८ ॥

- (5) 1. Sp: धेनानाँम् (6) 1. Sp: उस्तवइत्यो 2. West, Geld, TDA :  
स्प॑स्ता-मइन्वेउश् 3. Sp: अपओन्यो (7) 1. West, Geld, TDA : वोहुध्रयो; Sp:  
वोहु ध्रयो 2. Geld: गओयओतोइश् 3. Sp: वड्हुयो (8) 1. West, Sp, TDA :  
इश्येहे 2. West & TDA : हधओरुतहे.



निवअधयेमि ह॑कारयेमि आहुरोइश॑ फ़ण्णहे' आहुरोइश॑ ल्कअपहे  
आहुरोइश॑ द॒ख्युमहे' आहुरोइश॑ ज़रथुश्च्रोत्तमहे अपओनो अपहे र॒थ्वो । निवअधयेमि  
ह॑कारयेमि हदिपहेच वास्त्रवतो वास्त्रो-व॑र॒तहेच॑ गवे हुधोइहे गओइयेहेच' न॒र्श  
अपओनो ॥ ९ ॥

निवअधयेमि ह॑कारयेमि वीस्परअ॒इव्यो अ॒अ॒इव्यो रतुव्यो योइ हँ॑ति  
अपहे रतवो थ्रयस्च थ्रिसाँस्च न॒ज्दिश्च प॒इरिश्-हावनयो ..... ये॒ज्जि वो अ॒ज्हे  
अवा-उरुरओध यत् यस्तहेच व॒त्तहेच ॥ फ़वराने म॒ज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश्च .....  
यस्ताइच व॒त्ताइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअ॒च ॥ यत्न १.१०-२२;२३ ॥

ज़ओथ्र आयेसे ये॒श्ति । व॑र॒स्म आयेसे ये॒श्ति ..... प॑र॒नो-मोइ॒हम्  
वीपस॑थम् अपव॒नम् अपहे रतूम् आयेसे ये॒श्ति ॥ यत्न २.१-८ ॥

### कर्त २

अ॒ह्य ज़ओथ्रे व॑र॒स्मनअ॒च' रतवो म॒इ॒न्यव आयेसे ये॒श्ति । रतवो  
गअ॒ध्व' आयेसे ये॒श्ति । रतवो उपाप आयेसे ये॒श्ति । रतवो उप॒स्म आयेसे ये॒श्ति ।  
रतवो फ़॒त्त॑र॒जात' आयेसे ये॒श्ति । रतवो रव॒स्चरात आयेसे ये॒श्ति । रतवो च॒इर॒इहाच  
आयेसे ये॒श्ति ॥ १ ॥

अ॒ह्य ज़ओथ्रे व॑र॒स्मनअ॒च या॒इर्य अपवन अपहे रतवो आयेसे ये॒श्ति ।  
म॒इ॒ध्यो-ज़॑र॒मअ॒म्' पय॒इ॒हम् अपव॒नम् अपहे रतूम् आयेसे ये॒श्ति । अ॒ह्य ज़ओथ्रे  
व॑र॒स्मनअ॒च म॒इ॒ध्योप॑मम्' वास्त्रो-दा॒त॒इनीम्' अपव॒नम् अपहे रतूम् आयेसे ये॒श्ति ।  
अ॒ह्य ज़ओथ्रे व॑र॒स्मनअ॒च प॒इति॑श॒ह॒हीम् ह॒हीम् अपव॒नम् अपहे रतूम् आयेसे ये॒श्ति ।

(9) 1. West & TDA : फ़ण्णहे 2. Geld : दा॒ख्युमहे 3. West & TDA :  
गओइयेहेच; Sp : गओधयेहेच.

### Karta 2

(1) 1. West, Sp, TDA : व॑र॒स्मनच 2. West, & TDA : गअ॒ध्व 3. Sp :  
फ़॒त्त॑र॒जात (2) 1. Geld : म॒इ॒ध्योइज़॑र॒मअ॒म् 2. Geld : म॒इ॒ध्योइ॑प॒मम् 3. West & TDA :  
वास्त्रो-दा॒त॒अ॒नीम्.



अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच अयाथ्रिमेम्<sup>४</sup> फ्रओउर्वओश्चिमेम्<sup>५</sup> वर्णिहर्श्तेम् अपवनेम्  
अषहे रतूम् आयेसे येश्ति । अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच मइध्याइरीम् सर्रधेम्  
अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येश्ति । अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच हमस्पथ्मअदेअम्  
अरतो-कर्थनेम्<sup>५</sup> अपवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येश्ति ॥ २ ॥

अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच गअथेनाम्<sup>५</sup> ओइहइरीम् अपवनेम् अषहे  
रतूम् आयेसे येश्ति यत् ओइहइर्यो जीज्ञनेन् । अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच वीस्पे  
ते रतवो आयेसे येश्ति योइ<sup>२</sup> अओष्ठ अहुरो मइदो ज़रथुश्चाइ यस्न्याच<sup>३</sup> वदयाच<sup>३</sup>  
अपात् हच यत् वहिश्तात् ॥ ३ ॥

अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच थ्व्राम् रतूम् आयेसे येश्ति यिम् अहुरम्  
मइदाम् मइन्यओम् मइन्यवनाम् दामनाम् मइन्यओयो स्तोइश् अहूमच रतूमच ।  
अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच थ्व्राम् रतूम् आयेसे येश्ति यिम् ज़रथुश्चम् स्पितामेम्  
गअथीम्<sup>५</sup> गअथ्यनाम्<sup>५</sup> दामनाम् गअथ्ययो<sup>५</sup> स्तोइश् अहूमच रतूमच ॥ ४ ॥

अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच रथ्व्राम् फ्रमरतारम् आयेसे येश्ति यिम्  
नरम् अपवनेम् दध्रानम्<sup>५</sup> हुमतेम्च मनो हूष्टेम्च वचो हर्श्तेम्च श्यओथनेम् ।  
स्पेत्ताम्<sup>२</sup> आर्मइतीम् दरतेम् योइ<sup>३</sup> माथ्रम् सओश्यत्तो<sup>४</sup> येज्हे श्यओथ्नाइश्  
गअथो अप फ्रादेत्ते<sup>५</sup> ॥ ५ ॥

अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच सर्रध अपवन अषहे रतवो आयेसे येश्ति ।  
अहुनेम् वइरीम् फ्रस्रओथ्रेम् अपवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येश्ति । अद्वय ज्ञओथ्रे  
वरस्मनअच अपम् वहिश्तेम् स्तओथ्वेम् अपवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येश्ति ।  
अद्वय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच येज्हे-हाताम् हुफ्रायश्ताम् अपओनीम् अषहे रतूम्  
आयेसे येश्ति ॥ ६ ॥

4. West, Sp, TDA : अयाथ्रिमेम् फ्रओउर्वओश्चिमेम् 5. West & TDA :  
°कर्थनेम्; Sp : °कर्थिनेम् (3) 1. Sp : omits the word गअथेनाम् 2. Sp : यो  
3. West & TDA : यस्न्याइच वदयाइच; Sp : येस्न्याच वदयाच (4) 1. West & TDA :  
गअथीम् गअथ्यनाम् दामनाम् गअथ्ययो (5) 1. West, Sp, TDA : दध्रानम्  
2. West, Sp, TDA : स्पेत्ताम् 3. Sp : यो 4. West, Sp, TDA : सओष्यत्तो  
5. Sp : फ्रादेत्ते.



अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच अहुनवइतीम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । घेनाो हुवघो हुफ्रधीश् हुरओधइहो' आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच अहुमँत्तम्<sup>२</sup> रतुमँत्तम्<sup>२</sup> अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । हो<sup>३</sup> जी अस्ति अहुमच' रतुमच' यो अहुरो मज्जदो । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच यस्मम् सूरम् हसइहाइतीम् अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । अरद्वीम् सूराम् अनाहिताम् अपओनीम् अपहे रतूम् आयेसे येइति ॥ ७ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच उश्तवइतीम्' गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । गरयो अपख्वाथो पोउरु-ख्वाथो मज्जधात अपवन अपहे रतवो आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच स्पँता-मइन्यूम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । वरथ्रघ्नम् अहुरधातम् आयेसे येइति । वनइत्तीम्च उपरतातम् आयेसे येइति ॥ ८ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच वोहृक्षथ्राम्' गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् आयेसे येइति । राम ख्वास्मम् आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच वहिश्तोइइतीम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । दह्माम् वडुहीम् आफ्रितीम् आयेसे येइति । दह्मम्च नरम् अपवनम् आयेसे येइति । उघ्रम् तख्मम् दामोइश् उपमनम् यज्जतम् आयेसे येइति ॥ ९ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच अइर्यमनम् इषीम् अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच प्रपूषो-माँथ्रम् अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच रतूम् वरज्जम् हधओख्तम्' अपवनम् अपहे रतूम् आयेसे येइति ॥ १० ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअेच आहूइरीम् फ्रणम्' अपवनम् अपहे रतूम्

(7) 1. West & TDA: हुरओधोइहो 2. West & TDA: अहुमँन्तम् रतुमँन्तम् 3. West & TDA: हो 4. West & TDA: अहुमच रतुमच (8) 1. Sp: उश्त्वइतीम् (9) 1. West, Sp, Geld, TDA: वोहृक्षथ्राम् (10) 1. West & TDA: हधओख्तम् (11) 1. West & TDA: फ्रणम्.



आयेसे येष्टि । आहूइरीम् त्कअपेम् अपवनेम् अपहे रतूम् आयेसे येष्टि । अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच हदिश<sup>२</sup> वास्त्रवतो आयेसे येष्टि । वास्त्रम् वरतम् गवे हुधोइहे आयेसे येष्टि । गओदायूम्<sup>३</sup> नरम् अपवनेम् आयेसे येष्टि ॥ ११ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच वीस्पे अपहे रतवो आयेसे येष्टि । योइ हँ<sup>२</sup>ति अपहे रतवो थ्रयस्च थ्रिसाँस्च नज्दिस्त पइरिश-हावनयो ..... रतवो वीस्पे मज्जिस्त पइति रतूम् ॥ यत्न २.१०-१८ ॥

वरस्मन पइति-वरत° ॥ यत्न ३ ॥

इम हुमताच हूताच° ॥ यत्न ४ ॥

इथा आअत् यज्मइदे° ॥ यत्न ५ ॥

दध्वोइहम् अहुरम् मज्दाँम् यज्मइदे° ॥ यत्न ६ ॥

अपय दध्मामि ख्वरथेम्° ॥ यत्न ७ ॥

अपय दध्मामि ख्वरथेम्° ॥ यत्न ८ ॥

हावनीम् आ रतूम् आ° ॥ यत्न ९ ॥

विश अपाँम् इध पतँ<sup>२</sup>तु° ॥ यत्न १० ॥

थायो हइथीम् अपवनो ..... नमो हओमाइ मज्दधाताइ वइहुश हओमो मज्दधातो नमो हओमाइ ॥ यत्न ११.१-८ ॥

## कर्त ३

|           |                                    |
|-----------|------------------------------------|
| ज्ञोत्र:- | हावनानम् आस्ताय ।                  |
| रास्पी:-  | अज्ञम् वीसाइ ।                     |
| ज्ञोत्र:- | आत्रवक्षम् <sup>१</sup> आस्ताय ।   |
| रास्पी:-  | अज्ञम् वीसाइ ।                     |
| ज्ञोत्र:- | प्रवर्तारम् <sup>२</sup> आस्ताय ।  |
| रास्पी:-  | अज्ञम् वीसाइ ।                     |
| ज्ञोत्र:- | आवर्तम् आस्ताय ।                   |
| रास्पी:-  | अज्ञम् वीसाइ ।                     |
| ज्ञोत्र:- | आस्त्रातारम् <sup>३</sup> आस्ताय । |
| रास्पी:-  | अज्ञम् वीसाइ ।                     |

## Karta 3

The dialogue at the beginning of this chapter, clearly shows that there used to be eight special priests officiating at various locations, joining together to perform the *Yasna*. Later on due to various causes, specially due to paucity of priests, only two priests ज्ञोत्र and रास्पी carry out the functions allotted to eight of them. In this chapter, the priest whom we call रास्पी goes on from place to place and undertakes the duties of his colleagues, who are not available, saying “अज्ञम् वीसाइ”-I undertake. The names of the various priests and their duties are as follows:—

(1) The ज्ञोत्र is the main sacrificing and presiding priest, who manipulates most of the implements placed on the working table before him.

(2) The हावनन् was the priest in charge of Haoma extract to be offered as a sacrament.

(3) The आत्रवक्ष was assigned the duty of keeping the Fire burning by placing fragrant-wood and incense when necessary.

(4) The प्रवर्तार was a deacon who carried necessary things from the ज्ञोत्र to other priests.

(1) 1. West, Sp, TDA: आतर्वक्षम् 2. West & TDA: प्रवर्तारम्  
3. West, Sp, Geld, TDA: आस्त्रातारम्.



ज्ञोतृ:- रथिन्नश्कर्म्म<sup>३</sup> आस्ताय ।

रास्पी:- अज्ञम् वीसाइ ।

ज्ञोतृ:- स्रओषावरज्ञम् आस्ताय दाँहिस्तम् अर्श्वचस्तम्<sup>४</sup> ।

रास्पी:- अज्ञम् वीसाइ ।

रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतृ:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ १ ॥

ज्ञोतृ उ रास्पी:-

आश्रवन्नम् आस्ताय । रथऐस्तार्म्म आस्ताय । वास्त्रीम् प्रपुयन्तम्<sup>५</sup> आस्ताय । न्मानहे न्मानो-पइतीम् आस्ताय । वीसो वीस्पइतीम् आस्ताय । जन्तैउश् जन्तुपइतीम् आस्ताय । दज्हुँउश् दज्हुपइतीम्<sup>६</sup> आस्ताय ॥ २ ॥

य्वानम्<sup>७</sup> हुमनइहम् हचइहम्<sup>८</sup> हुश्यओथ्नम् हुदअेन्नम् आस्ताय । य्वानम्<sup>७</sup> उख्धो-वचइहम् आस्ताय । ख्वऐत्वदथम् आस्ताय । दज्हाउर्वऐसम्<sup>९</sup> आस्ताय । हुमाइम्<sup>४</sup> पइरिजथ्नम्<sup>५</sup> आस्ताय । न्मानहे न्मानो-पथ्नीम् आस्ताय ॥ ३ ॥

नाइरिकाँम्च आस्ताय फ्रायो-हुमतौम् फ्रायो-हूस्तौम् फ्रायो-हूरुस्तौम् हुश्-हौम्-सास्तौम् रतुक्षथ्रौम् अपओनीम् यौम् आर्मइतीम् स्पँतौम् योस्च ते धेनो अहुर मज्द । नरम्च अपवन्नम् आस्ताय फ्रायो-हुमतौम् फ्रायो-हूस्तौम्

( 5 ) The आर्वेत्त was the junior deacon who brought necessary things from other priests to the ज्ञोतृ.

( 6 ) The आस्तात् was the priest who purified men and materials before the ceremony began.

( 7 ) The रथिन्नश्कर्म्म was a sort of time-keeper or recorder, who was the director of ceremonies. The modern name for this priest is रास्पी.

( 8 ) The स्रओषा-वरज्ञ was the chastiser or supreme magistrate, who demanded obedience to his orders and saw that they were carried out. Therefore he is called the wisest (दाँहिस्त) and the most truthful (अर्श्वचस्तम्).

3. Sp & Geld: रथिन्नश्कर्म्म 4. West & TDA: अर्श्वच° (2) 1. Geld: दज्हुँउश् दज्हुपइतीम् (3) 1. Sp: य्वानम् 2. Sp: हुवचइहम् 3. Geld: दज्हाउर्वऐसम्; Sp: दज्हाउर्वऐसम् 4. Sp & Geld: हुमाइम् 5. Sp: पइरि जथ्नम्.

फ्रायो-ह्वरुत्तम् विस्तो-फ्राओरुत्तीम्<sup>१</sup> अविस्तो-कयधम् येज्हे श्यओथ्नाइश् गअथो  
अप फ्रादँस्ते<sup>२</sup> ॥ ४ ॥

आअत् वो कस्चित् मज्जदयस्सनाम् रतुश्<sup>३</sup> आम्रूमइदे<sup>४</sup> रतुश्<sup>५</sup> आस्तायमइदे<sup>६</sup>  
अमैप्सच<sup>७</sup> स्पँस्ते सओश्यत्तस्च<sup>८</sup> दाँहिस्ते अरुवचस्तेमाँ<sup>९</sup> अइय्यामतेमाँ अश-  
रुत्राख्वनुतेमाँ । मज्जिस्ते अमाँ<sup>१०</sup> आम्रूमइदे<sup>११</sup> दअेनयो माज्जदयस्सोइश् अथउरुनाँस्च  
रथअेस्तारँस्च वास्त्र्याँस्च प्रषुयत्तो ॥ ५ ॥

रास्पी:- यो नो अअेवो अत् ते उये थ्रायोइद्याइ तूरहे मेँदाइद्याइ क्ष्वीदँम्  
हसाज्द्याइ नव दसेमे वोइ वै यअेध्म ॥ यस्स ११.९ ॥

जोत्:- पइरि ते हओम अपाउम् ..... वीस्पो-ख्वाथ्रम् ॥ यस्स ११.१० ॥  
अप्पम् वोहूँ ॥ ( सँ बार )

जोत् उ रास्पी:-

[ \*अनओशही गवाज्जिस्त गोश् ..... प-पतित्-होम् ]

जोत्:- अप्पम् वोहूँ ॥ ( चिहार बार )

यथा अहू वइर्योँ ( डु बार )

वसस्च तू अहुर मज्जद .... वीस्पयो द्रुवतो स्तोइश् ॥ यस्स ११.१२-१५ ॥

अप्पम् वोहूँ ॥ ( सँ बार )

जोत्:- यथा अहू वइर्योँ यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्योँ यो ज्जओता फ्रा मे म्रूते ।

जोत्:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- तूम् नो आथ्रओम् ज्जओतस्ते ।

जोत्:- यथा अहू वइर्योँ यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

(4) 1. West & TDA : विस्तो-फ्राओरुत्तीम्; Sp: वीस्तो फ्राओरुत्तीम् 2. Sp: फ्राधँस्ते (5) 1. Sp: रतुश् 2. Sp: आम्रूमइधे 3. Sp: आस्तायमइधे 4. Sp: अमैप्स  
5. Sp: सओष्यत्तस्च 6. West & TDA : अरुवचस्तेमाँ; Sp: अरुव चस्तेमाँम् 7. Sp: अमाँम्  
\* The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper ( Bāz ).



ज्ञोत्:- अज्ञम् अयेत ज्ञओत वीसाइ स्तओतनाम् येस्यनाम्' फ्रसओथ्रम्च  
फ्रमरथ्रम्च फ्रगाथ्रम्च फ्रायश्तीम्च ।

ज्ञोत्:- यथा अहू वड्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्र अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश्र अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत् उ रास्पी:-

मज्दयस्त्रो अह्नी ..... माज्दयस्त्रोइश्र आस्तूइतिश्र ॥ यस्त्र १२.८-९ ॥

अपम् वोहू ॥ ( सँ बार )

येज्हे मे अपात् हचा ..... वागम् अइवी-वइरिश्तेम् ॥ यस्त्र १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश्र अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- सँरओपो इधा अस्तू अहुरहे मज्दो यस्त्राइ सँवीश्तेह अपओनो यँ नो  
इश्तो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तैमम्चीत् ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वड्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्र अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत्:- अवथात् इधा सँरओपो अस्तू अहुरहे मज्दो यस्त्राइ सँवीश्तेह अपओनो  
यँ नो इश्तो ॥ ६ ॥

### कर्त ४

अहुरम् मज्दाम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्मइदे । ज़रथुश्त्रम् अपवनम्  
अपहे रतूम् यज्मइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ्रवपीम् यज्मइदे । अमपै स्पँतै  
अपओनाम् यज्मइदे ॥

अपाउनाम् वडुहीश्र स्रारो स्पँततो फ्रवपयो यज्मइदे अस्त्वतो मनह्याच ।  
अपनोतैमम् रथ्वाम् यज्मइदे यओतुश्तेमम् यज्मतनाम् हइहनुश्तेमम् अपहे रथ्वाम्  
अइविनसाँस्तैमम् जध्मूश्तेमाम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् यज्मइदे ॥ ० ॥

आच मनो मत आच यज्ञमइदे' वडुहीम्च आदाँम् वडुहीम्च अपीम्  
वडुहीम्च चिस्तीम् वडुहीम्च द्रवतातँम् अवि रतुश् अवि रथ्व्य गॅरँते ॥ १ ॥

फ्रा गवे वॅरँद्याइ मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चयो आ हीम् वओधयमहि' रथ्वअेच  
म्यज्दअेच रथ्वअेच रतुफ्रितयअेच वीस्पयो साँचतृच' अपओनो स्तोइश् यस्त्राइच  
वस्त्राइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच ॥

( स्रओषो अस्तु । ) स्रओषम् अपीम् यज्ञमइदे । रतूम् वॅरँजँतँम्  
यज्ञमइदे यिम् अहुँरम् मज्दाँम् यो अपहे अपनोतँमो यो अपहे जध्मूस्तँमो । वीस्प  
स्रवो ज़रथुश्चि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वरश्त इयओथ्न यज्ञमइदे वरश्तच वरँश्यस्त्रच ॥

येअहे हाताँम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अषँम् वोहूँ ॥ ( सँ वार् )

फ्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश् ..... यस्त्राइच वस्त्राइच क्षनओथाइच  
फ्रसस्तयअेच ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत् उ रास्पी:-

फ्रस्तुये हुमतोइव्यस्चा ..... रुत्ररुयो उस्तनँम् ॥ यस्त्र ११.१७-१८ ॥

स्तओमि अषँम् ।

अषँम् वोहूँ ॥ ( सँ वार् )

नास्मी दओवो । फ्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश् ॥ यस्त्र १२ ॥

अहुँरम् मज्दाँम् आम्रुये न्मानहे ॥ यस्त्र १३ ॥

#### Karta 4

(1) 1. Sp: यज्ञमइधे

(2) 1. Geld: वओधयमही 2. Sp: साँचधच.



## कर्त ५

ज्ञोतुः-

वीसे' वो अमेष स्पे२त स्तओत ज्ञओत ज्ञात यश्त फ्रमरंत अइविजर्त  
यूष्माकम् यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । यत् अमेषनाम् स्पे२तनाम्  
अस्माकम् हवइहाइच रतुफ्रितयअच अपवस्ताइच वर्रथन्त्याइच हुरुन्याइच यत्  
सओश्य२ताम्<sup>१</sup> अपओनाम् ॥ १ ॥

पइरी' वै अमेषा स्पे२ता हुक्षथा हुधोइहो दधामि तन्वस्चीत् ख्वख्यो  
उश्तनम् पइरी' वीस्पो हुजीतयो ॥ २ ॥

फ्रा ते वर्रने अहे दअेनय अपाउम् अहुर मज्द मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश्  
वीदअेवो अहुर-ल्कअेषो हध-ज्ञओथ्रम् हध-अइव्याओइहनम् इमत् वर्रस्म अपय फ्रस्तरंतम्  
अपवनम् अपहे रतुम् आयेसे येश्ति । अह्य ज्ञओथ्रे वर्रस्मनअच अहुरम् मज्दाम्  
अपवनम् अपहे रतुम् आयेसे येश्ति । अमेषा स्पे२ता हुक्षथा हुधोइहो आयेसे  
येश्ति । अह्य ज्ञओथ्रे वर्रस्मनअच रतवो वीस्पे मज्जिश्त आयेसे येश्ति । अयर अस्न्य  
माह्य याइर्य सर्रध । अह्य ज्ञओथ्रे वर्रस्मनअच अपओनाम् वडुहीश् स्रारो स्पे२तो  
फ्रवषयो आयेसे येश्ति । अह्य ज्ञओथ्रे वर्रस्मनअच वीस्पे अपवनो यज्जत आयेसे  
येश्ति । वीस्पे अपहे रतवो आयेसे येश्ति । हावनीम् पइति रतुम् सावइहअेम्  
वीसीम्च पइति रतुम् रतवो वीस्पे मज्जिश्त पइति रतुम् ॥ ३ ॥

ज्ञोतु उ रास्पीः-

फ्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश् ..... यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच  
फ्रसस्तयअच ॥

ज्ञोतुः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पीः- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पीः- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतुः- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

## Karta 5

(1) 1. Sp: वीसेँ 2. Sp: सओष्य२ताम् (2) 1. Sp: पइरि.

## कर्त ६

ज्ञोत्र:- सस्तिच\* व॒ताच र॒प्नइ॒हाच वीथुष॑अ॒इव्य॒स्च ज॒ओ॒ध्राव्यो अ॒रु॒क्ष॒ध॒अ॒-  
इव्य॒स्च' वाघ॒जि॒व्यो अ॒म॒पै स्पे॒तै व॒इ॒ह॒श॒ स्त्री॒रा॒इ॒श॒ ना॒माँन् आ॒ज॒व्य' । अ॒म॒पै  
स्पे॒तै व॒इ॒ह॒श॒ स्त्री॒रा॒इ॒श॒ ना॒माँन् अ॒प॒हे फ्रा॒ये॒जे व॒र॒ज व॒इ॒है॒उ॒श॒ अ॒प॒हे व॒र॒ज द॒अ॒न॒यो  
व॒इ॒हु॒यो मा॒ज॒द॒य॒स्तो॒इ॒श ॥ १ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

ये॒ज॒हे मे अ॒पा॒त् ह॒चा ..... व॒इ॒री॒म् वा॒ग॒म् अ॒इ॒वी-व॒इ॒रि॒श्ते॒म् ॥

रास्पी:- यथा अ॒हू व॒इ॒र्यो यो ज॒ओ॒ता फ्रा मे भ्रू॒ते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतु॒श॒ अ॒पा॒त्ची॒त् ह॒च फ्रा अ॒प॒व वी॒ध्वो म्र॒ओ॒तू ।

रास्पी:- स॒र॒ओ॒षो इ॒धा अ॒स्तू अ॒हुर॒हे म॒ज्दो॒ य॒स्त्रा॒इ स॒वी॒श्त॒हे अ॒प॒ओ॒नो यै ना॒ो  
इ॒श्तो ह्य॒त् प॒ओ॒उ॒र्वी॒म् त॒त् उ॒स्ते॒म॒ची॒त् ॥

ज्ञोत्र:- यथा अ॒हू व॒इ॒र्यो यो आ॒त्र॒व॒क्षो फ्रा मे भ्रू॒ते ।

रास्पी:- अथा रतु॒श॒ अ॒पा॒त्ची॒त् ह॒च फ्रा अ॒प॒व वी॒ध्वो म्र॒ओ॒तू ।

ज्ञोत्र:- अ॒व॒था॒त् इ॒धा स॒र॒ओ॒षो अ॒स्तू अ॒हुर॒हे म॒ज्दो॒ य॒स्त्रा॒इ स॒वी॒श्त॒हे अ॒प॒ओ॒नो  
यै ना॒ो इ॒श्तो ।

अ॒हुर॒म् म॒ज्दो॒म् अ॒प॒व॒न॒म् अ॒प॒हे रतू॒म् य॒ज॒म॒इ॒दे । हु॒धो॒इ॒ह॒म् .....  
अ॒त् ह॒म अ॒त् ज॒ये॒ने ॥ य॒त्न १६.१-१० ॥

अ॒हुर॒म् म॒ज्दो॒म् अ॒प॒व॒न॒म् अ॒प॒हे रतू॒म् य॒ज॒म॒इ॒दे । अ॒म॒षा स्पे॒ता हु॒क्ष॒था  
हु॒धो॒इ॒हो य॒ज॒म॒इ॒दे । अ॒स्न्य अ॒प॒व॒न॒ अ॒प॒हे रत॒वो य॒ज॒म॒इ॒दे । हा॒व॒नी॒म् अ॒प॒व॒न॒म्  
अ॒प॒हे रतू॒म् य॒ज॒म॒इ॒दे ..... प॒र॒नो-मो॒इ॒ह॒म् वी॒ष॒त॒थ॒म् अ॒प॒व॒न॒म् अ॒प॒हे रतू॒म्  
य॒ज॒म॒इ॒दे ॥ य॒त्न १७.१-७ ॥

रत॒वो म॒इ॒न्य॒व य॒ज॒म॒इ॒दे । रत॒वो ग॒अ॒थ्य॒ य॒ज॒म॒इ॒दे । रत॒वो उ॒पा॒प  
य॒ज॒म॒इ॒दे । रत॒वो उ॒प॒स्म य॒ज॒म॒इ॒दे । रत॒वो फ्रा॒म॒र॒जा॒त य॒ज॒म॒इ॒दे । रत॒वो र॒व॒स्च॒रा॒त

## Karta 6

(1) \* The रास्पी joins the ज्ञोत्र in reciting the first word सस्तिच only.

1. West, Sp, TDA : अ॒रु॒क्ष॒ध॒ 2. West & TDA : आ॒ज॒व्य.



यज्ञमइदे । रतवो चङ्गरङ्गहाच यज्ञमइदे । याइर्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । मइध्यो-ज्रमअम् पयङ्गहम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । मइध्योपम् वास्त्रो-  
 दातअनीम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । पइतिशहहीम् हहीम् अपवनम् अपहे  
 रतूम् यज्ञमइदे । अयाथिमम् फ्रओउर्वअश्चिमम् वर्ष्णिहर्त्तम् अपवनम् अपहे रतूम्  
 यज्ञमइदे । मइध्याइरीम् सर्रधम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हमस्पथमअदअम्  
 अरतो-कॅरथ्न्म् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । गअथनाम् ओङ्गहइरीम् अपवनम्  
 अपहे रतूम् यज्ञमइदे यत् ओङ्गहइर्यो जीज्ञनेच । वीस्पे ते रतवो यज्ञमइदे योइ  
 अओस्त अहुरो मज्दो ज़रथुश्चाइ यस्न्याच वक्ष्याच अपात् हच यत् वहिस्तात् ॥  
 थ्वाँम् रतूम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दोम्, मइन्यओम् मइन्यवनाम् दामनाम्,  
 मइन्यओयो स्तोइश् अहूम्च रतूम्च । थ्वाँम् रतूम् यज्ञमइदे यिम् ज़रथुश्चम्  
 स्पितामम् गअथीम् गअथ्यनाम् दामनाम् गअथ्ययो स्तोइश् अहूम्च रतूम्च ।  
 रथ्वाँम् फ्रमरतारम् यज्ञमइदे यिम् नरम् अपवनम्, दधानम् हुमत्तम्च मनो  
 हूस्तम्च वचो हर्त्तम्च इयओथ्न्म् । स्पेताम्च आर्मइतीम् दरत्तम् योइ माँथ्रम्  
 सओइयतो येज्हे इयओथ्नाइश् गअथो अप फ्रादेते । सर्रध अपवन अपहे  
 रतवो यज्ञमइदे अहुनम् वइरीम् फ्रसओथ्रम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अपम्  
 वहिस्तम् स्तओथ्वम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । येज्हे-हाताम् हुफ्रायस्ताम्  
 अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अहुनवइतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रतूम्  
 यज्ञमइदे । वनो हुवघो हुक्क्रीश् हुरओधङ्गहो यज्ञमइदे । अहुमेत्तम् रतुमेत्तम्  
 अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हो जी अस्ति अहूम्च रतूम्च यो अहुरो मज्दो ।  
 यत्तम् सूरम् हसङ्गहाइतीम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अरँदीम् सूराम् अना-  
 हिताम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । उस्तवइतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे  
 रतूम् यज्ञमइदे । गरयो अप-ख्वाथो पौउरु-ख्वाथो मज्दधात अपवन अपहे रतवो  
 यज्ञमइदे । स्पेता-मइन्युम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वर्रथन्म्  
 अहुरधातम् यज्ञमइदे । वनइतीम्च उपरतात्तम् यज्ञमइदे । वोहृक्षथ्राम् गाथाँम्  
 अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । राम  
 ख्वास्त्रम् यज्ञमइदे । वहिस्तोइस्तीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । दह्वाम्  
 वङ्गहीम् आफ्रितीम् यज्ञमइदे । दह्वम्च नरम् अपवनम् यज्ञमइदे । उघ्रम् तर्म्



दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । अइर्यमनम् इषीम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ऋषो-माँथ्रम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । रतूम् वरँजम् हधओरुतम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । आहूइरीम् ऋणम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । आहूइरीम् त्कअषम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हदिश् वास्त्रवतो यज्ञमइदे । वास्त्रम् वरँतम् गवे हुधोइहे यज्ञमइदे । गओदायूम् नरम् अपवनम् यज्ञमइदे ॥

वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँति ..... रतवो वीस्पे मज्जिश्त पइति रतूम् ॥ यस् १७.९-१९ ॥

### कर्त ७

ज्ञोतु:-

वच अरुण्ण' यज्ञमइदे । स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे । अषीम् वडुहीम् यज्ञमइदे । नइरीम् सइहम् यज्ञमइदे । आक्ष्तीम् हाँम्-वइतीम् यज्ञमइदे । अस्तँरतच' अमुयम्न यज्ञमइदे । अपाउनाँम्च' ऋवपयो यज्ञमइदे । चिन्वतो परँतूम् यज्ञमइदे । गरो न्मानम् अहुरहे मज्जदो यज्ञमइदे । वहिश्तम् अहूम् अपओनाँम् यज्ञमइदे रओचइहम् वीस्पो-स्वाथ्रम् ॥ १ ॥ (सँ वार्)

वहिश्तहे अइहँउश् वहिश्ताँम् अयनाँम् यज्ञमइदे । अरुश्तातम् यज्ञमइदे वडुहीम्' फ्रादतु-गअथाँम् वरँदतु-गअथाँम् सवो-गअथाँम् याँम् दअेनाँम् माज्ज-यस्त्रीम् । रण्णूम् रज्जिश्तम् यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । रँवीम् पारँदीम्' यज्ञमइदे रँवीम् रवो-मनइहाँम् रँवीम् रवो-वचइहाँम् रँवीम् रवो-इयओथननाँम्' फ्रा तन्वो रँजयेइति' ॥ २ ॥

नइर्याँम् हाँम्-वरँइतीम्' यज्ञमइदे ऋमँन्-नराँम् ऋमँन्-नरो-वीराँम् या आसओतु आस्यो' या तस्मो-ताँप्यो' या दिम् जसइति वधो-अरुतम्चित्तु

### Karta 7

- (1) 1. West, Sp, TDA: अरुण्ण 2. West, Sp, TDA: अस्तँरतच  
3. West, Sp, TDA: अपओनाँम्च (2) 1. West & TDA: वडुहीम् 2. West, Geld, TDA: परँदीम् 3. Sp: इयओथननाँम् 4. West & TDA: रँनजयेइति  
(3) 1. West & TDA: वरँतीम् 2. West & TDA: आस्ययो; Sp: अस्ययो  
3. West & TDA: तस्मो-ताँप्ययो; Sp: तस्मो-ताँप्ययो.  
वीस्प....१५



या नराँम् वीगँस्ताचित्

तन्वो वओस्तारम् दधाइति ।

ख्वन्नम् मज्दधातम् यज्ञमइदे पाइतीम् पस्वो वीरयो ॥ ३ ॥

अवो दामाँन् अपवनो यज्ञमइदे यो हँति पओइर्यो-दात<sup>१</sup> पओइर्यो<sup>१</sup>-  
 ऋथ्वरुश्त अप्नाअतृच अपाअतृच ज्ञमाअतृच उर्वरयाअतृच गओतृच<sup>२</sup> हुधोइहृत्<sup>२</sup> ।  
 ज्रयो<sup>३</sup> वोउरु-कषम् यज्ञमइदे । वातम् दर्षाम्<sup>४</sup> मज्दधातम् यज्ञमइदे । अस्मन्नम्  
 ख्वन्वत्तम् यज्ञमइदे पओइर्यो-दातम् पओइर्यो-ऋथ्वरुश्तम् गअथीम्<sup>५</sup> गअथ्ययो<sup>६</sup>  
 स्तोइश् ॥ ४ ॥

थ्वाम् आत्रम्<sup>१</sup> अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे ।  
 हध-ज्ञओथ्रम् हध-अइव्योइहनम् इमत् वरस्म अपय ऋस्तरत्तम् अपवनम् अपहे  
 रतुम् यज्ञमइदे । अपाम् नप्तारम् यज्ञमइदे । नइरीम् सइहम् यज्ञमइदे । तण्मम्  
 दामोइश् उपमन्नम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाम् उर्वानो यज्ञमइदे यो अपओनाम्  
 ऋवषयो ॥ ५ ॥

रतुम् वरंजत्तम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाम् यो अपहे अपनोत्तमो  
 यो अपहे जध्मूश्तमो । वीस्प स्रवो ज्रथुश्चि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वरुश्त श्यओथ्न  
 यज्ञमइदे वरुश्तच वरंश्यम्नच ॥

येअहे हाताँम् ..... तास्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतु:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥ ६ ॥

(4) 1. Sp: पओउर्वो दात पओउर्वो 2. Sp: गओथत्त हुधोइहृत् 3. Sp: ज्रयो  
 4. Sp: दर्षम् 5. West & TDA: गअथीम् 6. West & TDA: गअथ्ययो  
 (5) 1. West, Sp, TDA: आतरम्.

## कर्त ८

रास्पी:-

अअेत वच मधयइह<sup>१</sup>अहे वच सँदयइह<sup>२</sup>

अहुरो मज्दो अपव

हथ वइहुव्यो यजतअइव्यो यत् अमपअइव्यो स्पँतअइव्यो हुक्षथअइव्यो हुधाव्यो  
पँचसत्वीश्च सताइश्च<sup>३</sup> हजइराइश्च<sup>३</sup> वअवरवीश्च अहाँक्ताइश्च<sup>४</sup> फ्रायेवीश्चत्<sup>५</sup>  
अह्मात् ॥ १ ॥

हुक्षथोत्तमाइ वात्<sup>१</sup> क्षथम् अह्मात् ह्यत् अइवी-ददमहिचा चीष्महिचा  
ह्वाँन्महिचा ह्यत् मज्दाइ अहुराइ<sup>२</sup> अपाइचा वहिस्ताइ ॥ २ ॥ (सँ बार)

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अषम् वोहू° ॥ (सँ बार)

दाइदी मोइ यँ गाँम्° ॥ यत्न १८ ॥

पँसत् ज़रथुश्चो अहुरम् मज्दाँम्° ॥ यत्न १९ ॥

फ्राअओत् अहुरो मज्दो° ॥ यत्न २० ॥

येस्तीम् वचो अपओनो ज़रथुश्चहे° ॥ यत्न २१ ॥ ३ ॥

## कर्त ९

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अषम् वोहू° ॥ (सँ बार)

येज्हे मे अपात् हचा ..... वागँम् अइवी-वइरिश्तेम् ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ॥

रास्पी:- सँरओषो इधा अस्तू ..... अपओनो यँ नो इस्तो ॥ यत्न १५.३ ॥ ० ॥

## Karta 8

- (1) 1. Sp: मअधयइह 2. West & TDA: सदयइह; Sp: सँदयइह  
3. Sp: सताइश्च हजइराइश्च 4. West & TDA: वअवरवीश्च; Sp: वअवरवीश्च 5. Sp:  
अहाँक्ताइश्च 6. Sp: फ्रायेवीश्च अधच (2) 1. West & TDA: वा अत् 2. Sp:  
अहुराइचा.



हओमनाँम् उज्दातनाँम् जओथ्रनाँम् उज्दातनाँम् उज्दातनाँम् उज्दा-  
ह्यमनाँम्' वारँथ्रघिनाँम् पइति-विषिनाँम्' अपोइश् वओषज हचिम्ननाँम् चिस्तोइश्  
वओषज हचिम्ननाँम् मज्दो वओषज हचिम्ननाँम् जरथुश्त्रहे वओषज हचिम्ननाँम्  
जरथुश्त्रोत्तमहे वओषज हचिम्ननाँम् ॥ १ ॥

अव वओषज हचिम्ननाँम् या हुमायेहे अपओनो या हुमायेहे पइरिजथ्नो'  
या दअेनयो वड्हुयो' माज्दयस्त्रोइश् या दह्ययो वड्हुयो आफ्रितोइश् या  
दह्ययो वड्हुयो अनाद्रुस्तोइश् या दह्ययो वड्हुयो अनवउरुस्तोइश् ॥ २ ॥

आविस्तयअेच अइत्रि-विस्तयअेच अइत्रिश्-हुतयअेच उपास्तयअेच' उपइ-  
हर्स्तयअेच हुफ्रायस्तयअेच हुफ्रमँरतयअेच' योइ हँति हओम स्त्र स्पँत अपवन  
अपय उज्दात अपय उज्दाह्यमन' अपय अइत्रि-वओधयमन' अपय अइत्रि-वओधय'त  
अपय हुन्वन अपय हओश्य'त' ॥ ३ ॥

अमवतो अमाइ अमवतो वँरँथ्रघ्नाइ' अमवइथ्यो अँरथ्यो' अमवइथ्यो  
अपोइश् अमवइथ्यो चिस्तोइश् अमवइथ्यो पउर्वतातो' अमवइथ्यो उपरतातो  
अमवलव्यो अओइव्यो यजतअेइव्यो यत् अमँषअेइव्यो स्पँतअेइव्यो हुक्षत्रअेइव्यो  
हुधाव्यो' यवअेजिव्यो यवअेसुव्यो योइ वड्हुँउश् आ-मनड्हो श्येइ'ति' योस्च  
उइति ॥ ४ ॥

हउर्वतातोस्च नो अमँरतातो गँउश्च' तण्नो गँउश्च' उरुनो आथ्रस्च  
अओस्तो-नामनो हदिषस्च' अपिवतो' वास्त्रवतो रुवाथ्रवतो' मरज्जिदकवतो ॥ ५ ॥

स्तओतच यस्ताइच वह्नाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच । यत् अओष  
अहुरहे मज्दो यत् अओष अमँषनाँम् स्पँतनाँम् रतँउश्च' अपओनो वँरँजतो

### Karta 9

- (1) 1. Sp: उज्दाह्यमनाँम् 2. Sp: पइति वओषजनाँम् (2) 1. Sp: पइरि  
जथ्नो 2. Sp: वड्हुयो (3) 1. Sp: उपास्तयअेच; West & TDA: उपाइस्तयअेच  
2. Sp: हुफ्रमँरतयअेच 3. Sp: उज्दाह्यमन 4. West, Sp, TDA: 'वओधयन 5. West,  
Sp, TDA: हओश्य'त (4) 1. Sp: वँरँथ्रघ्नाइ 2. Sp: रँथ्यो 3. Sp: पओउर्वतातो  
4. West, Sp, TDA: हुधाव्यो 5. Sp: श्येइ'ति (5) 1. Sp: गँउस्च 2. Sp:  
हदिषस्च 3. West, Sp, TDA: अपवतो 4. Sp: रुवास्त्रवतो (6) 1. Sp: रतँउस्च,



यस्त्राइच वस्त्राइच यत् अपनोत्तमहे रथ्वो यत् जघ्मूशयो अपोइश् यत् जघ्मूशयो  
रतुक्रितोइश् ॥ ६ ॥

यत् माँश्रहे स्पँतहे यत् दअेनयो माज्दयस्त्रोइश् यत् स्तओतनाँम्  
येस्न्यनाँम् यत् वीस्पअेषाँम्च रथ्वाँम् वीस्पनाँम्च रतुक्रितिनाँम् वीस्पयो साँचत्तच  
अषओनो स्तोइश् यस्त्राइच वस्त्राइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअेच । स्रओषो अस्तू ।  
ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तैम्मँचीत् ॥ ७ ॥

जोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओत् ॥

जोत्र:-

अवथात् इधा सँरओषो अस्तू अहुरहे मज्दो यस्त्राइ सँविस्तहे अषओनो  
यै नाो इश्तो ।

§हओमनाँम् उज्दातनाँम् ..... वीस्पयो साँचत्तच अषओनो स्तोइश्  
यस्त्राइच वस्त्राइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअेच । स्रओषो अस्तू ॥

स्रओषम् अपीम् यज्मइदे । रतूम् वँरज्जँत्तम् यज्मइदे यिम् अहुरम्  
मज्दाँम् यो अषहे अपनोत्तमो यो अषहे जघ्मूशँतमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्चि  
यज्मइदे । वीस्पच ह्रश्त श्यओथ्न यज्मइदे वरश्तच वरश्यमनच ॥

येज्हे हाताँम् .... ताोस्च यज्मइदे ॥

वरस्मन पइति-वँरत हध-ज्जओश्र दथुषो अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वँरन-  
डुहतो अमँषनाँम् स्पँतनाँम् । इमँम् हओमँम् अषय उज्दातँम् आयेसे येश्ति .....  
आयेस यश्ति पँरनो-मोइहाइ वीषसथाइच अषओनो अषहे रथ्वे ॥ यत्न २२.१-१० ॥

\*आयेसे येश्ति रतवो मइन्यवनाँम् ..... गओइघेहेच नर्श अषओनो ॥

आयेस येश्ति वीस्पअेइव्यो अअेइव्यो रतुव्यो ..... योइ हँति  
अषहे रतवो । हावनोइश् रथ्वो ॥ यत्न २२.१२-१९ ॥

§ Sections 1-7 are repeated again.

\* In this section आयेसे येश्ति is to be substituted where निवअेधयेमि  
हँकारयेमि occurs. Cf. वीस्प. १.१-९.



इमंम् हओमंम् अपय उज्जातंम् आयेसे येसित ..... अप-चित्र  
आयेसे येसित ॥ यत्न २२.२०-२२ ॥

क्षनूसइने अहुरहे मज्जदो रवेवतो व्वरनडुहतो अओख्तो-नामनो यज्जतहे ॥८॥

( इमंम् हओमंम् अपय ..... अओख्तो-नामनो यज्जतहे -दु वार् )

### कर्त १०

जोतः:-

आयेसे येसित अर्रज्जहिब्यो<sup>१</sup> सवहिब्यो<sup>१</sup> फ्रदधप्रुब्यो वीदधप्रुब्यो  
वोउरु-वर्रसितव्यो<sup>२</sup> वोउरु-जर्रसितव्यो<sup>२</sup> अहेच कर्ष्वनै<sup>३</sup> यत् व्वनिरथहे ॥ १ ॥

आयेसे येसित अस्मनअेइव्य हावनअेइव्य अयङ्गहअेनअेइव्य हावनअेइव्य  
तस्ताइ<sup>१</sup> ज्ञओथ्रो-वर्रनाइ<sup>२</sup> वर्रसाइ<sup>३</sup> हओमो-अङ्गहर्रज्ञानाइ<sup>४</sup> तवच वर्रस्मनो अपय  
फ्रस्तरतहे । आयेसे येसित अहुनहे वइर्येहे अनहुनाच रतुश्च स्तितातस्च<sup>५</sup> दअेनयो  
माज्जदयस्त्रोइश् ॥ आयेसे येसित अपओनांम् फ्रवपिनांम् उघ्रनांम् अइत्रिथूरनांम्  
पओइर्यो-त्कअेपनांम् फ्रवपिनांम् नवानज्जिदस्तनांम् फ्रवपिनांम् हवहे उरुनो  
फ्रवपेअे । आयेसे येसित वीस्पअेइव्यो अपहे रतुव्यो । आयेसे येसित वीस्पअेइव्यो  
वङ्गहुधाव्यो यज्जतअेइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअेथ्यअेइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच  
वङ्गयाच अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥

फ्रवराने मज्जदयस्त्रो जर्रथुश्चिश् ..... यस्त्राइच वङ्गाइच क्षनओथाइच

~~फ्रसस्तयअेच ॥~~

जोतः:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

जोतः:- अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ॥ २ ॥

### Karta 10

- (1) 1. Sp: अर्रज्जहिब्यो सवहेइव्यो 2. Sp: °वर्रसितव्यो °जर्रसितव्यो 3. West  
& TDA: कर्ष्वनै; Sp: कर्ष्वन (2) 1. West & TDA: तास्ताइ 2. West &  
TDA: °वर्रनाइ 3. West & TDA: वर्रसाइ; Sp: वर्रसाइ 4. Sp: °अङ्गहर्रज्ञानाइ  
5. West, Sp, TDA: स्तीतातस्च.



## कर्त ११

ज्ञोतः-

अहुराइ मज्झाइ हओमाँ<sup>१</sup> आवअधयमहि<sup>२</sup> यत् उज्झातम् सँविस्तम्<sup>३</sup> वर्रथघ्ने  
फ़ादत्-गअथाइ यत् हुक्षथाइ अषओने यत् रतुक्षथाइ अषओने । अमषअइव्यो  
स्पँ-तअइव्यो हओमाँ<sup>१</sup> आवअधयमहि<sup>२</sup> । अइव्यो वडुहिब्यो<sup>४</sup> हओमाँ आवअधयमहि<sup>२</sup> ।  
हवहे उरुनो हओमाँ आवअधयमहि<sup>२</sup> । वीस्पयो अषओनो स्तोइश् हओमाँ आवअ-  
धयमहि<sup>२</sup> ॥ १ ॥

इमाँ<sup>५</sup> हओमाँ<sup>१</sup> इम हओम्य<sup>२</sup> इम स्तरत् इम म्यज्ज इम अस्म पओइय  
दामाँन् इम अस्मन हावन अवि-वर्त्त<sup>३</sup> हओम ज़ाइरे<sup>४</sup> इम अयइहअन हावन अवि-  
वर्त्त<sup>३</sup> हओम ज़ाइरे<sup>४</sup> इमाँम् आपम् हओम्याँम् इमत् वर्रस्म अषय फ़स्तरत्तम् ॥ २ ॥

इमो केहर्पस्च तँवीषीश्च<sup>१</sup> इमो यअेतुपीश्च<sup>२</sup> ज़ओथो इमम् हओमम्  
अषवन्नम् गाँम्च हुधोइहम् नर्रम्च अषवन्नम् आस्रच मनो अषओनाँम् आस्रच  
मनो सओइय-ताँम्<sup>३</sup> इमाँम्चा<sup>४</sup> गाँम् जीव्याँम् अषय उज्झाताँम् इमाँम्चा<sup>४</sup> उर्वराँम्  
हधानअपताँम् अषय उज्झाताँम् ॥ ३ ॥

अइव्यो वडुहिब्यो इमो ज़ओथो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-  
पतवइतीश् अषय उज्झातो अइव्यो वडुहिब्यो अपम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन  
अयइहअनच हावन ॥ ४ ॥

इमाँम्चा<sup>४</sup> उर्वराँम् वर्रस्मनीम्<sup>२</sup> जघ्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मर्रथ्रम्च वर्रज़ीम्च<sup>३</sup>  
दअेनयो वइहुयो<sup>४</sup> माज्जयस्त्रोइश् गाथनाँम्च स्रओथ्रम् जघ्मूषीम्च अषओनो  
अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् इमाँ<sup>५</sup> अअेस्माँस्च<sup>६</sup> वओइधीम्च तव आथो अहुरहे मज्झो  
पुथ्र वीस्पच वोहू<sup>६</sup> मज्झधात अषचिथ्र पइरिच ददमहि<sup>७</sup> आच वअधयमहि<sup>७</sup> ॥ ५ ॥

## Karta 4

- (1) 1. Sp: हओमाँम् 2. Geld: आवअधयमही 3. Sp: सँविस्तम्; TDA:  
(यत्) सँविस्तम् 4. West & TDA: वइहिब्यो (2) 1. Sp: इमाँम् हओमाँम् 2. Sp &  
TDA read (इम स्तओम्य) after हओम्य 3. Sp: अववर्त्त 4. Sp: ज़ाइरे (3) 1.  
Sp: तँविषिस्च 2. Sp: यअेतुषिस्च 3. Sp: सओइय-ताँम् 4. Sp: इमाँम्चा (5) 1.  
West, Sp, TDA: इमाँम्चा 2. Sp: वर्रस्मइनीम् 3. West & TDA: वर्रज़ीम्च  
4. Sp: वडुह्यो 5. Sp: इमाँम् अअेस्माँस्च 6. Geld: वोहु 7. Geld: ददमही...  
वअधयमही.



आअत् दीश्' आवअधयमहि अहुराश्च मज्झदाइ सओपाइच अप्याइ  
रण्वअच रज्जिस्ताइ मिथ्राइच वोउरु-गओयओइतैअ<sup>२</sup> अमपअइव्यस्च स्पँतअइव्यो  
अपओनाँम्च<sup>३</sup> फ्रवपिब्यो अपओनाँम्च<sup>३</sup> उवोइव्यो आथ्रअच अहुरहे मज्झदो रथ्वअच  
वैरज्जइते रथ्वअच म्यज्झदअच रथ्वअच रतुफ्रितयअच वीस्पयो सौचत्तच<sup>४</sup> अपओनो  
स्तोइश्च यस्ताइच वत्ताइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥ ६ ॥

आअत् दीश्' आवअधयमहि ज़रथुश्चहे स्पितामहे अपओनो फ्रवपैअ  
यस्ताइच वत्ताइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । अइहुयओश्च<sup>२</sup> अपचिनइहो मत्त  
वीस्पाव्यो<sup>३</sup> अपओनिब्यो फ्रवपिब्यो यो इरीरिथुषाँम् अपओनाँम् योस्च ज्वँताँम्  
अपओनाँम् योस्च नराँम् अज्ञातनाँम् फ्रपो-चरँथाँम् सओश्यताँम्<sup>४</sup> ॥ ७ ॥

\* इमाँ हओमाँ इम हओम्य ..... अपचिथ पइरिच ददँमहि आच  
वअधयमहि ॥ ८-११ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अमपअइव्यो स्पँतअइव्यो हुक्षथअइव्यो  
हुधाव्यो<sup>३</sup> यवअजिब्यो यवअसुव्यो योइ वोहु योइ वोहुनाँम् दातारो योइ वइहँउश्च  
आ मनइहो श्येइँति<sup>२</sup> । वइहँउश्च आ<sup>३</sup> जी<sup>३</sup> आ-मनइहो श्येइँति योइ अमपो<sup>४</sup>  
स्पँत हुक्षथ<sup>३</sup> हुधोइहो अधात् मात अधात् वूत हच वइहओत्त मनइहत् ॥ १२ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि फ्रायेहीश् अहे न्मानहे फ्रदथाइ अहे न्मानहे  
सवइहो अहे न्मानहे वक्षत्त अहे न्मानहे वीतराँजो अहे न्मानहे वीतरँत्वअपो अहे  
न्मानहे पस्वाँम्च नराँम्च ज्ञातनाँम्च ज्ञाँह्यमनाँम्च अपओनाँम् येज्हे अअम्  
अइहँन् येज्हे अअम् हँति येज्हे वअम् महि योइ सओश्यँतो<sup>४</sup> दइयुनाँम् ॥ १३ ॥

यत् वोह्वरँज्जाँम्<sup>३</sup> अपओनाँम् यत् वोह्वरँज्जिनाँम्<sup>३</sup> अपओनिनाँम् यत्

- (6) 1. Sp: दिश् 2. West, Geld, TDA: °गओयवोतैअ 3. Geld:  
अषाउनाँम्च 4. Sp: सौचधच (7) 1. Sp: दिश् 2. Sp: अइहुयओश्च 3. Sp:  
वीस्पअइव्यो 4. Sp: सओष्यँताँम् \* Sections 2,3,4 and 5 are repeated again.  
(12) 1. West, Sp, TDA: हुधोव्या 2. TDA: (योइ) श्येइँति 3. TDA: आ जि  
4. Sp: अमेषा 5. Sp: हुक्षथा (13) 1. Sp: सओष्यँतो (14) 1. West, Sp,  
TDA: वोहु-वरँज्जाँम् 2. West, Sp, TDA: वोहुवरँज्जिनाँम्.



हृदयावरंजाम् अपओनाम् यत् हृदयावरंजिनाम् अपओनिनाम् यत् हृस्तावरंजाम्  
अपओनाम् यत् हृस्तावरंजिनाम्<sup>४</sup> अपओनिनाम् ॥ १४ ॥

आअत् दीश्<sup>१</sup> आवअधयमहि अपओनाम्<sup>२</sup> वडुहिव्यो<sup>३</sup> फ्रवषिव्यो यो  
उग्रोश्च अङ्गिथूरोश्च अपओनाम् अवड्हे ॥ १५ ॥

आअत् दीश्<sup>१</sup> आवअधयमहि स्रओषहे<sup>२</sup> अण्येहे अपोइश्च<sup>३</sup> वड्हुयो<sup>४</sup>  
नइर्येहेच सड्हेहे आक्षित्व्याच<sup>५</sup> हॉम्-वइ<sup>६</sup>तिव्य<sup>५</sup> आथ्रअच अहुरहे मज्दो रथ्वअच  
वरंजइते वीस्पयो सॉचत्च<sup>६</sup> अपओनो स्तोइश् यस्त्राइच वल्हाइच क्षनओथाइच  
फ्रसस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि अहुराइ मज्दाइ वड्हुवे मनड्हे अपाइ  
वहिस्ताइ क्षत्राइ वड्याइ स्पँतयाइ आर्मतैअे हउर्वतव्य अमँरततव्य गँउश् तप्ने  
गँउश् उरुने आथ्रे अहुरहे मज्दो यअेतुश्तमाइ अमँषनाम् स्पँतनाम् यस्त्राइच  
वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि दथुषो अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वरँनडुहतो<sup>७</sup>  
मइन्यँउश् मइन्यओयेहे अमँषनाम् स्पँतनाम् यस्त्राइच वल्हाइच क्षनओथाइच  
फ्रसस्तयअच ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अस्त्रअइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनँअे  
अपओने अपहे रथ्वे यस्त्राइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । .....  
आअत् दीश् आवअधयमहि पँरँनो-मोड्हाइ वीषत्तथाइच अपओने अपहे रथ्वे  
यस्त्राइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥ यत्न २४.१३-१८ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि रतवो मइन्यवनाम् रतवो गअेध्यनाम् .....  
गवे हुधोड्हे गओइयेहेच नर्श अपओनो यस्त्राइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ्रसस्त-  
यअच ॥ ( Cf. वीस्प १.१-९ )

आअत् दीश् आवअधयमहि वीस्पअइव्यो अअेइव्यो रतुव्यो .....

3. Sp: हँरँस्तावरंजाम् 4. Sp: हँरँस्तावरंजिनाम् (15) 1. Sp: दिश्  
2. Geld: अषाउनाम् 3. West & TDA: वड्हुव्यो (16) 1. Sp: दिश् 2. West  
& TDA: स्रओषहेच 3. Sp: अपोइश्च 4. Sp: वड्हुयो 5. West, Sp, TDA:  
आक्षित्व्यश्च हॉम्-वइ<sup>६</sup>तिव्यो 6. Sp: सॉचधच 7. West & TDA: ख्वरँनडुहतो.



योइ हँति अपहे रतवो हावनोइश् रथ्वो यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्त-  
यअेच ॥ यस्त २४.२०-२७ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि अहुरहे मज़दो रअेवतो ख्वरनडुहतो क्षनओथा  
यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ १६ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि अरँजहिब्यो सवहिब्यो फ़दधप्रुब्यो वीध-  
प्रुब्यो वोउरु-वरँडितब्यो<sup>१</sup> वोउरु-जरँडितब्यो<sup>२</sup> अहेच कर्ष्वनै<sup>३</sup> यत् ख्वनिरथहे  
यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ १७ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि अस्मनअेइब्य हावनअेइब्य अयइहअेनअेइब्य  
हावनअेइब्य तश्ताइ<sup>४</sup> ज़ओथो-वरँनाइ<sup>५</sup> वरँसाइ<sup>६</sup> हओमो-अइहरँजानाइ<sup>७</sup> तवच  
वरँस्मनो अपय फ़स्तर्तहे यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत्  
दीश् आवअेधयमहि अहुनहे वइर्येहे अनहुनाच रतुश्च स्तितातस्च<sup>८</sup> दअेनयो माज़द-  
यस्तोइश् ॥ १८ ॥

यत् उज्दातैम् यत् आविस्तैम् यथ दीश्<sup>९</sup> आवअेधयत् अहुरो मज़दो  
अपव यथ दीश्<sup>१०</sup> आवअेधयत् यो अपव ज़रथुश्चो यथ दीश्<sup>११</sup> अजैम् यो ज़ओत  
आवअेधयेमि वीध्वो अअेपाँम् यस्तैम्च वह्वैम्च वीध्वो दाइत्यौम्<sup>१२</sup> आविस्तीम्  
वीध्वो रथ्वौम् आविस्तीम् यूष्माकैम्<sup>१३</sup> यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्त-  
यअेच ॥ १९ ॥

यत् अमँषनाँम् स्पँतनाँम् अह्माकैम् हवइहाइच रतुफ़्रितयअेच अपव-  
स्ताइच वरँथध्न्याइच हुरुन्याइच यत् सओश्यँताँम्<sup>१४</sup> अपओनाँम् ॥ २० ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि इध दिम् वीस्पनाँम् मज़िशतैम् ददँमहि  
अहूम्च रतूम्च यिम् अहुरैम् मज़दौम् यस्ताइच वहाइच क्षनओथाइच फ़सस्त-  
यअेच । आअत् दीश् आवअेधयमहि अपओनाँम् फ़वषिनाँम् उघ्रनाँम् अइविथूरनाँम्

(17) 1. Sp: °वरँडितब्यो 2. Sp: °जरँडितब्यो 3. Sp: कर्ष्वन (18) 1.  
West & TDA: ताश्ताइ 2. West & TDA: °वरँनाइ 3. West & TDA: वरँसाइ;  
Sp: वरँसाइ 4. Sp: अइहरँजानाइ 5. West, Sp, TDA: स्तितातस्च (19) 1. Sp:  
दिश् 2. Sp: दइत्यौम् 3. West & TDA: यूष्माकैम् (20) 1. Sp: सओष्यँताँम्.



पओइर्यो-त्कओपनाँम् फ्रवपिनाँम् नवानज्जिदस्तनाँम् फ्रवपिनाम् हवहे उरुनो फ्रवपैँ  
यस्ताइच वत्ताइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥

आअत् दीश आवअधयमहि वीस्पअइव्यो अषहे रतुव्यो यस्ताइच वत्ताइच  
क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । आअत् दीश आवअधयमहि वीस्पअइव्यो वद्धुधाव्यो  
यज्जतअइव्यो मइन्यओइव्यस्चा गअथ्यअइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच वद्धयाच  
अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ २१ ॥

अमेषा स्पँता हुक्षथा हुधोइहो यज्जमइदे ॥

अहुरम् मज्झाँम् अपवन्नम् अषहे रतुम् यज्जमइदे ..... रतुफ्रितीम्  
यज्जमइदे ॥ हावन् गाह् ३-४ ॥

वच अशुख्ध यज्जमइदे ..... रओचइहम् वीस्पो-ख्वाथ्रम् ॥ वीस्प. ७.१ ॥

( सँ बार )

वहिस्तहे अइहँउश वहिस्ताँम् अयनाँम् यज्जमइदे ..... गअथीम्  
गअथ्ययो स्तोइश ॥ वीस्प. ७.२-४ ॥

इमम् हओमम् अषय उज्झातम् ..... अषचिथ्र यज्जमइदे ॥ यत्न २५.१-३ ॥

अहुरम् मज्झाँम् रअवँतम् ख्वरँनडुहँतम् यज्जमइदे । इरिस्तनाँम्  
उरुवाँनो यज्जमइदे यो अपओनाँम् फ्रवपयो ।

येज्जहे हाताँम् ..... तोस्चा यज्जमइदे ॥

रास्पी:- अथा अहू वइर्यो यो ज्जओता फ्रा मे भ्रूते ।

जोत्त:- अथा रतुश अषात्चीत्त हच फ्रा अपव वीध्वो भ्रओत्त ।

जोत्त उ रास्पी:-

अअेतत् दिम् वीस्पनाँम् मज्जिस्तम् दज्झाइ अहूमच रतुम्च .....  
फ्रदथाइ वीस्पनाँम् स्पँतहे मइन्यँउश दामनाँम् अपओनाँम् ॥ यत्न २७.१-२ ॥

यथा अहू वइर्यो° ॥ ( चिहार बार )

मज्झा अत् मोइ ..... हइथ्यँम् दाओ अहूम ॥ यत्न ३४.१५ ॥ ( चिहार बार )

आ अइर्यँमा इश्यो° ॥ यत्न ५४ ॥ ( चिहार बार )

अषम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

येज्जहे मे अषात् हचा ..... वागँम् अइवी-वइरिस्तम् ॥ यत्न १५.२ ॥



रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो जओता फ्रा मे म्रूते ।

जोत:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- सँरओपो इधा अस्तू अहुरहे मज्दो यस्त्राइ सँविस्तहे अपओनो यँ नो इस्तो हओम पइरि-हरँष्यते मज्द क्षथ अप रतवो वड्हुश सओपो यो अपहे हचइते माँज-रय हँच इध योइथ्वा अस्तू । ह्यत् पओउर्वाम् तत् उस्तँमँचीत् ॥

जोत:- यथा अहू वड्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

जोत:- अवथात् इधा सँरओपो अस्तू अहुरहे मज्दो यस्त्राइ सँविस्तहे अपओनो यँ नो इस्तो ॥ २२ ॥

### कर्त १२

जोत:-

हओमनाँम्च हरँश्यमननाँम्<sup>१</sup> योइ हरँश्येते<sup>२</sup> रथ्वे वरँजइते यत् अहुराइ मज्दाइ अपओने<sup>३</sup> यत् जरथुश्त्राइ स्पितमाइ फ्रप्रषु<sup>४</sup> फ्रावीर ताच<sup>५</sup> हा वड्हुश सओपो अप्यो<sup>६</sup> यो अपहे हचइते माँज-रय<sup>७</sup> हँच इध योइथ्वा अस्तू<sup>८</sup> ॥ १ ॥

हुमय उपड्हो चीष्मइदे<sup>१</sup> अहुनहे वड्र्येहे अपय फ्रसूतहे फ्रस्रावयमनहे हावनयोस्च हओमाँ हुन्वइत्यो<sup>३</sup> अपय फ्रपूतयो फ्रपावयमनयो ॥ २ ॥

अशुखनाँम्च<sup>१</sup> वचड्हाम् स्रवड्हाम् जरथुश्त्रिनाँम्<sup>२</sup> ह्रस्तनाँम्च श्यओथननाँम् वरँस्मनाँम्च अपय फ्रस्तरँतनाँम् हओमनाँम्च अपय हुतनाँम् स्तओ-तनाँम्च येस्यनाँम्<sup>३</sup> दअेनयोस्च माज्दयस्त्रोइश् माँथ्वनाँम्च वल्लध्वनाँम्च<sup>४</sup> वरँस्त्व-नाँम्च<sup>५</sup> ॥ ३ ॥

### Karta 12

- (1) 1. West, Sp, TDA: हरँश्यमननाँम् 2. West, Sp, TDA: हरँश्येते  
3. West & TDA: अपाउने 4. West & TDA: फ्रप्रषु फ्रा-वीरताच 5. West & TDA: drop अप्यो 6. West, Sp, TDA: माँजारय 7. West, Sp, TDA: अस्तू  
(2) 1. Sp: चिष्मइदे 2. Sp: हओमो 3. West & TDA: हुन्वइत्यो; Sp: हुन्वइत्यो  
(3) 1. West, Sp, TDA: अशुखनाँम्च 2. Sp: जरथुश्त्रिनाँम् 3. Sp: येस्यनाँम्  
4. Sp: वल्लध्वनाँम्च 5. West & TDA: वरँस्त्वनाँम्च.

अथ ज्ञी नै हुमायोतर अङ्हेन् । हुमय अयेत दामाँन् ददमइदे<sup>१</sup> हुमय  
चीष्मइदे हुमय मइन्यामइदे<sup>२</sup> याँ दथत् अहुरो मज्दो अपव थओश्त वोहु मनइह  
वक्षत्<sup>३</sup> अप या हाताँम् मज्जिश्तच वहिश्तच स्रओश्तच ॥ अथ ज्ञी नै हुमायोतरच  
ईज्ज्योतरच ओइहाम याइश् स्पँतहे मइन्यँउश् दामाँन् यत् हीश्<sup>४</sup> हुमयच ईज्ज्याच  
चिनथामइदे<sup>५</sup> ॥ ४ ॥

हुमय नो वुयत अस्मन हावन अयइहयेन हावन फ्रओइरिसिम्न<sup>६</sup>  
फ्रषावयम्न न्मानयच<sup>७</sup> वीस्यच जँतवच दञ्हवच<sup>८</sup> अह्नि न्माने अञ्हे<sup>९</sup> वीसि<sup>१०</sup>  
अह्नि जँत्वो अञ्हे<sup>९</sup> दञ्हो<sup>११</sup> अह्नाकँम्च<sup>१२</sup> मज्दयस्सनाँम् फ्रायज्जम्ननाँम् हध-  
अओस्मनाँम् हध-वओइधिनाँम् हध-रतुफ्रितिनाँम् । अथ ज्ञी नै हुमायोतर अङ्हेन् ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:- यथा अहू वइर्यो<sup>१३</sup> ॥ ( चिहार् वार् )

रास्पी:- अषम् वोहू<sup>१४</sup> ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

यै सँविश्तो अहुरो । मज्दोस्चा आर्मइतिश्चा ।

अषम्चा फ्रादत्-गअथम् । मनस्चा वोहू क्षथम्चा ।

स्रओता मोइ मँरज्जदाता मोइ । आदाइ कह्वाइचीत् पइती ॥ ( सँ वार् )

उस् मोइ उज्जारँष्वा अहुरा ..... उह्धुयाचा सँरओषम् क्षथम्चा ॥

यत्न २७.९-११ ॥

अषम् वोहू<sup>१५</sup> ॥ ( सँ वार् )

फ्रवराने मज्दयस्सो ..... क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।

(4) 1. Sp: दधेमइधे...चिष्मइधे...मइन्यामइधे 2. West, Sp, TDA: वक्ष  
3. Sp: हिश् 4. Sp: चिनथामइधे (5) 1. West, Sp, TDA: फ्रओरिसिम्न 2. West,  
Sp, TDA: न्मान्यच 3. Geld: दइह्वच 4. Geld: अइह्वे 5. Sp: वीसे  
6. West & TDA: दञ्हो 7. Sp: अह्नाकँम्.



रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

मज्दयस्तो अह्वी मज्दयस्तो ज़रथुश्त्रिश ..... दअेनयाो माज्दयस्तोइश  
आस्तूइतिश ॥ यस्त्र १२.८-९ ॥

यानीम् मनो यानीम् वचो° ॥ यस्त्र २८ ॥

क्ष्मइव्या गैउश उर्वा गैरज्दा° ॥ यस्त्र २९ ॥

अत् ता वक्ष्या इषेतो° ॥ यस्त्र ३० ॥ ५ ॥

### कर्त १३

ज्ञोत्र:-

अहुरम् मज्दाँम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् अपवन्नम्  
अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ्रवपीम् यज्ञमइदे । अमैषे स्पेतै  
अपओनाँम् यज्ञमइदे । अपाउनाँम् वडुहीश स्रओ स्पेतो फ्रवषयो यज्ञमइदे  
अस्त्वतो मनह्याच' । अपनोतैमम् रथ्वाम् यज्ञमइदे यअेतुश्तैमम् यज्ञतनाँम् हडहनु-  
श्तैमम् अपहे रथ्वाम् अइव्निसाँस्तैमम् जध्मूश्तैमाँम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम्  
यज्ञमइदे ॥ ० ॥

अषम् अहुरम् मज्दाँम् यज्ञमइदे । अषम् अमैषे स्पेतै यज्ञमइदे । अषम्  
अशुख्वम्' यज्ञमइदे । अषम् वीस्पम् माँथ्रम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् हध-माँथ्रम्  
यज्ञमइदे । सव अपवव्यो यज्ञमइदे । उश्त अमैषअेइव्यो स्पेतअेइव्यो यज्ञमइदे ।  
तिष्रो' पओइयो यज्ञमइदे अनप्यूख्वो अनपिषूतो ॥ १ ॥

अषम् अहुरम् मज्दाँम् यज्ञमइदे । अषम् अमैषे स्पेतै यज्ञमइदे । अषम्  
अशुख्वम् यज्ञमइदे । अषम् वीस्पम् माँथ्रम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् हध-माँथ्रम्

### Karta 13

(0) 1. TDA : मनह्याच

(1) 1. West, Sp, TDA : अशुख्वम् 2. West

& TDA : तिष्रो.

यज्ञमइदे । सव अपवव्यो यज्ञमइदे । उश्त अमेषअइव्यो स्पे२तअइव्यो यज्ञमइदे ।  
तिष्प' पओइर्य यज्ञमइदे अनप्यूख्ध अनपिषूत ॥ २ ॥

अषम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे । अषम् अमेष स्पे२तै यज्ञमइदे । अषम्  
अशुख्धम् यज्ञमइदे । अषम् वीस्पम् माँथ्रम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् हध-माँथ्रम्  
यज्ञमइदे । सव अपवव्यो यज्ञमइदे । उश्त अमेषअइव्यो स्पे२तअइव्यो यज्ञमइदे ।  
तिष्प' हउर्व-पओइर्य यज्ञमइदे अनप्यूख्ध अनपिषूत । तिष्प'नाम्' हउर्व-पओइर्यनाम्  
यज्ञमइदे अनप्यूख्धनाम् अनपिषूतनाम् हाइतिश्च' अफ्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च  
फ़स्त्रओथ्रम्च फ़स्मरथ्रम्च फ़गाथ्रम्च फ़ायस्तीम्च । थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज्दो  
पुथ्रम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हध-जओथ्रम् हध-अइव्योइहन्म् इमत्  
वरस्म अपय फ़स्तरैतम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अपाँम् नप्पारम् यज्ञमइदे ।  
नइरीम् सइहम् यज्ञमइदे । तख्मम् दामोइश उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाम्  
उर्वाँनो यज्ञमइदे । यो अपओनाम् फ़वषयो ॥

रतूम् वरैज्ज२तम् यज्ञमइदे । यिम् अहुरम् मज्दाम् यो अपहे अपनोतमो  
यो अपहे जध्मूश्तमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्त्रि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्रश्त इयओथ्न  
यज्ञमइदे वरश्तच वरैश्यम्नच ॥

येज्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

अषम् वोहू° ॥

जोतः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते ।

रास्पो:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ता वै उर्वाता मरै२तो° ॥ यत्न ३१ ॥

अख्याचा ख्वअेतुश यासत्° ॥ यत्न ३२ ॥

यथाइश इथा वरैपइते° ॥ यत्न ३३ ॥

या इयओथना या वचइहा° ॥ यत्न ३४ ॥ ३ ॥

(2) 1. TDA: तिश्

(3) 1. TDA: तिश्

2. TDA: तिश्रनाम्

3. TDA: हाइतीश्च.



## कर्त १४

ज्ञोत्:-

अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । ज़रथुश्चम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । ज़रथुश्चहे अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । अमैपै स्पेत्तै अपओनाम् यज्ञमइदे । अपाउनाम् वडुहीश् सूरौ स्पेत्तो फ़वषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनह्याच । अपनोतैम् रथ्वाम् यज्ञमइदे यओतुश्तैम् यज्ञतनाम् हइहनु-श्तैम् अपहे रथ्वाम् अइविनसाँस्तैम् जध्मूश्तैमाँम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे । अहुनवइतीम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम यज्ञमइदे ॥ ० ॥

मत्-अफ़स्मनाम् मत्-वचस्तश्तीम् मत्-आज्ञइत्तीम् मत्-पैरस्वीम् मत्-पइति-पैरस्वीम् मत्-वध्जिब्याच<sup>१</sup> पत्ब्यस्च<sup>२</sup> हुफ़मरैताँम्<sup>३</sup> फ़मरैन्नाम् हुफ़ायश्ताँम् फ़ायअेज्यत्ताँम्<sup>४</sup> ॥ १ ॥

ख्वह्नि दाम् ख्वह्नि चिथ्रे ख्वह्नि ज़ओपे ख्वह्नि क्षथ्रे ख्वह्नि रतवो ख्वह्नि आयसैम् यत् अहुरहे मज्दो फ़ओरैत् फ़क्षने<sup>१</sup> अवि मनो ज़ज्दातोइत्<sup>२</sup> अइहुयत्<sup>३</sup> हच ॥ २ ॥

अहुनेम् वइरीम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । अहुमैत्तैम्<sup>१</sup> रतुमैत्तैम्<sup>२</sup> अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । हो<sup>३</sup> ज़ी अस्ति अहुमच रतुमच<sup>४</sup> यो अहुरो मज्दो ॥ ३ ॥ ( चिहार् वार् )

अहुनवइत्याओ गाथयो हइदाता<sup>१</sup> यज्ञमइदे । अहुनवइत्याओ गाथयो यज्ञमइदे हाइतिश्च<sup>२</sup> अफ़स्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च । फ़सओथ्रैम्च फ़मरैथ्रैम्च फ़गाथ्रैम्च फ़ायश्तीम्च । थ्वाम् आत्रैम्<sup>३</sup> अहुरहे मज्दो पुथ्रैम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । हध-ज़ओथ्रैम् हध-अइव्योइहनैम् इमत् वरैस्म अपय फ़स्तरैतैम्

## Karta 14

- (1) 1. West & TDA: °वध्जिब्याच; Sp: °वध्जिब्यस्च 2. West & TDA: पध्व्यस्च; Sp: पध्व्यस्च 3. West, Sp, TDA: हुफ़मरैताँम् 4. West & TDA: फ़ायज्जैताँम्; Sp: ( हु ) फ़ायज्जैताँम् (2) 1. West & TDA: फ़क्षिन् 2. West, Sp, TDA: ज़ज्दातोइत् 3. Sp: अइहुयत् (3) 1. West & TDA: अहुमैन्तैम् रतुमैन्तैम् 2. West & TDA: हो ज़ि अस्ति अहुमच रतुमच (4) 1. West, Sp, TDA: हइदात 2. West, Sp, TDA: हाइतीस्च 3. Sp, TDA: आतैम्.

अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । अपाँम् नप्तारम् यज्ञमइदे । नइरीम् सइहम् यज्ञमइदे । तल्लम् दामोइश् उपमनेम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाम् उर्वानो यज्ञमइदे यो अपओनाम् फ्रवपयो ॥

रतुम् वरँज्जतेम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाँम् यो अपहे अपनोतेमो यो अपहे जध्मूश्तेमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्चि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्रश्त श्यओथ्न यज्ञमइदे वरँश्तच वरँश्यम्नच ॥

येज्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

अषेम् वोहू° ॥

ज्ञोतु:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपातुचीतु हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतु ।

ज्ञोतु उ रास्पी:-

अषेम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

येज्हे मे अपातु हचा ..... वागेम् अइवी-वइरिश्तेम् ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतु:- अथा रतुश् अपातुचीतु हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतु ।

रास्पी:- सँरओपो इधा अस्तू ..... यँ नो इश्तो ॥ यत्न १५.३ ॥ ४ ॥

### कर्त १५

रास्पी:- अव पधो अव ज़स्ते¹

अव उपि² दारयध्वम्

मज्दयस्त्र ज़रथुश्चयो दाइत्यनाम् रथ्व्यनाम् ह्रश्तनाम् श्यओथ्ननाम् वरँज़ाइ पइरि³ अधाइत्यनाम् अरथ्व्यनाम् दुज्वरश्तनाम् श्यओथ्ननाम् वरँज़ाइ वरँज़याताँम्च⁴ इध वोहु वास्त्र्य उयम्न अनुयम्नाइश् दस्ते⁵ ॥ १ ॥

### Karta 15

- (1) 1. West, Sp, TDA: जस्ते 2. West & TDA: उशि 3. Sp: पर  
4. West & TDA: वरँज़याताँम्च; Sp: वरँज़याताँम्च 5. West, Sp, TDA: दस्त.  
वीस्प.... १६



स्रओषस्च इधा<sup>१</sup> अस्तू<sup>२</sup> अहुरहे मज्दो यस्माइ सँवीश्तहे<sup>३</sup> अपओनो यै नो इश्तो । यस्महेच हस्रहातोइश् फ्रवाकअच पइत्यास्तयअच<sup>४</sup> मज्दातयअच<sup>४</sup> ज़रज्दातयअच फ्रमँरतयअच फ्रओख्तयअच<sup>४</sup> वँरथ्रघ्ने अपओने अनप्यूख्णे अनपिषूते ॥ २ ॥

यो फ्रवओचे<sup>१</sup> यो फ्रवक्ष्येइते मज्ज अमव वँरथ्रज वीद्वअेशत्वो<sup>२</sup> । वचाँम्च वारँथ्रघ्निनाँम् फ्रवाकाइ आथ्रस्च अहुरहे मज्दो ॥ ३ ॥

स्तओतच यस्माइच वह्माइच क्षनओथाइच<sup>१</sup> फ्रसस्तयअच । यत् अओष अहुरहे मज्दो यत् अओष अमँपनाँम् स्पँतनाँम् रतँउश्च अपओनो वँरज्जतो यस्माइच वह्माइच यत् अपनोतँमहे रथ्वो यत् जध्मूश्यो<sup>२</sup> अपोइश् यत् जध्मूश्यो<sup>२</sup> रतुफ्रितोइश् ॥ ४ ॥

यत् माँथहे स्पँतहे यत् दअेनयो माज्दयस्त्रोइश् यत् स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् यत् वीस्पअेषाँम्च रथ्वाँम् वीस्पनाँम्च रतुफ्रितिनाँम् वीस्पयो साँचत्च<sup>१</sup> अपओनो स्तोइश् यस्माइच वह्माइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच । स्रओषो अस्तू ह्यत् पओउवीँम् तत् उस्तँमँचीत् ॥

ज्ञोतः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पीः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

ज्ञोतः- अवथात् इधा सँरओषो अस्तु ..... यै नो इश्तो ॥ यस्म १५.३ ॥

\*अव पधो अव जस्तँ ..... स्रओषो अस्तु ।

स्रओषँम् अषीम् यज्जमइदे । रतूम वँरज्जँतँम् यज्जमइदे ..... वरँश्तच वरँश्यस्नच ॥ यस्म ५७.४ ॥

येज्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्जमइदे ॥ ५ ॥

(2) 1. West & TDA : इध अस्तु 2. West & TDA : सँविश्तहे; Sp : सँविश्तहे 3. West & TDA : पइति-आस्तयअच 4. West & TDA : मज्दातअच ज़रज्दातअच फ्रमँरतअच फ्रओख्तअच (3) 1. West, Sp, TDA : फ्रावओचे 2. Sp : वीध्वअेशत्वो (4) 1. Sp & Geld omit : क्षनओथाइच 2. Sp & TDA : जध्मूश्यो (5) 1. Sp : साँचधच; TDA : साँचधच. \* Sections 1-5 are repeated again.

अहुरम् मज्दाम् अपवन्म् ॥ यत्न ३५ ॥  
 अह्या थ्वा आथो वर्र्जना ॥ यत्न ३६ ॥  
 इथा आत् यज्मइदे अहुरम् ॥ यत्न ३७ ॥  
 इमाम् आअत् जाम् गेनावीश ॥ यत्न ३८ ॥  
 इथा आत् यज्मइदे गैउश ॥ यत्न ३९ ॥  
 आह् अत् पइती अदाह् ॥ यत्न ४० ॥  
 स्तूतो गरो वह्नेग् अहुराइ ॥ यत्न ४१ ॥  
 यज्मइदे वै अमेषा स्पेता ॥ यत्न ४२ ॥

### कर्त १६

ज्ञोतः:-

अहुरम् मज्दाम् अपवन्म् अपहे रतुम् यज्मइदे । ज़रथुश्त्रम् अपवन्म्  
 अपहे रतुम् यज्मइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ़वषीम् यज्मइदे । अमेष स्पेत्तै  
 अपओनाम् यज्मइदे । अपाउनाम् वडुहीश सूरुओ स्पेताओ फ़वषयो यज्मइदे  
 अस्त्वतो मनह्याच । अपनोतैम् रथ्वाम् यज्मइदे यअेतुश्तैम् यज्मतनाम् हड्डहनु-  
 श्तैम् अपहे रथ्वाम् अइव्विनसाँस्तैम् जध्मूश्तैम् अपओनो अपहे रथ्वाओ  
 रतुफ़ितीम् यज्मइदे ॥ यत्नम् सूरम् हप्तइहाइतीम् अपवन्म् अपहे रतुम् यज्मइदे  
 मत्-अप्स्मन्म् मत्-वचस्तशतीम् मत्-आज्मइस्तीम् मत्-पैरस्मम् मत्-पइति-पैरस्मम्  
 मत् वध्जिन्व्याच पत्न्यस्च हुफ़मैरैम् फ़मरैम् हुफ़ायश्तम् फ़ायअेज्यैम् ॥  
 ख्वह्नि दाम् ख्वह्नि चिथ्रे ख्वह्नि ज़ओषे ख्वह्नि क्षथ्रे ख्वह्नि रतवो ख्वह्नि आयप्सम्  
 यत् अहुरहे मज्दओ फ़ओरैत् फ़क्ष्ने अवि मनो ज़ज्दातोइत् अइहुयत् हच ॥ ० ॥

आत्रैम्च' इध अहुरहे मज्दओ पुथ्रैम् यज्मइदे । आतर्श-चिथ्रैस्च यज्मै  
 यज्मइदे । आतर्श-चिथ्रैस्च रण्नुश्च' यज्मइदे । अपाउनाम्च' फ़वषयो यज्मइदे ।

### Karta 16

(1) 1. West, Sp, TDA : आतर्म् 2. Sp : यज्म 3. West & TDA :  
 रण्नुश्च; Sp : रण्नुश्च 4. West, Sp, TDA : अपओनाम्च.



स्रओषम्च यिम् वर्रथाजनम् यज्ञमइदे । नरम्च यिम् अपवनम् यज्ञमइदे । वीस्पाँम्च याम् अपओनो स्तीम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

जरथुश्चहे स्पितामहे इध अपओनो अपीम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे । वीस्पअच इध अपओनो अपीम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे । वीस्पाओ फ्रवपयो अपाउनाँम् यज्ञमइदे । आदख्युनाँम्च अपओनाँम् फ्रवपयो यज्ञमइदे । उज्दख्युनाँम्च<sup>२</sup> अपओनाँम् फ्रवपयो यज्ञमइदे । नराँम्च अपओनाँम् फ्रवपयो यज्ञमइदे । नाइरिनाँम्च अपओनिनाँम् फ्रवपयो यज्ञमइदे ॥ २ ॥

यअेषाँम् नो अहुरो मज्दो अपव येस्ते<sup>१</sup> पइति वइहो<sup>२</sup> वअध अअेषाँम् जरथुश्चो अइहुच<sup>३</sup> रतुश्च । षोइथ्य अपस्च ज्ञमस्च उर्वरोस्च यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

[ आत्रेम्च इध अहुरहे ..... उर्वरोस्च यज्ञमइदे १-३ -दु वार् ]

यस्त्रहे हप्तइहातोइश् ह२दाता<sup>१</sup> यज्ञमइदे । यस्त्रहे हप्तइहातोइश् यज्ञमइदे हाइतिश्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च फ्रस्तओथ्रेम्च फ्रमरथ्रेम्च फ्रगाथ्रेम्च फ्रायस्तीम्च । थ्रवाँम् आत्रेम् अहुरहे मज्दो पुथ्रेम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हध-ज्ञओथ्रेम् हध-अइवयोइहनेम् इमत् वरस्म अपय फ्रस्तरतेम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अपाँम् नसार्म् यज्ञमइदे । नइरीम् सइहेम् यज्ञमइदे । तख्मेम् दामोइश् उपमनेम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाँम् उर्वाँनो यज्ञमइदे यो अपओनाँम् फ्रवपयो ॥

रतूम् वर्रज्ञ२तेम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाँम् यो अपहे अपनोतेमो यो अपहे जध्मूश्तेमो । वीस्प स्रवाओ जरथुश्चि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वरश्त श्यओथ्न यज्ञमइदे वरश्तच वरश्यमनच ॥

येज्हे हाताँम् ..... तास्चा यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

(2) 1. West, Sp, TDA : अपओनाँम् 2. Geld : उज्दख्युनाँम् (3) 1. Sp : यस्ते 2. West & TDA : वइहो 3. Sp : अइहुश्च; West & TDA : अइहुश्च  
(4) 1. West, Sp, TDA : ह२दात.



## कर्त १७

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अपम् वोहू° ॥ (सँ वार्)

अइन्नि-गैर्रध्महि यस्नहे हस्रद्धातोइश् हुमतच हूस्तच ह्वस्तच अइन्नि-  
गैर्रध्महि ॥ अपम् वोहू° ॥ १ ॥ (सँ वार्)

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

॥ नैमो वै गाथो अपओनीश् ॥

उस्ता अह्माइ° ॥ यस्न ४३ ॥

तत् थ्वा पॅरसा° ॥ यस्न ४४ ॥

अत् फ्रवक्ष्या° ॥ यस्न ४५ ॥

काँम् नैमोइ ज़ाँम्° ॥ यस्न ४६ ॥

## कर्त १८

ज्ञोत्र:-

अहुरम् मज्दाँम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् अपवनम्  
अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ्रवषीम् यज्ञमइदे । अमैषे स्पँतै  
अपओनाँम् यज्ञमइदे । अपाउनाँम् वडुहीश् सरो स्पँतो फ्रवषयो यज्ञमइदे  
अस्त्वतो मनह्याच । अपनोतैमम् रथ्वाँम् यज्ञमइदे यओतुश्तैमम् यज्ञतनाँम् हङ्गहनु-  
श्तैमम् अपहे रथ्वाँम् अइन्निसाँस्तैमम् जध्मूश्तैमाँम् अपओनो अपहे रथ्वो  
रतुफ्रितीम् यज्ञमइदे ॥

उस्तवइतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे मत्-अप्रस्मनाँम्  
मत्-वचस्तश्तीम् मत्-आज़इँतीम् मत्-पॅरस्वीम् मत्-पइति-पॅरस्वीम् मत् वघ्जिब्याच  
पल्वयस्च हुफ्रमैरताँम् फ्रमैरन्नाँम् हुफ्रायश्ताँम् फ्रायओज्यँताँम् । एवद्धि दाँम्  
एवद्धि चिथ्रे एवद्धि जओषे एवद्धि क्षथ्रे एवद्धि रतवो एवद्धि आयसम् यत् अहुरहे  
मज्दो फ्रओरैत् फ्रक्ष्ने अवि मनो ज़ज्दातोइत् अङ्हुयत् हच ॥



अहुनम् वइरीम् अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अहुमँ॑तम् रतुमँ॑तम्  
अपवनम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ह्यो ज्ञी अस्ति अहू॑मच रतू॑मच यो अहुरो  
मज्जदो ॥ ० ॥ ( चिहार् बार )

उश्त अहुरम् मज्जदाम् यज्ञमइदे । उश्त अमँ॑पै स्पँ॑तै यज्ञमइदे । उश्त  
नरम् अपवनम् यज्ञमइदे । उश्त पओइर्याम् अपओनो स्तीम् यज्ञमइदे । उश्त-  
तातम्च नहरे अपओने यज्ञमइदे ॥ १ ॥

वीस्पायू॑मच उश्ततातम् यज्ञमइदे या नर्श साद्र' द्रवतो' । उश्ततातम्  
अकरनम् यज्ञमइदे । उश्तताइत्यच वीस्पम् अपवनम् हँ॑तम्च वव॑तम्च  
बूश्य॑तम्च यज्ञमइदे ॥ २ ॥

[ उश्त अहुरम्.....अपओने यज्ञमइदे ॥ वीस्पायू॑च उश्ततातम्.....बूश्य॑तम्च यज्ञमइदे-दु बार ]

उश्तवइत्यो गाथयो ह॑दाता यज्ञमइदे । उश्तवइत्यो गाथयो  
यज्ञमइदे । हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च फ्रस्त्रओथ्रम्च फ्रमरँथ्रम्च  
फ्रगाथ्रम्च फ्रायस्तीम्च । थ्रवाम् आत्रम् अहुरहे मज्जदो पुथ्रम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्ञमइदे । हध-ज्ञओथ्रम् हध-अइन्योइहनम् ..... वरस्तच वरँश्यमनच ।

येञ्हे हाताम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ।

अपँ॑म् वोहू॑ ॥

ज्ञोतः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अपातृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

॥ नमो वै गाथो अपओनीश ॥

स्पँ॑ता मइन्यू वहिस्ताचा मनइहा° ॥ यत्न ४७ ॥

येज्ञी अदाइश् अपा दुजँ॑म् वै॑इहइती° ॥ यत्न ४८ ॥

अत् मा यवा वै॑द्वो पफ्रे मज्जिस्तो° ॥ यत्न ४९ ॥

कत् मोइ उर्वा इसे चद्या अवइहो° ॥ यत्न ५० ॥

#### Karta 18

(2) 1. West : साद्रा द्रवतो; Sp : साद्रा द्रँवतो

(3) 1. TDA : हाइतीश्च.

## कर्त १९

ज्ञोतः-

अहुरम् मज्दाम् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । जरथुश्चम् अपवनम् अपहे रतूम यज्ञमइदे । जरथुश्चहे अपओनो फ्रवषीम् यज्ञमइदे । अमैषै स्पँतै अपओनाम् यज्ञमइदे । अपाउनाम् वडुहीश सूरानो स्पँतातो फ्रवषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनद्याच । अपनोतैम् रथ्वाम् यज्ञमइदे यअेतुश्तैम् यज्ञतनाम् हइहनु-  
श्तैम् अपहे रथ्वाम् अइन्निसाँस्तैम् जध्मूश्तैमाँम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ्रितीम् यज्ञमइदे ॥

स्पँता-मइन्यूम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम यज्ञमइदे मत्-अप्रस्मनाम् मत्-वचस्तशतीम् मत्-आज्ञइतीम् मत्-पँरस्वीम् मत्-पइति-पँरस्वीम् मत्-वघ्जिब्याच पत्ब्यस्च हुफ्रमँरताँम् फ्रमँरन्नाँम् हुफ्रायश्ताँम् फ्रायअेज्यँताँम् ॥ ख्वह्नि दाम् ख्वह्नि चिथ्रे ..... मनो ज्ञदातोइत् अइहुयत् हच ॥ ० ॥

स्पँतैम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे । स्पँतैम् अमैषै स्पँतै यज्ञमइदे । स्पँतैम् नरम् अपवनम् यज्ञमइदे । स्पँतैम् परस्-रथ्वम् यज्ञमइदे । स्पँताँम् वडुहीम् आर्मइतीम् यज्ञमइदे । स्पँतो-दाताइश दामान् अपवनो यज्ञमइदे । दामान् मनस्-पओइर्य अपवनो यज्ञमइदे । रतूम वीस्पो-वीध्वोइहम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाम् ॥ १ ॥

हरँ रओचो यज्ञमइदे । हरँ वरँजिश्तम् वरँजिमनाँम् यज्ञमइदे । हरँच अमैषै स्पँतै यज्ञमइदे । हरँस्तो<sup>२</sup> माँथो यज्ञमइदे । ख्वन्वइतीश अपहे<sup>३</sup> वरँजो यज्ञमइदे । आतत् ख्वरँनो यज्ञमइदे । आतरँ दात वाँथ्व यज्ञमइदे । अपव फ्रथस्वो<sup>४</sup> यज्ञमइदे । दामीम् यज्ञमइदे याँम् आर्मइतीम् स्पँताँम् येहे दाथ्रे अपहेच अपओ-  
नाँम्<sup>५</sup> अप-पओइर्यनाँम्<sup>५</sup> दामनाँम् ॥ २ ॥

[ स्पँतैम् अहुरम्.....यिम् अहुरम् मज्दाम् ॥ हरँ रओचो.....अप-पओइर्यनाँम् दामनाँम्-डु बार् ]

स्पँता-मइन्यूउश गाथयो हँदाता यज्ञमइदे । स्पँता-मइन्यूउश

## Karta 19

(2) 1. Sp: वरँजिम्नाँम् 2. Sp: हरँस्तो 3. Geld, West, TDA drop : अपहे 4. Sp: फ्रिथ स्वी 5. West, Sp, TDA: अपओनाँम् अप-पओइर्यनाँम्च.



गाथयो यज्ञमइदे हाइतिश्च' अफ्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च फ्रस्त्रओथ्रम्च  
फ्रमर्रथ्रम्च फ्रगाथ्रम्च फ्रायस्तीम्च । थ्र्वाम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनेम्  
अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हध-ज्रओथ्रम् हध-अइव्याओइहनेम् ..... वरश्च वरश्यम्च ।  
येज्हे हाताम् ..... तास्चा यज्ञमइदे ॥

अपम् वोहू° ॥

ज्ञोतः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

॥ नमो वै गाथो अपओनीश् ॥

वोहू क्षथ्रम् वइरीम्° ॥ यत्न ५१ ॥ ३ ॥

कर्त २०

ज्ञोतः-

अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् अपवनेम्  
अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ्रवषीम् यज्ञमइदे । अमपै स्पँतै  
अपओनाम् यज्ञमइदे । अपाउनाम् वडुहीश् सूरतो स्पँतो फ्रवषयो यज्ञमइदे  
अस्त्वतो मनह्याच । अपनोतमम् रथ्र्वाम् यज्ञमइदे यओतुश्तमम् यज्ञतनाम् हइहनु-  
श्तमम् अपहे रथ्र्वाम् अइविनसाँस्तमम् जध्मूश्तमाँम् अपओनो अपहे रथ्र्वो  
रतुफ्रितीम् यज्ञमइदे । वोहूक्षथ्राम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ।  
मत्-अफ्रस्मनाम् मत्-वचस्तस्तीम् मत्-आज्जइस्तीम् मत्-पँस्वीम् मत्-पइति-पँस्वीम्  
मत्-वधिज्जव्याच पत्व्यस्च हुफ्रमर्रताम् फ्रमर्रम्नाम् हुफ्रायस्ताम् फ्रायओज्यस्ताम् ॥  
एवहि दाँम् एवहि चिथ्रे ..... ज़ज्दातोइत् अइहुयत् हच ॥ ० ॥

वोहू क्षथ्रम् यज्ञमइदे । क्षथ्रम् वइरीम् यज्ञमइदे । अयोक्षुस्तम्' यज्ञमइदे ।  
वच अर्शुध्व<sup>२</sup> वारथ्रघ्नीश्<sup>२</sup> दओवोघ्नीत यज्ञमइदे । अवत् मिज्देम्' यज्ञमइदे ।

(3) 1. TDA : हाइतीश्च.

Karta 20

(1) 1. West & TDA : अयओक्षुस्तम्; Sp : अयओक्षस्तीम् 2. West, Sp,  
TDA : अर्शुध्व वारथ्रघ्नीश् 3. West & TDA : मीज्देम्.



अवत् दस्वरं यज्ञमइदे । अवत् वओषज्ञम् यज्ञमइदे । अवत् फ्रदथम् यज्ञमइदे ।  
अवत् वरदथम् यज्ञमइदे । अवत् वरथघ्नम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

यत् अस्ति अस्तरं च वोहूक्षथ्राम् वहिस्तोइस्तीम् फ्रमरति' हुमतनाम् च  
हूस्तनाम् च हूरस्तनाम् च पइतिस्तातै अ दुश्मतनाम् च दुज्जुस्तनाम् च दुज्ज्वरस्तनाम् च  
उज्ज्वरज्ञा इ मावोय मिथो-मतनाम् च मिथोस्तनाम् च मिथो-वरस्तनाम् च ॥ २ ॥

[ वोहू क्षथ्रम्.....मिथो-मतनाम् च मिथोस्तनाम् च मिथोवरस्तनाम् च-दु वार ]

वोहूक्षथ्रयो गाथयो ह॒ दाता यज्ञमइदे । वोहूक्षथ्रयो गाथयो यज्ञमइदे  
हाइतिश्च अफ्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम् च फ्रस्त्रओथ्रम् च फ्रमरथ्रम् च फ्रगाथ्रम् च  
फ्रायस्तीम् च । थ्रवाम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ।  
हध-ज्ञओथ्रम् हध-अइज्योइहनेम् ..... वरस्तच वरश्यमनच ।

येज्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

अपम् वोहू° ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अपम् वोहू° ॥ ( सँ वार )

येज्हे मे अपात् हचा ..... वागम् अइवी-वइरिश्तेम् ॥ यज्ञ १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- सँओषो इधा अस्तू ..... यँ नो इस्तो ॥ यज्ञ १५.३ ॥

अव पधो अव ज्ञस्तै ..... अपओनो यँ नो इस्तो ॥ वीस्प. १५.१-५ ॥

\*अपरहेच यस्त्रहे हस्रहातोइश फ्रवाकअच ..... सँओषो अस्तू द्यत्  
पओउर्वीम् तत् उस्तेमम्चीत् ॥ Cf. वीस्प. १५.२-५ ॥

(2) 1. Geld : फ्रमरति.

\* This is a peculiar arrangement of the Yasna Haptaṅhāiti ( Yasna 35-42 ) being recited by the रास्पी alone. This gives some respite to the ज्ञोत्र, who had already recited this portion alone. Therefore this additional recitation is named as अपर यज्ञ हस्रहाइति.



- ज्ञोत्:- यथा अहू वड्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे भूते ।
- रास्पी:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो भ्रओत् ।
- ज्ञोत्:- अवथात् इधा सँरओपो अस्तू ..... अपओनो यँ नो इस्तो ॥  
 अव पधो अव ज्रस्तँ ..... अपओनो यँ नो इस्तो ॥  
 अपरहेच यस्तहे हसङ्गहातोइश फ्रवाकअच ..... सँरओपो अस्तू ॥  
 स्रओषँम् अषीम् यज्मइदे ..... वरुस्तच वरुश्यम्नच ॥ यत्न ५७.४ ॥  
 येज्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्मइदे ॥
- रास्पी:- अपँम् वोहू° ॥ ( सँ बार )  
 अपरहेच यस्तहे हसङ्गहातोइश ह२दाता क्ष्नओथ्र यस्ताइच वक्षाइच  
 क्ष्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच ॥
- रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो ज्रओता फ्रा मे भूते ।
- ज्ञोत्:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो भ्रओत् ।
- रास्पी:- अहुरँम् मज्दाम्° ॥ यत्न ३५ ॥  
 अह्या थ्वा आथ्रो° ॥ यत्न ३६ ॥  
 इथा आत् यज्मइदे अहुरँम् मज्दाम्° ॥ यत्न ३७ ॥  
 इमाम् आअत् ज्राम्° ॥ यत्न ३८ ॥  
 इथा आत् यज्मइदे गँउश उर्वानिम्चा° ॥ यत्न ३९ ॥  
 आहू अत् पइती° ॥ यत्न ४० ॥  
 स्तूतो गरो° ॥ यत्न ४१ ॥  
 यथा अहू वड्यो° ॥ ( चिहार बार )  
 अपँम् वोहू° ॥ ( सँ बार )  
 अपरँम् यस्तँम् स्ररँम् हसङ्गहाइतीम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्मइदे ॥  
 येज्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्मइदे ॥  
 यज्मइदे वँ अमँपा स्पँता अपरहे यस्तहे हसङ्गहातोइश ह२दाता । अपाम्चा  
 खो यज्मइदे ..... वीस्पाँस्चा अमँपाँ स्पँताँ यज्मइदे ॥ यत्न ४२.१-६ ॥  
 येज्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्मइदे ॥ ३ ॥

## कर्त २१

ज्ञोतः-

अहुरम् मज्झदाम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्जमइदे ..... रतुफ्रितीम् यज्जमइदे ।  
 अपरम् यस्सम् सूरम् हसइहाइतीम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्जमइदे मत्-अप्पस्मन्नम्  
 मत्-वचस्तस्तीम् मत्-आज्झइत्तीम् मत्-परस्सम् मत्-पइति-परस्सम् मत्-वच्चिज्ज्याच  
 पल्लयस्स च हुप्पमरत्तम् फ्रमरत्तम् हुप्पायस्सत्तम् फ्रायअज्जयत्तम् ॥ ख्वह्नि दाम् ख्वह्नि  
 चित्रे ..... मनो ज्जइदातोइत् अइहुयत् हच ॥ ० ॥

अवि' अपाँम्च वडुहीनाँम्<sup>२</sup>  
 उर्वरनाँम्च ख्ववरीरनाँम्<sup>३</sup>  
 अपओनाँम्च फ्रवपिनाँम्  
 यस्सम् गेरँध्महि वल्लम्च ।  
 अवि' ओइहाँचित् यो वडुहीश्  
 यो आपो योस्च उर्वरो  
 योस्च अपओनाँम् फ्रवपयो  
 यस्सम् गेरँध्महि वल्लम्च ॥ १ ॥  
 अवि' गँउश् अवि गयेहे  
 अवि' माँथहे स्पँतहे  
 अपओनो वरँज्यडुहहे<sup>२</sup>  
 यस्सम् गेरँध्महि वल्लम्च ।  
 अवि' तव अहुर मज्झ  
 यस्सम् गेरँध्महि वल्लम्च ।  
 अवि' तव ज़रथुश्त्र  
 यस्सम् गेरँध्महि वल्लम्च ।

## Karta 21

- (1) 1. Sp: अव 2. West, Sp, TDA: वडुहिनाँम् 3. West & TDA: ख्वविनाँम्; Sp: ख्ववरीरनाँम् (2) 1. Sp: अव 2. West, Sp, TDA: वरँज्यडुहहे.



अवि' तव रत्वो<sup>२</sup> वरंज  
 यस्तम् गेरध्महि वक्षम्च ।  
 अवि' अमपनाम् स्पेस्तनाम्  
 यस्तम् गेरध्महि वक्षम्च ॥ २ ॥

सओतम्च मरुदिकम्च यज्ञमइदे । सओतम् वक्षनम् यज्ञमइदे ।  
 मरुदिकम् वक्षनम् यज्ञमइदे । फ़ाराइति वीदुषे' यज्ञमइदे । यत् अस्ति अस्तरं  
 एवादअनाइश् अपओनीश् । नमो वोहु अधवीम्<sup>२</sup> अत्वअपेम् यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

[ अवि अपाँम्च वडुहीनाम्.....नमो वोहु अधवीम् अत्वअपेम् यज्ञमइदे १-३ -दु बार ]

अपरम् यस्तम् यज्ञमइदे । अपरहे यस्तहे यस्तम् यज्ञमइदे । अपरहे यस्तहे  
 यज्ञमइदे । हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च फ़स्रओथ्रम्च फ़मरथ्रम्च  
 फ़गाथ्रम्च फ़ायस्तीम्च ॥ थ्वाम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनम् अपहे  
 रतूम् यज्ञमइदे । हध-ज्जओथ्रम् हध-अइव्योइहनम् ..... वरश्तच वरश्यम्नच ।  
 येज्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

### कर्त २२

जोत उ रास्पी:-

अपेम् वोहु वहिश्तेम् अस्ती ।  
 उश्ता अस्ती उश्ता अद्वाइ ।  
 ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपेम् ॥ ( स बार )

अय अइविगर अय अइविजरत या अमपनाम् स्पेस्तनाम् सओश्यस्तौम्च'  
 अपओनाम् गवे अधाइश् ताइश् श्यओध्नाइश् याइश् वहिश्ताइश् फ़ओश्यामहि<sup>२</sup> ॥ १ ॥  
 याम् अपव वडुहीम्' अपयाम्<sup>२</sup> वओध ताम् द्वाओ अवीध्वो । मा अपअम

- (2) 1. Sp: अव 2. West & TDA: रत्वो (3) 1. Geld: वीदीषे  
 2. Sp: अध्वीम् (4) 1. West, Sp, TDA: हाइतीश्च.

### Karta 22

- (1) 1. Sp: सओष्यस्तौम्च 2. West, Sp, TDA: फ़ओष्यामहि (2) 1.  
 West & TDA: वडुहीम् 2. TDA: अप्याम्.

पओउवो<sup>३</sup> वयोइत्<sup>३</sup> मा मनइह मा वचइह मा श्यओथन मा अध कथचिन  
पइति जिमे ॥ अप्पम् वोहू<sup>०</sup> ॥ २ ॥

[ अय अइविगर ..... अध कथचिन पइति जिमे । अप्पम् वोहू<sup>०</sup>-सँ बार ]

यथा अहू वइर्यो<sup>०</sup> ॥ ( डु बार )

वइहुच वइहुयोस्च आफ्रीनामि वीस्पयो अपओनो स्तोइश .....  
वीस्पयो द्रवतो स्तोइश ॥ यत्न ५२.१-८ ॥

॥ नैमो वै गाथो अपओनीश ॥

वहिस्ता ईशितश<sup>०</sup> ॥ यत्न ५३ ॥

### कर्त २३

ज्ञोत्:-

अहुरम् मज्झांम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्मइदे । ..... रतुफ्रितीम्  
यज्मइदे । वहिस्तोइशतीम् गाथांम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज्मइदे मत्-अप्पस्मनांम्  
..... अइहुयत् हच ॥ ० ॥

वहिस्तम् अहुरम् मज्झांम् यज्मइदे । वहिस्तम् अम्पै स्पेत्तै यज्मइदे ।  
वहिस्तम् नरम् अपवनेम् यज्मइदे । वहिस्तम् अप्पम् यज्मइदे । वहिस्त चिथ  
यज्मइदे या स्तओत येस्न्य । वहिस्तांम् ईशतीम् यज्मइदे यांम् अपहे वहिस्तहे ।  
वहिस्तम् अहूम् अपओनांम् यज्मइदे रओचइहम् वीस्पो-खाथ्रम् । वहिस्तहे  
अइहँउश वहिस्तांम् अयनांम् यज्मइदे ॥ १ ॥ ( डु बार )

वहिस्तोइस्तोइश गाथयो ह२दाता यज्मइदे । वहिस्तोइस्तोइश गाथयो  
यज्मइदे हाइतिश्च अप्पस्मनाच वचस्च वचस्तशतीम्च ..... फ्रायशतीम्च ॥  
थ्वांम् आत्रम् अहुरहे मज्झांम् पुथ्रम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्मइदे । हध-ज्जओथ्रम्  
..... वरइतच वरइयम्नच ॥

येज्जहे हातांम् ..... तास्चा यज्मइदे ॥



अपम् वोहू° ॥

ज्ञोतः- यथा अहू वड्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत उ रास्पी:-

आ अइर्यमा इश्यो रफ्रध्राइ ज२तू ।

नरव्यस्चा नाइरिव्यस्चा ज़रथुश्त्रहे ।

वड्हैउश रफ्रध्राइ मनड्हो ।

या दअेना वडरीम् हनात् मीज़्दम् ।

अपद्या यासा अपीम् ।

याँम् इश्याँम् अहुरो मसता मज्दो ॥ ( चिहार बार )

अपम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

अइर्यमनम् इपीम् यज़मइदे अमव२तम् वर्रथाजनम् वित्वअेपड्हम् मजिश्तम् अपहे स्रवड्हाम् । गाथो स्प२तो रतुक्षथो अपओनीश यज़मइदे । स्तओत येस्य यज़मइदे । या दाता अड्हैउश पओउरुयेद्या ॥

येञ्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज़मइदे ॥

अहुरम् मज्दाम् अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे ..... रतुफ्रितीम् यज़मइदे । अइर्यमनम् इपीम् अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे । मत्-अप्रस्मनम् ... .. अड्हुयत् हच ॥

आत्रम्च इध अहुरहे मज्दो पुथ्रम् यज़मइदे ..... पोइथ्य अपस्च जेमस्च उर्वरोस्च यज़मइदे ॥ वीस्प. १६.१-३ ॥ ( दु बार )

अवत् मीज़्दम् यज़मइदे । अवत् दस्वरं यज़मइदे । अवत् वअेपज़म् यज़मइदे । अवत् फ्रदथम् यज़मइदे । अवत् वर्रदथम् यज़मइदे । अवत् वर्रथ्रघ्नम् यज़मइदे । यत् अस्ति अ२तरं अहुन वड्य अइर्यमन फ्रमरति हुमतनाँम्च हूख्तनाँम्च हूरश्तनाँम्च पइतिश्तातैअे दुश्मतनाँम्च दुज़्ख्तनाँम्च दुज़्वरश्तनाँम्च उज़्वरज़ाइ मावोय मिथो-मतनाँम्च मिथोख्तनाँम्च मिथो-वरश्तनाँम्च ॥ ( चिहार बार )

अइर्यमनो इश्येहे ह२दाता यज़मइदे । अइर्यमनो इश्येहे यज़मइदे । अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च ..... फ्रायश्तीम्च ॥ थ्वाम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे । हध-ज़ओथ्रम् ..... वरश्तच वरश्यमनच ॥

येञ्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्मइदे ॥

अपेम् वोहू° ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवञ्जो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

वीस्पो गअथोस्च° ॥ यत्न ५५ ॥

सेरओषो इधा अस्तू° ॥ यत्न ५६ ॥

अपेम् वोहू° ॥ ( सँ वार् )

स्रओषहे अण्येहे तल्महे तनु-माँथहे दर्षि-द्रओश आहूइर्येहे क्ष्नओथ  
यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयअच ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवञ्जो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

स्रओपेम् अषीम् हुरओधेम् वेर्रथाजनम् फ्रादत्-गअथेम् अपवनम् अपहे  
रतूम् यज्मइदे । यो पओइर्यो मज्दो दामाँन्° ॥ यत्न ५७ ॥

[ †स्लोश अशो ..... वै-रसात् अजेदून् बात् ]

यथा अहू वइर्यो° ॥ ( ड वार् )

यल्लेम्च वल्लेम्च .....अओजस्च ज्वरँच आप्रीनामि स्रओषहे अण्येहे  
तल्महे तनु-माँथहे दर्षि-द्रओश आहूइर्येहे ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अपेम् वोहू° ॥ ( सँ वार् )

येञ्हे मे अपात् हचा ..... वागँम् अइवी-वइरिस्तम् ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

† The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a  
whisper ( Bāz ). For the full text see page 167.



रास्पी:- सँरओपो इधा अस्तू अहुरहे मज्दो यस्नाइ सँविशतहे अपओनो यँ नो इस्तो । अव पधो अव जस्तँ ..... अपओनो यँ नो इस्तो । प्रपूषहेच माँथहे फ्रवाकअच ..... स्रओपो अस्तू ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तँमँचीत् ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे श्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत्र:- अवथात् इधा सँरओपो अस्तू अहुरहे मज्दो यस्नाइ सँविशतहे अपओनो यँ नो इस्तो । अव पधो अव जस्तँ ..... वीस्पयो साँचत्च अपओनो स्तोइश यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअच ॥ स्रओपो अस्तू । स्रओषम् अपीम् यज्ञमइदे । रतुम् वरँज्-तम् यज्ञमइदे । यिम् अहुरम् मज्दाम् ..... वरँश्तच वरँश्यमनच ॥ येज्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

ज्ञोत्र:- \*तत् सोइधिश तत् वरँथ्रम् ..... प्रपूषँ चरँकँरमही ॥

रास्पी:- §१ है-प्ता गँउश्चा अपद्धाचा अपओनस्चा अपावइर्योस्चा स्तोइश ॥

२ हइथ्यो वइहुदो येज्हे वँ मसानस्चा वइहानस्चा स्रयनस्चा चरँकँरमही ॥

३ हैचा ना प्रपूषो ..... अथा नो थ्राज्दम् ॥

४ थ्राज्दम् नँ वइहवो ..... अथा नो थ्राज्दम् ॥

५ पइरी मनो पइरी वचो ..... मइन्यवे ददँमही ॥

६ हउर्वप्रवो द्रवो-गअथा ..... हउर्वातो अमँरतातो ॥

७ हउर्वाँम् हँदाइतीम् ..... अवत् यात् हँरँ अवाची ॥

ज्ञोत्र:- है-प्ता गँउश्चा अपद्धाचा अपओनस्चा अपावइर्योस्चा स्तोइश ..... इमो रओचो वरँज्जिस्तम् वरँज्जिमनाँम् अवत् यात् हँरँ अवाची । स्तओत येस्य यज्ञमइदे या दाता अइहँउश पओउरुयेद्या ॥

\* See Yasna 58 for the full text.

§ The student is advised to refer to the diagram No. 3, wherein the various places are mentioned for the रास्पी to stand and to recite the verses 1-7 that follow, going from one place to another. This is an indication that he, the रास्पी, is representing the seven officials who used to be conducting the Yasna along with the ज्ञोत्र in ancient times.



ज्ञोत् उ रास्पी:-

अहुरम् मज्दाँम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अमेषा स्पँता हुक्ष्वा  
हुधोइहो यज्ञमइदे । अस्न्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् अपवन्नम् अपहे  
रतूम् यज्ञमइदे । ..... पँनो-मोइहम् वीपसथम् अपवन्नम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ॥

रतवो मइन्यव यज्ञमइदे । रतवो गअइथ्य यज्ञमइदे ..... गओदायूम्  
नरम् अपवन्नम् यज्ञमइदे ॥

वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँति अपहे रतवो थ्रयस्च थ्रिसाँस्च  
नज्दिश्त पइरिश्-हावनयो ..... इमँस्च पोइथहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम्  
मज्दाँम् । रतवो वीस्पे मज्दिश्त यज्ञमइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सरँध ।  
अपओनाँम् वडुहीश् सूरौ स्पँताओ फ्रवेषयो स्तओमि ज्वयेमि उफ्रयेमि यज्ञमइदे  
..... आ सओइयँतात् वँरँथ्रन्त\* ॥

### Karta 23

\* We would like to append an interesting note explaining one of the main ideas behind the ritual of the Yasna and the Vísparat. It is to the effect that man is helplessly struggling between two opposite influences during his early life. The pair of pedestals (Mahrue which derivately mean crescent-shaped) is a symbol of these opposite poles and the Bərəsman (bunch of wires) represents the vital forces in man. The wires are tied together with अइव्योइहन्, a girdle prepared from a palm-leaf. At the beginning of the Yasna ceremony, the two ends of the girdle after tying the knots appear separate, when the bunch is placed on the two pedestals. At a later stage, the girdle is connected up with the Horn of the pedestal, which is facing the Fire-Altar (Yasna 15.1). This shows the stage, when man's mind is completely engrossed in earthly things, emotions and passions. Now at this stage, when we are reciting Vísparat 23, corresponding to Yasna 59.28, the bond is removed and is disentangled from the Horn, showing the liberation of man's soul from the material plane of existence. The two Horns (cf. चत्वारि शृङ्गाः-ऋसं. ४.५८.३) represent the polarity of man's nature, the one crescent-shaped pole facing the Fire-Altar is the lower nature in man; and the one, which is facing the ज्ञोत्, whose left hand is placed on the Bərəsman-end resting on the Horn, represents the spiritual refined nature of man.

वीस्प.... १७



ज्ञोत् उ रास्पी:-

वैश्वानरम् अहुरधातम् यज्ञमइदे । सओश्यं तम् वैश्वानरम् यज्ञमइदे ।  
इमत् वैश्वानरम् हव-ज्ञओश्रम् ..... वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् पइति  
रतूम् सावइहअम् वीसीम्च पइति रतूम् रतवो वीस्पे मज्जिस्त पइति रतूम् ॥  
येज्ञहे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ यत्न ५९.२८-२९ ॥

रास्पी:- वइहु तू ते वइहओत् वइहो बुयात् ... प्रायो-ह्वस्तो ॥ यत्न ५९.३० ॥  
ज्ञोत्:- जम्यात् वो वइहओत् वइहो मा वो जम्यात् अकात् अपो मा मे जम्यात्  
अकात् अपो ॥ यत्न ५९.३१ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

यथा अहू वइर्यो° ॥ ( दह् बार )

अपम् वोहू° ॥ ( दह् बार )

अहुनम् वइरीम् यज्ञमइदे । अपम् वहिस्तम् स्रअस्तम् अमपम् स्पं तम्  
यज्ञमइदे । प्रपूपो-माँश्रम् हवओस्तम् यज्ञमइदे ..... या दाता अइहँउश  
पओउरुयेद्या ॥ यत्न ५९.३३ ॥

येज्ञहे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो° ॥

रास्पी:- येज्ञहे मे अपात् हचा ..... पइरिचा जसाइ वंता ॥

येज्ञहे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

अपम् वोहू° ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

यथा अहू वइर्यो° ॥ ( दु बार )

यत्नम्च वत्नम्च हुवैरतीम्च उस्त-वैरतीम्च ..... स्रवहि उरुनअच  
दरघे हवइहे ॥ यत्न ६२.१-६ ॥

अपम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

वैश्वानरम् पइति-वैरत हव-ज्ञओश्र दयुपो अहुरहे मज्जदो रअवतो ख्वर-  
नडुहतो अमपनाम् स्पं तनाम् थ्राम् आत्रम् अहुरहे मज्जदो पुथ्रम् आयेसे येस्तित् ।

अअस्म आयेसे येसित वओइधि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमाँम् अइहुयाँम्च  
अण्यौम्च रथ्वौम्च रतुफ्रितीम्च आयेसे येसित । क्षनूमइने अहुरहे मज्दो अमप-  
नौम् स्पँतनौम् सओषहे अण्येहे आथो अहुरहे मज्दो रथ्वो वँरजतो यो अपहे ॥

आयेसे येसित अस्न्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनँअे अपओने अपहे  
रथ्वे । आयेसे येसित सावइहँअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे ..... योइ हँति  
अपहे रतवो हावनोइश् रथ्वो ॥ यत्न ३.५-१९ ॥

अअस्म आयेसे येसित वओइधि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमाँम्  
अइहुयाँम्च अण्यौम्च रथ्वौम्च रतुफ्रितीम्च । आयेसे येसित क्षनूमइने अहुरहे  
मज्दो रअेवतो र्वँरनडुहतो अओण्तो-नामनो यजतहे ॥ ( दु वार् )

आयेसे येसित अपओनाम् फ्रवणिनाँम् ..... नवानज्दिस्तनौम् फ्रव-  
पिनाँम् । आयेसे येसित वीस्पअइव्यो वइहुधाव्यो ..... अपात् हच यत्  
वहिस्तात् ॥ फ्रवराने मज्दयखो... क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच ॥ cf. यत्न ३.२२-२४ ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

इम हुमताच हूस्ताच हूरस्ताच इमाँ म्यज्दाँस्च ज्ञओथाँस्च अअस्माँस्च  
वओइधीम्च तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमाँम् अइहुयाँम्च अण्यौम्च रथ्वौम्च  
रतुफ्रितीम्च पइरिच ददँमहि आच वअेधयमहि ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि अहुराइच मज्दाइ ..... क्षनओथाइच  
फ्रसस्तयअेच ॥ यत्न ४.२ ॥

आअत् दीश् आवअेधयमहि । इम हुमताच हूस्ताच हूरस्ताच इमाँ  
म्यज्दाँस्च ज्ञओथाँस्च अअस्माँस्च वओइधीम्च तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमाँम्  
अइहुयाँम्च अण्यौम्च रथ्वौम्च रतुफ्रितीम्च पइरिच ददँमहि आच वअेधयमहि ॥



आअत् दीश आवअधयमहि अमॅषअेइव्यो स्पॅ५तअेइव्यो ..... श्येइ५ति योस्च उइति ॥ यत्न ४.४ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि अस्न्यअेइव्यो अपहे रतुव्यो हावनैअे अपओने अपहे रथ्वे यस्नाइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश आवअधयमहि सावङ्हअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्नाइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ..... योइ हॅ५ति अपहे रतवो हावनोइश रथ्वो यस्नाइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ यत्न ४.८-२२ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वरॅनडुहतो क्षनओथ यस्नाइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

आअत् दीश आवअधयमहि अपओनाँम् फ़वपिनाँम् ..... नवान-जिदश्तनाँम् फ़वपिनाँम् यस्नाइच वल्हाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥ यत्न ४.२४ ॥

आअत् दीश आवअधयमहि वीस्पअेइव्यो वङ्हहुधाव्यो ..... अपात् हच यत् वहिस्तात् । अमॅपा स्पॅ५ता हुक्षथा हुधोइहो यज्मइदे ॥ cf. यत्न ४.२५ ॥

येअहे हाताँम् ..... तोस्चा यज्मइदे ।

ज्ञोतुः- अह्या थ्ना आथो वरॅज्ना ..... अवत् यात् ह्वरॅ अवाची ॥ यत्न ३६ ॥

येअहे हाताँम् ..... तोस्चा यज्मइदे ॥

ज्ञोतु उ रास्पोः-

दध्वोइहॅम् अहुरॅम् मज्दाँम् यज्मइदे । अमॅपा स्पॅ५ता हुक्षथा हुधोइहो यज्मइदे । अस्न्य अपवन अपहे रतवो यज्मइदे । हावनीम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज्मइदे । सावङ्हअेम् वीसीम्च अपवनॅम् अपहे रतूम् यज्मइदे ..... रतवो वीस्पे मज्जिस्त यज्मइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सरॅध ॥ यत्न ६.१-१६ ॥

अअेस्माँस्च वओइधीम्च यज्मइदे । तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमाँम् अङ्हहुयाँम्च अण्यँम्च रथ्वँम्च रतुफ़ितीम्च यज्मइदे । अहुरॅम् मज्दाँम् रअेव५तॅम् ख्वरॅनडुह५तॅम् यज्मइदे । अपओनाँम् वङ्हहीश सूरुओ स्पॅ५तो फ़वपयो



यज्ञमइदे । वीस्पे अपवनो यज्ञत यज्ञमइदे । हावनीम् पइति रतूम सावइहअम् वीसीम्च पइति रतूम ॥

येज्ञहे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत उ रास्पी:-

अषम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

अषय दधामि असेस्म वओइधि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमाम् अइहुयाम्च अप्याम्च रथ्वाम्च रतुफ्रितीम्च । अषय दधामि इन्मइने अहुरहे मज्दो अमषनाम् स्पँतनाम् सओषहे अष्येहे आथो अहुरहे मज्दो रथ्वो वँरज्ञतो यो अपहे ॥

अषय दधामि अस्नयअइव्यो अपहे रतुव्यो हावनँअे अपओने अपहे रथ्वे । अषय दधामि सावइहँअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे ..... योइ हँति अपहे रतवो हावनोइश् रथ्वो ॥ यस्त्र ७.५-१९ ॥

अषय दधामि असेस्म वओइधि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमाम् अइहुयाम्च अप्याम्च रथ्वाम्च रतुफ्रितीम्च इन्मइने अहुरहे मज्दो रअेवतो र्वँरनडुहतो अओणतो-नामनो यज्ञतहे ॥ ( डु बार )

अषय दधामि अपओनाम् फ्रवपिनाम् ..... नवानज्दिशतनाम् फ्रवपिनाम् ॥ यस्त्र ७.२२ ॥

अषय दधामि वीस्पअइव्यो वइहुधोव्यो ..... अपात् हच यत् वहिस्तात् । अषय नो पइति-जम्यात् ..... वीस्पाइ यवे ॥ cf. यस्त्र ७.२३-२५ ॥

यथा अहू वइर्यो° ॥ ( डु बार )

ज्ञोत:- यथा अहू वइर्यो यो सओषावरँज्ञो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

ज्ञोत:- वइहुच वइहुयोस्च ..... स्तवस् अषा यँ हुदो योइ हँति ॥

यस्त्र ५२.१-४ ॥



रास्पी:- वहिस्ताम् ईपीम् अओगमदअेचा उस्महिचा वीसामदअेचा अमपनाम्  
स्पर्तनाम् यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

जोतु उ रास्पी:-

रथ्वो वरंजतो थो अपहे रथ्वाम् अयरनाम्च अस्नयनाम्च माखनाम्च  
याइर्यनाम्च सरंधनाम्च योइ हंति अपहे रतवो हावनोइश् रथ्वो यस्नाइच  
वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । अहुरहे मज्दो रअेवतो ख्वरंनडुहतो क्षनओथ  
यस्नाइच वस्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअेच । फ़दथाइ अहे न्मानहे फ़दथाइ  
वीस्पयो अपओनो स्तोइश् । हमिस्तैअे वीस्पयो द्रवतो स्तोइश् । स्तवस् अपा  
यै हुदो योइ हंती ॥

अपेम् वोहू° ॥ ( सें वार् )

हुमतनाम् हूस्तनाम् ..... वोहुनाम् मही ॥ यस्न ३५.२ ॥ ( डु वार् )

हुक्षथोतेमाइ वातु ..... अपाहिचा वहिस्ताइ ॥ यस्न ३५.५ ॥ ( सें वार् )

हुक्षथोतेमहे क्षथम् यजमइदे । दथुषो यत् अहुरहे मज्दो अहुनेम्  
वइरीम् यजमइदे । अर्शुध्वम् वाचम् यजमइदे । दह्वाम् वडुहीम् आफ़्रितीम्  
यजमइदे । उग्रम् तर्क्षम् दामोइश् उपमनेम् यजतेम् यजमइदे । अअेस्माँस्च  
वओइधीम्च यजमइदे । तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ्र इमाँम् अइहुयाँम्च अप्याँम्च  
रथ्वाम्च रतुफ़्रितीम्च यजमइदे । फ़सस्ति दह्वयो वइहुयो आफ़्रितोइश् ॥

येजहे हाताँम् ..... तोस्चा यजमइदे ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो जओता फ़ा मे म्रूते ।

जोतु:- अथा रतुश् अपातुचीतु हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतु ।

जोतु उ रास्पी:-

अपेम् वोहू° ॥ ( सें वार् )

अपय दधामि अअेस्म वओइधि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ्र इमाँम्  
अइहुयाँम्च अप्याँम्च रथ्वाम्च रतुफ़्रितीम्च फ़सस्ति अहुरहे मज्दो । अहुने  
वइर्येहे अर्शुध्वेहे वाक्ष दह्वयो वइहुयो आफ़्रितोइश् उघ्राइ दामोइश् उपमनाइ ।  
हओमेहेच माँथेहेच अपओनअेच ज़रथुश्त्रहे अपय नो पइति-जम्यातु ॥

यथा अहू वड्यो° ॥ ( ड बार )

ज्ञोतः- यथा अहू वड्यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वड्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतः- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत उ रास्पी:-

अत् ह्यो वड्हैउश् ..... स्पँतो मज्ददा ॥ यत्न ६०.१ ॥

ज्ञोतः- तातो अन्नि न्माने ..... दरँधम् हळम् ॥ यत्न ६०.२-७ ॥

वसस्च तू अहुर मज्द ..... मज्द जसँताँम् ॥ यत्न ६०.८-११ ॥

ज्ञोत उ रास्पी:-

अप वहिश्त अप स्रअश्त ..... हमँम् थ्वा हळम् । अपँम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

यथा अहू वड्यो° ॥ ( दहू बार )

अपँम् वोहू° ॥ ( दहू बार )

अहुनँम् वडरीम् यज्मइदे । अपँम् वहिश्तँम् स्रअश्तँम् अमँपँम् स्पँतँम्  
यज्मइदे ॥ येञ्हे हाताँम् ..... तातोस्चा यज्मइदे ।

ज्ञोतः- अहुनँम्च वडरीम् फ्रअश्यामही ..... स्तवस् अपा यँ हुदो योइ  
हँती ॥ यत्न ६१.१-५ ॥

ज्ञोत उ रास्पी:-

वीस्पअइव्यो सस्तीम् वरइति आतर्श मज्दो अहुरहे ..... अपहे बँरज  
यओज्दाताँ ॥ यत्न ६२.७-१० ॥

[ \* होर्मज्द खोदाय् अवज्जनी इ मरदम् मरदम् सर्दगाँन् हमा सर्दगाँन् हम्बायस्तँ वँहान्  
उइम् वँह-दीन् इ माज्दयलान् आगाही आस्तवाँनी नैकी रसानात् । अअदून वात् । ]

ज्ञोतः- अपँम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

अइवि-गँरधमहि अपाँम् वडुहीनाँम् फ्रअतीम्च पइतितीम्च अइविजँरतीम्च  
आयेसे येइति ॥

\* The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a  
whisper ( Baz ).



क्रवराने मज्जयस्सो ..... क्षनओथाइच फ़सस्तयअच ॥

ज्ञोत्तः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्र अपात्तचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओत्तू ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

ज्ञोत्तः- अथा रतुश्र अपात्तचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओत्तू ।

ज्ञोत्त उ रास्पी:-

येज्हे मे अपात्त हचा ..... वागैम् अइवि-वइरिश्तम् ॥ यत्न ६३.१ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

ज्ञोत्तः- अथा रतुश्र अपात्तचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओत्तू ।

रास्पी:- सैरओपो इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यत्ताइ अमैपनाँम्च स्पैतनाँम्  
अपाउनाँम्च फ़वषिव्यो यो नो इश्तो ज्वो उवोइव्यो । अपाउनाँम्च यत्तहे  
सैरओपो अस्तू ह्यत्त पओउर्वीम् तत्त उस्तैमैचीत् ॥

ज्ञोत्तः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्र अपात्तचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओत्तू ।

ज्ञोत्तः- अवथात् इधा सैरओपो अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यत्ताइ अमैपनाँम्च  
स्पैतनाँम् अपाउनाँम्च फ़वषिव्यो यो नो इश्तो ज्वो उवोइव्यो । अपाउनाँम्च  
यत्तहे सओपो अस्तू । अहुरैम् मज्जदाम् अपवन्नम् अपहे रतुम् यज्जमइदे । अमैपा  
स्पैता हुक्षथा हुधोइहो यज्जमइदे । अपो अत्त यज्जमइदे । दइतिकनाँम्च अइद्युनाँम्  
यत्त उरुनो यज्जमइदे । अपओनाँम् आअत्त उरुनो यज्जमइदे कुधो-ज्ञातनाँम्चित् ।

नराँम्च नाइरिनाँम्च यअेपाँम् वहेहीश दअेनो वनइत्ती वा वैइहैन् वा  
वओनरै वा । वनत्ताँम् वइहत्ताँम् वओनुपाँम् दअेनो-साचाँम् इध अपओनाँम्  
अपओनिनाँम्च अहूमच दअेनाँम्च वओधस्च उर्वानिँम्च फ़वपीमच यज्जमइदे  
योइ अपाइ वओनरै । हओमैमच अपय हुत्तम् यज्जमइदे । अस्मनच हावन यज्जमइदे  
अयइहअेनच हावन यज्जमइदे ॥

इमाँम्चा उर्वराँम् वरैस्मनीम् ..... अप-चिथ यज्जमइदे ॥ अहुरैम्  
मज्जदाम् रअेवत्तम् ख्वरैन्डुहत्तम् यज्जमइदे ॥ यत्न २५.३-४ ॥



ज्ञोत् उ रास्पी:-

ध्वाम् आत्रम् अहुरहे मज्जदो पुथ्रम् अपवनेम् अपहे रतूम यज्मइदे ।  
हध-ज्ञओथ्रम् ..... वरस्तच वरश्यम्नच ॥ यत्न ७१.२३-२४ ॥

येज्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्मइदे ।

यथा अहू वइर्यो° ॥ ( चिहार् वार् )

अइहँउश् दरथ्राइ फ्रो अपह्या° ॥ यत्न ६४ ॥

यज्ञाइ आपम् अरँद्वीम् ..... हा क्षथिनाम् पअम् ॥ यत्न ६५.१-५ ॥

ज्ञोत्:-

आ हाताम्च अइहुषाम्च ..... हइथ्यावरस्ताम् ह्यत् वत्ता फ्रपोतेमम्  
॥ यत्न ६५.६-१४ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

दाइदी मोइ यै गाम् ..... मनइहा वोहू सैइहे ॥ यत्न ६५.१५ ॥

येज्हे मे अषात् हचा ..... वागम् अइवी-वइरिस्तेश् ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- सँरओषो इधा अस्तू अपाम् वडुहीनाम् यस्ताइ वइहुश् वडुहीनाम्  
अमँपनाम्चा स्पँतनाम् हुक्षथनाम् हुधोइहाम् वोहुनाम्चा वइहुयोस्चा अषोइश्  
यस्ताइ या नँ आरअेचा अँरनवतअेचा अपइहाक्ष् । सँरओषस्चा इधा अस्तू अपाम्  
वडुहीनाम् यस्ताइ वइहुश् अषिवो रतँउश्च अपओनो वँरँजतो यस्ताइच वह्माइच  
यत् अपनोतेमहे रथ्वो यत् जध्मूशयो अषोइश् ..... वीस्पयो-साँचत्च  
अपओनो स्तोइश् यस्ताइच वह्माइच क्षनओथाइच फ्रसस्तयअेच । सँरओषो अस्तू  
ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तेमँचीत् ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो यो फ्रवरँतो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ।

ज्ञोत्:- अवथात् इधा सँरओषो अस्तू अपाम् वडुहीनाम् यस्ताइ वइहुश् वडु-  
हीनाम् ..... यस्ताइ वइहुश् अषिवो रतँउश्च अपओनो वँरँजतो यस्ताइच



वह्नाइच यत् अपनोत्तमहे रथ्वो यत् जघ्मूशयो अपोइश् ..... वीस्पयो सौचतृच  
अपओनो स्तोइश् यस्ताइच वह्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच । सओपो अस्तू  
सओपेम् अपीम् यज़मइदे ..... वरश्तच वरश्यम्नच ॥

येअहे हाताम् ..... तास्चा यज़मइदे ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो जओता फ़ा मे म्रूते ।

जोतृ:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- अअेत वच मधयइह ..... फ़ायेवीश्चतृच अह्मात् ॥ वीस्प. ८.१ ॥

जोतृ उ रास्पी:-

हुक्षथ्रोत्तमाइ वात् ..... अहुराइ अपाइचा वहिस्ताइ ॥ वीस्प. ८.२ ॥

जोतृ:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ।

जोतृ:- अहुरम् मज्दाम् अपवनम् अपहे रतुम् यज़मइदे ..... रतुफ़्रितीम्  
यज़मइदे ॥ हावन् गाह ॥

जोतृ:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो जओता फ़ा मे म्रूते ।

जोतृ:- अथा रतुश् अपातृचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ।

जोतृ उ रास्पी:-

अपेम् वोहू° ॥ ( सँ वार् )

अपय दधामि इमाम् जओथाँम् हओमवइतीम् गओमवइतीम् .....

यो अपहे ॥ यत्न ६६.१ ॥

अपय दधामि अस्न्यअइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनैअे अपओने अपहे  
रथ्वे । अपय दधामि सावइहैअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे ..... पँरनो-  
मोइहाइ वीपत्ताइच अपओने अपहे रथ्वे ॥ यत्न ६६.२-७ ॥

अपय दधामि रतवो मइन्यवनाँम् ..... गओइधेहेच नर्श  
अपओनो ॥ cf. वीस्प. १.१-९ ॥



अपय दधामि वीस्पअेइव्यो अअेइव्यो रतुव्यो ..... योइ हँति  
अपहे रतवो हावनोइश् रश्वो ॥ यत्न ६६.९-१६ ॥

अपय दधामि इमाम् ज्ञओथ्राम् .... तव अहुराने अहुरहे । क्षन्मइने  
अहुरहे मज्दतो रअेवतो ख्वरनडुहतो अओस्तो-नामनो यजतहे ॥ ( दु बार )

अपय दधामि अरज्जहिब्यो सवहिब्यो ..... दअेनयो माज्दयस्तोइश्  
॥ cf. वीस्प. १०.१-२ ॥

अपय दधामि अषओनाम् फ्रवणिनाम् ..... नवानज्जिदश्तनाम् फ्रवणिनाम् ।  
अपय दधामि वीस्पअेइव्यो अपहे रतुव्यो । अपय दधामि वीस्पअेइव्यो वडूहुधव्यो  
..... अपात् हच यत् वहिस्तात् । अपय नो पइति-जम्यात् ॥ cf. यत्न ६७.४ ॥

अपो अत् यज्मइदे ..... मातरो जीतयो ॥ यत्न ६७.५-७ ॥

येज्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्मइदे ॥

अअेतत् ते अहुराने अहुरहे ..... यस्मी स्पँता थ्वा मइन्यू उर्वअेसे  
जसो ॥ यत्न ६८.१-२३ ॥

अषम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

फ्रवराने मज्दयस्तो ..... क्षनओथ्राइच फ्रसस्तयअेच ।

ज्ञोत्:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।

नँमो वै गाथो अषओनीश् । स्पँता मइन्यू ..... इषँतो वाउराइते ॥

यत्न ६८.२४ ॥

स्पँता मइन्यू ..... आर्मइती अहुरो ॥

अषम् वोहू° ॥ ( सँ बार )

येज्हे मे अपात् हचा ..... वागँम् अइवी-वइरिदँम् ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।



रास्पी:- सॅरओषो इधा अस्तू ..... यै नो इस्तो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तैमम्-  
चीत् ॥ यस्म १५.३ ॥

ज्ञोत्:- यथा अहू वड्यो यो आत्रैवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओत् ।

ज्ञोत्:- अवथात् इधा सॅरओषो अस्तू ..... यै नो इस्तो ।

अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ..... रतुफ्रितीम्  
यज्ञमइदे ॥ हावन् गाह् ॥

स्पँता-मइन्यूम् हाइतीम् पइत्यापाँम् अपओनीम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ।  
मत्-अप्रस्मनाँम् ..... अइहुयत् हच ॥ वीस्प. १४.१-२ ॥

स्पँतम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे ..... अप-पओइर्यनाँम् दामनाँम् ॥  
वीस्प. १९.१-२ ॥ ( डु वार् )

स्पँता-मइन्यूँउश् गाथयो हँदाता यज्ञमइदे । स्पँता-मइन्यूँउश्  
गाथयो यज्ञमइदे । हाइतीश्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च .....  
फ्रायश्तीम्च ॥

ध्रवाम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे ।  
हध-ज्ञओथ्रम् ..... वरश्च वरश्यम्नच ॥ यस्म ७१.२३-२४ ॥

येज्हे हाताँम् ..... तास्चा यज्ञमइदे ।

येज्हे मे अपात् हचा° ॥ यस्म ६९ ॥

ताँ यज्ञाइ तैम् पइरि-जसाइ° ॥ यस्म ७० ॥

पँसत् फ्रपओश्त्रो अपव° ॥ यस्म ७१ ॥

अहुनेम्च वइरीम् फ्रओश्यामही ..... स्तवस् अपा यै हुदो योइ  
हँती ॥ यस्म ७२ ॥





Diagram No. 1



*Arrangement of the various Apparatuses and Implements  
used in the Yasna—Ceremony as they would appear at  
the Stage of Hâ 27.*



### Explanatory Notes on Diagram No. 1

The seat of the Chief Priest (ज्ञोत्र) is not shown. It is just behind the work-table on a raised platform. A fringe of the carpet is just visible.

A : Reservoir of Consecrated Water : *Zor* (ज्ञोर्). The vessal is known as *Kundi*.

B : A pitcher of water on a stand. It serves to wash the hands of either of the two priests ज्ञोत्र and रास्पो, when necessary.

C : Two blocks of marble over which sandal-wood chips and incense are placed, later to be deposited on the Altar-Fire.

D : Dish containing sacred bread (Darun). It has been already consecrated at the stage of 8th Hā, when it was on the work-table. The illustration shows the disposition as at Hā 27.

E : The throne (ख्वान्-x<sup>v</sup>vān) of the sacred Fire (Dadgāh) which is solemnly washed at the beginning of the 1st Hā by the *Zōt*-ज्ञोत्र. Symbolically the rite resembles washing the feet of the Deity to be installed on the altar.

F : The Fire-Censer. The Fire is fed with wood and incense.

The stool near the window is the Rāspi's seat, though he has often to leave his place to carry out functions assigned to him.

The ledge of the window has stock of sandalwood-chips, also tongs and ladle.

G : The Niche (Tākh) contains an oil-lamp, a box of Haoma-twigs and reserve stock of Para-Haoma.

The work-table proper which is of marble is so arranged as would show the position of apparatuses at Hā 27.

- (1) The pair of tripod stands with crescent-shaped tops (known as Māh-rue moon-shaped). Between the two poles is laid the *Bərəsma*-bunch of wires. This bunch is tied with a girdle made of palm-leaf strand known as Aivyaonghan-अइव्योङ्गहन्. This girdle keeps the bunch of 21 wires together and at the same time connects the bunch with one of the horns of the Māhrue facing



the Fire; one of such wires ( not clearly visible ) is deposited between the tripod lower legs.

- (2) Saucer containing milk in sacred water known as जीवाँम्. Another wire is placed over this saucer.
- (3) The mortar ( Hāvani ) and Pestle ( Lala ) used for pounding pomegranate ( उर्वरौम् ) twigs along with Haoma-twigs to prepare the extract for sacrament. The pestle is also used for tolling bell-like sounds ( a ) to exorcize ( स्नथाइ ) evil influences and ( b ) to proclaim the victory of Divine elements as against our lower nature.
- (4) The knife ( Kapla ) used for preparing the girdle of the *Bərəsma* and also for cutting twigs from the pomegranate tree and a blade from the palm-leaf, before the ceremony at the Para-Yasna stage.
- (5) Contains water Consecrated ( Zaothra ).
- (6) Contains Ring-condenser ( Varesa-angushtri ) immersed in water. The bull's hair & ring have not come out in the photograph.
- (7) Saucer used to take water out of the *kundi*.
- (8) The cup containing consecrated Haoma-sacrament is below the saucer with nine holes ( Surākhdār-Tashta ). This saucer is a sort of filter for refining Haoma-extract poured from the mortar.
- (9) The covered cup containing *Para-Haoma* reserve of sacred Haoma-juice.

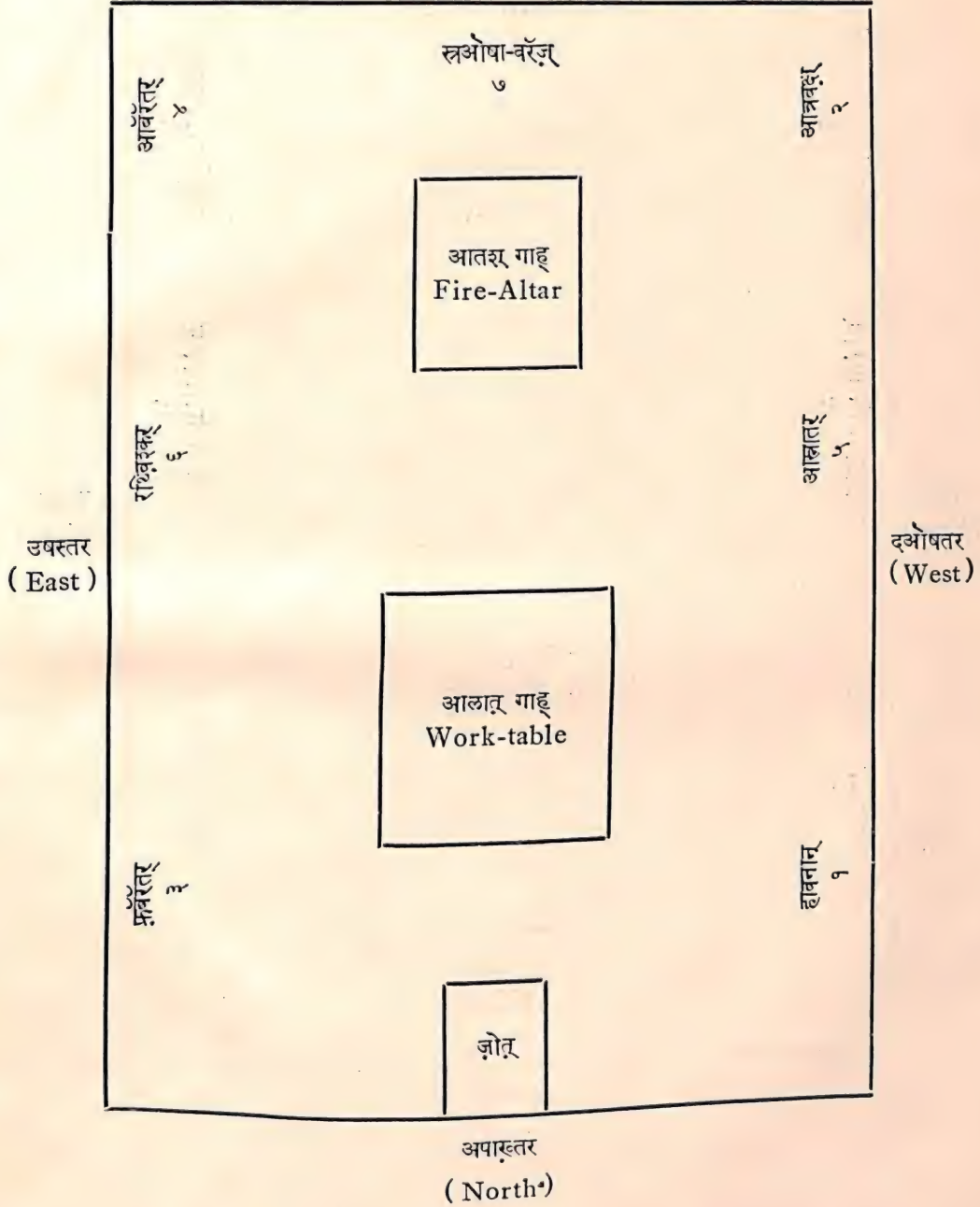
वीस्परत्

२७१

Diagram No. 2

Karta 3

रपिथिव्रतर  
( South )

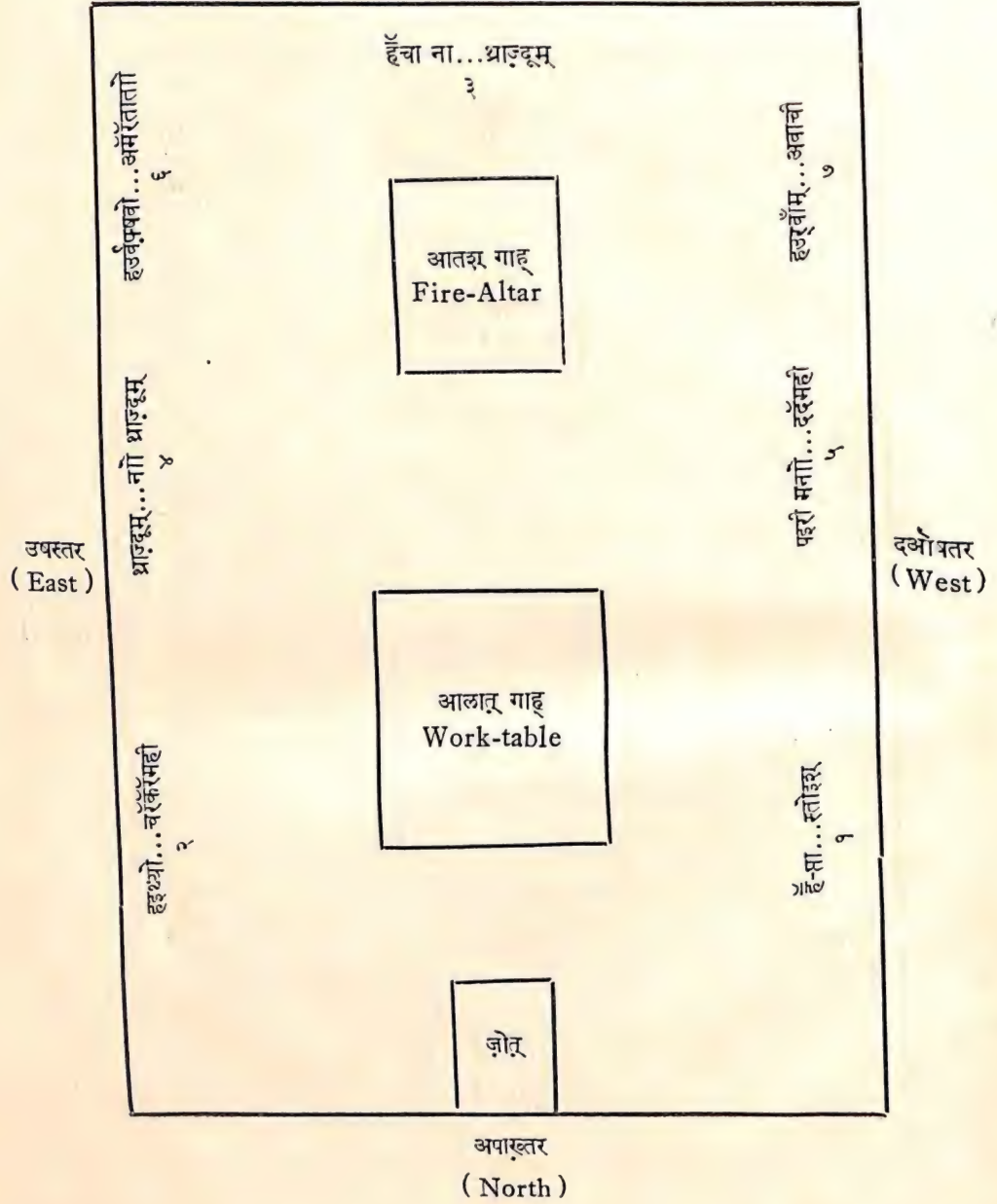




## Diagram No. 3

रपिञ्चितर

( South )



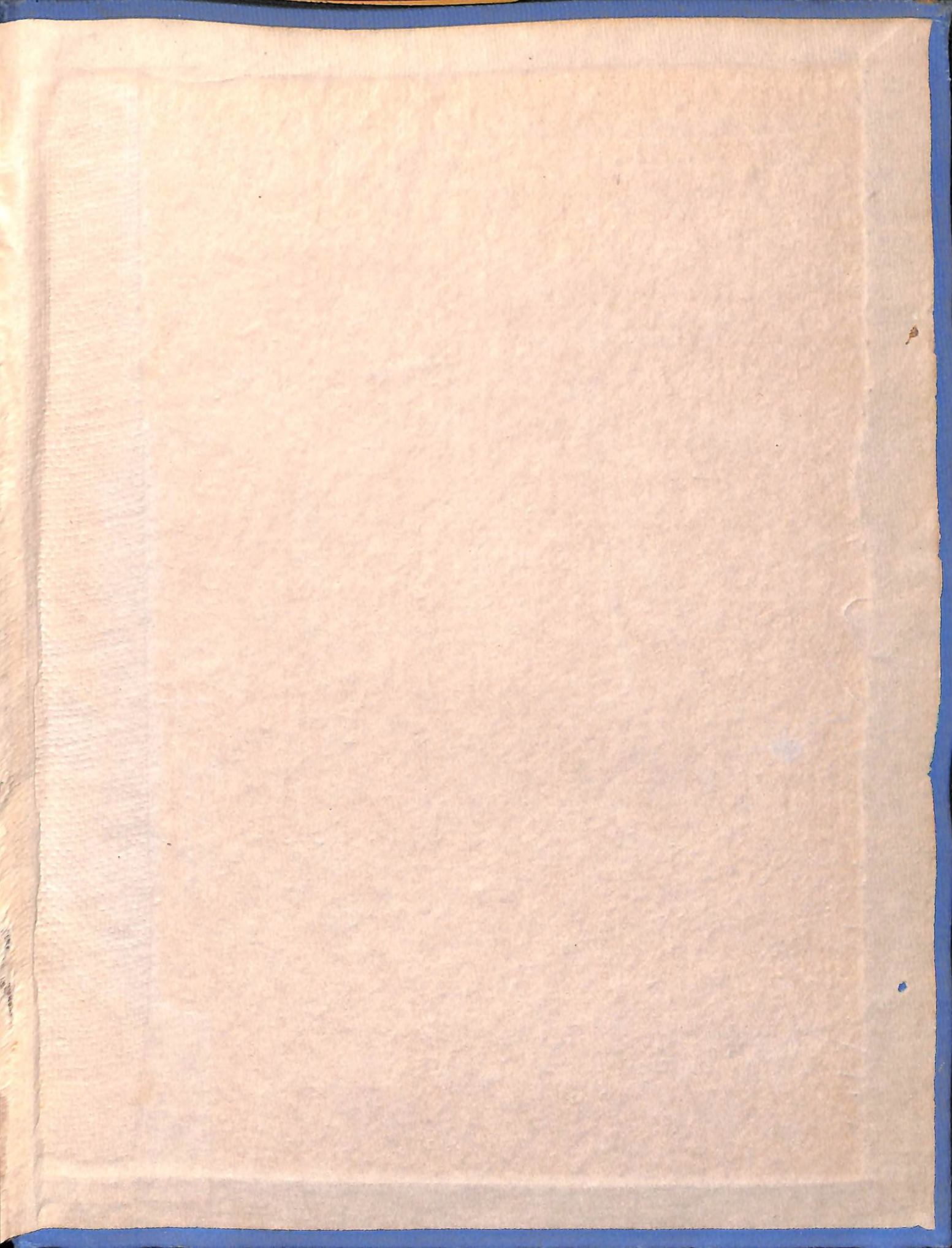














295.82  
KAN